

ELNÖK

Ügyiratszám: BI/30556-57/2014.

Tárgy: piacmeghatározás, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és kötelezettségek előírása (2/2014. piac)

Ügyintéző: Bitter Ferenc

Függelék: Mobil BU-LRIC dokumentáció

HATÁROZAT

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke (a továbbiakban: **Elnök**) a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” megnevezésű nagykereskedelmi piac azonosítására, az érintett piacokon fennálló verseny hatékonyságának elemzésére, az érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására, illetve a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók számára jogszabályban meghatározott kötelezettségek előírására hivatalból indított eljárás során

megállapította,

hogy a fenti piacon hat elkülönült érintett piac azonosítható:

1. Beszédcélú hívásvégződtetés a Magyar Telekom Távközlési Nyrt. mobil rádiótelefon-hálózatában Magyarország területén (a továbbiakban: **1. számú érintett piac**).
2. Beszédcélú hívásvégződtetés a Telenor Magyarország Zrt. mobil rádiótelefon-hálózatában Magyarország területén (a továbbiakban: **2. számú érintett piac**).
3. Beszédcélú hívásvégződtetés a Vodafone Mobil Távközlési Zrt. mobil rádiótelefon-hálózatában Magyarország területén (a továbbiakban: **3. számú érintett piac**).
4. Beszédcélú hívásvégződtetés a TESCO MBL Távközlési Zrt. mobil rádiótelefon-hálózatában Magyarország területén (a továbbiakban: **4. számú érintett piac**).
5. Beszédcélú hívásvégződtetés a UPC Magyarország Telekommunikációs Kft. mobil rádiótelefon-hálózatában Magyarország területén (a továbbiakban: **5. számú érintett piac**).
6. Beszédcélú hívásvégződtetés a Netfone Telecom Távközlési Szolgáltató Kft. mobil rádiótelefon-hálózatában Magyarország területén (a továbbiakban: **6. számú érintett piac**).

Az Elnök ezen érintett piacokon a fennálló verseny hatékonyságát elemezte és jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosította az alábbi szolgáltatókat:

Az 1. számú érintett piacon a Magyar Telekom Távközlési Nyrt.-t (székhelye: 1013 Budapest, Krisztina krt. 55.; cégjegyzékszám: 01-10-041928, a továbbiakban: **Magyar Telekom**);

A 2. számú érintett piacon a Telenor Magyarország Zrt.-t (székhelye: 2045 Törökbálint, Pannon út 1.; cégjegyzékszám: 13-10-040409, a továbbiakban: **Telenor**);

A 3. számú érintett piacon a Vodafone Mobil Távközlési Zrt.-t (székhelye: 1096 Budapest, Lechner Ödön fasor 6.; cégjegyzékszám: 01-10-044159; a továbbiakban: **Vodafone**);

A 4. számú érintett piacon a TESCO MBL Távközlési Zrt.-t (székhelye: 2040 Budaörs, Kinizsi út 1-3., cégjegyzékszám: 13-10-041219; a továbbiakban: **Tesco MBL**);

Az 5. számú érintett piacon a UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.-t (székhelye: 1092 Budapest, Kinizsi u. 30-36.; cégjegyzékszám: 01-09-366290, a továbbiakban: **UPC**);

A 6. számú érintett piacon a Netfone Telecom Távközlési Szolgáltató Kft.-t (székhelye: 4400 Nyíregyháza, Tiszavasvári út 35/A.; cégjegyzékszám: 15-09-079988, a továbbiakban: **Netfone**).

Az Elnök az elkülönült érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókra (továbbiakban külön: **Kötelezett Szolgáltató** vagy **Kötelezett**, illetve együttesen: **Kötelezett Szolgáltatók**) a jelen határozatban (a továbbiakban **jelen határozat** vagy **Határozat**) az alábbi kötelezettségeket határozta meg:

I.

A) Az Elnök az 1., 2., 3. számú érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatókra a HF/1595–33/2011. számú határozatában kirótt, az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.) 102. § szerinti „átláthatóság” kötelezettséget az alábbiak szerint

módosítja,

a 4., 5., 6. számú érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatók vonatkozásában pedig az alábbiak szerint

előírja:

Az Eht. 102. § szerinti kötelezettség keretében a Kötelezett Szolgáltató:

- köteles a „beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi szolgáltatás (a továbbiakban: **hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás**) tekintetében a jelen határozat rendelkező részének I. C) pontjában meghatározott hívásvégződtetési díjat jelen határozat közzétételétől számított 15 napon belül internetes honlapján nyilvánosságra hozni oly módon, hogy az a nyitó honlapjáról legfeljebb két lépésben elérhető legyen;
- köteles a szolgáltatás nyújtásának és igénybevételének feltételeit internetes honlapján nyilvánosságra hozni a jelen határozat közzétételétől számított 15 napon belül, illetve ezen időpontot követően valamennyi változás esetén a változást megelőzően 30 nappal oly módon, hogy azok a nyitó honlapjáról legfeljebb két lépésben elérhetők legyenek. A szolgáltatás nyújtására és igénybevételére vonatkozó feltételeknek legalább a következőket tartalmaznia kell:
 - a) az összekapcsolás általános feltételeit, beleértve az előrendelést;
 - b) az ajánlattételi és szerződéskötési eljárás részletes szabályait;
 - c) az összekapcsolás földrajzilag meghatározott pontjait, beleértve azok módosításait a jelen határozat rendelkező részének I. D) pontjában meghatározott feltételekkel;
 - d) az összekapcsolás lehetséges műszaki megoldásait;
 - e) a megajánlott összekapcsolási forgalmi szolgáltatásokat;
 - f) a szolgáltatásminőséget, beleértve az üzemeltetés és karbantartás feltételeit;
 - g) az összekapcsolási interfészek megjelölését;
 - h) a támogató (kezelői, segélykérő) szolgáltatásokat, valamint

- i) a felek közötti együttműködés szabályait az együttműködési kötelezettség körében.

Abban az esetben, ha a Kötelezett Szolgáltató a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatását nem közvetlenül, saját hálózata interfészén keresztül, hanem kizárólag valamely harmadik szolgáltató összekapcsolási pontján keresztül valósítja meg, a Kötelezett Szolgáltató a szolgáltatás nyújtásának és igénybevételének feltételei nyilvánosságra hozatalával kapcsolatos kötelezettségének oly módon is eleget tehet, hogy honlapján megnevezi e harmadik szolgáltatót, és a vonatkozó feltételek tekintetében megfelelően hivatkozza a harmadik szolgáltató saját honlapján közzétett feltételeit. A szolgáltatásnyújtás és igénybevétel feltételeivel kapcsolatos nyilvánosságra hozatali kötelezettség ilyen módon történő teljesítésének minden esetben biztosítania kell, hogy a fenti a)-i) pontokban foglalt – a Kötelezett Szolgáltatóra vonatkozóan meghatározott – feltételekről valamennyi Jogosult Szolgáltató tájékozódni tudjon;

- köteles az IP alapú, csomagkapcsolású összekapcsolási pontok létrehozására irányuló hálózatfejlesztési terveit az összekapcsolási pontok földrajzi helyének és hálózati interfészének, valamint az üzembe helyezés napjának megjelölésével a tényleges üzembe helyezést legalább 6 hónappal megelőzően honlapján nyilvánosságra hozni oly módon, hogy azok a nyitó honlapjáról legfeljebb két lépésben elérhetők legyenek. Abban az esetben, ha a Kötelezett Szolgáltató a hívásvégződtetési forgalmi szolgáltatását nem közvetlenül, saját hálózata interfészén keresztül, hanem kizárólag valamely harmadik szolgáltató összekapcsolási pontján keresztül valósítja meg, akkor az IP alapú, csomagkapcsolt összekapcsolási pontok létrehozására irányuló hálózatfejlesztési terveket abban az esetben kell nyilvánosságra hoznia, ha a harmadik szolgáltató hálózatfejlesztési tervei érintik a Kötelezett Szolgáltató előfizetőinek eléréséhez szükséges összekapcsolást és hívásvégződtetést. Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató a közzétételi kötelezettségnek oly módon is eleget tehet, hogy honlapján a változás tekintetében megfelelően hivatkozza a harmadik szolgáltató saját honlapján elhelyezett feltételeket. A nyilvánosságra hozatali kötelezettség ily módon történő teljesítésének minden esetben biztosítania kell, hogy a változásokról valamennyi Jogosult Szolgáltató egyértelműen tájékozódni tudjon;
- köteles továbbá a fenti adatokat tartalmazó internetes azonosító címet (URL) a jelen kötelezettség hatálybalépését követő 30 napon belül a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: **Hatóság** vagy **NMHH**) felé elektronikus levélben bejelenteni, az atlathatosag@nmhh.hu címen, a Hatóság honlapján (www.nmhh.hu) való közzététel érdekében. Amennyiben az URL-ben változás áll be, a Kötelezett Szolgáltató erre vonatkozó bejelentését 3 napon belül köteles megtenni.

A jelen pontban kiszabott átláthatóság kötelezettség az 1., 2., 3., 4., 5., 6. számú érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított Kötelezett Szolgáltatókat a határozat közlését követő naptól terheli, ezzel egyidejűleg az 1., 2., 3. számú érintett piacon jelentős piaci erejüként azonosított Kötelezett Szolgáltatókat terhelő, a HF/1595-33/2011. számú határozattal előírt „átláthatóság” kötelezettség hatályát veszti.

B) Az Elnök az 1., 2., 3. számú érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatókra a HF/1595-33/2011. számú határozatában kirótt, az Eht. 104. § szerinti „egyenlő elbánás” kötelezettséget az alábbiak szerint

módosítja,

a 4., 5., 6. számú érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatók vonatkozásában pedig az alábbiak szerint

előírja:

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező részének I. D) pontjában meghatározott szolgáltatások nyújtásakor

- a) a lényegét tekintve azonos szolgáltatásokat nyújtó más szolgáltatók vonatkozásában, lényegét tekintve azonos körülmények között, lényegét tekintve azonos feltételeket alkalmazzon;
- b) legalább ugyanolyan feltételekkel, legalább ugyanolyan minőségű szolgáltatásokat és információt nyújtson mások számára, mint amelyeket saját szolgáltatásaikra, illetve bármely általa irányított más szolgáltató szolgáltatásaira alkalmaz.

A jelen pontban kiszabott egyenlő elbánás kötelezettség a Kötelezett Szolgáltatót a Határozat közlését követő naptól terheli, ezzel egyidejűleg az 1., 2., 3. számú érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított Kötelezett Szolgáltatókat terhelő, a HF/1595-33/2011. számú határozattal előírt „egyenlő elbánás” kötelezettség hatályát veszti.

C) Az Elnök az 1., 2., 3. számú érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatókra a HF/1595-33/2011. számú határozatában kirótt, az Eht. 108. §-a szerinti „költésgalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettséget az alábbiak szerint

módosítja,

a 4., 5., 6. számú érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatók vonatkozásában pedig az alábbiak szerint

előírja:

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező részének I. D/1.2. pontjában előírt hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatást a hatósági BU-LRIC költségszámítási módszerrel jelen határozathoz kapcsolódóan megállapított költségalapú díj ellenében köteles nyújtani.

A hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatásra vonatkozóan ily módon megállapított díj:

1,71 Ft/perc.

A hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatásra vonatkozó díj naptári és napszaki megosztástól, a szolgáltatás megvalósítási módjától (saját hálózat/más szolgáltató hálózata), az összekapcsolási pont elhelyezkedésétől függetlenül az összes végződtetett beszédpercre vonatkozóan azonos mértékű.

A hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatásra vonatkozóan megállapított 1,71 Ft/perc költségalapú díjat a Kötelezett Szolgáltató az Európai Unió, illetve az Európai Gazdasági Térség területén kívülről érkező hívások végződtetése tekintetében nem köteles alkalmazni.

A Kötelezett és Jogosult Szolgáltató a hálózati szerződésükben rendelkezhetnek úgy is, hogy IP-alapú összekapcsolás esetén a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás díját valamely viszonylatban nem percdíj, hanem adatmennyiség alapján számolják el. A Kötelezett Szolgáltató által az adatmennyiség alapon kialakított díj egyenértékű percdíja nem haladhatja meg a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás részére megállapított percdíjat. A Jogosult kérésére a Kötelezett Szolgáltató megfelelő, statisztikai adatokkal alátámasztott számításokkal köteles bizonyítani, hogy az adatmennyiség alapján elszámolt díj egyenértékű percdíja nem haladja meg a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás részére megállapított percdíjat. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató vitatja a Kötelezett Szolgáltató által végzett számítások helyességét, illetve a Kötelezett Szolgáltató által így kialakított díjat, az Eht. 57. § alapján kérheti a Hatóságtól jogvita eljárás lefolytatását.

A hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás díja a kötelezett hívást végződtető jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatót illeti meg. E körülményt nem befolyásolja, hogy a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatást a Kötelezett Szolgáltató a saját eszközeivel, vagy más

vállalkozástól bérelt, vagy bármilyen más formában igénybe vett eszközökkel, vagy szolgáltatásokkal valósítja meg. Amennyiben a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás díját az ilyen eszközöket biztosító vagy szolgáltatásokat nyújtó vállalkozás részére fizetik meg, a Kötelezett Szolgáltató az e vállalkozással kötött megállapodásában (hálózati szerződésben) köteles a díj beszedésének és elszámolásának mikéntjéről egyértelműen megállapodni. A Kötelezett Szolgáltató a megállapodásban (hálózati szerződésben) köteles e körben biztosítani azt, hogy a Kötelezett Szolgáltatót a költségalapú díjjal kapcsolatosan e határozat, valamint az egyéb elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályok alapján terhelő kötelezettségek megfelelően érvényesüljenek.

A hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatásra vonatkozóan megállapított díj (1,71 Ft/perc) a Határozat közlését követő hó első napján lép hatályba és ezen naptól kezdve alkalmazandó azzal, hogy az 1., 2., 3. számú érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatók ezen időpontig kötelesek az Elnök HF/1595-33/2011. számú határozatában a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatásra vonatkozóan megállapított díjat alkalmazni.

D) Az Elnök az 1., 2., 3. számú érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatókra a HF/1595-33/2011. számú határozatában kirott, az Eht. 106. §-a szerinti „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos” kötelezettséget az alábbiak szerint

módosítja,

a 4., 5., 6. számú érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatók vonatkozásában pedig az alábbiak szerint

előírja:

A Kötelezett Szolgáltató köteles a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás nyújtására, valamint a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges meghatározott hálózati elemekhez, szolgáltatásokhoz való hozzáférés és a kapcsolódó közös eszközhasználat biztosítására az erre vonatkozó, gazdaságilag és műszakilag indokolt igény esetén.

A Kötelezett Szolgáltató jelen határozatban foglaltak alapján az összekapcsolás megvalósításáért és/vagy a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás nyújtásáért fennálló felelősségét nem befolyásolja, hogy az összekapcsolást, a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatást a saját eszközeivel, vagy más vállalkozástól bérelt, vagy bármilyen más formában igénybe vett eszközökkel, vagy szolgáltatásokkal valósítja meg, illetve nyújtja.

Amennyiben az összekapcsolás megvalósításában, a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás nyújtásában az ilyen eszközöket biztosító vagy szolgáltatást nyújtó más vállalkozás (így különösen a hálózati szolgáltatást nyújtó szolgáltató, e pont alkalmazásában a továbbiakban: **közreműködő vállalkozás**) is részt vesz, a Kötelezett Szolgáltató köteles az e vállalkozással kötött megállapodásában (hálózati szerződésben) a Kötelezett Szolgáltató és Jogosult Szolgáltató közötti, valamint a Kötelezett Szolgáltató és a közreműködő vállalkozás közötti összekapcsolás megvalósításának, a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás nyújtásának felelősségi viszonyait is érintő feltételeket illetően egyértelműen megállapodni. A Kötelezett Szolgáltató köteles a megállapodásában (hálózati szerződésben) e körben biztosítani azt, hogy a Kötelezett Szolgáltatót az összekapcsolással kapcsolatosan e határozat, valamint az egyéb elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályok alapján terhelő kötelezettségek megfelelően érvényesüljenek.

A fenti követelmények teljesítése esetén a Kötelezett Szolgáltató nem köteles közvetlenül hálózati (összekapcsolási) szerződést kötni a Jogosult Szolgáltatóval, amennyiben a közreműködő vállalkozás és a Jogosult Szolgáltató között hálózati (összekapcsolási) szerződés van hatályban, vagy a közreműködő vállalkozás és a Jogosult Szolgáltató hálózati (összekapcsolási) szerződést köt, és e szerződésben foglalt feltételek biztosítják a Kötelezett Szolgáltatót az összekapcsolással

kapcsolatosan e határozat, valamint az egyéb elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályok alapján terhelő kötelezettségek érvényesülését.

D.1. Összekapcsolásra vonatkozó kötelezettség

A Kötelezett Szolgáltató jelen határozat közlését követően, erre irányuló, gazdaságilag és műszakilag indokolt ajánlat esetén, köteles hálózatát más elektronikus hírközlési szolgáltatók hálózatával összekapcsolni.

Jelen határozat közlését követően a Kötelezett Szolgáltató nem vonhatja vissza indokolatlanul a szolgáltatásaihoz, illetve eszközeihez korábban biztosított hozzáféréseket.

D.2. Hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás nyújtása

A Kötelezett Szolgáltató köteles a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás nyújtására, ahol a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás az Eht. 188. § 53. pontjával összhangban hálózati szolgáltatás és a hívás továbbítását jelenti az összekapcsolási pontról a hívott előfizető hozzáférési pontjára, amely előfizetői hozzáférési pont mobil rádiótelefon-hálózatban található. Az így meghatározott hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatáson kívül más – pl. technológiai megvalósítás szerint megkülönböztetett – hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatást a mobil rádiótelefon-hálózatban végződtetett hívások esetében a Kötelezett Szolgáltató nem alakíthat ki.

D.3. Kiegészítő szolgáltatások nyújtásának kötelezettsége

A jelen határozat rendelkező rész I. D.1-2. pontjaiban meghatározott kötelezettségekhez kapcsolódóan a Kötelezett Szolgáltató köteles mindazokat a kiegészítő szolgáltatásokat nyújtani, amelyek szükségesek a hálózatok I. D.1. pontban előírt összekapcsolásához, illetve az I. D.2. pontban előírt forgalmi szolgáltatás igénybevételéhez.

A Kötelezett Szolgáltató csak olyan kiegészítő szolgáltatások igénybevételét írhatja elő a Jogosult Szolgáltató számára, amelyek az adott összekapcsolás megvalósításához, illetve az adott összekapcsolási ponton a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás igénybevételéhez nélkülözhetetlenek. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató is képes valamely kiegészítő szolgáltatás nyújtására, a Kötelezett Szolgáltató nem kötelezheti a Jogosult Szolgáltatót annak igénybevételére.

D.4. Összekapcsolási pontok megváltoztatásával kapcsolatos szabályozás

A jelen határozat rendelkező rész I. D.1. pontjában foglalt kötelezettség keretében a Kötelezett Szolgáltató valamely Jogosult Szolgáltató részére elérhetővé tett összekapcsolási pontját indokolt esetben is csak akkor szüntetheti meg, helyezheti át, vagy módosíthatja a technológiai változások hatására (pl. új generációs hálózatokra való áttérés miatt), ha ez irányú szándékát a Jogosult Szolgáltatóknak és a Hatóságnak legalább 2 évvel korábban bejelenti, és ezzel egyidejűleg, az „átláthatóság” kötelezettség keretében szabályozott módon az internetes honlapján közzéteszi. Élő összekapcsolással nem rendelkező (kijelölt, de nem használt) összeköttetési pont esetében az előzetes bejelentési és közzétételi kötelezettség 12 hónap.

A Kötelezett és a Jogosult Szolgáltató írásban megegyezhet 2 évnél rövidebb, kölcsönösen elfogadható időben. A kölcsönösen elfogadható kitétel minden egyes, az összekapcsolási pont megváltoztatása által érintett szolgáltatóra vonatkozik. A Kötelezett Szolgáltató abban az esetben is eltérhet a 2 éves időtávtól, ha saját költségén biztosítja az eredeti és az új összekapcsolási pont között a forgalom átvitelét, és/vagy a technológiai változásnak megfelelő illesztését. A Kötelezett Szolgáltató mindkét esetben köteles a változást a Hatóság részére bejelenteni és az „átláthatóság” kötelezettség keretében szabályozott módon, internetes honlapján közzétenni.

D.5. A hálózati szerződés megkötése, módosítása és megszűnése során irányadó feltételek

Alkalmazandó jog

A Kötelezett Szolgáltató hálózati szerződésekkel kapcsolatos eljárására jelen határozat rendelkező rész I. D.5. pontjában foglaltakat köteles alkalmazni azzal, hogy jelen határozat rendelkező rész I. D.5 pontjában nem szabályozott kérdésekben a referenciaajánlatokról, hálózati szerződésekről, valamint az ezekkel kapcsolatos eljárások részletes szabályairól szóló 277/2003. (XII.24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: **Hszr.**) 4. §-ában, 5. § (1) bekezdésében, 6. § (3) bekezdésében, 8-11. §-aiban, 12. § (2)-(3) bekezdéseiben és 29. §-ában foglalt szabályokat továbbra is megfelelően alkalmazni köteles, melyek alkalmazásánál az NHH helyett NMHH, a Tanács helyett az Elnök értendő.

A hálózati szerződés megkötése és módosítása

a) A Jogosult Szolgáltató a Hszr. 5. § (1) bekezdése szerinti ajánlattal kezdeményezheti a hálózati szerződés megkötését. A Kötelezett Szolgáltató a szerződéskötés nem elektronikus formában történő kezdeményezését (ajánlat tételét) nem zárhatja ki.

A Kötelezett Szolgáltató az ajánlat kézhezvételétől számított 5 napon belül köteles értesíteni a Jogosult Szolgáltatót az ajánlat megérkezéséről. Amennyiben az ajánlat hiányossága miatt a hálózati szerződés megkötése a Kötelezett Szolgáltató megítélése szerint nem lehetséges, legkésőbb az ajánlat megérkezéséről való értesítéssel egy időben a Kötelezett Szolgáltató megfelelő, ésszerű határidő tűzésével – amely nem lehet kevesebb, mint 5 nap – felhívhatja a Jogosult Szolgáltatót az ajánlat elbírálásához és a szerződés megkötéséhez szükséges Hszr. 5. § (1) bekezdésben foglaltakkal összefüggő további adatok, iratok, nyilatkozatok benyújtására (továbbiakban: **alaki hiánypótlás**). A Kötelezett Szolgáltató a fenti 5 napos határidőn belül elküldött alaki hiánypótlásban nem jelzett további adatok, iratok, nyilatkozatok benyújtására a Jogosult Szolgáltatót csak akkor hívhatja fel a szerződéskötési eljárás során, ha az újabb alaki hiánypótlás szükségessége az előző alaki hiánypótlás Jogosult Szolgáltató általi teljesítésének hiányossága miatt merült fel.

Amennyiben a Jogosult Szolgáltató az alaki hiánypótlásnak a határidőn belül nem tesz eleget, a Kötelezett Szolgáltató az ajánlatot a felhívásban megjelölt határidő eredménytelen elteltét követő 10. napot követően indokolás nélkül – az alaki hiánypótlás nem teljesítésére történő utalással – írásban elutasíthatja. Az elutasítás nem akadályozza annak, hogy a Jogosult szolgáltató újabb, a Hszr. 5. § (1) bekezdése szerinti ajánlatot tegyen a Kötelezett Szolgáltató felé.

b) Ha a Kötelezett Szolgáltató megítélése szerint az ajánlat elfogadása műszaki okok miatt nem megalapozott, az ajánlat kézhezvételétől számított 20 napon belül köteles erről értesíteni a Jogosult Szolgáltatót írásban, indokolással, a szükség szerint elvégzett megvalósíthatósági vizsgálatok eredményével ellátva, megjelölve a véleménye szerint műszakilag indokolt ajánlat feltételeit.

Amennyiben a műszaki megalapozottság tekintetében az ajánlat nem elbírálható, akkor a Kötelezett Szolgáltató a fenti 20 napos határidőn belül a műszaki megalapozottság tekintetében megfelelő, ésszerű határidő tűzésével – amely nem lehet kevesebb, mint 5 nap – pótlólagos adatközlést (a továbbiakban: **pótlólagos adatközlés**) igényelhet a Jogosult Szolgáltatótól. Az ajánlat objektív műszaki megalapozatlanságáról szóló értesítésre nyitva álló határidőbe az alaki hiánypótlásra irányuló felhívás, illetve a pótlólagos adatközlés Kötelezett Szolgáltató általi kiküldésétől az alaki hiánypótlásra irányuló felhívásra adott válasz, illetve a pótlólagos adatközlés Kötelezett Szolgáltató általi kézhezvételéig tartó időszak nem számít be.

Amennyiben a Jogosult Szolgáltató a pótlólagos adatközlésnek a határidőn belül nem tesz eleget, a Kötelezett Szolgáltató az ajánlatot a pótlólagos adatközlésben megjelölt határidő eredménytelen elteltét követő 10. napot követően indokolás nélkül – a pótlólagos adatszolgáltatás nem teljesítésére történő utalással – írásban elutasíthatja. Az elutasítás nem

akadályozza annak, hogy a Jogosult Szolgáltató újabb, a Hszr. 5. § (1) bekezdése szerinti ajánlatot tegyen a Kötelezett Szolgáltató felé.

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató az ajánlat kézhezvételétől számított 20 napon belül nem értesíti írásban, indokolással, a szükség szerint elvégzett megvalósíthatósági vizsgálatok eredményével ellátva, és a véleménye szerint műszakilag indokolt ajánlat feltételeinek megjelölésével a Jogosult Szolgáltatót, akkor e határidő elteltét követően az ajánlatot objektív műszaki okból nem utasíthatja el.

c) A hálózati szerződést az ajánlat kézhezvételétől számított 40 napon belül kell megkötni, e határidőbe az alaki hiánypótlásra irányuló felhívás illetve a pótlólagos adatközlés Kötelezett Szolgáltató általi kiküldésétől az alaki hiánypótlásra irányuló felhívásra adott válasz illetve a pótlólagos adatközlés Kötelezett Szolgáltató általi kézhezvételéig tartó időszak nem számít be.

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató az ajánlatot elfogadja, és a helymegosztás kialakításához építési engedély szükséges, a Kötelezett Szolgáltató a szerződéskötési határidő leteltét követő 15 napon belül köteles benyújtani az építési engedély iránti kérelmet. Az építési engedély megszerzésének tartama a teljesítés határidejébe nem számít be.

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a szerződéskötésre nyitva álló határidőn belül az ajánlatra érdemben nem nyilatkozik, azt elfogadottnak kell tekinteni, kivéve az Eht. 90. § (4) bekezdésében foglalt eseteket.

d) A hálózati szerződés módosítására jelen határozattal a hálózati szerződés megkötésére megállapított rendelkezéseket kell értelemszerűen alkalmazni, azzal, hogy a Kötelezett Szolgáltató a Hszr. 12. § (2)-(3) bekezdéseiben foglalt szabályokat megfelelően alkalmazni köteles, amelyek alkalmazásánál a Tanács helyett az Elnök értendő.

A hálózati szerződés megkötésére a Hszr. 5. § (1), 6. § (3) bekezdései megfelelően irányadók. Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató objektív műszaki okok miatt utasítja el az ajánlatot, a Hszr. 29. §-ában foglalt szabályokat megfelelően alkalmazni köteles azzal, hogy az NHH helyett NMHH, a Tanács helyett az Elnök értendő.

A hálózati szerződés megszűnése

A hálózati szerződés megszűnik:

- a) Ha a Jogosult Szolgáltató a hálózati szerződésben meghatározott, legalább 60 napos felmondási idővel a szerződést felmondja (rendes felmondás). A Jogosult Szolgáltató köteles a felmondást indokolással ellátott, írásbeli nyilatkozatba foglalni, és a Kötelezett Szolgáltatóval a felek közötti kapcsolattartásra irányadó szabályok szerint közölni.
- b) Ha bármely fél rendkívüli felmondással él, amely esetben köteles a felmondást indokolással ellátott, írásbeli nyilatkozatba foglalni, és a másik féllel a felek közötti kapcsolattartásra irányadó szabályok szerint közölni. A felek kizárólag az alábbiak szerint jogosultak – a végelszámolás esetétől eltekintve – azonnali hatályú rendkívüli felmondásra:
 - a díjfizetési kötelezettség megszegése esetén, ha az egyik fél előzőleg – legalább 30 napos határidő tűzésével, a jogkövetkezményekre történő figyelmeztetéssel – felszólította a szerződésszegő másik felet a szerződésszegés megszüntetésére, és a határidő eredménytelenül telt el;
 - a hálózat egységének veszélyeztetése esetén, ha az egyik fél előzőleg – legalább 15 napos határidő tűzésével, a jogkövetkezményekre történő figyelmeztetéssel – felszólította a szerződésszegő másik felet a szerződésszegés megszüntetésére, és a határidő eredménytelenül telt el;
 - a másik fél jelen határozatban nem szabályozott súlyos szerződésszegése esetén;
 - ha a másik fél felszámolását elrendelő végzés jogerőre emelkedik, illetve a kényszerőrlési eljárás megindításáról rendelkező végzést a cégbíróság közzéteszi.

Amennyiben valamelyik fél a végelszámolását határozza el, a másik fél a végelszámolás megindításáról szóló döntés tudomására jutásától, a másik féllel egyeztetett időpontra, ennek hiányában a tudásszerzéstől számított 60. napra élhet rendkívüli felmondással.

Amennyiben a Jogosult Szolgáltató már nem minősül elektronikus hírközlési szolgáltatónak, a Kötelezett Szolgáltató az e körülményről történő tudásszerzéstől számított 30. napra élhet rendkívüli felmondással.

A rendkívüli felmondás nem akadályozza a szerződés teljesítésének korlátozására vonatkozó szerződésben meghatározott jog gyakorlásának, így a szolgáltatás szüneteltetésének vagy a hálózat egységét veszélyeztető másik fél ideiglenes lekapcsolásának.

- c) A hálózati szerződés eltérő rendelkezése hiányában, ha a határozott idő eltelt;
- d) A felek közös megegyezésével;
- e) Ha az egyik fél jogutód nélkül megszűnik;
- f) Ha ugyanaz a fél lesz a Jogosult és a Kötelezett Szolgáltató;
- g) Ha az NMHH megállapítja, hogy a Kötelezett Szolgáltató esetében a szerződéskötési kötelezettség feltételei már nem állnak fenn, és a Kötelezett Szolgáltató az NMHH döntésének jogerőre emelkedésétől számított 60. napra a hálózati szerződést felmondja;

A jelen D) pontban kiszabott hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség az 1., 2., 3., 4., 5., 6. számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatókat a határozat közzétételét követő naptól terheli, ezzel egyidejűleg az 1., 2., 3. számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatókat terhelő, a HF/1595-33/2011. számú határozattal előírt hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség hatályát veszti.

E) Az Elnök az 1., 2., 3. számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatókra a HF/1595-33/2011. számú határozatában kirótt, az Eht. 105. §-a szerinti „számviteli szétválasztás” kötelezettséget az alábbiak szerint

módosítja:

A Kötelezett Szolgáltató jelen határozat rendelkező részének I. mellékletében meghatározott szabályok szerint köteles évente új számviteli szétválasztási kimutatást készíteni és az Elnökhöz az Eht. 68. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül jóváhagyás céljából – az igazgatási szolgáltatási díj megfizetésének egyidejű igazolása mellett – benyújtani. Ezen kötelezettséget a rá más piacokon kirótt számviteli kötelezettségekre tekintettel, azokkal összehangoltan, egy egységes szerkezetben elkészített beadványban köteles teljesíteni. Ha a Kötelezett Szolgáltató helyhez kötött és mobil elektronikus hírközlési üzleti területekkel is rendelkezik, akkor a két üzleti terület szétválasztására és a mobilpiaci üzleti területre vonatkozóan jelen határozat rendelkező részének I. számú mellékletében foglalt szabályokat köteles alkalmazni.

A Kötelezett Szolgáltató által benyújtott számviteli szétválasztási kimutatást az Elnök az Eht. 68. § szerinti eljárásában hagyja jóvá. A HF/1595-33/2011. számú határozat alapján az 1., 2., 3. számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatót terhelő számviteli szétválasztás kötelezettség a jelen határozat közzétételének napját követő napon hatályát veszti azzal, hogy a folyamatban lévő, a számviteli szétválasztási kimutatások jóváhagyására irányuló eljárásokban még a HF/1595-33/2011. számú határozatban foglalt kötelezettség szerint kell eljárni.

A jelen pontban kiszabott számviteli szétválasztás kötelezettség a Kötelezett Szolgáltatót a Határozat közzétételét követő naptól terheli.

II.

Amennyiben jelen határozat jogerőre emelkedését követően bármely Kötelezett Szolgáltató tekintetében jogutódlás következik be, akkor a kieső ügyfél helyébe a polgári jog szerinti jogutódja(i) lép(nek), és a jogelődre a jelen határozatban megállapított kötelezettségek e jogutódo(ka)t terhelik.

Egyetemes (általános) jogutódlás esetén a jogelődöt jelen határozat alapján terhelő valamennyi kötelezettség annak a jelen határozatban meghatározott céljához, jellegéhez és tartalmához igazodva terheli a jogutódo(ka)t.

Amennyiben jelen határozatban jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltató a tevékenysége végzésének feltételeit a felek akaratelhatározása alapján harmadik személy szolgáltató(k)ra átruházza (ügyleti vagy egyedi jogutódlás), úgy e harmadik szolgáltató(k) a korábbi jelentős piaci erejű szolgáltató jogutódjának minősül(nek), és terheli az(oka)t a jogelőd jelentős piaci erejű szolgáltatót terhelő valamennyi kötelezettség, a jelen határozatban meghatározott tartalommal.

A határozat ellen fellebbezésnek helye nincs. A határozat felülvizsgálatát annak közlésétől számított 30 napon belül – az Elnökhöz benyújtott keresettel – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságtól lehet kérni. A bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a keresetlevélben tárgyalás tartása kérhető.

A kereset benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, a határozat végrehajtásának felfüggesztése a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságtól kérhető.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnökének BI/30556-57/2014. számú határozata rendelkező részének I. számú melléklete

A határozatban kirótt számviteli szétválasztás kötelezettség pontos tartalmának meghatározása

Az Elnök a jelen határozat szerint a Kötelezett Szolgáltatókra kirótt számviteli szétválasztási kötelezettség alkalmazására vonatkozó elveket, formát, módszert és a kimutatások tartalmát az Eht. 105. § (3) bekezdése alapján – figyelemmel az elektronikus hírközlési tevékenység elkülönítéséről, valamint az elektronikus hírközlési szolgáltatók számviteli nyilvántartásai elkülönített vezetésének részletes szabályairól szóló 19/2003. (XII. 27.) IHM rendelet (jelen melléklet alkalmazásában, a továbbiakban: Rendelet) 4. § (1) bekezdésére – az alábbiak szerint határozza meg.

1. Értelmező rendelkezések

A jelen melléklet alkalmazásában:

1. *Általános költség*: a hálózati elemekhez/üzleti tevékenységekhez – ok-okozati elv alapján – közvetlenül vagy közvetetten hozzá nem rendelhető költségek.
2. *Bázisév*: a tárgyévet megelőző év.
3. *Bemenő adat*: a modellben használatos mindazon értékek, amelyek a vállalkozás működésére és a modellezett szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos gazdálkodási tevékenységre jellemzőek. Ezek csak közvetlen értékek lehetnek.
4. *Bruttó könyv szerinti érték* (Gross Book Value, GBV): a jelen határozat alkalmazásában az eszköz bekerülési értékét jelöli.
5. *Cellahivatkozással érték*: egy másik cella értékének változtatás/módosítás nélküli átvételével kapott érték.
6. *Egyéb tevékenység*: a szolgáltató azon üzletága, amely az alaphálózathoz vagy a kiskereskedelemhez nem tartozó, nem elektronikus hírközlési szolgáltatásokat nyújt. Ide tartozik a berendezések értékesítése (mobil készülék kivételével), javítása, bérbeadása, a harmadik személy részére nyújtott építési-szerelési szolgáltatások; valamint a hasonló jellegű, más üzletághoz nem tartozó szolgáltatások. Az egyéb tevékenység üzletágnál kell kimutatni továbbá a befektetett pénzügyi eszközök értékét.
7. *Egyszeri díj*: ide tartozik minden olyan egyszeri díj, amelyet a Kötelezett Szolgáltató a mobil szolgáltatáshoz való hozzáférésért, a szolgáltatás aktiválásáért számít fel az előfizetőnek.
8. *Előfizetési díj*: minden olyan – az igénybevétel mértékétől (a forgalomtól) független – díj, amelyet a Kötelezett Szolgáltató a szolgáltatás előfizetői hozzáférési ponton keresztül való igénybevételének lehetőségéért, a szolgáltatás rendelkezésre állásáért rendszeresen számít fel az előfizetőnek.
9. *Független homogén költségkategóriák*: olyan homogén költségkategóriák, melyek egyedi költség-meghatározó tényezővel rendelkeznek.
10. *Függő homogén költségkategóriák*: olyan homogén költségkategóriák, melyek költség-meghatározó tényezője más homogén költségkategóriák költségtömege.
11. *Hálózati elem*: az elektronikus hírközlési hálózat (költségfelosztás céljára kialakított) részegysége, amit a hálózat egy vagy több rétegében a szolgáltatás biztosításához igénybe vett eszközök csoportja határoz meg.
12. *Hívásút*: egy meghatározott elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtása során igénybe vett hálózati elemek láncolata.

13. *Homogén költségkategória (homogenous cost category, HCC):* olyan, azonos jellegű költségeket összesítő költségcsoport, amelynek összetevői
 - a) ugyanolyan költség-meghatározó tényezővel rendelkeznek,
 - b) ugyanolyan ártendenciáknak (azaz az adott költségcsoport tagjainak ára a vizsgált időszak alatt ugyanolyan mértékben változik) vannak kitéve és
 - c) ugyanolyan költségfüggvénnyel rendelkeznek
14. *Költségfüggvények (Cost-Volume Relationship, CVR):* egyedi költség-meghatározó tényezőkhöz kapcsolódó függvények, amelyek kifejezik a költség-meghatározó tényező és költségvolumen közötti összefüggést.
15. *Költség-meghatározó tényező:* egy adott költség alakulását befolyásoló tényező, amelynek mennyiségi változása és az általa meghatározott költségtömeg változása között függvényszerű kapcsolat (költségfüggvény) létesíthető.
16. *Költségszámítási modell:* költségszámítási módszer és az annak alkalmazására létrehozott számítástechnikai megoldás. A költségszámítási modellhez hozzátartozik a modell és a számítástechnikai megoldás részletes leírása, bemenő adatainak és eredményeinek definíciójával együtt.
17. *Közvetlen költség:* közvetlenül egy bizonyos hálózati elemnek/üzleti tevékenységnek tulajdonítható költség.
18. *Közvetett költség:* olyan költség, amely közvetlenül nem rendelhető egy bizonyos hálózati elemhez, ezért megosztásra kerül két vagy több hálózati elem/üzleti tevékenység között.
19. *Közvetlen érték:* hivatkozott elődök, műveleti jelek és operátorok nélküli érték az Excel egy cellájában. (Számértékek esetében ez egy közönséges szám.)
20. *Makrófüggvény-érték:* ez egyenértékű a „Számított érték”-kel, azzal a különbséggel, hogy itt a makróval definiálunk egy függvényt/operátort.
21. *Makroprogram-érték:* a makroprogram közbenső számítása vagy végeredménye kiírva/eltárolva egy munkalapcellában. (Számértékek esetében ez egy közönséges szám.)
22. *Mobil alaphálózat:* a mobil rádiótelefon-hálózat.
23. *Mobil kiskereskedelem:* a mobil rádiótelefon szolgáltató azon üzletága, amely mindazon tevékenységeket tartalmazza, melyek a szolgáltató által nyújtott előfizetői szolgáltatások előfizetőknek történő értékesítésével kapcsolatosak.
24. *Múltbeli költségelszámolás (Historic Cost Accounting, HCA):* ez a módszer lekönyvelt értéken (történeti költségként, azaz Historic Cost-ként [HC]) veszi számításba a különböző költségeket, illetve ráfordításokat. Az eszköz jellegű költségek számítása a bruttó, illetve a nettó könyv szerinti értékek felhasználásával történik.
25. *Működő tőke (Working Capital, WC):* a forgóeszközök értéke növelve az aktív időbeli elhatárolásokkal, csökkentve a rövid lejáratú kötelezettségek, passzív időbeli elhatárolások és a céltartalékok együttes összegével. A rövidlejáratú kötelezettségek között nem kell figyelembe venni a hosszú lejáratú kötelezettségek következő évi törlesztő részeiteként szerepeltetett összeget és a halasztott kamatfizetési kötelezettséget.
26. *Nettó könyv szerinti érték (Net Book Value, NBV):* a bruttó könyv szerinti érték kumulált amortizációval csökkentett értéke.
27. *Paraméter:* a modellben használatos mindazon értékek, amelyek a modellezett szolgáltatás költségeinek kiszámításához szükségesek, de nem a vállalkozásból eredő értékek. (Ilyenek lehetnek makrogazdasági mutatók, feltételezésen alapuló vagy választható értékek, stb.)
28. *Súlyozott átlagos tőkeköltség (Weighted Average Cost of Capital, WACC):* az a minimum kamatláb névérték, amelyet a tőkének ki kell termelnie (az iparági kockázati osztály szerinti korrekciót és a tőkeáttételi szintet, azaz az idegen tőke és saját tőke arány figyelembevételét

követően) ahhoz, hogy az iparágban verseny alakuljon ki a tőkebefektetés terén.

29. **Számított érték:** műveleti jeleket vagy módosító operátorokat tartalmazó cellatartalom alapján kapott cellaérték.
30. **Tárgyév:** az az év, amelyre vonatkozóan a számviteli szétválasztási kimutatás készül, azaz az utolsó lezárt, auditált pénzügyi év.
31. **Társszolgáltató:** az a szolgáltató, amely ellenérték fejében elektronikus hírközlési szolgáltatásokat saját szolgáltatása nyújtásához igénybe vesz vagy továbbbértékesít.
32. **Tőkeköltség (Cost of Capital, COC):** az egyes szolgáltatások nyújtásához szükséges tőke finanszírozásának költsége, melynek különböző szolgáltatásegységekre jutó részei beépülnek az adott szolgáltatás ellenértékébe. A tőkeköltséget úgy kapjuk meg, ha a súlyozott átlagos tőkeköltséget (Weighted Average Cost of Capital, WACC) megszorozzuk a szabályozás alá vont szolgáltatás nyújtásához használt - üzleti vagy cégérték és értékhelyesbítések nélküli - immateriális javak és tárgyi eszközök éves átlagos nettó könyv szerinti értékével (beleértve a befejezetlen beruházások tárgyévi átlagos eszközértékét is) és a működő tőke éves átlagos értékével, és ezek összegét vesszük.
33. **Transzfer:** a szolgáltató egyik üzletága által a szolgáltató másik üzletága részére nyújtott szolgáltatás, ahol a szolgáltatás ellenértékét a nyújtott szolgáltatás mennyisége és a transzferár szorzata határozza meg.
34. **Útvonaltényező:** egy adott szolgáltatás nyújtásában résztvevő hálózati elem mennyiségét jelző mutató.
35. **Útvonalmátrix:** az egyes hálózati elemek adott szolgáltatások által történő átlagos igénybevételét mátrix formában szemlélteti.
36. **Üzletág:** az elektronikus hírközlési szolgáltató számviteli szétválasztási kimutatásában használt üzleti egység.
37. **Üzleti terület:** a helyhez kötött és mobil technológiát alkalmazó nagykereskedelmi piacokon egyaránt jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató helyhez kötött technológiai és mobil technológiai területének, valamint egyéb tevékenységének elkülönítésére szolgáló kategória. A mobil üzleti területhez a mobil alaphálózat és a mobil kiskereskedelem üzletág tartozik, a helyhez kötött üzleti területhez pedig a helyhez kötött alaphálózat, a hozzáférési hálózat, és a helyhez kötött kiskereskedelem üzletágak tartoznak.
38. **Üzleti tevékenységek:** a vállalat üzleti folyamatainak részegységei.

2. A Hatóság által számviteli szétválasztásra kötelezett jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókra vonatkozó általános szabályok

- 1) A számviteli szétválasztásra Kötelezett Szolgáltató köteles az egyes üzletágak költségeit és bevételeit, valamint befektetett tőkéjét elkülönített módon kimutatni.
- 2) A Kötelezett Szolgáltató köteles az elkülönítetten vezetett számviteli kimutatásait úgy elkészíteni, hogy
 - a) az elkülönítetten vezetett számviteli kimutatások objektíven tükrözzék az üzletágak valós bevételeit és költségeit, eredményét, valamint befektetett tőkéjét;
 - b) a költségek és bevételek azokra a termékekre és szolgáltatásokra kerüljenek felosztásra, amelyek azok felmerülését okozták (ennek érdekében a tevékenységalapú felosztást kell alkalmazni);
 - c) az üzletágak kimutatásai tartalmazzák az üzletágak közötti transzferekből származó költségeket és bevételeket. A kimutatásoknak világosan be kell mutatniuk ezen, a szolgáltató üzletágai között transzferált, illetve más szolgáltatóknak nyújtott, a

transzferálttal azonos szolgáltatások értékét;

- d) a számviteli szétválasztás modelljében a költségfelosztásra a teljesen felosztott költségek módszertana (a továbbiakban: FDC) szerint kerüljön sor, a 6. pontban leírtaknak megfelelően;
- e) a költségfelosztás a múltbeli költségek (a továbbiakban: HCA) módszertana szerint történjen meg;
- f) az üzletági kimutatások elkészítése során a befektetett tőke tőkeköltsége az üzletági költségkimutatásban ne jelenjen meg, a transzferárak azonban tőkeköltséget is tartalmazzanak.

3. A transzferek kialakításának módszere

- 1) A Kötelezett Szolgáltató köteles meghatározni a saját kiskereskedelmi üzletága részére nyújtott (transzferált) alaphálózati szolgáltatás transzferárát, mennyiségét és értékét. A transzferált szolgáltatások meghatározása során a 4. pont (1) b) bekezdés szerinti szolgáltatásokat kell figyelembe venni.
- 2) Valamennyi transzfer szolgáltatás árát FDC-HCA módszertan szerint képzett egységköltség alapján kell kialakítani. A transzferár tartalmazza a szolgáltatás nyújtásához igénybevett befektetett tőke tőkeköltségét is. A transzferár nem tartalmazhat értékesítési és számlázási költségeket.
- 3) A mobil alaphálózat üzletág és a kiskereskedelmi üzletág közötti transzfer elszámoláshoz a kiskereskedelmi hívásokra jellemző átlagos hívásutak alapján kell súlyozni a hálózati elemek egységköltségeit, és így állapítható meg az egyes kiskereskedelmi hívások mobil alaphálózati transzferára.
- 4) A transzferár kialakítása során alkalmazandó tőkeköltség-szorzó megegyezik a tárgyév december 31. napján a Hatóság honlapján fellelhető, utoljára közzétett WACC-szorzóval. A számítások során a mobilszolgáltatókra vonatkozóan kiszámított sávközép értéket kell figyelembe venni.

4. Elkülönítetten kimutatandó üzletágak

- 1) A Kötelezett Szolgáltató által elkülönítetten kimutatandó üzletágak a következők:
 - a) Mobil alaphálózat üzletág;
 - b) Mobil kiskereskedelem üzletág;
 - c) Egyéb tevékenységek üzletág.
- 2) Az egyes üzletágakon belül a költségeket, bevételeket és az átlagos befektetett tőkét a 10. pontban található tábláknak megfelelően kell kimutatni.

5. A bevételek, a költségek és ráfordítások, valamint a befektetett tőke elkülönített kimutatása

- 1) A Kötelezett Szolgáltató köteles üzletáganként elkülönítetten kimutatni az egyes üzletágakhoz tartozó bevételeket az alábbiakra tekintettel:
 - a) A mobil alaphálózat üzletághoz kell rendelni a következő bevételeket: a kiskereskedelmi üzletágtól kapott transzfer bevételeket, a más szolgáltatók számára nyújtott hálózati

szolgáltatások bevételeit (ide értve a végződött hívások és SMS-ek bevételeit, a külföldi szolgáltatók előfizetői által igénybevett nemzetközi roaming szolgáltatáshoz /inbound roaming/ kapcsolódóan a külföldi szolgáltatóktól származó bevételeket, a hálózati hozzáférés biztosításából származó bevételeket¹, illetve a hálózati szolgáltatások nyújtásából származó egyéb bevételeket), valamint az alaphálózat egyéb bevételeit. A bevételeket a 10. pont 2. a) táblában található bontásban kell kimutatni.

- b) A mobil kiskereskedelem üzletághoz kell rendelni a következő bevételeket: a mobil készülékek értékesítéséből származó bevételeket, a saját előfizetők számára nyújtott szolgáltatások bevételeit, valamint a kiskereskedelem üzletág egyéb bevételeit. A saját előfizetők számára nyújtott szolgáltatások bevételeit a 10. pont 2. b) táblában található bontásban kell kimutatni, elkülönítve a hang szolgáltatásból, a mobilinternet szolgáltatásból és a saját előfizetők által külföldön igénybevett nemzetközi roaming szolgáltatásból származó bevételeket.
 - c) Az egyéb tevékenységek üzletág bevételei közé kell rendelni minden, az a) és b) pontokhoz nem rendelhető bevételt.
- 2) A Kötelezett Szolgáltató költségeit és ráfordításait az alábbi felosztás szerint köteles kimutatni:
- a) A mobil alaphálózat üzletághoz kell rendelni a következő költségeket és ráfordításokat: az alaphálózat kiépítésével, fenntartásával és üzemeltetésével kapcsolatos tevékenységek költségét, beleértve a társszolgáltatóknak értékesített hálózati szolgáltatásokkal kapcsolatos nagykereskedelmi számlázási és egyéb tevékenységek költségét is.
 - b) A mobil kiskereskedelem üzletághoz kell rendelni a következő költségeket, a 10. pont 2. b) táblában található bontásban: az előfizetőknek nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatos marketing, értékesítési, számlázási, ügyfélszolgálati költségeket, az értékesített mobil készülékek ELÁBÉ tartalmát, a társszolgáltatóktól vásárolt hálózati (tipikusan összekapcsolási) szolgáltatások költségét (ide nem értve az alaphálózat üzemeltetése érdekében igénybe vett hálózati szolgáltatásokat, amelyek az alaphálózati költségek közé tartoznak), az egyéb (fel nem sorolt) kiskereskedelmi jellegű költségeket, valamint az alaphálózattól kapott transzferek ellenértékét.
 - c) Az egyéb tevékenységek üzletághoz rendelendő költségek: minden, az a) és b) pontokhoz nem rendelhető költség.
- 3) Az átlagos befektetett tőke kalkulációjánál a 10. pont 1. b) táblájában (Kiinduló mérleg) bemutatott módosító tételeket kell alkalmazni. A befektetett tőke értékéből ki kell zárni az Üzleti vagy cégértéket, valamint az Immateriális javak és Tárgyi eszközök értékhelyesbítéseit.
- 4) Az átlagos befektetett tőke részét képező immateriális javak és tárgyi eszközök, valamint működőtőke üzletágakhoz rendelésénél a következőképpen kell eljárni:
- a) meg kell határozni, hogy mely tőkeelemek mely üzletágakat szolgálják, és azokhoz kell az értéküket rendelni;
 - b) amennyiben valamely tőkeelem több üzletágot is kiszolgál, az üzletágak közötti megbontási aránya meg kell egyezzen ugyanazon eszköz amortizációjának, működő tőke esetén tőkeköltségének üzletágak közötti arányával;
 - c) minden, szolgáltatáshoz nem közvetlenül kötődő, kapcsolt- és/vagy egyéb részesedési viszonyban álló vállalkozáshoz kapcsolódó eszköz- és forrásoldali főkönyvi számla értékét az egyéb tevékenység üzletágra kell osztani.

¹ A hálózati hozzáférés biztosításával kapcsolatos valamennyi bevétel (tehát a hálózaton bonyolított forgalom után fizetett díjakból származó bevétel is) besorolandó.

6. Az FDC-HCA költségfelosztási módszertan és a modellépítési lépések

Az FDC (teljesen felosztott költség) módszertan szerint a költségszámítás a szolgáltatók szokásos működése érdekében felmerült, ténylegesen lekönyvelt költségeken és ráfordításokon alapul.

FDC módszertan szerinti költségfelosztásnál az egyes homogén költségkategóriák esetében minden költséget a hozzájuk tartozó költség-meghatározó tényező nagyságának függvényében, egyenes arányban kell a hálózati elemhez/üzleti tevékenységhez hozzárendelni. Az FDC módszertan alkalmazásakor a költségkategóriák teljes költségtömege felosztásra kerül.

- 1) A modellépítés **első lépéseként** a Kötelezett Szolgáltatónak számba kell vennie azon költségeit, amelyek relevánsak a modellezni kívánt szolgáltatások és üzletágak szempontjából.

A modell adatforrásai: a modell adatai a modellt építő Kötelezett Szolgáltató legfrissebb, éves beszámolóval lezárt pénzügyi évére vonatkozó, auditált számviteli adatai. A modellhez szükség van továbbá az ezt megelőző év auditált számviteli adataira is.

A pénzügyi adatoknak, valamint a naturáliákban kifejezett üzemeltetési és forgalmi adatoknak ugyanarra az évre kell vonatkozniuk.

- 2) A modellépítés **második lépése** a homogén költségkategóriák meghatározása és a költségek homogén költségkategóriákba sorolása.

- a) A HCC-k a következő költségtípusonként kategorizálандók:

- aa) immateriális javak és tárgyi eszközök tőkeköltsége (Assets COC: ACOC);
- ab) immateriális javak és tárgyi eszközök értékcsökkenési költsége (DEPR);
- ac) működő tőke (WC) tőkeköltsége (Cost of Working Capital: COWC);
- ad) működési költségek és ráfordítások (OPEX).

Egy homogén költségkategória a jelen bekezdés a) pontjában említett költségfajták közül csak egyet tartalmazhat.

- b) További követelmény, hogy az OPEX személyi jellegű költségei és ráfordításai (OPEX pay) külön költségkategóriá(k)ba kerüljenek, elválasztva az egyéb működési költségektől és ráfordításoktól (OPEX non-pay). Ez utóbbin alapértelmezésben az anyagjellegű ráfordításokat, valamint az egyéb ráfordítások és egyéb bevételek egyenlegét értjük. Amennyiben az egyéb ráfordítások és egyéb bevételek bérjellegű összetevőt is tartalmaznak, azok az OPEX pay költségkategóriákba sorolandóak. Az OPEX költségek aktivált saját teljesítményt nem tartalmazhatnak.

- c) Minden egyes homogén költségkategóriát egyértelműen be kell sorolni a független vagy függő kategóriákba, és a függőségi viszonyt dokumentálni kell.

- d) A működő tőke tőkeköltségének alapját a működő tőke év eleji, valamint év végi értékének számtani átlaga (tárgyévi átlag) képezi.

Az immateriális javak és tárgyi eszközök tőkeköltségének számításánál az NBV tárgyévi (év eleji és év végi értékeiből számított) számtani átlagát kell figyelembe venni.

- e) Befejezetlen beruházásra értékcsökkenési leírás nem számolható el, de tőkeköltség igen, hiszen a befejezetlen beruházás a befektetett tőke részét képezi.

- f) Pénzügyi lízing konstrukcióban vásárolt eszközök költségei a COWC és DEPR homogén költségkategóriákban kell, hogy megjelenjenek, az OPEX költségkategóriákban – a halmozódás elkerülése végett – nem. Amennyiben ettől a Kötelezett Szolgáltató mégis eltérni kényszerül, a modell dokumentációjának részletes magyarázattal kell szolgálnia az eltérés okairól, megvalósításáról és a költségalapra vonatkozó hatásáról.

g) Működési lízing konstrukcióban vásárolt eszközök költségei az OPEX homogén költségkategóriákban kell, hogy megjelenjenek, a DEPR és COWC költségkategóriákban – a halmozódás elkerülése végett – nem.

3) A modellépítés **harmadik lépése** a hálózati elemek és üzleti tevékenységek meghatározása. A hálózati elemeket/üzleti tevékenységeket úgy kell kialakítani, hogy azok alkalmasak legyenek a teljes költségösszeg megjelenítésére.

A költségmodellben az alábbiakban felsorolt hálózati elemek szerepeltetendők:

- BTS (Base Transceiver Station – Bázisállomás)
- BTS-Telephelyek
- BSC (Base Station Controller – Bázisállomás vezérlő)
- MSC (Mobile Switching Centre – Mobil kapcsolóközpont)
- VLR (Visitor Location Register – Látogató előfizetői helyregiszter)
- SGSN (Serving GPRS Support Node – GPRS kiszolgáló csomópont)
- GGSN (Gateway GPRS Support Node – GPRS átjáró csomópont)
- SMSC (Short Message Service Centre – SMS központ)
- MMSC (Multimedia Message Service Centre – MMS központ)
- VMS (Voice Mail Service – Hangposta szolgáltató)
- HLR (Home Location Register – Honos előfizetői helyregiszter)
- AUC (Authentication Centre – Autentikációs központ)
- HLR/AUC (amennyiben a két node integrált)
- NMC (Network Management Centre – Hálózatmenedzsment központ)
- OMC (Operation and Maintenance Centre - Üzemeltetés és karbantartó központ)
- Node B (Node B bázisállomás)
- Node B Telephelyek
- RNC (Radio Network Controller – Rádiós hálózat-vezérlő)
- MSS (Mobile Switching Server – Mobil kapcsolóközpont szerver)
- MGW (Media Gateway – Média átjáró)
- HSS (Home Subscriber Server – Honos előfizetői szerver)
- PGW (Packet Gateway - Adathálózati átjáró)
- SGW (Serving Gateway - Kiszolgáló átjáró)
- PCRF (Policy and Charging Rule Function - Adatfolyam kezelő egység)
- MME (Mobility Management Entity - Mobilitás kezelő egység)
- eNodeB (eNodeB bázisállomás)
- Összekapcsolási pont
- BTS-BSC átvitel
- BSC-MSC átvitel
- MSC-MSC átvitel
- BSC-SGSN átvitel
- SGSN-GGSN átvitel
- Node B-RNC átvitel
- RNC-MGW átvitel
- MGW-MGW átvitel
- BSC-MGW átvitel
- MGW-MSS átvitel
- RNC-SGSN átvitel
- RNC-RNC átvitel
- eNodeB-SGW átvitel
- eNodeB-MME átvitel
- SGW-MME átvitel
- SGW-PGW átvitel

- Hálózati szolgáltatások forgalommérő/számlázó rendszere
- Egyéb hálózati elemek

A hálózati elemek száma a hálózati sajátosságok alapján bővítendő, a fenti hálózati elemek összevonása csak megfelelő indoklással alátámasztva fogadható el.

- 4) A modellépítés **negyedik lépése** a homogén költségkategóriák költségeinek felosztása hálózati elemekre/üzleti tevékenységekre. A homogén költségkategóriák költsége költségmennyiség függvények (CVR-ek) segítségével kerül felosztásra, amely CVR-ek az FDC módszertanban origóból induló lineáris függvények.

A modelldokumentáció részeként a Kötelezett Szolgáltatónak be kell nyújtania a felosztáshoz használt módszertanokat, a vetítési alapok számításait, dokumentációit.

- 5) A modellépítés **ötödik lépése** az általános költségek hálózati elemekre/üzleti tevékenységekre történő osztása a közvetlen és a közvetett költségek arányában, valamint a hálózati elemek/üzleti tevékenységek teljes költségtömegének meghatározása. A hálózati elemek/üzleti tevékenységek teljes költségtömege a hálózati elemre/üzleti tevékenységre a negyedik és ötödik lépésben felosztott működési költség, értékcsökkenési leírás és tőkeköltség összege.

- 6) A modellépítés **hatodik lépése** a hálózati elemek/üzleti tevékenységek egységköltségeinek meghatározása.

- a) A hálózati elemek/üzleti tevékenységek egységköltségének meghatározása a hálózati elemhez/üzleti tevékenységhez rendelt teljes költségtömeg és a tárgyévben felmerülő, az adott hálózati elem/üzleti tevékenység költségtömegéhez tartozó, az adott hálózati elemet/üzleti tevékenységet érintő éves hálózati elem igénybevételi mennyiség hányadosaként történik. Az adott hálózati elemre vonatkozó igénybevételi mennyiség az adott hálózati elemre vonatkozóan szolgáltatásonként meghatározott útvonaltényezők (számítását lásd a következő 7) c) pont) és a megfelelő szolgáltatások mennyiségeinek szorzatösszegeként áll elő. Amennyiben egy hálózati elemhez több, eltérő mértékegységű szolgáltatásmennyiség tartozik, a szolgáltatásmennyiségeket azonos mértékegységre kell hozni.

- b) Az adott időszakban értékesítésre kerülő szolgáltatásmennyiséget a Kötelezett Szolgáltató átlátható, objektív információkkal alátámasztott számításokkal köteles hitelesíteni. Abban az esetben, ha a felmerülő szolgáltatásmennyiség értéke objektív információkra épülő számítások alapján nem határozható meg, a Kötelezett Szolgáltató becslést alkalmazhat. Ez utóbbi esetben a szolgáltató köteles a becslés alapjául szolgáló paramétereket és feltételezéseit áttekinthető módon rögzíteni olyan formában, hogy azok az arra jogosult harmadik fél számára értelmezhetőek legyenek.

- 7) A modellépítés **hetedik lépése** a hálózati elemek/üzleti tevékenységek egységköltségeiből a szolgáltatások egységköltségének meghatározása.

- a) A hálózati elemek egységköltségeiből az adott Kötelezett Szolgáltató szolgáltatásainak egységköltségei a hívásút elemzése során kiszámított útvonaltényezők segítségével kerülnek meghatározásra.

- b) Az útvonaltényezőknek és a forgalmi adatoknak a tárgyévi adatokon kell alapulniuk. A modelldokumentációnak tartalmaznia kell minden olyan információt, amelyek alátámasztják az esetleges hálózati mintavételezés statisztikai megalapozottságát.

- c) Az útvonaltényezők meghatározásához a következő lépések elvégzése szükséges:

- ca) a lehetséges hívásutak meghatározása és az egyes hívásutakhoz tartozó hálózati elemek azonosítása minden szolgáltatás esetében,
cb) az egyes hívásutak igénybevételéhez tartozó %-os valószínűség meghatározása,

cc) a hálózati elemekre vonatkozó útvonaltényezőknél (a hálózati elemek súlyozott átlagos használatának) kiszámítása, az átlagos hívásútra vonatkozóan, szolgáltatásonként. (Vagyis annak meghatározása, hogy az adott szolgáltatáshoz tartozó átlagos hívásút az egyes hálózati elemekből mennyit tartalmaz.)

- d) A szolgáltatások egységköltsége (pl. Ft/perc) az igénybevett hálózati elemek egységköltségének és a szolgáltatás minden egyes hálózati elemére vonatkozó útvonal tényező szorzatainak összegéből adódik.
- e) A modell dokumentációjának tartalmaznia kell az útvonaltényezők meghatározására vonatkozó módszertan leírását, illetve – amennyiben ezek statisztikai eljárásokkal kerülnek meghatározásra – a felhasznált módszer érvényességét tesztelő próbák eredményét. A számítás teljes menetének ellenőrizhetőnek és módosíthatónak kell lennie, valamint éves adatokon kell alapulnia.

7. Integrált szolgáltató helyhez kötött üzleti területének és mobil üzleti területének szétválasztása

- 1) A helyhez kötött és mobil üzleti területekkel egyaránt rendelkező integrált Kötelezett Szolgáltató a jelen mellékletben foglalt és a rá más piacokon kirótt számviteli szétválasztási szabályoknak egyidejűleg köteles megfelelni.
- 2) Az integrált Kötelezett Szolgáltató az általános szabályokat az alábbi, üzleti területi szétválasztásra vonatkozó kiegészítésekkel köteles végrehajtani:
 - Azon bevételi tételeket, amelyek mindkét üzleti terület tekintetében relevánsak, okozati elv szerint közvetlenül meg kell osztani az üzleti területek között.
 - A költségek és ráfordítások helyhez kötött és mobil üzleti területek közötti megosztása történhet közvetlenül, illetve az FDC-HCA költségfelosztási lépések megfelelő alkalmazásával, a költségek homogén költségkategóriákba, hálózati elemekre/üzleti tevékenységekre osztását követő allokációs lépésben.
 - Az átlagos befektetett tőke tételei esetében a jelen melléklet 5. 4) bekezdésben foglalt szabályokat kell alkalmazni, értelemszerűen üzletág helyett üzleti területre vonatkoztatva.

A megosztás módját, vetítési alapjait minden esetben részletesen le kell vezetni, dokumentálni és indokolni kell olyan részletezettséggel, hogy abból minden felosztott tétel esetében egyértelműen kiderüljön és ellenőrizhetővé váljon a Hatóság számára az alkalmazott felosztási elv, a számítási módszer és a számítás.

- 3) Az integrált Kötelezett Szolgáltató a 10. pontban foglalt üzletági kimutatásokat és dokumentációkat a következő eltérésekkel köteles elkészíteni és a Hatóságnak benyújtani:
 - a) A Kötelezett Szolgáltatónak az 1. a) és 1. b) táblákat a teljes vállalkozásra vonatkozóan kell elkészítenie.
 - b) Az eredmény, a befektetett tőke és a jövedelmezőség kimutatását üzleti területei vonatkozásában is el kell készítenie és be kell nyújtania, a 2. c), 3. és 4. tábláknak megfelelő szerkezetben.
 - c) Az integrált Kötelezett Szolgáltatónak az 5. a) és 5. b) táblák helyett a 6. a) és 6. b) táblákat kell elkészítenie és benyújtania.
- 4) A helyhez kötött és mobil üzleti terület szétválasztásának értelemszerűen meg kell felelnie a 8. és 9. pontban foglalt, az üzleti területi szétválasztásra értelmezhető funkcionális követelményeknek, illetve a modell dokumentálásával kapcsolatos előírásoknak.

8. A modellel szemben támasztott részletes funkcionális követelmények és a modell dokumentációja

- 1) A jelen mellékletben meghatározott modellek kialakításakor a Kötelezett Szolgáltatónak biztosítania kell, hogy az tartalmazza a modell és a számítástechnikai megoldás részletes leírását, a modellben használt fogalmak és megnevezések definícióit, valamint a modell bemenő adatait és kimenő eredményeit, az arra feljogosított harmadik fél – így különösen a Hatóság – számára áttekinthető és értelmezhető részletességgel.
- 2) A Kötelezett Szolgáltató a kialakított és rögzített modellt köteles az értelmezéséhez szükséges minden adattal és nyilvántartással együtt a modell kialakításától számított öt évig, illetve – ha ez későbbi időpont – a modellel összefüggésben felmerült jogvita jogerős lezárásáig megőrizni. A Kötelezett Szolgáltatót a jelen határozat alapján terhelő, a modellek értelmezéséhez szükséges adatok és nyilvántartások megőrzési kötelezettsége nem érinti a más jogszabály által meghatározott megőrzési kötelezettségek teljesítését, így különösen a bizonylatokra vonatkozó, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvényben előírt megőrzési kötelezettségek teljesítését.
- 3) Olyan modellt kell kidolgozni, amely tartalmazza a következő táblázatban bemutatott rétegek szerint felépülő számítási modellt, valamint amelynek része egy, a vetítési alapok kialakításához használt almodell vagy számítás.

Szint	Leírás
Kivonatoló, átalakító és feltöltési szint (KÁF)	Adatot nyer ki a különböző adatforrásokból (főkönyv, tárgyi eszköz nyilvántartás, műszaki modellek, forgalmi adatok stb.), és ezekkel tölti fel az alap adatbázist/adatállományt.
Adatszint	Az adatbázisban lévő adatokat jól strukturált adattáblákban tárolja. A felhasználók alapadatait is tartalmazza (pl. bejelentkezési adatok, fizikai elhelyezkedési adatok, kiinduló lista stb.).
Üzleti szint	A kalkulációk lényegét tartalmazza, és az érvényes adatállományon alapszámításokat végez.
Felhasználói szint	Lehetővé teszi a felhasználó számára, hogy megnyissa, módosítsa és szerkessze az adatállományt, lefuttassa a modellt, és elemezze a kapott eredményeket. Bejelentkezési és biztonsági sajátosságokat is tartalmaz.

- 4) A Kötelezett Szolgáltatónak az elnöki értékelés érdekében olyan szoftverrel kell költségmodelljeiket elkészíteniük és benyújtaniuk, amelyet a MS Excel olvasni és működtetni képes, amely tehát MS Excellel való ellenőrzést, futtatást is lehetővé tesz.
- 5) Az alkalmazásokkal kapcsolatos követelmények:
 - a) A modell mellé csatolni kell a rendszerkövetelmények leírását, amely tartalmazza
 - aa) az alkalmazások alapjául szolgáló operációs rendszert (azaz Windows XP, Windows 7, stb.);
 - ab) az alapul szolgáló alkalmazás verziójának pontos meghatározását (azaz MS Excel 2003, MS Excel 2007, stb.);
 - ac) a merevlemezre mentett futtatáshoz szükséges környezetet (szükséges-e és ha igen, akkor milyen környezetet (pl. könyvtárszerkezetet) kell létrehozni, és hogyan kell abba behelyezni [lementeni] a modellt ahhoz, hogy annak működését és megfelelőségét a Hatóság képviselői vizsgálni tudják).
 - b) A modell a beadványpéldányról csak olvasható (read only) formában legyen megnyitható, a benyújtott modell és az adatok épségének megőrzése érdekében.

- c) A modell átláthatósági vizsgálatának érdekében úgy kell azt elkészíteni, hogy futtatható legyen a beadványpéldánytól eltérő helyen (írható/writable), környezetben (merevlemez/HDD) is. Az ehhez szükséges környezet létrehozásához szükséges információkat a dokumentációban fel kell tüntetni.
 - d) A modell csak világosan megjelölt és feloldható rejtett sorokat vagy oszlopokat tartalmazhat.
 - e) A modell csak világosan megjelölt és feloldható rejtett munkafüzeteket tartalmazhat.
 - f) A cellákat és a munkafüzeteket nem szabad védelemmel ellátni (jelszóval vagy más módon) és nem szabad zárolni sem.
 - g) A képleteknek láthatóknak kell lenniük.
 - h) A makróknak hozzáférhetőeknek, és read only körülmények között is futtathatóknak kell lenniük.
 - i) A modell dokumentációjának a modell teljes körű logikus levezetését kell tartalmaznia.
 - j) Ha a modellt a Kötelezett Szolgáltató megbízásából független tanácsadó készíti el, ezt a felet fel kell kérni, hogy tegye lehetővé, hogy a Hatóság és a Hatóság által bevont tanácsadók hozzáférjenek a modellhez. A modell dokumentációjának tartalmaznia kell a Kötelezett Szolgáltató és tanácsadójának írásos nyilatkozatát arról, hogy hozzájárulnak ahhoz, hogy a modell vizsgálatában előbb felsorolt, érintett felek hozzáférhessenek a modellhez. A Hatóság és a Hatóság által bevont tanácsadóknak titoktartási megállapodásokat kell aláírniuk mind a Kötelezett Szolgáltatókkal, mind pedig a Kötelezett Szolgáltató által bevont tanácsadókkal.
- 6) A modellek használatával kapcsolatos követelmények:
- a) Átláthatóság. A modellt alkalmassá kell tenni arra, hogy a Hatóság és/vagy az általa bevont tanácsadók vizsgálhassák annak működését. Ennek érdekében könnyen felismerhetővé (például háttérszínnel megkülönböztetetté) kell tenni legalább a bemenő és a számított adatokat, illetve az alábbi változtatható értékeket:
 - aa) közvetlen értéket tartalmazó bemenő adatot (javasolt cellaháttér: fehér),
 - ab) cellahivatkozásos értéket tartalmazó bemenő adatot (javasolt cellaháttér: világoskék),
 - ac) közvetlen értéket tartalmazó paramétert (javasolt cellaháttér: világossárga),
 - ad) cellahivatkozásos értéket tartalmazó paramétert (javasolt cellaháttér: világoszöld),
 - ae) eredmény (keresett költségalapú ár) (javasolt betűforma: félkövér sötétkék).
 - b) Működésbiztonság. A modellt alkalmassá kell tenni arra, hogy annak vizsgálata/működtetése során minimális legyen a véletlen hibássá vagy működésképtelenné tétel veszélye. Ennek érdekében könnyen felismerhetővé (például háttérszínnel megkülönböztetetté) kell tenni az alábbi változtatható értékeket:
 - ba) számított értéket tartalmazó cellát (javasolt cellaháttér: világos rózsaszín),
 - bb) makróprogram-értéket tartalmazó cellát (javasolt cellaháttér: narancssárga).
 - c) A bemenő adatok és paraméterek modellbéli eredetije csak munkalap-cellákban lehet (a makró-programok és a nevesített argumentumok <Named arguments> is az eredeti cellákból kiolvasva használhatják föl őket).
 - d) Azokat a bemenő adatokat és a paramétereket, amelyek változtatásával a végeredmény nem áll elő automatikusan, el kell látni megjegyzésekkel arra vonatkozóan, hogy változtatásuk esetén mit kell még tenni (például megnyitni és frissíteni vagy 'makrót futtatni') ahhoz, hogy a módosítás hatása a végeredményben is tükröződjön.
 - e) A képleteken felüli automatizmusok (pl. makro programok írása) csak akkor elfogadhatók, ha azok megfelelő módon futtathatók akkor is, ha a bemenő adatok vagy paraméterek

változtatásra kerülnek.

- 7) A modelleket az alábbi dokumentumokkal kell alátámasztani:
- a) átfogó Felhasználói Útmutató, amely fejezeteinek az alábbi témákat kell lefedniük:
 - aa) Módszertani leírás. A Kötelezett Szolgáltató modelljének áttekintő és részletes leírása különös tekintettel a Határozatban elő nem írt módszertani megoldásokra,
 - ab) a modell megnyitásának módja,
 - ac) az adathalmaz kiválasztása,
 - ad) adatok szerkesztésének módja, azaz hogyan kezeli a modell az esetleges adatváltoztatást (közvetlenül a modellben szerkeszthetők az adatok, vagy csak az adatbázison keresztül),
 - ae) a modellfuttatási opciók, és
 - af) a modell eredményei;
 - b) minden egyes műszaki almodell részletes leírása;
 - c) nem Műszaki Funkcionális Specifikáció (NTFS): az NTFS-nek tartalmaznia kell az Üzleti Szint teljes körű logikai leírását, ideértve a számszerű példákat is. A modell ellenőrzési pontjai, valamint az elvégzett számszaki, logikai és egyéb ellenőrzések részletes leírása szükséges;
 - d) ha a modellt megbízott független külső tanácsadó készítette, csatolni kell ezen fél hozzájárulását, amely alapján a Hatóság és a Hatóság által bevont tanácsadók hozzáférhetnek a modellhez és az annak támogatására készített jelentéseihez.

9. A számviteli kimutatók és adatszolgáltatás

- 1) A Kötelezett Szolgáltató az alábbi kimutatókat köteles elkészíteni és a Hatóságnak benyújtani a megjelölt egyéb dokumentumokkal együtt:
- a) a 10. pontban részletezett pénzügyi kimutatók;
 - b) költségfelosztási módszertan és az azt alátámasztó dokumentáció;
 - c) transzfermátrix, továbbá transzferárak és transzferek mennyiségének kimutatója;
 - d) az egyes hálózati elemek és üzleti tevékenységek egységköltégeinek táblázata;
 - e) a következő szolgáltatások volumene, egységköltége, egységre jutó bevétele:
 - Bejövő hívás
 - Kimenő hívás
 - Hálózaton belüli hívás
 - Bejövő SMS
 - Kimenő SMS
 - Hálózaton belüli SMS
 - Bejövő MMS
 - Kimenő MMS
 - Hálózaton belüli MMS
 - Csomagkapcsolt adatforgalom
 - f) költségszámítási modell elektronikus formában;
 - g) a 4) bekezdés szerinti könyvvizsgálói nyilatkozat;

- h) éves beszámoló.
- 2) Az 1) bekezdés b) pontja szerinti költségfelosztási módszertannak tartalmaznia kell:
- a költségfelosztás alapelveit és pontos módszertanát olyan részletezettséggel, hogy annak alapján a modell könyvvizsgálata elvégezhető legyen (a főkönyvi kivonatban szereplő számlák felosztási menetének leírásával);
 - az üzletágak és szolgáltatások pontos meghatározását, valamint azok egymáshoz rendelésének módját;
 - a transzferek rendszerének kialakítási és működési módszertanát;
 - a felhasznált egyéb adatokat, különösen
 - az útvonalmátrixot és az információk alátámasztását,
 - a függő és a független homogén költségkategóriák költség-meghatározó tényezőinek leírását, indokolását, a mennyiségi adatokat,
 - a hálózati elemek felosztási alapjait;
 - az előző évhez képest történt jelentősebb módosítások, változtatások részletes leírását és hatásának szemléltetését.
- 3) Az 1) bekezdés c) pontja szerinti transzfermátrixnak tartalmaznia kell az egyes üzletágak transzferköltségeit az egyes kiskereskedelmi szolgáltatások szerint részletezve.
- 4) A Kötelezett Szolgáltató a saját költségén köteles független könyvvizsgálóval ellenőriztetni a benyújtott dokumentációt. A Kötelezett Szolgáltató könyvvizsgálója nyilatkozatának a modellben szereplő alábbi adatok hitelességét és az alábbi egyezőségeket kell tanúsítania:
- a modellben felhasznált adatok éves beszámoló adatokkal, úgymint mérleg és eredménykimutatás adatokkal, valamint kiegészítő melléklet adatokkal való egyezősége;
 - a modellben felhasznált volumen adatok;
 - a modellben szereplő vetítési alapokhoz felhasznált kiinduló adatok.
- A könyvvizsgáló nyilatkozata az 1) bekezdés szerinti dokumentáció részeként csatolandó.
- 5) A Kötelezett Szolgáltatónak biztosítania kell a nyilvántartásokkal kapcsolatban az elektronikus hírközlési tevékenységgel összefüggésben felmerülő további hatósági adatszolgáltatási igények kielégítését.

10. A Kötelezett Szolgáltató számviteli kimutatásainak szerkezete

Kiinduló eredménykimutatás

1. a) tábla

	Előző év	Tárgyév
1. Értékesítés nettó árbevétele
2. Személyi jellegű és anyagjellegű ráfordítások csökkentve a saját teljesítmény aktivált értékével
3. Értékcsökkenési leírás
4. Egyéb ráfordítások csökkentve az egyéb bevételekkel
5. Üzemi szintű eredmény (1. – 2. – 3. – 4.)
6. Tőkeköltség

Kiinduló mérleg

1. b) tábla

Eszközök	Előző év	Tárgyév	Források	Előző év	Tárgyév
Befektetett eszközök	Befektetett tőke
Immateriális javak	Saját tőke
Üzleti vagy cégérték korrekció (-)	Üzleti vagy cégérték korrekció (-)
Értékhelyesbítés korrekció (-)	Értékelési tartalék korrekció (-)
Tárgyi eszközök és beruházások	Hosszú lejáratú kötelezettségek
Értékhelyesbítés korrekció (-)	Hosszú lej. köt. korrekció*** (+)
Befektetett pénzügyi eszközök (+)**
Forgóeszközök	Egyéb források
Készletek	Rövidlejáratú kötelezettségek
Követelések	Hosszú lej. köt. korrekció*** (-)
Értékpapírok	Céltartalékok
Pénzeszközök	Passzív időbeli elhatárolások
Aktív időbeli elhatárolások
Eszközök összesen*	Források összesen*

*Kötelező egyezőség áll fenn

**Az Egyéb tevékenység üzletághoz kell rendelni

*** A Hosszú lejáratú kötelezettségek következő évben esedékes része, valamint a halasztott kamatfizetési kötelezettségek

Az 1.a), 1.b) táblák

- előkészítik az éves beszámoló részeinek és a számviteli szétválasztási kimutatások fogalmi rendszerének összekapcsolását, helyet adva a tőkekölségnek, amely az üzleti területek üzletágaira nem terhelődik;
- a vállalat egészére mutatják be a számviteli szétválasztáshoz kiindulásként használt éves beszámoló értékeit. Az ezen táblázatokban szereplő értékeket kell a továbbiakban az üzletágakhoz rendeléshez felhasználni.

Mobil alaphálózat üzletág eredménykimutatása

2. a) tábla

	Előző év	Tárgyév
1. A kiskereskedelemnek nyújtott transzfer bevétele
Mobil kiskereskedelemnek nyújtott transzfer bevétele
Helyhez kötött kiskereskedelemnek nyújtott transzfer bevétele
2. Társszolgáltatóktól nyújtott hálózati szolgáltatások bevételei
Hívásvégződtetésből
SMS végződtetésből
Inbound roaming szolgáltatásból
Hálózati hozzáférés biztosításából
Egyéb hálózati szolgáltatásból
3. Alaphálózat egyéb bevétele
A. Bevételek összesen (1. + 2. + 3.)
B. Költségek
C. Üzletági Eredmény (A – B)

Mobil kiskereskedelem üzletág eredménykimutatása

2. b) tábla

	Előző év	Tárgyév
1. Készülékértékesítés árbevétele
2. „Hang” szolgáltatás árbevétele
Egyszeri díj bevétele*
Előfizetési díj bevétele*
Kimenő hívások bevétele**
Hálózaton belüli hívások bevétele**
Kimenő SMS bevétel**
Hálózaton belüli SMS bevétel**
„Hang” szolgáltatáshoz kapcsolódó egyéb bevételek
3. Mobilinternet árbevétele
Egyszeri díj bevétele*
Előfizetési díj bevétele*
Adatforgalmi díj bevétel**
Mobilinternet szolgáltatáshoz kapcsolódó egyéb bevételek
4. Outbound roaming árbevétele
Hívásindítás bevétele
Hívásfogadás bevétele
Küldött SMS bevétel
Mobilinternet bevételek
Egyéb outbound roaming bevételek
5. Egyéb kiskereskedelmi bevételek
A. Bevételek összesen (1. + 2. + 3. +4. +5.)
6. Kiskereskedelmi költségek
Marketing költség
Kiskereskedelmi értékesítési költség
Ügyfélszolgálati költségek
Kiskereskedelmi számlázási költségek
Készülékértékesítés ELABÉ tartalma
Társszolgáltatóktól vásárolt hálózati szolgáltatásokkal kapcsolatos költségek
<i>ebből: mobil hívásvégződtetés ráfordítása</i>
<i>ebből: helyhez kötött hívásvégződtetés ráfordítása</i>
<i>ebből: outbound roaming ráfordítása</i>
Egyéb kiskereskedelmi költségek
7. Alaphálózattól vásárolt transzfer
Mobil alaphálózattól vásárolt transzfer
Helyhez kötött alaphálózattól vásárolt transzfer
8. Egyéb kiskereskedelmi költségek
B. Költségek összesen (6. + 7. + 8.)
C. Üzletági Eredmény (A – B)

*Amennyiben a hang és mobilinternet szolgáltatást is tartalmazó díjcsomagok esetében az egyes szolgáltatásokra jutó egyszeri és előfizetési díj bevételek elkülönítése a Kötelezett Szolgáltató nyilvántartásaiban nem valósul meg és ennek hiányában a megosztást utólag végzi el, akkor a Kötelezett Szolgáltatónak az általa a megosztáshoz használt módszert a beadványában a

Hatóság által ellenőrizhető módon dokumentálnia kell.

**Adott szolgáltatáshoz kapcsolódó forgalom (pl. perc, darabszám, adatmennyiség) alapján fizetett díjakból származó bevételeket kell kimutatni.

Egyéb tevékenységek üzletág eredménykimutatása

2. c) tábla

	Tárgyév	Előző év
A. Bevételek összesen
B. Költségek összesen
C. Üzletági Eredmény (A - B)

A(z) üzletág átlagos befektetett tőkéje (Minden üzletágra külön kitöltendő)

3. tábla

	Előző év dec. 31.	Tárgyév dec. 31.
A. Befektetett eszközök (1. + 2.+ 3.)
1. Immateriális javak
2. Tárgyi eszközök
3. Befektetett pénzügyi eszközök
B. Működő tőke (C + D - E - F - G)
C. Forgóeszközök (4. + 5. + 6. + 7.)
4. Készletek
5. Követelések
6. Értékpapírok
7. Pénzeszközök
D. Aktív időbeli elhatárolások
E. Céltartalékok
F. Rövid lejáratú kötelezettségek
G. Passzív időbeli elhatárolások
H. Záró befektetett tőke (A + B)
I. Nyitó befektetett tőke
J. Átlagos befektetett tőke

A(z) üzletág jövedelmezősége (Minden üzletágra külön kitöltendő)

4. tábla

	Előző év	Tárgyév
A. Üzletági Eredmény
B. Átlagos befektetett tőke
C. Jövedelmezőségi mutató %, $(A/B)*100$

Átlagos befektetett tőke összehasonlítása a vállalati mérlegadatokkal

5. a) tábla

Befektetett tőke a társasági mérlegben:	Előző év dec. 31.	Tárgyév dec. 31.
A. Saját tőke*
B. Hosszú lejáratú kötelezettségek*
C. Fel nem osztott üzleti vagy cégérték és értékhelyesbítések
D. Hosszú lejáratú kötelezettségek rövid lejáratú kötelezettségekhez átsorolt összege, valamint a halasztott kamatfizetési kötelezettség
F. Záró befektetett tőke összesen (A + B - C + D + E)
G. Nyitó befektetett tőke összesen
H. Átlagos befektetett tőke

Üzletáganként átlagos befektetett tőke kimutatása**

I. Mobil alaphálózat
J. Mobil kiskereskedelem
K. Egyéb tevékenység
L. Átlagos befektetett tőke összesen (I + J + K)

* Mérlegből

**Az üzletági átlagos befektetett tőke táblázatokból

Összehasonlítás a vállalati eredménykimutatással (üzemi eredmény szintjéig)

5. b) tábla

	1. Bevételek	2. Költségek	Üzemi eredmény (1.-2.)
	Tárgyév	Tárgyév	Tárgyév
Mobil alaphálózat
Mobil kiskereskedelem
Egyéb tevékenység
Üzletágak összesen
Üzletágak közötti transferek kiszűrése
Vállalati eredménykimutatásban

Csak a helyhez kötött és mobil üzleti területtel is rendelkező Kötelezett Szolgáltató által benyújtandó táblák

Átlagos befektetett tőke összehasonlítása a vállalati mérlegadatokkal

6. a) tábla

Befektetett tőke a társasági mérlegben:	Előző év dec. 31.	Tárgyév dec. 31.
A. Saját tőke*
B. Hosszú lejáratú kötelezettségek*
C. Fel nem osztott üzleti vagy cégérték és értékhelyesbítések
D. Hosszú lejáratú kötelezettségek rövid lejáratú kötelezettségekhez átsorolt összege, valamint a halasztott kamatfizetési kötelezettség
F. Záró befektetett tőke összesen (A + B - C + D + E)
G. Nyitó befektetett tőke összesen
H. Átlagos befektetett tőke

Üzletáganként átlagos befektetett tőke kimutatása**

I. Helyhez kötött alaphálózat
J. Helyhez kötött hozzáférési hálózat
K. Helyhez kötött kiskereskedelem
L. Mobil alaphálózat
M. Mobil kiskereskedelem
N. Egyéb tevékenység
O. Átlagos befektetett tőke összesen (I + J + K + L + M + N)

* Mérlegből

** Az üzletági átlagos befektetett tőke táblázatokból

Összehasonlítás a vállalati eredménykimutatással (üzemi eredmény szintjéig)

6. b) tábla

	1. Bevételek	2. Költségek	Üzemi eredmény (1.-2.)
	Tárgyév	Tárgyév	Tárgyév
Helyhez kötött alaphálózat
Helyhez kötött hozzáférési hálózat
Helyhez kötött kiskereskedelem
Mobil alaphálózat
Mobil kiskereskedelem
Egyéb tevékenység
Üzletágak összesen
Üzletágak közötti transzferek kiszűrése
Vállalati eredménykimutatásban

Indokolás

Az Eht. 10. § (2) bekezdése alapján, az Eht. 10. § (1) bekezdésének 5. pontjában foglalt hatáskörben eljárva ismételten lefolytattam az Eht. 62-65. §-a szerinti, a piacmeghatározásra, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató azonosítására és kötelezettségek előírására, hatályban tartására, valamint módosítására irányuló eljárást (a továbbiakban: **piacelemzési eljárás**).

A piacelemzési eljárás során az Eht., az Eht. 62. § (2) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel az Eht. 24. § (2) bekezdésével figyelembe venni előírt, az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló 2002. március 7-i 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: **Keretirányelv**) 19. cikkének (1) bekezdése alapján kiadott bizottsági ajánlások, így különösen a 2014/710/EU számú, az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján előzetes szabályozás alá vonható érintett elektronikus hírközlési ágazatbeli termék- és szolgáltatás piacokról szóló 2014. október 9-i bizottsági ajánlás (a továbbiakban: **2014/710/EU Ajánlás**), a 2009/396/EK számú, az EU-ban a helyhez kötött és mobil végződtetési díjak szabályozói kezeléséről szóló 2009. május 7-i ajánlás, (a továbbiakban: **2009/396/EK Ajánlás**), valamint az Európai Unió Bizottsága által kiadott bizottsági iránymutatások (így különösen a 2002/C 165/03. számú Iránymutatás, a továbbiakban: **Iránymutatás**) által a piacmeghatározás és a piacelemzés körében meghatározott jogalkalmazói elvek és szempontok, valamint az ott rögzített módszertan, eljárásjogi intézmények, eszközök, fogalmak, meghatározások alapján, a versenyjog vonatkozó szabályai szerint, a korábbi piacelemzési eljárások során kialakult jogalkalmazói gyakorlat (így a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.284/2006/11., 2.Kf.27.418/2008/11., és 2.Kf.27.139/2010/6. számú, valamint a Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.230/2007/7. és Kfv.IV.38.118/2010. számú ítéletei) és a magyar elektronikus hírközlési piac sajátosságainak figyelembevételével jártam el.

Az Eht. 47. § (1) bekezdése alapján, a tárgyban piac meghatározása, elemzése, azokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és kötelezettségek előírása iránti eljárás lefolytatása érdekében, valamint egyes mobil rádiótelefon szolgáltatásokkal kapcsolatos érintett piacok azonosítása, az érintett piacokon fennálló verseny és a verseny hatékonyságának elemzése tárgyában, piacelemzési eljárás indokoltságának megítélése és a piacelemzési eljárás megalapozása érdekében a 2013. október 15-én kelt, HF/57773-1/2013. számú felhívással, 30 napos határidő tűzésével – az Eht. 47. § (5) bekezdése szerinti figyelmeztetés mellett – hívtam fel adatszolgáltatásra a Hatóság által nyilvántartott aktív, (beszéd- illetve adatátvitelre is irányuló) mobil rádiótelefon szolgáltatást nyújtó szolgáltatókat (a továbbiakban: **Szolgáltatók**).

A felhívás nem-, vagy nem megfelelő teljesítése függvényében az Eht. 47. § (2) bekezdésében foglaltak szerint, HF/65895/2013., BI/2445/2014., BI/2553/2014., BI/10074/2014., BI/10078/2014., BI/12144/2014., BI/14880/2014., BI/20689/2014., BI/25707/2014. számú eljárásokban meghozott határozatokkal köteleztem adatszolgáltatásra a Szolgáltatókat.

A fenti eljárásokban teljesítendő és teljesített adatszolgáltatás és a beérkezett adatok feldolgozása egy olyan, a piacelemzési hatáskörrel kapcsolatos hatósági feladatok ellátásához szükséges adatok összegyűjtésére és megismerésére irányuló eljárás és folyamat, amelynek célja a tárgyban nagykereskedelmi piac tekintetében az adott piaccal összefüggő eljárási jogviszony tárgyának és a konkrét ügyfelek körének, azaz az egyes hatósági eljárások alanyainak meghatározása volt. A beérkezett adatok feldolgozásának eredményeként tisztáztam a jelen eljárásban ügyfélnek minősülők körét, és megállapítottam, hogy a jelen eljárásban azok a szolgáltatók minősülnek ügyfélnek, akik az adott piacon ténylegesen szolgáltatást nyújtanak.

A Hatóság hivatalos tudomása, a hatósági hatáskörbe utalt feladatok ellátásával összefüggésben megismert adatok és információk – így a felhívott szolgáltatók HF/57773-1/2013. számú felhívásra benyújtott adatai és nyilatkozatai – alapján megállapítható volt továbbá, hogy egyes

hálózati hozzáférést biztosító elektronikus hírközlési szolgáltatók bizonyos szerződések vagy megállapodások alapján lehetővé teszik más, egyébként mobil rádiótelefon szolgáltatást nyilvántartás szerint nyújtó egyes szolgáltatók számára, hogy azok a hálózati szolgáltatók hálózati infrastruktúrájának igénybevételével nyújtott, beszédátviteli célú mobil rádiótelefon szolgáltatásokat saját nevükben harmadik személyek számára értékesítsenek. E körülményre figyelemmel, a piacelemzési eljárás megalapozása érdekében a 2014. április 18-án kelt, BI/11887-1/2014. BI/11887-2/2014. BI/11887-3/2014. BI/11887-4/2014. és BI/11887-5/2014. számú felhívásokban – az Eht. 47. § (5) bekezdése szerinti figyelmeztetés mellett – hívtam fel adatszolgáltatásra valamennyi, az előzményi adatszolgáltatási eljárásokban érintett szolgáltatót. E felhívások nem-, vagy nem megfelelő teljesítése függvényében a BI/16482/2014. számú eljárásokban köteleztem adatszolgáltatásra a Szolgáltatókat. Ezen kívül a BI/17257/2014., BI/19425/2014. számú eljárásokban a Vodafone-t további információk, adatok szolgáltatására hívtam fel, illetve köteleztem.

Az Eht. 47. § (5) bekezdése alapján a piacelemzési eljárásban felhasználható, hivatkozott adatszolgáltatási eljárások keretében benyújtott adatok mennyisége és minősége tekintetében megállapítottam, hogy a vonatkozó piacokon a Hatóság hivatalos tudomása alapján az összes, a releváns piacok szempontjából figyelembe vehető szolgáltató teljesítette adatszolgáltatási kötelezettségét. Az adatszolgáltatás eredményeként összesítettem és rendszereztem a Szolgáltatóktól beérkezett adatokat, és a piacelemzési eljárásban a tényállás tisztázása körében az ekként előállított adattáblákat alkalmaztam az eljárás eredményeként meghozott döntések és az ott foglalt megállapítások kellő megalapozásához (a jelen bekezdésben ismertetett és a korábbi évek adatszolgáltatásaiból származó adatok a továbbiakban: **NMHH adatbekérés**).

Az adatszolgáltatás körében megismert adatokon túlmenően vizsgálatra kerültek a tárgyban nagykereskedelmi piac elemzése szempontjából releváns, nyilvánosan (pl. a Szolgáltatók honlapján, statisztikákban) hozzáférhető adatok, a társhatóságok által nyilvánosságra hozott információk, a szabályozói szervezetek nyilvánosan elérhető honlapjain foglaltak, valamint a Hatóság saját nyilvántartásainak adatai.

Az adatszolgáltatás eredményeként összesített adatokon túl a piacelemzési eljárásában felhasználtam az Ariosz Kft. által végzett piackutatások (a továbbiakban: **NMHH piackutatások**) eredményeit. Az Ariosz Kft. a Hatóság megbízásából „Távközlési szolgáltatások használata a lakossági felhasználók körében 2012” címmel 2012. október-novemberében, illetve „Távközlési szolgáltatások használata a lakossági felhasználók körében 2013” címmel 2013. október-novemberében végzett többlépcsős, arányosan rétegzett, valószínűségi mintavételi eljáráson alapuló személyes megkérdezésen alapuló piackutatásokat 2018, illetve 2001 háztartásból álló háztartási mintán. A piacelemzési eljárásban mindkét kutatás eredményei felhasználásra kerültek.

Az ekként rendelkezésére álló adatokat és információkat összességében értékeltem és megállapítottam, hogy az előző piacelemzési eljáráshoz hasonlóan továbbra is indokolt az Ajánlás melléklete szerinti piacok közül a 2. számú, a „Nagykereskedelmi beszédcélú hívásvégződtetés mobilhálózatokban” megnevezésű nagykereskedelmi piac elemzését elvégezni.

A DH-9549-55/2006. számú határozat meghozatalával összefüggésben kidolgozott, illetve a DH-25712-47/2008. és HF/1595-33/2011. számú határozathoz kapcsolódóan új adatokkal feltöltött, úgynevezett alulról építkező, hosszú távú, előreutató különbözeti költségmodell (a továbbiakban: **BU-LRIC modell**) áttekintése, felülvizsgálata és szükség szerinti módosítása érdekében 2014. január 17-én, KS/1307-1/2014, KS/1307-2/2014. és KS/1307-3/2014. számon – az Eht. 47. § (5) bekezdése szerinti figyelmeztetés mellett – adatszolgáltatásra hívtam fel a Magyar Telekomot, a Telenort és a Vodafone-t, majd – tekintettel arra, hogy e felhívásokat nem megfelelően teljesítették, a KS/11367/2014. számú eljárásban köteleztem e Szolgáltatókat a BU-LRIC modell feltöltéséhez szükséges adatok szolgáltatására.

A Hatóság a hiányzó vagy nem megfelelő szolgáltatói adatokat a saját, rendelkezésre álló adataiból, szakértői becslések, következtetések, valamint a rendelkezésére álló egyéb adatok alapján pótolta.

Az adatszolgáltatási eljárásokat követően a UPC vonatkozásában megállapítottam, hogy megkezdte a kiskereskedelmi mobil rádiótelefon szolgáltatás nyújtását. A kiskereskedelmi mobil rádiótelefon szolgáltatáshoz kapcsolódóan a UPC-nek nyújtania szükséges a más hálózatokból indított hívásoknak a UPC előfizetői által történő fogadásához elengedhetetlen hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatást, és a hivatkozott piac fogalmából adódóan már az által felmerülhet a UPC jelentős piaci erejű szolgáltatóként történő azonosítása, ha nyújtja a tárgyban, szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatást.

A Netfone vonatkozásában megállapítottam továbbá, hogy megkezdte a kiskereskedelmi mobil rádiótelefon szolgáltatás oly módon történő nyújtását, amelynek során az előfizetőihez irányuló hívások végződtetésével kapcsolatos végső rendelkezés lehetősége a Netfone kezébe került. A kiskereskedelmi mobil rádiótelefon szolgáltatáshoz kapcsolódóan a Netfone-nak – saját eszközeivel, vagy más vállalkozástól bérelt, vagy bármilyen más formában igénybe vett eszközökkel, vagy szolgáltatásokkal – nyújtania szükséges a más hálózatokból indított hívások a Netfone előfizetői által történő fogadásához elengedhetetlen hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatást, és a hivatkozott piac fogalmából adódóan az által felmerülhet a Netfone jelentős piaci erejű szolgáltatóként történő azonosítása, ha – akár saját eszközeivel, akár más vállalkozástól bérelt, vagy bármilyen más formában igénybe vett eszközökkel, vagy szolgáltatásokkal – nyújtja a tárgyban, szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatást.

Minderre tekintettel állapítottam meg, hogy a UPC és a Netfone is ügyfélnek minősül, és ezért a UPC és a Netfone vonatkozásában is szükséges a piacelemzési eljárás lefolytatása.

A piacelemzési eljárás indokoltságának megítélése és a piacelemzési eljárás megalapozása érdekében, az azt megelőzően lefolytatott adatszolgáltatási eljárás keretében rendszerezett és feldolgozott adatok és információk értékelése, valamint a UPC és a Netfone tekintetében felmerült, hivatkozott körülmények alapján, az Eht. 65. § (1) bekezdésében foglalt, a piacelemzés ismételt lefolytatására irányuló törvényi kötelezettségének eleget téve, hivatalból indítottam meg a tárgyban nagykereskedelmi piac vonatkozásában a piacelemzési eljárást. Az eljárás megindításáról a 2014. november 13-án kelt, BI/30556-1/2014., BI/30556-2/2014., BI/30556-3/2014., BI/30556-4/2014. és BI/30556-5/2014., valamint a 2014. november 18-án megküldött, BI/30556-6/2014. számú végzéssel értesítettem az ügyfélnek minősülő Szolgáltatókat.

Az eljárást megindító BI/30556-4/2014., BI/30556-5/2014. és BI/30556-6/2014. számú végzésekben a UPC-t, a Vodafone-t és a Netfone-t, majd a 2014. november 19-én kelt, BI/30556-7/2014. számú végzésben ismételten a Vodafone-t a tényállás tisztázása érdekében, e szolgáltatók hálózati együttműködésével összefüggésben köteleztem nyilatkozattételre, adatszolgáltatásra és felvilágosítás adására.

A Vodafone a 2014. november 24-én érkezett, BI/30556-8/2014. és BI/30556-9/2014., a UPC az azonos időpontban benyújtott BI/30556-10/2014. számú beadványában teljesítette a hivatkozott végzésekkel előírt nyilatkozattételt és adatszolgáltatást. A 2014. december 3-án kelt, BI/30556-19/2014. számú végzésben hívtam fel a Vodafone-t a benyújtott adatok zárt kezelésével összefüggésben, amelyre a 2014. december 15-én érkezett, BI/30556-30/2014. számú beadványában nyilatkozott arról, hogy a benyújtott dokumentumokból üzleti titkot nem tartalmazó iratváltozat nem készíthető.

A Netfone a 2014. november 28-án érkezett BI/30556-17/2014. számú beadványában kérte a teljesítési határidő meghosszabbítását, amely kérelmet a 2014. december 1-jén kelt, BI/30556-18/2014. számú végzésben – a jogorvoslatról történt tájékoztatás mellett – elutasítottam. A Netfone ezt követően a 2014. december 8-án érkezett, BI/30556-28/2014. számú beadványában tett eleget nyilatkozattételi és adatszolgáltatási kötelezettségének.

A piacelemzési eljárás egy több, egymásra épülő szakaszból álló közigazgatási eljárás. Az Eht. 62. § (1) bekezdése alapján az Elnök azonosítja az érintett piacokat; elemzi az érintett piacokon fennálló versenyt, valamint annak hatékonyságát, és amennyiben azokon a verseny nem

hatékony, azonosítja az érintett piacokon a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatót, szolgáltatókat, valamint a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra, szolgáltatókra az Eht. XI-XIV. fejezetében foglalt kötelezettségek közül a piacelemzés alapján feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget ír elő, vagy a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra korábban, a piacelemzés első elvégzését megelőzően jogszabályban, vagy azt követően a határozatában megállapított legalább egy kötelezettséget fenntart, illetve módosítja azt.

Az eljárás első lépéseként a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében meghatározott 2. számú, a „Nagykereskedelmi beszédcélú hívásvégződtetés mobilhálózatokban” megnevezésű nagykereskedelmi piac vizsgálatából kiindulva meghatároztam az érintett piacokat, és megállapítottam, hogy a fenti szolgáltatási piacon belül meghatározható, hat elkülönült piac érintett piacnak minősül.

Az érintett piacok meghatározását követő szakaszokban került sor – az indokolásban foglaltak szerint – az érintett piacokon fennálló verseny, illetve a verseny hatékonyságának elemzésére, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kijelölésére, valamint e szolgáltatókra az Eht.-ban meghatározott körben kötelezettségek előírására.

A piacelemzési eljárást lezáró jelen határozat jogi, közgazdasági és műszaki összetettsége speciális határozati struktúrát igényel. Ennek megfelelően jelen határozat rendelkező részéhez melléklet kapcsolódik, ami a számviteli szétválasztási kimutatások elkészítésének módszertanát írja le (I. számú melléklet).

A Határozat indokolása is magán hordozza a piacelemzési döntés tárgyának sajátosságából fakadó jellemzőket, melyek szerint a jelen határozat indokolásában meghatározásra, valamint részletesen bemutatásra kerül a piacmeghatározás, a piacelemzés, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításának, valamint a jelen határozat rendelkező részében meghatározott kötelezettségek értékelésének mikéntje, folyamata, amely a jelen határozat rendelkező részében előírt egyes kötelezettségek részletes indokolásával zárul.

A jelen határozatba foglalt hatósági döntés indokolása azon túl, hogy magában foglalja a hatósági eljárás egészének folyamatát, együttesen, összefüggéseiben tartalmazza a ténybeli, azaz a feltárt releváns közgazdasági és műszaki tényállási elemeket, a tényállás tisztázásának rendszerét, a tények, bizonyítékok hatósági jogalkalmazáshoz szükséges értékelését, és a tényekből az egyedi ügyre levonható következtetéseket, valamint a jogi indokolást is, amelynek keretében az érdemi döntéshez, jogérvényesítéshez vezető valamennyi eljárási és anyagi jogi normát tételesen és részletezően megjelöltem és azok egyedi ügyre vonatkozó alkalmazása, értelmezése, tartalma és jelentősége is egyértelműen szerepel a határozatban. Ezen túlmenően a határozat indokolásában részletesen és külön kitértem a jelen határozat meghozatala során alkalmazott összetett mérlegelési szempontrendszerre, a mérlegelést megalapozó tényállási elemekre, a mérlegelési jogkört biztosító jogszabályi keretekre, valamint az egyedi ügy tényállásán és a vonatkozó jogi normákon alapuló jogalkalmazói érdemi mérlegelés, értékelés bemutatására is.

A tárgybani eljárásban a döntés meghozatala érdekében elvégzett részletes elemzést az Indokolás „A” fejezete tartalmazza, az alábbiak szerint:

- I. Az adott piac meghatározása és érintettségének megállapítása („Piacmeghatározás”)
- II. Piacelemzés, jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása
- III. Kötelezettségek megállapítása

Az indokolás „A” fejezetének II. részében foglaltak szerint lefolytatott vizsgálatok alapján a jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatókra az Eht. „Jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kötelezettségei” című XII. fejezetében meghatározott, és a HF/1595-33/2011. számú határozatban kirótt kötelezettségek közül jelen határozattal az átláthatóság, az egyenlő elbánás, a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége, illetve a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettséget a 1-3. számú érintett piacon azonosított

Kötelezett Szolgáltató vonatkozásában a rendelkező részben foglaltak szerint módosítottam, illetve a 4-6. számú érintett piacon azonosított Kötelezett Szolgáltató tekintetében előírtam, míg a számviteli szétválasztás kötelezettséget az 1-3. számú érintett piacon azonosított Kötelezett Szolgáltató vonatkozásában módosítottam.

Az átláthatóság kötelezettség pontos tartalmát és az annak alkalmazására vonatkozó részletes szabályokat jelen határozat rendelkező részének A) pontja, az egyenlő elbánás kötelezettség pontos tartalmát és az alkalmazására vonatkozó részletes szabályokat jelen határozat rendelkező részének B) pontja, a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség pontos tartalmát és az annak alkalmazására vonatkozó részletes szabályokat jelen határozat rendelkező részének C) pontja, a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség pontos tartalmát és az alkalmazására vonatkozó részletes szabályokat jelen határozat rendelkező részének D) pontja, míg a számviteli szétválasztási kötelezettséget jelen határozat rendelkező részének E) pontja tartalmazza.

Az Eht. 20. § (1) bekezdés a-c) pontja alapján a Hatóság és a versenyhatóság az elektronikus hírközlési piaci versenyt érintő kérdésekben a verseny védelmének következetes érvényre juttatása, illetve az egységes jogalkalmazás előmozdítása érdekében szorosan együttműködik, így különösen az elektronikus hírközlési piac érintett piacainak meghatározásával, az érintett piacon fennálló verseny elemzésével, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításával és a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírásával kapcsolatos eljárásokban. A Hatóság e kötelezettségének megfelelően a tárgybani eljárás során megvalósult a Gazdasági Versenyhivatallal (a továbbiakban: **GVH**) történő együttműködés, egyeztetés, ennek során a GVH szakmai álláspontját megismertem. Az együttműködés részletei a Határozat Indokolásának „B” fejezetében kerülnek kifejtésre.

Jelen határozat tervezetét BI/30556-21/2014. számon 2014. december 3-án, az Eht. 40. § (1) bekezdés a) pontjának megfelelően, az érdekeltekkel folytatott egyeztetés érdekében közzétettem. Az érdekeltek számára a határozattervezetnek a Hatóság internetes oldalán történő közzétételétől számítva 20 nap állt rendelkezésre az észrevételeik megtételére. Az érdekeltekkel folytatott egyeztetés során, az Eht. 40. § (2) és (4) keretében beérkezett észrevételek feldolgozását, a figyelembe vett, illetve a figyelembe nem vett észrevételeket, valamint azok figyelmen kívül hagyásának indokait a Határozat Indokolásának „C” fejezete tartalmazza.

Tekintettel arra, hogy az – egyébként ügyféli jogállású – UPC a határozattervezetre 2014. december 22-én, határidőben BI/30556-36/2014. számon benyújtott észrevételeinek üzleti titkos adatokként történő kezelését kérte, az érdekeltekkel folytatott egyeztetést követően, a 2015. január 26-án kelt, BI/30556-38/2014. számú tájékoztató levélben értesítettem arról, hogy az észrevételt annak tartalmára és minősítésére tekintettel üzleti titkos ügyféli nyilatkozatként értékeltem, ezért azt a végleges határozat indokolása nem az érdekeltekkel folytatott egyeztetés keretében tárgyalja. Amennyiben ugyanakkor a UPC a beadványban foglaltak észrevételként történő kezelését kívánja, az Eht. 33. § (4) bekezdésében meghatározott korlátozás figyelembevételével arra vonatkozó nyilatkozat benyújtását kérem, hogy a UPC az észrevételek üzleti titokként történő kezelésre vonatkozó kérelmét nem tartja fenn. A UPC a megkeresésre nem válaszolt, az észrevételezés keretében benyújtott nyilatkozatában foglaltak üzleti titokként történő kezelésére vonatkozó kérelmének fenn nem tartására vonatkozó nyilatkozatot nem nyújtott be.

A UPC a hivatkozott észrevételébe foglalt ügyféli nyilatkozatában ***Üzleti titok***

Üzleti titok

A Vodafone az érdekeltekkel folytatott egyeztetést követően, 2015. január 30-án, BI/30556-39/2015. számon nyilatkozatot nyújtott be. E beadványában kifejtette, hogy álláspontja szerint a 4. és 6. érintett piacon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatókkal fennálló, és a tényállás tisztázása során a Hatóság rendelkezésére bocsátott szerződések megnyugtatóan rendezik a virtuális szolgáltatók összekapcsolódását a többi társszolgáltatóval. A határozattervezet

szövegének azon értelmezése azonban, amely szerint az összekapcsolási kötelezettségnek az érintett virtuális mobilszolgáltatók közvetlen, azaz a Vodafone hálózatán keresztül is képesek megnyugtatóan eleget tenni és ehhez nincs arra szükség, hogy e szolgáltatók külön is közvetlen összekapcsolási szerződést kössenek a jogosult szolgáltatókkal, álláspontja szerint nem minden érdekelt fél számára egyértelmű. Ezért javasolta, hogy a rendelkező rész „D” pontjának szövege kiegészítésre kerüljön egy olyan mondattal, amely egyértelműen kifejezi, hogy nem feltétlenül szükséges külön összekapcsolási szerződés minden társszolgáltató partnerrel. Erre vonatkozóan a Vodafone szövegjavaslatot is megfogalmazott.

A Vodafone ezen utóbb benyújtott, ügyféli nyilatkozatában foglaltakat a határozattervezet szövegezésének tükrében megvizsgáltam, és a Vodafone nyilatkozatára figyelemmel a rendelkező rész I. D. pontját a második bekezdést követően kiegészítettem. A rendelkező részi kiegészítés indokait a határozat Indokolás „A” Fejezet [264] szakasza tartalmazza.

Az érdekeltekkel történő egyeztetés lefolytatását valamint a fentiekben részletezett eljárási intézkedések megtételét követően, az Eht. 71. § (1) bekezdése alapján jelen határozat tervezete részletes indokolással együtt BI/30556-40/2014. számon 2015. február 5-én megküldésre került az Európai Bizottságnak, az Európai Elektronikus Hírközlési Szabályozók Testületének (a továbbiakban: **BEREC**) és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak, mivel a határozattervezetben foglaltak hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre. A Keretirányelv (38) szakasza alapján a tagállamok közötti kereskedelmet érintő intézkedések olyan intézkedések, amelyek közvetlen, vagy közvetett, tényleges vagy potenciális befolyást gyakorolhatnak a tagállamok közötti kereskedelem áramlására oly módon, amely az egységes piac akadályát képezheti. Ezek közé olyan intézkedések tartoznak, amelyek jelentős hatást gyakorolnak a más tagállamokban található üzemeltetőkre, vagy felhasználókra, így például amelyek a más tagállamok felhasználóira érvényes árakat érintik.

Jelen határozatot az Európai Bizottság, a BEREC és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságok által a tervezetre tett észrevételek, kifogások figyelembevételével hoztam meg.

Az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján a részletes indokolásra, illetve a megküldésre az *Európai Bizottságnak az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikke szerinti bejelentésekről, határidőkről és konzultációkról szóló, 2008. október 15-én kiadott ajánlása [C(2008) 5925 végleges]* megfelelően irányadó. Ezen eljárás részletei az Indokolás „D” fejezetében kerülnek kifejtésre.

A Vodafone a határozattervezet Európai Bizottság és a tagállami hírközlési szabályozó hatóságok részére történő bejelentését követően, a 2015. február 10-én érkezett BI/30556-46/2014. számú beadványában az érdekeltekkel folytatott egyeztetés keretében benyújtott észrevételeihez mellékelt kísérőlevelében foglaltak üzleti titokként történő kezelését kérte, egyúttal BI/30556-47/2014. számon benyújtotta annak titokmentes változatát.

A kísérőlevelében foglaltakat illetően megállapítottam, hogy az érdekeltekkel folytatott egyeztetés keretében benyújtott észrevételek az Eht. 33. § (4) bekezdése alapján nem minősülnek, nem minősíthetők üzleti titoknak, ugyanakkor a kísérőlevél tartalmát az egyébként ügyféli jogállású Vodafone ügyféli nyilatkozataként szükséges értékelni, ezért a kérelemnek a „D” fejezetben kifejtett intézkedések megtétele mellett eleget tettem, figyelemmel arra is, hogy az más ügyfelek ügyféli jogainak gyakorlását nem befolyásolja, továbbá a Vodafone üzleti titokmentes változatot is benyújtott.

E nyilatkozatában a Vodafone ***Üzleti titok***

A piacelemzési eljárás során eljárási költség nem merült fel, így annak megállapítását, illetve a költségek viseléséről történő rendelkezést mellőztem.

A Hatóság az Eht. 43. § (2) bekezdésének a) pontja alapján e határozatot internetes honlapján közzéteszi.

A határozatot az Eht. 23. §-a szerint alkalmazandó, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: **Ket.**) 71. § (1) bekezdésével összhangban hoztam meg.

A jogorvoslati tájékoztatás az Eht. 45. § (1)-(3), illetve 46. § (2) bekezdésén, a Ket. 72. § (1) bekezdés da) pontján, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 338. § (1)-(2) bekezdésén alapul.

A. fejezet

I. PIACMEGHATÁROZÁS

I.1. A piacmeghatározás menete

- [1] A piacmeghatározás során a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” piac vizsgálatából indultam ki, a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében szereplő elnevezésének megfelelően.
- [2] A szolgáltatási piac azonosítása során első lépésben a jogszabályokban meghatározott fogalmakat alapul véve meghatároztam a piacmeghatározás kiindulópontjául szolgáló szolgáltatás pontos tartalmát, vizsgáltam a piacon ténylegesen nyújtott szolgáltatásokat.
- [3] Ezt követően került sor a „hívó fél fizet”-elv (CPP-elv) piacmeghatározásra gyakorolt hatásainak vizsgálatára, majd azonosítottam a vizsgált nagykereskedelmi piachoz tartozó kiskereskedelmi piacot, végül a kiskereskedelmi és a nagykereskedelmi piacon egyaránt elvégzett keresleti és kínálati helyettesítési elemzéssel megvizsgáltam, hogy a piacmeghatározás első lépésében azonosított, a piacmeghatározás kiindulópontját jelentő szolgáltatásnak vannak-e helyettesítő szolgáltatásai, amelyek a vizsgált szolgáltatási piac határaitra hatást gyakorolhatnak.
- [4] A vizsgált szolgáltatási piac meghatározása után került sor a piac földrajzi határainak megállapítására.
- [5] A piac meghatározását követően megvizsgáltam, hogy a piac az ex ante szabályozás szempontjából érintett piacnak tekinthető-e Magyarország területén.

I.2. A kiinduló szolgáltatás meghatározása

- [6] A szolgáltatási piac meghatározása során a kiinduló szolgáltatás azonosításánál a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében szereplő „Nagykereskedelmi beszédcélú hívásvégződtetés mobilhálózatokban” („Wholesale voice call termination on individual mobile networks”) elnevezésű nagykereskedelmi piacból indultam ki, amely piac megegyezik a Bizottság 2003/311/EC Ajánlásában szereplő 16. számú és a 2007/879/EK Ajánlásában szereplő 7. számú piaccal. A Hatóság a piacra vonatkozó korábbi határozatokban a piac tartalmát (illetve eredeti, angol megnevezését) pontosan leképező, az Eht. fogalomhasználatának megfelelő, „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon hálózatban” megnevezést alkalmazta. Jelen határozat a korábbi gyakorlattal összhangban, a hivatkozott indokok alapján a piac megnevezésére utóbbi magyar nyelvű megnevezést alkalmazza, ami ugyanakkor semmilyen tartalmi eltérést nem jelent, a vizsgált piac tartalmában teljes mértékben megfelel a 2014/710/EU Ajánlásban található 2. számú piaccal.
Ez alapján, az Eht. értelmező rendelkezései között található meghatározással összhangban, kiinduló szolgáltatásként a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” forgalmi szolgáltatást azonosítottam, ahol a „Hívásvégződtetés” megfelel az Eht. 188. § 53. pontjában definiált forgalmi szolgáltatásnak, míg a „mobil rádiótelefon-hálózat” tartalma megfelel az Eht. 188. § 71. pontjában található meghatározásnak.
- [7] A kiinduló szolgáltatás ennek megfelelően a hívások eljuttatását jelenti az összekapcsolási ponttól a hívott előfizető hozzáférési pontjára, ahol az előfizetői hozzáférési pont mobil rádiótelefon-hálózatba tartozik. A kiinduló szolgáltatás meghatározása technológiásemleges, tehát az összekapcsolás és a hívás eljuttatásának technológiai megvalósításától függetlenül magában foglal minden, a kiinduló szolgáltatás meghatározásának megfelelő szolgáltatást.

- [8] A kiinduló szolgáltatás elektronikus hírközlési szolgáltató által más szolgáltató, vagy vállalkozás számára nyújtott hálózati szolgáltatás, ennek megfelelően a kiinduló szolgáltatáshoz tartozó piac nagykereskedelmi piac.
- [9] Ahhoz, hogy valamely szolgáltató képes legyen a kiinduló szolgáltatás nyújtására, alapvetően szükséges, hogy
- rendelkezzen saját mobil rádiótelefon-hálózattal vagy ahhoz való hozzáféréssel. A kiinduló szolgáltatás meghatározásának megfelelően a hívott előfizetői hozzáférési pont mobil rádiótelefon-hálózathoz tartozik, ami feltételezi, hogy a végződtető szolgáltató saját mobil rádiótelefon hálózattal vagy más szolgáltató hálózatához való hozzáféréssel rendelkezik.
 - összekapcsolódjon más szolgáltatókkal. A kiinduló szolgáltatás nyújtásához a hálózatok összekapcsolására van szükség. Az összekapcsolás és hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás nyújtása megvalósítható saját eszközökkel, vagy más vállalkozástól bérelt, vagy bármilyen más formában igénybe vett eszközökkel, vagy szolgáltatásokkal.
 - rendelkezzen mobil hívószámmal (számmezővel²). A hívásoknak a hívott előfizető előfizetői hozzáférési pontjára történő eljuttatásához szükséges, hogy a végződtető szolgáltató rendelkezzen a hívott fél azonosításához, illetve a hívás irányításához szükséges mobil hívószámmal (az ehhez szükséges számmezővel). Ezzel kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy a hatályos szabályozás alapján frekvenciahasználati engedéllyel nem rendelkező mobil szolgáltatók számára abban az esetben köthető le és jelölhető ki mobil számmező, ha ehhez legalább egy frekvenciahasználati engedéllyel rendelkező szolgáltató is hozzájárult³.
- [10] A leírtak alapján tehát megállapítható, hogy a kiinduló szolgáltatás nyújtása nem csak abban az esetben képzelhető el, ha a mobil rádiótelefon szolgáltatást nyújtó elektronikus hírközlési szolgáltató saját rádiótelefon-hálózattal rendelkezik, hanem olyan esetekben is, amikor valamely mobil rádiótelefon szolgáltatást nyújtó szolgáltató az előfizetői szolgáltatás és a hívásvégződtetés nyújtásához szükséges megfelelő hálózati hozzáférést más, saját mobil rádiótelefon-hálózattal rendelkező szolgáltatótól veszi igénybe. Hasonlóan, az összekapcsolás esetében sem alapvető feltétel, hogy az saját eszközökkel, saját megvalósításban történjen.
- [11] A kiinduló szolgáltatás igénybevételéhez tehát szükség van a hálózatok összekapcsolására valamint további, kiegészítő szolgáltatások igénybevételére. Ilyenek lehetnek többek között:
- forgalom mérés és forgalmi díjak számlázása az igénybe vevő felé;
 - hordozott szám hívása esetén jogszabályban előírt együttműködés az igénybe vevő szolgáltatóval;
 - együttműködés a szolgáltatást igénybe vevő szolgáltatóval a hibakeresés és a hibaelhárítás terén;
 - egyéb kiegészítő szolgáltatások.

I.2.1. UMTS, LTE hálózatok megjelenésének hatása a kiinduló szolgáltatás tartalmára

- [12] A kiinduló szolgáltatás meghatározása technológiásemleges, ugyanakkor a kiinduló szolgáltatás meghatározása során megvizsgáltam, hogy a hívásvégződtetés technológiai megvalósítása – tehát hogy az adott hívás GSM, UMTS, vagy LTE hálózaton kerül végződtetésre – befolyásolja-e a szolgáltatás alapvető igénybevételi jellemzőit olyan mértékben, ami egy szűkebb kiinduló szolgáltatás meghatározását tenné szükségessé. A vizsgálatok eredményeként megállapítottam, hogy a kiinduló szolgáltatásra épülő kiskereskedelmi szolgáltatás esetében sem a hívó, sem a

² A mobil számokat a Hatóság 1000-es számmezőkből köti le, jelöli ki és vonja vissza.

³ SHS= 20, 30, 50, 60 és 70 számozási tartomány esetén az adott számozási tartományhoz hozzárendelt frekvenciahasználati engedéllyel rendelkező szolgáltató hozzájárulása szükséges, SHS=31 számmező esetén bármely frekvenciahasználati engedéllyel rendelkező szolgáltató hozzájárulása elegendő [az elektronikus hírközlő hálózatok azonosítóival kapcsolatos gazdálkodás rendjéről szóló 2/2011. (IX. 26.) NMHH rendelet 1. Mellékletének 1.2.2. pontja]

hívott előfizető szempontjából nincs különbség a szolgáltatás alapvető jellemzőiben attól függően, hogy a hívás végződése milyen technológián valósul meg. A hívás GSM, UMTS, illetve LTE hálózaton történő végződése valójában ugyanazon szolgáltatás változatlan tartalmú, eltérő technológiával történő megvalósítását jelenti, az előfizetők (és a hívó előfizető szolgáltatója) a legtöbb esetben nem is érzékelik, hogy a hívás végződésére milyen technológián került sor. Ennek megfelelően a hívásvégződés forgalmi szolgáltatás esetében sem indokolt elkülönült szolgáltatások kialakítása a technológiai megvalósítástól függően, a kiinduló szolgáltatás technológiasemleges módon magában foglalja valamennyi, a kiinduló szolgáltatás meghatározásának megfelelő szolgáltatást, a tényleges technológiai megvalósítástól függetlenül.

1.2.2. Kiinduló szolgáltatásnak megfelelő szolgáltatások

[13] A kiinduló szolgáltatás azonosítása után megvizsgáltam a kiinduló szolgáltatás tartalmának megfelelő tartalmú, ténylegesen nyújtott szolgáltatásokat. A vizsgálatok során első lépésben – mivel a kiinduló szolgáltatás feltételezi a mobil rádiótelefon-hálózathoz tartozó előfizetői hozzáférési pont meglétét – a hazai piacon az előfizetők számára nyújtott mobil telefonszolgáltatásokat vizsgáltam. Ez alapján a szolgáltatásnyújtás több eltérő üzleti modelljét azonosítottam.

- *Szolgáltatás saját mobil rádiótelefon-hálózaton:* Az ebbe a csoportba tartozó, vertikálisan integrált szolgáltatók önálló frekvenciahasználati engedéllyel, rádiós spektrummal rendelkeznek és az előfizetői szolgáltatást saját mobil rádiótelefon hálózatukon keresztül nyújtják. Saját számmezővel, mobil hálózati kóddal rendelkeznek és közvetlenül kapcsolódnak össze más hálózatokkal. Ebbe a csoportba tartozik a Magyar Telekom, a Telenor és a Vodafone.
- *Szolgáltatás virtuális mobil rádiótelefon szolgáltatóként:* Ebbe a csoportba jelenleg három szolgáltató, a Tesco MBL, a UPC és a Netfone tartozik. A Tesco MBL, a UPC és a Netfone frekvenciahasználati engedéllyel, rádiós spektrummal nem rendelkezik, a szolgáltatók a mobil rádiótelefon szolgáltatás nyújtásához más, saját mobil rádiótelefon-hálózattal rendelkező szolgáltató mobil rádiótelefon-hálózatát veszik igénybe hálózati szerződés alapján. A választott üzleti modell és ehhez kapcsolódóan a hálózati szolgáltatótól igénybe vett hálózati elemek, szolgáltatások tekintetében ***Üzleti titok*** által választott megoldás eltér. ***Üzleti titok***
- *Szolgáltatás előfizetői szerződés alapján:* Ezen üzleti modell esetében az előfizetői szolgáltatás végső nyújtója az általa speciális – a továbbértékesítést lehetővé tevő – előfizetői szerződés alapján igénybe vett szolgáltatást értékesíti tovább.

[14] A kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás felsorolt, hazai piacon fellelhető üzleti modelljei a hívás végződése tekintetében is eltérnek egymástól.

- *Szolgáltatás saját mobil rádiótelefon-hálózaton:* A saját hálózattal rendelkező szolgáltatók közvetlenül kapcsolódnak össze más szolgáltatók hálózataival és az előfizetőikhez irányuló hívások végződését saját maguk végzik, önálló hívásvégződési díjjal rendelkeznek.
- *Szolgáltatás virtuális mobil rádiótelefon szolgáltatóként:* A hazai piacon jelenleg szolgáltatást nyújtó három szolgáltató, a Tesco MBL, a Netfone, illetve a UPC által alkalmazott megoldás a szolgáltatók által alkalmazott különböző üzleti modellnek megfelelően eltér:
 - A Tesco MBL ***Üzleti titok***
 - A Netfone ***Üzleti titok***
 - A UPC ***Üzleti titok***
- *Szolgáltatás előfizetői szerződés alapján:* Az előfizetői szerződés alapján nyújtott – tulajdonképpen továbbértékesített – előfizetői szolgáltatások esetében az előfizetői szolgáltatás végső nyújtója természetesen nem rendelkezik hálózati hozzáféréssel,

ennek megfelelően az önálló összekapcsolás sem értelmezhető esetében. Ennek megfelelően az ilyen szolgáltató nem végez hívásvégződtetést.

- [15] Az elvégzett vizsgálatok alapján a következő, a kiinduló szolgáltatás tartalmának megfelelő tartalmú, ténylegesen nyújtott szolgáltatásokat azonosítottam a hazai piacon:
- Beszédcélú hívásvégződtetés a Magyar Telekom mobil rádiótelefon-hálózatában;
 - Beszédcélú hívásvégződtetés a Telenor mobil rádiótelefon-hálózatában;
 - Beszédcélú hívásvégződtetés a Vodafone mobil rádiótelefon-hálózatában;
 - Beszédcélú hívásvégződtetés a Tesco MBL (virtuális) mobil rádiótelefon-hálózatában;
 - Beszédcélú hívásvégződtetés a UPC (virtuális) mobil rádiótelefon-hálózatában;
 - Beszédcélú hívásvégződtetés a Netfone (virtuális) mobil rádiótelefon-hálózatában.
- [16] A későbbiekben, az egyes elkülönült piacok határainak megállapítása során kiemelt jelentősége van a végződtetés árának meghatározásával kapcsolatos korlátozó tényezők vizsgálatának, ezért jelen pontban szükségesnek tartottam annak a vizsgálatát, hogy a hazai piacon ténylegesen nyújtott szolgáltatások esetében mely vállalkozás van abban a helyzetben, hogy – a végződtetési díjak mértékével kapcsolatos szabályozás hiányában⁴ – a végződtetés díját meghatározza. A saját mobil rádiótelefon hálózaton végződtetett hívások esetében egyszerű a helyzet, mind a Magyar Telekom, mind a Telenor, mind a Vodafone az előfizetőkhez irányuló hívások végződtetését saját maguk végzi, önálló hívásvégződtetési díjjal rendelkeznek és – a végződtetési díjak mértékével kapcsolatos szabályozás hiányában – végződtetési díjukat önállóan határozzák meg. A UPC esetében ***Üzleti titok*** A Tesco MBL ***Üzleti titok*** A Netfone ***Üzleti titok***

I. 3. A hívó fél fizet elv (CPP-elv) és következményei

- [17] A végződtetési piacok vizsgálata során kiemelt figyelmet kap a hívó fél fizet elvének (CPP-elv) vizsgálata.
- [18] A CPP-elv alapján a hívás teljes költségét magában foglaló hívásdíjat a hívást kezdeményező előfizető viseli. A hívó előfizető szolgáltatójának a hívással kapcsolatos költségei között a hívás végződtetéséért a hívott előfizető szolgáltatójának fizetendő végződtetési díj is megjelenik. A hívott előfizető nem fizet az általa fogadott hívás végződtetéséért.
- [19] A CPP-elv hatásai elsősorban a kapcsolódó kiskereskedelmi piac vizsgálata során jelentkeznek. Egy adott szolgáltatási piac határainak megállapítása az adott szolgáltatásra vonatkozó ármeghatározással kapcsolatos magatartást korlátozó tényezők vizsgálatát igényli. A két legfőbb ilyen korlátozó tényező a nagykereskedelmi piacon, illetve a kapcsolódó kiskereskedelmi piacon esetlegesen előforduló keresleti és a kínálati helyettesítés (illetve hosszabb távon a potenciális verseny)⁵ lehetősége. A végződtetés díjának meghatározásával kapcsolatos magatartást a kapcsolódó kiskereskedelmi piacon a hívott, illetve a hívó fél magatartása korlátozhatja. A korábban elmondottaknak megfelelően a CPP-elv érvényesülése esetében a végződtetési díjat nem a hívott fél fizeti, hanem a hívó fél szolgáltatója, végső soron a hívó fél, ami azt is jelenti, hogy a végződtető szolgáltató előfizetői – mivel a végződtetés költségét nem ők viselik – nincsenek tisztában a szolgáltatójuk által alkalmazott végződtetési díj nagyságával, illetve annak változásával, így a végződtető szolgáltatóra saját fogyasztói felől csak abban az esetben nehezedhet nyomás a végződtetési díjainak alacsonyan tartására, amennyiben a végződtető szolgáltató fogyasztói érzékenyek a hívó fél költségeire. A CPP-elv következtében – mivel a végződtetés költségét a hívó fél fedezi – a végződtető szolgáltatóra nyomás elsősorban a

⁴ Az ún. modified greenfield approach alapján a vizsgálatok során az adott piacra vonatkozó szabályozás nélküli helyzetből szükséges kiindulni.

⁵ Iránymutatás 38. pontja alapján. A potenciális verseny a kínálati helyettesítés hosszabb távon történő megvalósulását jelenti, ennek megfelelően a vizsgálatára nem a piacmeghatározás, hanem a piacelemzés során kerül sor.

hívásvégződtetést megvásárló szolgáltató előfizetői (a hívást indító előfizetők) felől érkezhetsen. A kiskereskedelmi piaci helyettesítési vizsgálatok során ennek megfelelően kiemelt szerepet kap a hívó fél magatartásának vizsgálata.

I. 4. A nagykereskedelmi piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piac vizsgálata

I.4.1. Kapcsolódó kiskereskedelmi piac tartalma

- [20] A piacmeghatározás során a vizsgált nagykereskedelmi piachoz tartozó kiskereskedelmi piacot is megvizsgáltam, mivel a kiskereskedelmi piacon lehetséges helyettesítés befolyásolhatja a nagykereskedelmi piac határait. Az elektronikus hírközlési nagykereskedelmi szolgáltatások többségére ugyanis a származtatott jelleg a jellemző. Nevezetesen a kiskereskedelmi igény felmerülésekor keletkezik a nagykereskedelmi szolgáltatás iránti igény (hívásvégződtetés, hurokbérlet, bitfolyam, stb.).
- [21] A kapcsolódó kiskereskedelmi piac meghatározása során az I.2. pontban meghatározott kiinduló szolgáltatásból indultam ki. Ennek alapján a kiinduló kiskereskedelmi piac magában foglalja az összes olyan kiskereskedelmi piacot (illetve azok részeit), amelyek a mobil hálózatban végződtetett hívásokon alapuló kiskereskedelmi szolgáltatásokat is tartalmaznak. A kapcsolódó kiskereskedelmi piac a gyakorlatban döntő részben – (de nem kizárólagos jelleggel) – a következő típusú hívásokat foglalja magában:
- mobil-mobil irányú hívások, ahol az indító és a fogadó hálózat eltérő szolgáltatóhoz tartozik
 - helyhez kötött-mobil irányú hívások, ahol az indító és a fogadó hálózat eltérő szolgáltatóhoz tartozik

Keresleti és kínálati helyettesítés vizsgálata

- [22] Ahogy korábban – a CPP-elv hatásainak vizsgálata során – megállapítottuk, egy adott szolgáltatási piac határainak megállapítása az adott szolgáltatást nyújtó vállalkozásnak az ármeghatározással kapcsolatos magatartását korlátozó tényezők vizsgálatát igényli. A két legfőbb korlátozó tényező a keresleti, illetve a kínálati helyettesítés lehetősége. A keresleti és kínálati helyettesítés mérésének egy lehetséges vizsgálati módszere a hipotetikus monopolista teszt, amely arra keresi a választ, hogy valamely termék vagy szolgáltatás árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén a fogyasztók és a versenytársak hogyan reagálnának. Amennyiben a hipotetikus monopolista áremelése a keresett mennyiség csökkenése miatt nem valószínűsíthető meg profitábilisan, az a helyettesítési lehetőségek további vizsgálatát és a piac határainak esetleges módosítását teheti szükségessé⁶. A következőkben a keresleti és kínálati oldali helyettesítési vizsgálatok során a hipotetikus monopolista teszt itt részletezett gondolati keretét használjuk fel.

I.4.2. Keresleti helyettesítés a kiskereskedelmi piacon

- [23] A keresleti helyettesítés vizsgálata során arra keressük a választ, hogy a nagykereskedelmi termék árának egy kismértékű (5-10%⁷), de észrevehető és tartós emelkedése hatására a fogyasztók csökkentik-e olyan mértékben a fogyasztásukat, amely az áremelést nem teszi profitábilissá. A nagykereskedelmi piaci áremelést a kiskereskedelmi piacon mind a hívó, mind a hívott fél magatartása megakadályozhatja, ugyanakkor mindkét fél magatartását alapvetően behatárolják a rendelkezésre álló helyettesítési lehetőségek.

⁶ Iránymutatások 40-41. pontja alapján

⁷ Iránymutatások 40. pont

[24] Ennek megfelelően a következőkben külön vizsgáljuk a hívó, illetve a hívott fél magatartását, illetve a felek számára rendelkezésre álló helyettesítési lehetőségeket.

I.4.2.1. Hívó fél magatartása

[25] A hívó fél egy adott irányú hívással kapcsolatos költségeinek a növekedésére alapvetően a következő módokon reagálhat:

- csökkenti a hívásforgalmát az adott irányba/minden irányba;
- más szolgáltatással helyettesít;
- szolgáltatót vált;
- lemondja a szolgáltatást.

[26] Annak, hogy a hívó fél bármilyen felsorolt módon változtasson a magatartásán, alapvető feltétele, hogy a hívó fél érzékelje a végződtetési díj emelkedéséből származó költségnövekedést, tudatában legyen annak, hogy a költségnövekedés egy adott irányú forgalomhoz kapcsolódó végződtetési díj emelkedésének köszönhető. A helyettesítés lehetőségét ezen kívül a rendelkezésre álló helyettesítési lehetőségek is behatárolják.

[27] Jól látható továbbá, hogy valamennyi lehetőség elsődlegesen a hívó fél szolgáltatójának a bevételeit érinti, amit szintén figyelembe kell venni a vizsgálatok során.

[28] A következőkben a leírtaknak megfelelően megvizsgáljuk, hogy a végződtetési díj kismértékű, 5-10%-os emelkedése milyen hatást gyakorolna a kiskereskedelmi piaci díjakra és így a hívó fél magatartására, majd megvizsgáljuk a hívó fél esetleges helyettesítési lehetőségeit.

I.4.2.1.1. Hívó tudatossága a végződtetési díj növekedésével kapcsolatban

Végződtetési díj növekedés által okozott költségnövekedés mértéke

[29] A végződtetési díj növekedés hatásainak elemzése során első lépésként annak a vizsgálatára van szükség, hogy a végződtetési díj 5-10%-os növekedése mekkora költségnövekedést okoz a kiskereskedelmi díjakban. Attól függően, hogy hívó fél által fizetett hívásdíjnak mekkora részét teszi ki a végződtetés költsége, a hatás eltérő lehet. A következő táblázat azt mutatja be, hogy – különböző végződtetési díj/hívásdíj arányok mellett – mekkora díjnövekedéssel számolhat a hívó, amennyiben a szolgáltatója a végződtetési díj növekedését teljes egészében az adott irányú hívás hívásdíjában érvényesíti.

		Díjnövekedés mértéke	
		5%	10%
Költséghányad (végződtetési díj/hívásdíj)	10%	0,5%	1%
	20%	1%	2%
	30%	1,5%	3%
	40%	2%	4%

1. táblázat: Végződtetési díj növekedésének hatása a hívásdíjra

[30] A táblázatból megállapítható, hogy még 40%-os költséghányad és 10%-os végződtetési díj növekedés, valamint a végződtetési díj növekedés teljes egészében az adott irányú hívás díjában történő fedezete mellett is mindössze 4% a díjnövekedés mértéke. Ha megvizsgáljuk, hogy a végződtetési díj növekedés mennyivel növeli a fogyasztó telefonszolgáltatással kapcsolatos költségeit, akkor – feltételezve, hogy a mobil végződtetési díjakkal érintett hívásokból származó bevételek az összes telefonszolgáltatásból származó bevétel 20-25%-át⁸ teszik ki –

⁸ A 20-25%-os arány két eltérő mobil rádiótelefon-hálózatba irányuló hívások esetén érvényes. Ennek megfelelően, amennyiben csak egy adott mobil rádiótelefon-hálózatba irányuló hívásokat vizsgáljuk, az

megállapíthatjuk, hogy a fogyasztó havi kiadásainak növekedése még a végződtetési díj növekedés teljes továbbhárítása esetén is 1% alatt marad.

Végződtetési díj továbbhárításának módja – tarifastruktúra vizsgálata

- [31] A végződtetési díj emelkedéséből származó költségnövekedés hívó fél általi érzékelését és a költségnövekedés okának a hívó fél általi beazonosíthatóságát az is befolyásolja, hogy a hívó fél szolgáltatója – amennyiben továbbhárítja – milyen módon hárítja tovább a végződtetési díj növekedését. A kérdés megválaszolása érdekében a mobil irányú hívások díjazásával kapcsolatos szolgáltatói gyakorlat áttekintésére is szükség van.
- [32] A helyhez kötött és a mobil szolgáltatók által alkalmazott tarifákat vizsgálva megállapítható, hogy a hazai piacon a hálózattól kimenő és mobil hálózatban végződtetett hívások esetén a helyhez kötött és a mobil szolgáltatók is jellemzően egységes díjakat alkalmaznak. A mobil szolgáltatók ezen felül jellemzően valamennyi kimenő belföldi hívásirány tekintetében is egységes díjazást valósítanak meg. Elsősorban a mobil szolgáltatók gyakorlatában elterjedt a kimenő mobil irányban is lebeszélhető percek alkalmazása, a helyhez kötött szolgáltatóknál ez kevésbé jellemző. Az elmúlt években megjelentek a piacon az előfizetési díj ellenében bizonyos irányokban nagy mennyiségű vagy korlátlan hívásforgalmat kínáló díjcsomagok is. Megfigyelhető továbbá, hogy a végződtetési díj/hívásdíj arány a helyhez kötött-mobil irányú hívások esetén jóval alacsonyabb (10-20% körüli). Bár néhány díjcsomag esetén a szolgáltatók (elsősorban a helyhez kötött szolgáltatók) továbbra is alkalmaznak napszak szerinti megkülönböztetést, de a csomagok döntő többségében ilyen megkülönböztetés már nem fedezhető fel.

Költségnövekedés fogyasztók általi érzékelése és a fogyasztói reakciók

- [33] A korábbiakban megvizsgáltuk a végződtetési díj növekedésének a hívó fél költségeire gyakorolt hatásait és megállapítottuk, hogy a végződtetési díj kismértékű (5-10%⁹), de észrevehető és tartós emelkedése hatására – a végződtetési díjnövekedés teljes egészében az adott irányú hívás díjában történő fedezete mellett - legfeljebb 2-4%-kal növekednek a fogyasztók adott irányú hívással kapcsolatos költségei. A hazai piacon alkalmazott tarifákat vizsgálva kizárható, hogy a szolgáltatók egy adott mobil hívásiránnyal kapcsolatos költségeik 5-10%-os növekedésének hatására oly módon alakítják át a tarifarendszerüket, hogy a kimenő mobil irányban (illetve a mobil szolgáltatók esetén valamennyi kimenő belföldi irányban) alkalmazott egységes díjak alkalmazása helyett egy adott hívásirány esetében eltérő díjakat alkalmaznak és így lemondanak az előfizetők számára könnyen átlátható, jól kommunikálható, egyszerűbb számlázást biztosító árképzésről. Ehelyett a végződtetési díjjal kapcsolatos költségnövekedést – amennyiben továbbadják¹⁰ – a szolgáltatók valószínűsíthetően az alkalmazott tarifastruktúra keretein belül érvényesítenék előfizetőik felé, tehát az előfizetési díjak emelésével és/vagy az egységes percdíjak emelésével. (Valószínűsíthető az is, hogy a költségnövekedés továbbhárítása nem egységesen érintené a teljes előfizetői bázist, a különböző – publikus és nem publikus – díjcsomagokra előfizető fogyasztók esetében eltérő mértékű díjemelést valósulna meg.) Ez a következőket jelentené:

- a végződtetési díj növekedésének a hatása – ahogyan korábban kiszámoltuk – a fogyasztók számára a telefonszolgáltatás költségeinek 1% alatti mértékű emelkedésében jelentkezne,
- a fogyasztók nem lennének tisztában a költségnövekedés okával, tehát, hogy a költségeik egy adott irányú hívás költségének növekedése miatt nőttek meg.

arány még ennél is alacsonyabb. Ez azonban a végkövetkeztetésen – 1% alatti összköltségnövekedés – nem változtat.

⁹ Iránymutatások 40. pont

¹⁰ A költségnövekedés előfizetői díjakban való érvényesítése ellen hat, hogy a díjnövekedés miatti forgalomkiesés a hívó fél szolgáltatójának kiskereskedelmi bevételkiesést okozhat.

- [34] Valószínűsíthető, hogy az előfizetők a költségeik ilyen elhanyagolható mértékű változását nem érzékelik és emiatt nem is változtatnak telefonálási szokásaikon. Amennyiben az előfizetők mégis érzékelik a költségnövekedést és ennek hatására megváltoztatják hívási szokásaikat, akkor ez a költségnövekedés okával kapcsolatos fogyasztói ismeret hiánya és a piacon alkalmazott egységes díjak miatt valószínűsíthetően nem csak a költségnövekedéssel érintett hívásirányt érinti, hanem a keresett mennyiség csökkenése megoszlik több hívásirány között. Ez azt is jelenti, hogy a végződtetési díj növekedéssel érintett irányú forgalom csökkenése jóval alacsonyabb, mint abban az esetben, ha a végződtetési díj növekedéssel kapcsolatos többletköltség csak az érintett hívásirány díjában kerül érvényesítésre.
- [35] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a végződtetési díj egy kismértékű (5-10%), de észrevehető és tartós emelkedésének a hatását az előfizetők nem, vagy csak korlátozott mértékben érzékelik és a hívási szokásaikon egyáltalán nem vagy olyan mértékben nem változtatnak, ami ahhoz vezetne, hogy a keresett mennyiség csökkenése miatt kieső bevételek miatt a végződtetési díj emelése nem valósítható meg profitábilisan. A végződtetési díj egy kismértékű (5-10%), de észrevehető és tartós emelése tehát profitábilisan megvalósítható, ami a keresleti helyettesítés elégtelen szintjére utal.

I.4.2.1.2. Helyettesítési lehetőségek

- [36] Az előző pontban megállapítottam, hogy a nagykereskedelmi termék árának egy kismértékű, de észrevehető (5-10%) és tartós emelkedése esetén nem valószínű, hogy a díjnövekedés a fogyasztók számára érzékelhetően és beazonosíthatóan megjelenne a kiskereskedelmi termék árában, így nem valószínű, hogy áttérnének valamely alternatív megoldásra. Ennek ellenére megvizsgáltam azt a feltételezett esetet is, amikor az előfizetők számára a végződtetési díj emelkedése egyértelműen és érzékelhetően megjelenik az érintett hívásirány kiskereskedelmi díjában és ez az adott irányú hívás helyettesítésére ösztönzi őket. Ennek során a következő lehetőségeket vizsgáltam, mint a mobil hálózatba irányuló hívás lehetséges helyettesítő szolgáltatásait:
- SMS (Short Message Service – rövid szöveges üzenet) küldése,
 - Helyhez kötött telefonra irányuló hívás,
 - Mobilhálózaton belüli (on-net) hívás, mint a hálózaton kívüli (off-net) hívás helyettesítője,
 - Mobiltelefonra telepített nem menedzselte VoIP alkalmazásra irányuló hívás.

I.4.2.1.2.1. SMS küldése

- [37] A SMS szolgáltatás tulajdonságainak vizsgálata alapján megállapítható, hogy bizonyos körülmények között a rövid szöveges üzenet küldése helyettesítheti a mobil hívást, azonban egészében véve az SMS szolgáltatás a mobil hívással párhuzamosan használt, kiegészítő szolgáltatás és nem helyettesítő jellegű. Figyelembe véve ugyanis az SMS tulajdonságait, megállapítható, hogy a híváshoz képest az üzenet esetében jóval kevesebb és korlátozott az átvihető információ terjedelme (azaz nem alkalmas hosszabb beszéd célú hívások helyettesítésére), a kétoldalú valósidejű kommunikáció kizárt, a nem valósidejű kommunikáció a beszédhez képest lényegesen lassabb, az üzenetek elküldése és megérkezése között pedig igen hosszú idő is eltelhet. Megállapítható továbbá, hogy az átvitt információ fajlagos költsége az SMS esetében jóval magasabb az előfizető számára. A helyhez kötött mobil irányú hívások kiváltása esetében technikai („vezetékes SMS” szolgáltatás elérhetősége) és a helyettesítő szolgáltatás ismertségével kapcsolatos akadályok is felmerülnek.
- [38] A helyettesítésből fakadó esetleges kompetitív nyomást az is csökkenti, hogy az SMS végződtetési díjak meghatározása is a mobil szolgáltatók jogosultsága, ami lehetőséget biztosít számukra az esetleges helyettesítésből fakadó veszteségek elkerülésére. Az is megállapítható, hogy az SMS végződtetési díjak szintje magasabb, mint a hívásvégződtetés szabályozott díjszintje, tehát a helyettesítésnek e pontban vizsgált formája a végződtető szolgáltató számára valószínűsíthetően a nagykereskedelmi bevételeinek növekedésével járna.

[39] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az SMS-küldés nem tekinthető a mobil irányú hívások helyettesítőjének.

I.4.2.1.2.2. Helyhez kötött telefonra irányuló hívás

[40] A helyhez kötött telefonra irányuló hívás objektív tulajdonságainak vizsgálata során megállapítottam, hogy a helyettesíthetőség lehetősége már elvileg is csak bizonyos körülmények között áll fenn. A mobiltelefon ugyanis rendelkezik két tulajdonsággal, amivel a helyhez kötött telefon nem: a mobilitással és a személyi kommunikáció lehetőségével. A mobilitás azt jelenti, hogy a hívott fél minden időben változtathatja a helyzetét (térben és időben állandóan képes hívás fogadására); a személyi kommunikáció pedig a mobil telefon személyhez kötöttségére utal (a helyhez kötött telefon jellemzően helyhez és nem személyhez kötődik). Ezért a helyettesítés már elvileg is csak abban az esetben állhat fenn, ha a hívó fél pontosan tudja, hogy a hívott fél adott időpontban hol található meg, ismeri a tartózkodási helyén található helyhez kötött telefon számát és a hívottnak hozzáférése van ehhez a telefonhoz. A helyettesítés lehetőségét tovább csökkenti, hogy a személyi (bizalmas) kommunikáció az adott időben adott helyiségben rendelkezésre álló, helyhez kötött telefonról kisebb mértékben biztosítható, mint mobiltelefon esetében.

[41] A helyettesítés lehetőségét a hazai piacon a mobil és a helyhez kötött szolgáltatók által alkalmazott tarifastruktúra jelentősen behatárolja. A helyettesítés szempontjából külön kell vizsgálni a mobil szolgáltatók és a helyhez kötött szolgáltatók díjmeghatározási gyakorlatát szem előtt tartva azt is, hogy a mobil hálózatokba külső hálózatokból érkező hívások döntő többsége (80-90%) mobil irányból érkezik.

[42] A mobil díjcsomagokban a mobil és helyhez kötött hálózatokba irányuló kimenő forgalom díja jellemzően azonos. Korábban, a végződtetési díj emelésének a díjakra gyakorolt hatásainak vizsgálata során megállapítottam, hogy nem valószínűsíthető, hogy egy 5-10%-os végződtetési díjemelés miatt a szolgáltatók módosítanának a tarifastruktúrájukon, így az eredeti (mobil-mobil hívás) és a helyettesítő (mobil-helyhez kötött hívás) szolgáltatás díjának egyezősége miatt az előfizetők a gyakorlatban nem váltanának.

[43] A helyhez kötött díjcsomagokban a mobil hálózatokba irányuló hívások díjai a legtöbb esetben lényegesen meghaladják a helyhez kötött hálózatba irányuló hívások percdíjait. Ez azt jelenti, hogy a mobil irányú hívások díjának kismértékű¹¹ emelkedése érdemben nem változtatna a helyhez kötött-mobil és a helyhez kötött-helyhez kötött hívások díjai közötti arányokat, ami szintén a helyettesítés ellenében hat.

[44] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a helyhez kötött telefonra irányuló hívás nem tekinthető a mobil telefonra irányuló hívás helyettesítőjének.

I.4.2.1.2.3. Hálózaton belüli (on-net) mobil hívás, mint a hálózaton kívüli (off-net) mobil hívás helyettesítője

[45] A mobil hálózaton belüli hívás – mint a hálózaton kívülről indított és az adott mobil hálózatban végződtetett híváshelyettesítési lehetőség – vizsgálata két szempontból történt. Egyrészt áttekintettem azon feltételeket, amelyek a hívó fél oldaláról ahhoz szükségesek, hogy élhessen ezzel a helyettesítési lehetőséggel, másrészt megvizsgáltam, hogy az on-net hívás lehetősége milyen irányba befolyásolhatja a végződtetési díját megemelő mobil szolgáltató ármeghatározási gyakorlatát (tehát a helyettesítési lehetőség valóban nyomást gyakorol-e a végződtetési díjakra).

¹¹ A korábban leírtaknak megfelelően – mivel a végződtetési díj/hívásdíj arány a magasabb kiskereskedelmi díjak miatt a helyhez kötött-mobil irányú hívások esetén alacsony (10-20% körüli) - a végződtetési díjnövekedés teljes egészében a helyhez kötött-mobil irányú hívások díján keresztül történő áthárítása esetén 2% alatti érték adódik.

- [46] Ahhoz, hogy a hívó fél számára az off-net mobil hívás on-net hívással helyettesíthető legyen, szükséges, hogy a hívó fél rendelkezzen a hívott fél hálózatának megfelelő SIM-kártyával és ahhoz tartozó előfizetéssel. Ahhoz, hogy ezt a kártyát használni is tudja, a hívó félnek többkártyás mobiltelefon készülékre van szüksége, vagy ki kell cserélnie minden hívás előtt a készülékében a kártyákat, esetleg több mobilkészüléket kell tartania. Az előző lehetőségeket behatárolja, hogy a többkártyás telefon elterjedtsége és ismertsége nagyon alacsony, a kártya hívásonkénti cseréje viszont meglehetősen kényelmetlen és időigényes, továbbá a szolgáltatók által értékesített mobilkészülékek szinte minden esetben kódoltak és az ilyen telefonok kártyafüggetlenné tétele további költségeket okoz a fogyasztóknak. További költséget okoz a több párhuzamos előfizetés fenntartása. A felmerülő kényelmetlenségek és addicionális költségek miatt nem valószínűsíthető, hogy egy 5-10%-os végződtetési díjemelés – ami a korábban elmondottak miatt a kiskereskedelmi díjakban jóval kisebb növekedést eredményez – miatt az előfizetők kritikus tömege helyettesítené a mobil irányú off-net hívásokat on-net hívással.
- [47] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az on-net hívás nem tekinthető a mobil telefonra irányuló off-net hívás helyettesítőjének.
- [48] Megjegyzendő, hogy a jelen pontban vizsgált helyettesítési lehetőség a végződtetési díját megemelő szolgáltató bevételeire gyakorolt hatás szempontjából speciális. A helyettesítési lehetőség eredményeként ugyanis a végződtetési díját megemelő szolgáltató a kiskereskedelmi piacon új előfizetőket és forgalmi bevételeket szerezhethet, így a végződtetési díj miatt esetlegesen kieső végződtetési bevételeket tehát kompenzálhatják, sőt, lényegesen meg is haladhatják a megnövekedett kiskereskedelmi piaci bevételek, ami azt jelenti, hogy a végződtető szolgáltató végződtetési díjjal kapcsolatos magatartása még kevésbé korlátozott.

I.4.2.1.2.4. Mobiltelefonra telepített alkalmazásokkal megvalósított nem menedzselt VoIP hívás

- [49] A mobiltelefonra telepített alkalmazásokkal (pl. Skype, Viber) megvalósított nem menedzselt VoIP hívások esetében a hívás indításához és fogadásához a hívó és a hívott félnek is megfelelő mobil végberendezéssel és az adott alkalmazás használatát lehetővé tevő mobilinternet előfizetéssel kell rendelkeznie vagy más módon (pl. WI-FI) csatlakoznia kell az internethez. (Ez utóbbi esetben a mobilitás hiánya eleve jelentősen korlátozza az elérhetőséget és ezen keresztül a helyettesítést.) A hívás további feltétele, hogy mindkét fél letöltse az alkalmazást és az alkalmazás be is legyen kapcsolva (egyes alkalmazások esetén ez nem feltétel, mivel automatikusan bekapcsolt állapotban vannak – „always on”). A továbbiakban a helyettesítés lehetőségét – a leírt szolgáltatásjellemzőkre is tekintettel – a funkcionalitás, a minőség, az elérhetőség, a felhasználói magatartás oldaláról vizsgálom.
- [50] A mobiltelefonra telepített alkalmazásokkal megvalósított nem menedzselt VoIP hívások esetében a hangszolgáltatás elérése eltérhet a hagyományos telefonálás esetében megszokottól (hívás indítása a telefonszám megadása helyett az adott alkalmazásban a hívott fél kiválasztásával történik és a hívás fogadása is az alkalmazás felületén valósul meg), a hívás lebonyolítása azonban ezt követően hagyományos módon történik, az alkalmazás a beszélgetés ideje alatt folyamatos kapcsolatot biztosít (illetve a hívó és a hívott fél azt folyamatosnak érzékeli). A mobiltelefonra telepített alkalmazásokkal megvalósított nem menedzselt VoIP hívások – amennyiben a hívás ténylegesen felépül – tehát a hívó és a hívott fél számára is funkcionálisan képesek helyettesíteni a hagyományos módon felépített, mobil hálózatba irányuló hívásokat.
- [51] A szolgáltatásminőség tekintetében ugyanakkor jelentős eltérés van a szolgáltatások között. A mobiltelefonra telepített alkalmazásokkal megvalósított hívások esetében a hívás felépítése a nyilvános interneten keresztül történik, ezért az ilyen hívások esetében nem garantálható a hírközlési szolgáltatók által nyújtott telefonszolgáltatásoknál megszokott minőségi szint. További korlátot jelent a hálózati lefedettség, ami a nem menedzselt VoIP hívások esetében – mivel folyamatos adatkapcsolatra van szükség a hívás során – kritikus tényező (A jövőben a mobil szélessávú hálózati lefedettség, mint helyettesítést akadályozó tényező jelentősége a hálózatok folyamatos fejlesztésének köszönhetően várhatóan csökken).

- [52] A helyettesítő szolgáltatás ára abban az esetben korlátozhatja a helyettesítést, ha a hívó vagy a hívott fél nem rendelkezik mobilinternet előfizetéssel. Ebben az esetben a szolgáltatás ára valójában abszolút korlátként jelentkezik, hiszen nem valószínű, hogy a hívó fél hívásköltségeinek kismértékű növekedése esetén a saját költségeinek, vagy a hívott fél a hívó fél költségeinek csökkentése érdekében – pusztán a nem menedzselt VoIP szolgáltatások elérhetősége érdekében – mobilinternet előfizetést létesítsen. Megjegyzendő, hogy a kisebb adatforgalmat tartalmazó és így olcsóbb mobilinternet díjcsomagok esetében a mobil szolgáltatók jellemzően nem teszik lehetővé a nem menedzselt VoIP alkalmazások használatát, az ilyen szolgáltatások eléréséhez tehát a hívó és/vagy a hívott félnek nagyobb adatforgalmat tartalmazó, magasabb árszintű díjcsomagokra kell előfizetnie. Amennyiben a hívó és a hívott fél is rendelkezik olyan mobilinternet előfizetéssel, ami biztosítja a nem menedzselt VoIP szolgáltatások használatát, akkor a forgalmi helyettesítésnek nincs addicionális költsége a felek számára. Mivel ezen utóbbi esetben a helyettesítő lehetőség gyakorlatilag ingyenes, ezért a mobil irányú hívások díjának kismértékű emelkedése érdemben nem változtatna a VoIP-hívás és a hagyományos módon indított mobil hívás díjai közötti arányokon, a végződtetési díj növekedése tehát valószínűsíthetően érdemben nem befolyásolná a két szolgáltatás közötti helyettesítés mértékét (a helyettesítés tehát, amennyiben bekövetkezik, alapvetően nem a végződtetési díj esetleges növekedésének a következménye).
- [53] A helyettesítő szolgáltatás elérhetősége szempontjából meghatározó az adott nem menedzselt alkalmazás használatát lehetővé tevő mobilinternet előfizetések száma, illetve az, hogy a mobilinternet előfizetéssel rendelkező előfizetők mekkora hányada használ okostelefont. A Hatóság által éves rendszerességgel elvégzett piackutatások adatai alapján az okostelefonnal rendelkező felhasználók száma növekszik (a 14+ lakosság körében az okostelefonok elterjedtsége a 2012. év végi 1,96 millióról 2013. év végére 2,54 millióra nőtt), ennél alacsonyabb azon felhasználók aránya, akik az okostelefonjukkal valamilyen módon csatlakoznak a világhálóra (2012. év végi 1,34 millióról 2013. év végére 1,8 millióra nőtt), a mobilinternet előfizetéssel csatlakozó felhasználók száma pedig még ettől is elmarad (2012. év vége: 0,83 millió fő, 2013. év vége: 1,21 millió fő). Jelentős tehát azon felhasználók aránya, akik nem mobilinternet előfizetés segítségével, hanem egyéb módon (pl. nyilvános/nem nyilvános WIFI stb.) csatlakoznak a nyilvános internethez. Ezen felhasználók esetében az elérhetőség a mobilitás hiánya miatt eleve korlátozott. A leírtak alapján megállapítható, hogy az elérhetőség – figyelembe véve azt is, hogy az olcsóbb mobilinternet díjcsomagok esetében a mobil szolgáltatók jellemzően nem teszik lehetővé a nem menedzselt VoIP alkalmazások használatát – egyelőre jelentős korlátja a helyettesítésnek.
- [54] A felhasználói magatartást vizsgálva megállapítható, hogy a nem menedzselt VoIP alkalmazások okostelefonon történő használata egyelőre nem elterjedt, a lakossági piackutatás adatai szerint 2013. végén a 14 év feletti népesség 7%-a használt „small screen” eszközön valamilyen nem menedzselt VoIP alkalmazást. Ez a gyakorlatban 600-700 ezer felhasználót jelent. A felhasználói magatartás tehát egyelőre kemény korlátja a helyettesítésnek. A nem menedzselt VoIP alkalmazások okostelefonon történő használata – figyelembe véve a nem menedzselt VoIP alkalmazásokkal kapcsolatos korábban említett szolgáltatói korlátozásokat is – vélhetően csak lassan fog emelkedni az elkövetkező években.
- [55] A mobiltelefonra telepített alkalmazásokkal megvalósított nem menedzselt VoIP hívások a funkcionalitásban és a minőségben meglévő különbségek, az ilyen szolgáltatások korlátozott elérhetősége és az azokat ténylegesen használó szűk felhasználói kör miatt a piacelemzés előrettekintő időtávján még abban az esetben sem tekinthetőek a mobil hívószámra irányuló hívások helyettesítőjének, amennyiben a hívó fél számára a végződtetési díj emelkedése egyértelműen és érzékelhetően megjelenik az érintett hívásirány kiskereskedelmi díjában.

I.4.2.2. Hívott fél magatartása

- [56] Amennyiben a hívott fél érzékeli, hogy a végződtetési díj növekedésének hatására a felé irányuló hívásforgalom csökken, akkor a hívásvégződtetési díjat megemelő saját szolgáltatójára a

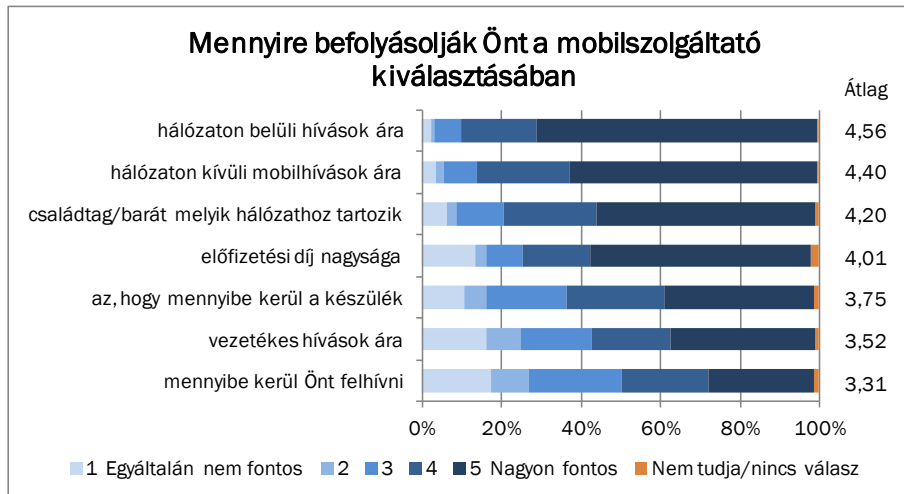
következő – a bejövő hívásokat helyettesítő/kiváltó – magatartásokon keresztül gyakorolhat nyomást:

- visszahívja az őt hívót;
- lemondja a szolgáltatást/szolgáltatót vált.

- [57] Annak, hogy a hívott fél bármilyen felsorolt módon változtasson a magatartásán, alapvető feltétele, hogy a hívott fél érzékelje a végződtetési díj emelkedéséből származó forgalomcsökkenést, tudatában legyen annak, hogy a forgalomcsökkenés egy adott irányú forgalomhoz kapcsolódó végződtetési díj emelkedésének köszönhető és a forgalomcsökkenés ténylegesen befolyásolja a hívott fél magatartását. A helyettesítés lehetőségét ezen kívül a rendelkezésre álló helyettesítési lehetőségek is behatárolják.
- [58] A CPP-elvből fakadóan a hívott fél nem fizet a hívások fogadásáért, a végződtetési díj emelkedését tehát közvetlenül nem érzékeli. A hívott fél a végződtetési díj emelés hatását csak abban az esetben érzékeli, hogyha az a feléje irányuló forgalom csökkenésében is jelentkezik. A korábbiakban megállapítottuk, hogy a végződtetési díj egy kismértékű (5-10%), de észrevehető és tartós emelkedésének a hatását a hívó fél nem, vagy csak korlátozott mértékben érzékeli és a hívási szokásain egyáltalán nem vagy csak kismértékben változtat. Megállapítottuk azt is, hogy amennyiben a hívó mégis érzékeli a költségnövekedést és ennek hatására megváltoztatja hívási szokásait, akkor ez a költségnövekedés okával kapcsolatos fogyasztói ismeret hiánya és a piacon alkalmazott egységes díjak miatt valószínűsíthetően nem csak a költségnövekedéssel érintett hívásirányt érinti, hanem a keresett mennyiség csökkenése megoszlik több hívásirány között. Ez a hívott fél szempontjából azt jelenti, hogy a végződtetési díj növekedés hatására valószínűsíthetően nem vagy csak elhanyagolható mértékben változik a felé irányuló forgalom és amennyiben mégis csökken a hívott felé irányuló forgalom, akkor – ahogyan a hívó fél – a hívott fél sem lesz tisztában azzal, hogy a forgalomcsökkenés a végződtetési díj növekedésének köszönhető. A leírtak alapján nem valószínűsíthető, hogy a hívott fél változtat a hívási szokásain – tehát él valamelyik felsorolt helyettesítési lehetőséggel – a végződtetési díj saját szolgáltatója által történő 5-10%-os emelésének hatására.
- [59] Ennek ellenére megvizsgáltam a hívott fél számára rendelkezésre álló, korábbiakban felsorolt helyettesítési lehetőségeket:

I.4.2.2.1. Visszahívás

- [60] A visszahívás, mint helyettesítési lehetőség azt jelenti, hogy a hívó fél jelzése (leggyakrabban a telefon megcsörgetése) után a hívott fél visszahívja a hívót, így a hívott félből lesz a hívó és ő viseli a hívás költségét. Ilyen eset akkor fordul elő, ha a hívott fél érzékenységet mutat a hívó fél költségei iránt. A lakossági piackutatás adatai azt mutatják, hogy az előfizetők számára a mobilszolgáltató kiválasztása során a legkevésbé fontos szempont, hogy mennyibe kerül őket felhívni.

1. ábra: Döntési szempontok fontossága a mobilszolgáltató kiválasztása során

Forrás: NMHH lakossági piackutatás, 2013

- [61] A hívottnak a hívó fél költségeivel kapcsolatos érzékenysége az ún. zárt felhasználói csoportok – amelyek jellemzője, hogy a csoport tagjai gyakrabban hívják egymást – esetében az átlagosnál magasabb lehet. A piackutatási adatok azonban még azon felhasználók esetében sem mutatnak ki az őket hívó fél költségeivel kapcsolatban az átlagostól jelentősen eltérő érzékenységet, akik számára a szolgáltató választásnál fontos szempont, hogy a családtag/barát melyik hálózathoz tartozik, e szempont a szolgáltató választásnál betöltött relatív fontosság szempontjából ebben az esetben is utolsó. Ez szintén arra utal, hogy az előfizetők kevésbé érzékenyek az őket felhívó fél költségeire, így nem valószínű, hogy a visszahívás, mint helyettesítési lehetőség érdemben korlátozza a végződtető szolgáltató magatartását a végződtetési díj meghatározása során.
- [62] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a visszahívás nem gyakorol hatást a végződtetési díjat meghatározó szolgáltató ármeghatározással kapcsolatos magatartására, így a visszahívás nem tekinthető a mobil telefonra irányuló off-net hívás helyettesítőjének.
- [63] Megjegyzendő, hogy a jelen pontban vizsgált helyettesítési lehetőség a végződtetési díját megemelő szolgáltató bevételeire gyakorolt hatás szempontjából – az on-net hívás, mint helyettesítési lehetőség vizsgálatánál említetthez hasonló okból – speciális. A helyettesítési lehetőség eredményeként ugyanis a végződtetési díjat megemelő szolgáltató a végződtetési díj kiesést a kiskereskedelmi piaci forgalmi bevételein keresztül pótolhatja, sőt, a megnövekedett kiskereskedelmi piaci bevételek a végződtetési díjbevételek kiesését lényegesen meg is haladhatják, ami azt jelenti, hogy a végződtető szolgáltató végződtetési díjjal kapcsolatos magatartása még kevésbé korlátozott.

I.4.2.2.2. Szolgáltatás lemondás, szolgáltató váltás

- [64] Ahogyan az előző pontban, a visszahívás vizsgálata során a lakossági piackutatás adatai alapján megállapítottuk (lásd 1. ábra), hogy az előfizetők elsődlegesen az indított hívások díja alapján választanak szolgáltatót és az előfizetők számára a mobilszolgáltató kiválasztása során a legkevésbé fontos szempont, hogy mennyibe kerül őket felhívni. Nem valószínűsíthető tehát, hogy a végződtetési díj kismértékű, de észrevehető és tartós emelésének hatására a végződtetési díjat megemelő szolgáltató előfizetői lemondanak az előfizetésük, vagy szolgáltatót váltanak.

I.4.3. Kínálati helyettesítés a kiskereskedelmi piacon

- [65] A kínálati helyettesítés elemzése annak a vizsgálatát jelenti, hogy egy kismértékű, de észrevehető és tartós áremelkedés hatására az adott piacon nem aktív vállalkozások jelentős addicionális költségek nélkül belátható időn belül helyettesítő termékkel lépnek a piacra és a helyettesítés eredményeként az áremelés nem válik profitábilissá. Amennyiben ilyen vállalkozások léteznek, az

a keresleti helyettesítésre vonatkozó vizsgálatok során meghatározott piac határainak módosítását indokolhatja.

- [66] A vizsgált kiskereskedelmi szolgáltatás szempontjából kínálati helyettesítésről akkor beszélhetünk, ha a végződtetési díj egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelésének hatására új vállalkozások lépnek a piacra és a végződtetési díjemeléssel érintett hívásirányba ők végződtetik a hívást a felhasználók számára. A kínálati helyettesítésnek olyan mértékűnek kell lennie, aminek eredményeként a végződtetési díj emelése nem valósítható meg profitábilisan.
- [67] A kínálati helyettesítés lehetőségét kizárja az a technikailag behatárolt helyzet, hogy egyik mobil szolgáltató sem képes egy másik szolgáltatóhoz tartozó előfizetőnél hívást végződtetni. Ehhez ugyanis a hívott fél SIM-kártyájának adataira lenne szükség. Ez a megállapítás ***Üzleti titok*** előfizetői esetében is érvényes, hiszen ***Üzleti titok***
- [68] Elvi lehetőség lenne a kínálati helyettesítésre olyan SIM-kártya megjelenése, amely segítségével a fogyasztó hívásonként el tudná dönteni, hogy melyik hálózaton keresztül végződjön a hívás. A vizsgált időtávon belül ez a lehetőség azonban nem fog teret nyerni.
- [69] Elvben megjelenhetnének virtuális mobil szolgáltatók (MVNO), amelyek a már meglévő mobil szolgáltatókkal azonos hálózatot használnának, és saját nevükben kötnének előfizetői szerződést, saját SIM kártyát értékesítenének. Megoldást azonban a hívásvégződtetés kínálati helyettesíthetőségre ez sem adna, mivel ezeknek a szolgáltatóknak is „saját” előfizetői lennének, saját hívószámokkal és a hívó továbbra sem tudná meghatározni, hogy melyik szolgáltató végződtesse a hívást, noha ebben az esetben a fizikai hálózat ugyanaz lenne a tulajdonos szolgáltató és a MVNO esetében.
- [70] A vizsgálatok eredményét összefoglalva, a kínálati helyettesítés esetében arra a következtetésre jutottam, hogy kínálati oldalról nincs helyettesítési lehetőség, ennek megfelelően kapcsolódó kiskereskedelmi piac kínálati oldaláról nem nehezedik nyomás a hívást végződtető szolgáltatóra a végződtetési díj meghatározása során, ezért nem láttam indokoltnak a kapcsolódó kiskereskedelmi piac kínálati oldalról történő szélesítését.

I. 4.4. A kiskereskedelmi piacon elvégzett helyettesítési vizsgálatok eredménye

- [71] A kiskereskedelmi piac vizsgálata során megállapítottam, hogy a mobil hívást végződtető szolgáltatóra sem a piac keresleti, sem a kínálati oldaláról nem nehezedik nyomás a végződtetési díjának meghatározása során, nem azonosítottam sem keresleti, sem kínálati oldalról olyan helyettesítő szolgáltatásokat, amelyek a kapcsolódó kiskereskedelmi piac határainak szélesítését indokolnák. Ennek megfelelően a nagykereskedelmi piacon fennálló helyettesítés vizsgálata során az I.2. pontban meghatározott kiinduló nagykereskedelmi szolgáltatásból (Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban) indultam ki.

I. 5. A nagykereskedelmi piac vizsgálata

- [72] A nagykereskedelmi piac határainak megállapítása a kapcsolódó kiskereskedelmi piachoz hasonlóan az adott szolgáltatást nyújtó vállalkozásnak az ármeghatározással kapcsolatos magatartását korlátozó tényezők vizsgálatát igényli. A két legfőbb ilyen korlátozó tényező ebben az esetben is az esetlegesen előforduló keresleti és a kínálati helyettesítés (illetve hosszabb távon a potenciális verseny)¹² lehetősége.

I. 5.1. Keresleti helyettesítés a nagykereskedelmi piacon

¹² Iránymutatás 38. pontja alapján.

- [73] A nagykereskedelmi piacon szolgáltatók állnak egymással szemben, ezért a keresleti helyettesítés vizsgálata során a végződtetést igénybevevő szolgáltatók választási lehetőségeit elemeztem. A keresleti helyettesítés szempontjából kiemelkedő fontosságú, hogy a végződtetést igénybevevő szolgáltatók részéről megjelenő kereslet származtatott keresletnek tekinthető, amely az ügyfelek által indított hívásokból fakad. Fontos kiemelni továbbá, hogy a végződtetést igénybevevő szolgáltatóknak ügyfelek hívását mindenképpen továbbítaniuk kell, kényszervásárlásról van tehát szó, ami a helyettesítés lehetőségét behatárolja.
- [74] A kiskereskedelmi piaci vizsgálatokhoz hasonlóan a keresleti helyettesítés vizsgálata során a nagykereskedelmi piacon is arra a kérdésre keressük a választ, hogy a hívásvégződtetés díjának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése hatására a végződtetést megvásárló szolgáltatók csökkentik-e olyan mértékben a szolgáltatás igénybevételét, amely az áremelést nem teszi profitábilissá. Mivel a korábban leírtaknak megfelelően a végződtetés szolgáltatás esetében kényszervásárlásról van szó, tehát az előfizetők hívásait a szolgáltatóknak mindenképpen el kell juttatniuk a hívott félhez, ezért az igénybevételi mennyiség csökkentése csak abban az esetben lehetséges, ha a végződtetést megvásárló szolgáltatók rendelkezésére áll valamilyen tényleges helyettesítési lehetőség. Mivel jelenleg nem érhető el olyan megoldás, amely lehetővé tenné, hogy egy adott mobil számra irányuló hívást az adott számhoz tartozó szolgáltatótól eltérő szolgáltató továbbítsa, ezért nem azonosítható olyan helyettesítési lehetőség, amely a hívásvégződtetés díjának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelése esetén a hívásvégződtetést megvásárló szolgáltatók számára lehetővé tenné a váltást.
- [75] A leírtak alapján nem azonosítottam olyan keresleti oldali helyettesítési lehetőségeket, amelyek a nagykereskedelmi piac határainak szélesítését indokolnák, ennek megfelelően nem bővítettem a szolgáltatási piacot.

I. 5.2. Kínálati helyettesítés a nagykereskedelmi piacon

- [76] A kínálati helyettesítés elemzése a nagykereskedelmi piacon is annak a vizsgálatát jelenti, hogy egy kismértékű, de észrevehető és tartós áremelkedés hatására az adott piacon nem aktív vállalkozások jelentős addicionális költségek nélkül belátható időn belül helyettesítő termékkel belépnek a piacra és a helyettesítés eredményeként az áremelés nem válik profitábilissá. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a végződtetés díjának emelkedése esetén a végződtetést igénylő szolgáltató az adott szolgáltatóhoz tartozó számokra irányuló hívások végződtetését egy újonnan belépő szolgáltatótól is meg tudja vásárolni. A kínálati helyettesítést, a kapcsolódó kiskereskedelmi piaccal kapcsolatban leírtakhoz hasonlóan ebben az esetben is alapvetően lehetetlenné teszi az a helyzet, hogy egyik mobil szolgáltató sem képes egy másik szolgáltatóhoz tartozó előfizetői hozzáférési ponton hívást végződtetni, tehát a nagykereskedelmi piaci belépésre nincs lehetőség. Ezen a helyzeten új mobil szolgáltatók, vagy az MVNO-k megjelenése sem változtat. Továbbá a korábban kifejtett elvi lehetőségek (új, speciális SIM, mobil közvetítőválasztás) megvalósulása sem valószínűsíthető a piacelemzés során vizsgált időtávon.
- [77] A leírtak alapján nem azonosítottam olyan kínálati oldali helyettesítési lehetőségeket, amelyek a nagykereskedelmi piac határainak szélesítését indokolnák, ennek megfelelően nem bővítettem a szolgáltatási piacot.

I. 7. A „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” szolgáltatási piac tartalma

- [78] A piacmeghatározás során a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű hálózati szolgáltatásból indultam ki. Megállapítottam, hogy a hazai piacon a saját mobil rádiótelefon hálózattal rendelkező szolgáltatók (Magyar Telekom, Telenor, Vodafone) előfizetőihez irányuló hívások és a virtuális mobil rádiótelefon szolgáltatók (Tesco MBL, UPC, Netfone) előfizetőihez irányuló hívások végződtetése felel meg a kiinduló szolgáltatás tartalmának. A szolgáltatáshoz kapcsolódó kiskereskedelmi és a nagykereskedelmi piac vizsgálata során nem azonosítottam keresleti vagy kínálati helyettesítési lehetőségeket. Ennek

megfelelően szolgáltatási piacként a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” szolgáltatás piacát azonosítottam. A piacon ténylegesen nyújtott szolgáltatások vizsgálata alapján hat, a piac meghatározásának megfelelő, elkülönült szolgáltatási piacot határoztam meg.

1. Beszédcélú hívásvégződtetés a Magyar Telekom mobil rádiótelefon-hálózatában.
2. Beszédcélú hívásvégződtetés a Telenor mobil rádiótelefon-hálózatában.
3. Beszédcélú hívásvégződtetés a Vodafone mobil rádiótelefon-hálózatában.
4. Beszédcélú hívásvégződtetés a Tesco MBL mobil rádiótelefon-hálózatában.
5. Beszédcélú hívásvégződtetés a UPC mobil rádiótelefon-hálózatában.
6. Beszédcélú hívásvégződtetés a Netfone mobil rádiótelefon-hálózatában.

I. 8. A piac földrajzi kiterjedésének meghatározása

- [79] Az Iránymutatások 56. pontjának megfelelően a földrajzi piac egy olyan területet foglal magában, ahol a versenyfeltételek kellően homogénnek tekinthetők és amely területen tapasztalható versenyfeltételek eltérnek a szomszédos területektől. Az Iránymutatások 57. pontja alapján a földrajzi piac határainak meghatározása során a keresleti és kínálati helyettesítés szempontjainak figyelembe vétele szükséges. A keresleti helyettesítés tekintetében az Iránymutatások elsősorban a fogyasztók preferenciáinak és a fogyasztás földrajzi jellegzetességeinek, míg a kínálati helyettesítés esetén más, az adott földrajzi területen nem aktív szolgáltatók belépési lehetőségének vizsgálatát tartja szükségesnek.
- [80] Az ERG földrajzi piacok meghatározásával kapcsolatos közös álláspontja¹³ kibontja az Iránymutatások rendelkezéseit és a földrajzi piacok meghatározásával kapcsolatban a következő további szempontokban esetlegesen meglévő földrajzi eltérések vizsgálatát tartja szükségesnek:
- belépési korlátok;
 - szolgáltatók száma;
 - piaci részesedések;
 - árazási gyakorlat és az árak különbségei;
 - esetleges egyéb szempontok: marketing/értékesítési stratégiában meglévő eltérések, szolgáltatástulajdonságokban meglévő eltérések, kereslet földrajzi eltérései.
- [81] Az első három feltétel strukturális jellegűnek tekinthető, hiszen a piaci struktúrával van összefüggésben, míg a többi feltétel magatartási jellegű, a piaci szereplők magatartási jellemzőit írja le.
- [82] A szolgáltatási piac meghatározása során elkülönült piacokként azonosítottam az egyes szolgáltatók (akár saját, akár virtuális) hálózatában történő hívásvégződtetést. A szolgáltatási piac földrajzi kiterjedését tehát alapvetően az egyes hálózatok kiterjedése határozza meg. Megállapítható, hogy valamennyi szolgáltatási piac esetében az adott szolgáltatási piachoz tartozó hálózat országos lefedettségű, ennek megfelelően a hívásvégződtetés mind a hat szolgáltatási piac esetében egész Magyarország területén biztosított.
- [83] A földrajzi piac meghatározása során az egyes szolgáltatási piacok tekintetében azt kell vizsgálni, hogy az adott szolgáltatási piacon belül a versenyfeltételek kellően homogénnek tekinthetők-e, vagy indokolt szűkebb földrajzi területre kiterjedő piacok elkülönítése. A vizsgálatok során a korábban felsorolt szempontok tekintetében a következő megállapítások tehetők.

¹³ ERG Common Position on Geographic Aspects of Market Analysis (definition and remedies) – 2008. október

- [84] A kínálati helyettesítéssel kapcsolatos vizsgálatok során megállapítottuk, hogy egyik mobil szolgáltató sem képes egy másik szolgáltatóhoz tartozó előfizetői hozzáférési ponton hívást végződtetni, ezért a végződtetési piacon abszolút belépési korlát érvényesül. A belépési korlát az adott szolgáltatási piac egészére teljesül, földrajzi eltérések nélkül. Az abszolút belépési korlát alapvetően behatárolja a piacon szolgáltatást nyújtó szolgáltatók számát és így a piaci részesedést is. Ennek megfelelően a szolgáltatási piac egészére és annak bármely kisebb, tetszőlegesen kiválasztott földrajzi egységére is teljesül, hogy egy hívásvégződtetés szolgáltatást nyújtó szolgáltató található 100%-os piaci részesedéssel.
- [85] Az árazási gyakorlat és az árak vizsgálata során abból a feltételezett helyzetből indultam ki, hogy a végződtetési díjak nem szabályozottak¹⁴. Megállapítottam, hogy ebben az esetben sem valószínű, hogy a mobil szolgáltatók különbséget tennének a végződtetési díjakban a hívott előfizető pontos tartózkodási helye szerint. Egy ilyen megoldás ellen szól a bevezetés ésszerűtlensége, hiszen a végződtetés iránti kereslet származtatott jellegére (kényszervásárlás) és a hívott fél földrajzi elhelyezkedésével kapcsolatos bizonytalanságra tekintettel forgalomoptimalizálásra a díjak földrajzi szempontok szerinti differenciálása nem igazán alkalmas, a bevételi szempontok teljesülése az egységes díjak alkalmazásával is biztosítható. Összevetve mindezt a megvalósítás jelentős költségigényével (számlázási rendszer fejlesztése) és bonyolultságával, valamint a mobil szolgáltatás alapvető jellemzőjéből (térben mozgó előfizető) fakadó megvalósítási nehézségekkel, még a szabályozás nélküli esetben sem valószínűsíthető, hogy a mobil szolgáltatók földrajzi szempontok szerint differenciálnák díjaikat. A végződtetési díjak szabályozását megelőző időszakban érvényesülő szolgáltatói gyakorlat szintén az egységes, földrajzilag nem differenciált díjak alkalmazását támasztja alá.
- [86] Az esetleges egyéb szempontok (marketing/értékesítési stratégiában meglévő eltérések, szolgáltatástulajdonságokban meglévő eltérések, kereslet földrajzi eltérései) jelen esetben a szolgáltatás „homogenitása”, nagykereskedelmi jellege és a kereslet származtatott jellege miatt nem relevánsak.
- [87] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az egyes szolgáltatási piacokon belül a versenyfeltételek homogénnek tekinthetők, ezért nem indokolt szűkebb földrajzi területre kiterjedő piacok elkülönítése. Ennek megfelelően – összhangban a hálózatok lefedettségével – megállapítottam, hogy az 1.7. pontban azonosított szolgáltatási piacok kiterjedése országos, tehát a földrajzi piac valamennyi azonosított szolgáltatási piac esetében Magyarország területe.

I. 9. Piacmeghatározás eredményeként azonosított piacok

- [88] A szolgáltatási és földrajzi piacok vizsgálata után hat elkülönült piacot határoztam meg, amelyek a következők:
1. Beszédcélú hívásvégződtetés a Magyar Telekom mobil rádiótelefon-hálózatában Magyarországon területén (a továbbiakban: **1. számú érintett piac**).
 2. Beszédcélú hívásvégződtetés a Telenor mobil rádiótelefon-hálózatában Magyarországon területén (a továbbiakban: **2. számú érintett piac**).
 3. Beszédcélú hívásvégződtetés a Vodafone mobil rádiótelefon-hálózatában Magyarországon területén (a továbbiakban: **3. számú érintett piac**).
 4. Beszédcélú hívásvégződtetés a Tesco MBL mobil rádiótelefon-hálózatában Magyarországon területén (a továbbiakban: **4. számú érintett piac**).
 5. Beszédcélú hívásvégződtetés a UPC mobil rádiótelefon-hálózatában Magyarországon területén (a továbbiakban: **5. számú érintett piac**).

¹⁴ ún. Modified greenfield approach

6. Beszédcélú hívásvégződtetés a Netfone mobil rádiótelefon-hálózatában Magyarország területén (a továbbiakban: **6. számú érintett piac**)

I. 10. Az érintett piacok vizsgálata

- [89] Az EU Bizottság a 2014/710/EU Ajánlásának Mellékletében felsorolt piacok ex ante szabályozási szempontból való érintettségét három feltétel vizsgálatával állapította meg:
1. Magas és nem átmeneti belépési korlátok létezése a piacon
 2. A hatékony versenyhez való közeledés
 3. A versenyjog (ex post) alkalmazásának elégtelensége
- [90] Az Eht. 24.§ (2) bekezdése alapján a Hatóság eljárása során – a jogszabályok keretei között – köteles figyelembe venni a Keretirányelv 19. cikkének (1) bekezdése alapján kiadott bizottsági ajánlásokat. A Bizottság a korábbi 2007/879/EK számú Ajánlás felülvizsgálata alapján kiadott 2014/710/EU Ajánlás mellékletében 2. számú piacot ex-ante piacsabályozási szempontból ismételen érintettnak minősített piacként nevezi meg.
- [91] A 2014/710/EU Ajánlás (19) cikke kimondja, hogy a mellékletben szereplő piacok meghatározása a fenti három kritérium alapján történt. Az előzetes szabályozás alá vonandó piacok tárgyában megalkotott ajánlásokhoz kapcsolódó Explanatory Note¹⁵ 2.3. pontja pedig tartalmazza, hogy a mellékletben szereplő piacok tekintetében a Bizottság azzal a feltételezéssel él a nemzeti szabályozó hatóságok felé, hogy a hármas kritérium teszt ezen piacok tekintetében teljesül, ezért a nemzeti hatóságoknak nem szükséges újból megvizsgálnia a három kritérium fennállását.
- [92] Tekintettel a 2014/710/EU Ajánlás fentebb említett (19) cikkére és a kapcsolódó Explanatory Note említett 2.3. pontjában foglaltakra, a hármas kritérium teszt jelen eljárásban történő elvégzése nélkül is megállapíthattam, hogy a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű mind a hat magyarországi piac szabályozási szempontból érintett piacnak tekintendő.

¹⁵ Commission Staff Working Document, Explanatory Note, Accompanying document of the Commission Recommendation on Relevant Product and Service Markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services, Brussels, 9.10.2014 SWD(2014) 298

II. PIACELEMZÉS, JELENTŐS PIACI ERŐVEL RENDELKEZŐ SZOLGÁLTATÓK AZONOSÍTÁSA

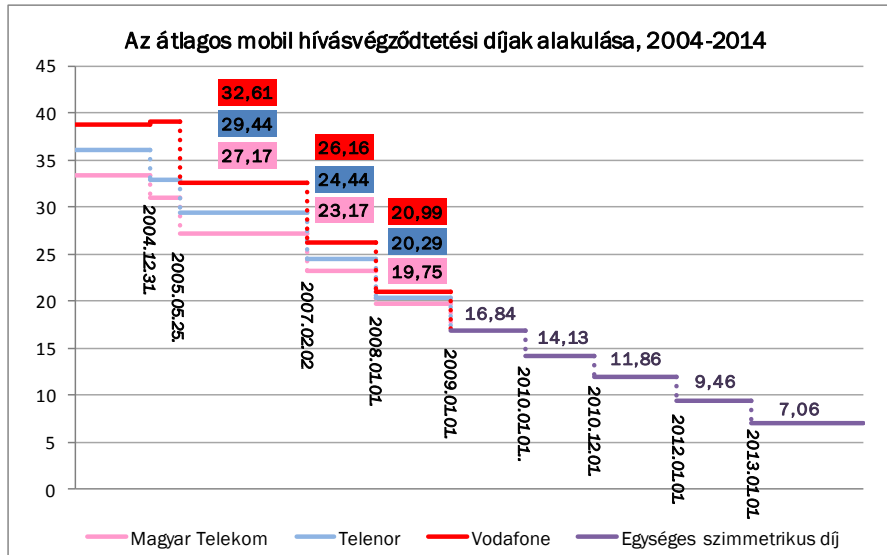
II.1. A jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításának menete (piacelemzés)

- [93] A piacmeghatározás során megállapítottam, hogy mind a hat meghatározott végződtetési piac szabályozási szempontból érintettnek tekintendő, ezért szükséges az érintett piacokra vonatkozóan a piacelemzés elvégzése és szükség esetén jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása.
- [94] A jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató – összhangban az Eht. 62. § (3) bekezdésében írtakkal – az a vállalkozás, amely valamely érintett piacon, amelyen a gazdasági verseny nem kellően hatékony, egyedül (a továbbiakban: **önálló erőfőlény**) vagy más szolgáltatóval közösen (a továbbiakban: **közös erőfőlény**) gazdasági erőfőlényben van. A gazdasági erőfőlény olyan gazdasági helyzet, amely lehetővé teszi, hogy a vállalkozás tevékenységét a versenytársaktól, a vevőktől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül folytassa.
- [95] A piac elemzése során az Iránymutatás 78. pontjában, a piaci erő megítéléséhez szükséges következő szempontok figyelembevételével jártam el:
- piaci részesedés
 - a vállalkozás mérete
 - ellenőrző szerep a nehezen megkettőzhető infrastruktúra felett
 - technológiai előnyök vagy felsőbbrendűség
 - a kiegyenlítő vásárlóerő hiánya vagy alacsony szintje
 - könnyű vagy privilegizált hozzáférés a tőkepiacokhoz/pénzügyi forrásokhoz
 - áru/szolgáltatási diverzifikáció
 - méretgazdaságosság
 - választék-gazdaságosság
 - vertikális integráció
 - fejlett forgalmazói és értékesítési hálózat
 - a potenciális verseny hiánya
 - a terjeszkedés akadályai
- [96] A felsorolt szempontok eltérő relevanciával bírnak a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű piac vizsgálata szempontjából, a teljesség igénye miatt azonban a kevésbé releváns kritériumok vizsgálatával is foglalkoztam, amelynek során indokoltam, hogy miért tekintem e szempontokat az adott érintett piac vonatkozásában kevésbé jelentősnek.
- [97] A felsorolt szempontok elemzése előtt annak érdekében, hogy a piaci folyamatokról pontosabb képet kapjak, megvizsgáltam a hívásvégződtetési díjak alakulását, valamint az egyes elkülönült érintett piacok méretét a hívásvégződtetési forgalom és a hívásvégződtetésből származó bevétel alapján.

II. 2. A hívásvégződtetési díjak alakulása

- [98] A 2. ábra a hívásvégződtetési átlagdíjak alakulását mutatja a 2003 végétől a 2014. június 30-ig tartó időszakban. A végződtetési díjat az alábbi döntések szabályozták:
2004. június 15: DH-999-11/2004., illetve DH-1000-19/2004. számú határozatok
 2005. május 25: DH-6659-30/2005., DH-6584-19/2005. illetve DH-6583-19/2005. számú határozatok

2007. február 2. és
 2008. január 1.: DH-19288-3/2006., DH-19285-3/2006. illetve DH-19290-3/2006. számú határozatok
 2009. január 1.
 2010. január 1. és
 2010. december 1.: DH-25712-47/2008. számú határozat
 2012. január 1. és
 2013. január 1.: HF-1595-33/2011. számú határozat

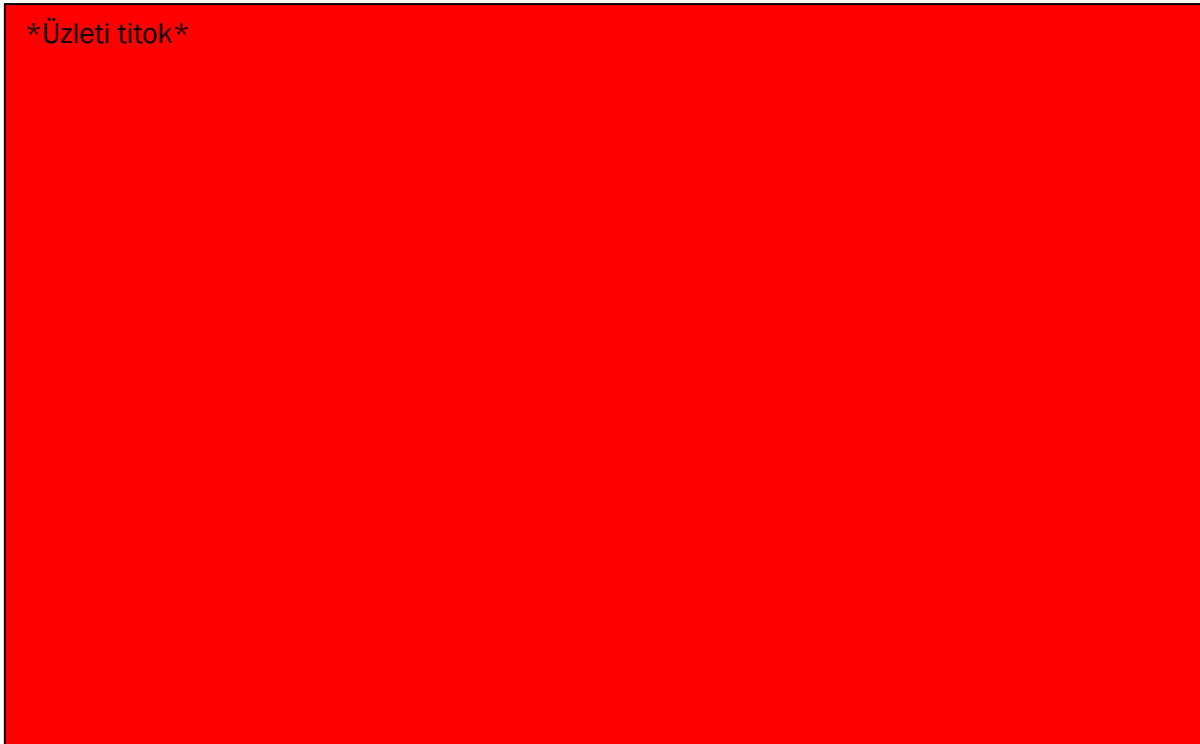
2. ábra: Az átlagos végződési díjak alakulása szolgáltatók szerint
 Forrás: NMHH adatbekérés, piacelemzési határozatok

- [99] A Magyar Telekom végződési díjai 2003. szeptember 1-től, a Telenor díjai 2004. június 15-től, a Vodafone díjai pedig 2005. május 25-től szabályozottak. 2005. május 25-től a Tanács az átlagdíjakat szabályozta, előtte külön kerültek meghatározásra a csúcsidejű és a csúcsidőn kívüli díjtételek. A 2005-ös szabályozás értelmében a szolgáltatók az átlagdíjon belül még külön csúcsidejű és csúcsidőn kívüli hívásdíjakat állapíthattak meg, 2007-től viszont minden időszakban a megállapított hívásvégződési díjat kötelesek alkalmazni.
- [100] A megállapított mobil hívásvégződési díjak 2009. január 1-jétől szimmetrikusak, vagyis mindegyik magyarországi mobilszolgáltató ugyanazt a végződési díjat kell, hogy alkalmazza.
- [101] A piacra később (2012. március 1.) belépő, a szabályozással nem érintett Tesco MBL ***Üzleti titok***, a UPC ***Üzleti titok***, a Netfone ***Üzleti titok***

II. 3. Az érintett piacok mérete a hívásvégződési forgalom és a hívásvégződésből származó árbevétel alapján

- [102] A 3. ábra a végződött percforgalom alakulását mutatja az egyes elkülönült piacokon. A bejövő forgalom a mobil piac gyors növekedésének éveiben a mobiltelefon előfizetők számának és az egy előfizetőre jutó forgalom növekedésével párhuzamosan gyorsan nőtt, az időszak végére a piac fokozatos telítődésével a végződött forgalom növekedése is lelassult (a Tesco MBL ***Üzleti titok***, a UPC csak 2014 végén kezdte meg a szolgáltatás nyújtását, a Netfone pedig szintén 2014 végén indította meg ***Üzleti titok*** mobil telefonszolgáltatást).

Üzleti titok

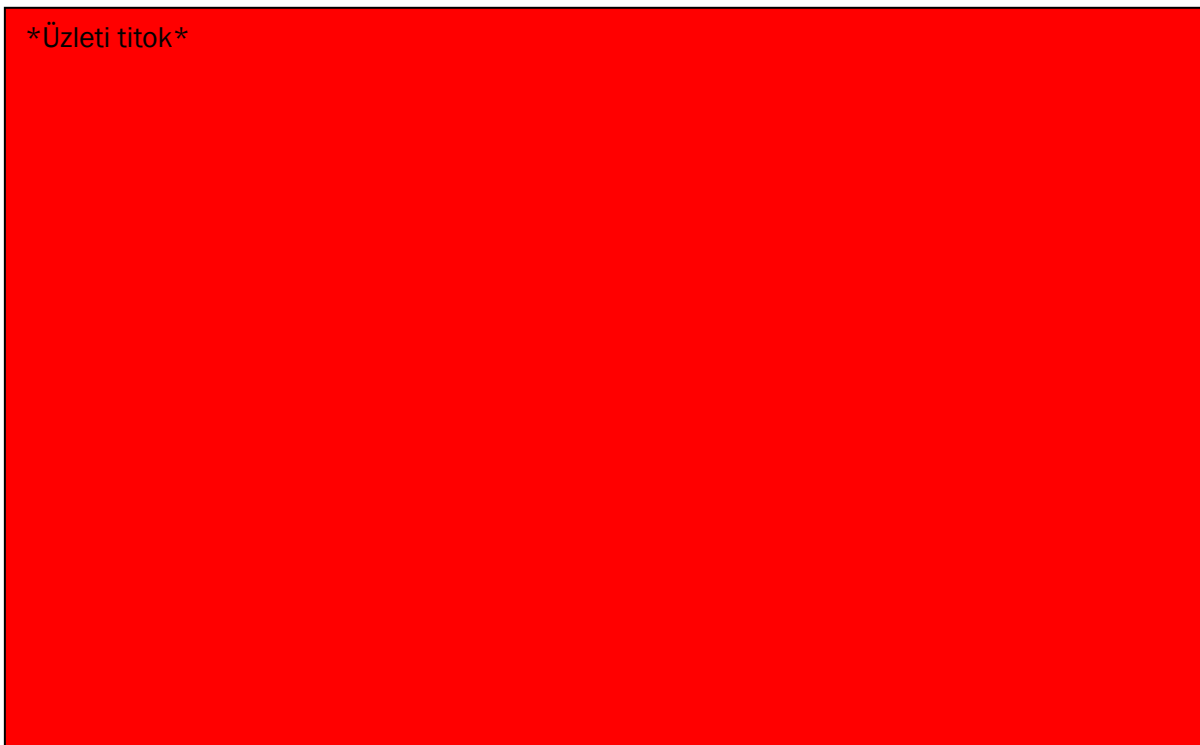

3. ábra: Az egyes szolgáltatók végződtetési forgalma

Forrás: NMHH adatbekérés

[103] A 4. ábra az egyes elkülönült érintett piacok nagyságát a mobil hívásvégződtetési díjból származó bevételek alapján mutatja be. Az ábrán jól látható a mobil hívásvégződtetési díjak csökkentésének a hatása, amelynek eredményeként a mobil szolgáltatók hívásvégződtetésből származó bevételei (és ráfordításai) a 2007-es évtől kezdve fokozatosan, jelentős mértékben csökkentek. A Tesco MBL ***Üzleti titok*** A Netfone ***Üzleti titok*** A UPC ***Üzleti titok***

Üzleti titok

4. ábra: Az egyes piacok végződtetési árbevételei

Forrás: NMHH adatbekérés

II. 4. Önálló erőfölény értékelése

[104] Az Iránymutatás 78. pontjában felsorolt elemzési szempontok eltérő relevanciával bírnak a vizsgált hívásvégződtetési piacon. A következő szempontok vizsgálata – azok jelentőségére való tekintettel – kiemelt volt:

- piaci részesedés
- kiegyenlítő vásárlóerő hiánya vagy alacsony szintje
- potenciális verseny hiánya

[105] Az elemzés során ugyanakkor, a teljesség igénye miatt, az összes többi szempontot is megvizsgáltam. Ezek vizsgálatának eredményeként a Határozat azt is indokolja, hogy miért tekinti az egyes szempontokat az adott érintett piac vonatkozásában jelentősnek vagy kevésbé jelentősnek.

II.4.1. Jelentős szempontok

II.4.1.1. Piaci részesedések

[106] A piaci részesedés vizsgálatának kiemelt szerepe van a jelentős piaci erő megítélés szempontjából. Mind a hat vizsgált piac esetében elmondható, hogy a szolgáltatás jellegéből fakadóan (az adott mobil hálózatban csak az adott szolgáltató tud végződtetni) egyetlen eladó szolgáltató van jelen mind a hat nagykereskedelmi piacon, akár árbevétel, akár naturália-alapú mutatót vizsgálunk.

[107] A 4. piac ***Üzleti titok***

[108] ***Üzleti titok***

[109] A 6. piac ***Üzleti titok***

[110] ***Üzleti titok***

[111] A hat szolgáltató 100%-os részesedése természetesen más abszolút nagyságú piacokat takar (ld. II. 3.), ez azonban nem változtat azon a helyzeten, hogy **saját hálózatában mind a hat szolgáltató monopolhelyzetűnek tekintendő, amely már önmagában megalapozza ezen szolgáltatók jelentős piaci erejűvé nyilvánítását¹⁶.**

[112] Megállapítottam, hogy a piaci részesedés fenti szempontok szerinti vizsgálata azonos eredményhez vezet, nevezetesen:

- **Az 1. számú érintett piacon a Magyar Telekom 100%-os piaci részesedéssel rendelkezik;**
- **A 2. számú érintett piacon a Telenor 100%-os piaci részesedéssel rendelkezik;**
- **A 3. számú érintett piacon a Vodafone 100%-os piaci részesedéssel rendelkezik;**
- **A 4. számú érintett piacon a Tesco MBL 100%-os piaci részesedéssel rendelkezik;**
- **Az 5. számú érintett piacon a UPC 100%-os piaci részesedéssel rendelkezik;**
- **A 6. számú érintett piacon a Netfone 100%-os piaci részesedéssel rendelkezik.**

II.4.1.2. A kiegyenlítő vásárlóerő hiánya vagy alacsony szintje

[113] Kiegyenlítő vásárlóerőről akkor beszélünk, ha valamely szolgáltatás vásárlója megfelelő érdekérvényesítő erővel rendelkezik ahhoz, hogy az eladó szolgáltatóra nyomást gyakoroljon az

¹⁶ Az Iránymutatás 75. pontja alapján kivételes esetektől eltekintve a már eldöntött jogesetek alapján a nagyon nagy - 50%-ot meghaladó - piaci részesedés önmagában bizonyíték a domináns helyzet meglétére.

árai vagy más szolgáltatási feltételeinek meghatározása során. A kiegyenlítő vásárlóerő legtöbbször abból származik, hogy a szolgáltatás vásárlója az eladó értékesítésének jelentős részét biztosítja. Jelen esetben – tehát a beszédcélú mobil hívásvégződtetés nagykereskedelmi piacon – a vásárlók maguk is (hívásvégződtetést igénybe vevő) szolgáltatók, a megvásárolt szolgáltatás pedig a hívás végződtetése a hívott fél szolgáltatójának hálózatában.

[114] A kiegyenlítő vásárlóerő megítélése során segítséget jelent a következő szempontok vizsgálata:

- vevőkoncentráció
- a szolgáltatóváltás költsége
- a vevői árrugalmasság
- a fogyasztói informáltság

[115] A fenti szempontoknak a használhatóságát jelentősen szűkíti a hívásvégződtetési piacon a vevők szempontjából fennálló kényszerhelyzet. A hívásvégződtetési kereslet esetén ugyanis származtatott keresletről beszélhetünk. A végződtetési szolgáltatást megvásárló szolgáltató vásárlási kényszerben van, hiszen kénytelen előfizetői hívását eljuttatni a hívott félhez. Ez a kényszerhelyzet ahhoz vezet, hogy magas árak (vagy áremelés) esetén a végződtetést megvásárló szolgáltató nem tud az általa keresett mennyiség visszafogásával reagálni. Ennek a kényszerhelyzetnek mind a négy felsorolt vizsgálati szempontra hatása van.

II.4.1.2.1. Vevőkoncentráció

[116] A vevőkoncentráció a nagy felhasználók arányát mutatja az adott szolgáltatásból származó árbevételben. A hívásvégződtetési szolgáltatást tekintve a három saját hálózattal rendelkező mobilszolgáltató, a kiterjedt helyhez kötött hálózattal rendelkező UPC, a Tesco MBL és a Netfone helyzete eltérő. A kiterjedt saját hálózattal rendelkező mobil és/vagy helyhez kötött szolgáltatók (tehát a Magyar Telekom, a Telenor, a Vodafone és a UPC) egymás közötti elszámolása tekintetében elmondható, hogy a vásárlók és az eladók hasonló nagyságrendű vállalkozások. A Tesco MBL, a Netfone és a nagyobb, saját hálózattal rendelkező szolgáltatók között ezzel szemben jelentős méretbeli különbségek tapasztalhatók. A korábban említett kényszerhelyzet azonban mindkét relációban szinte a nullára csökkenti a vevők alkuerejét. Ezért a vevőkoncentrációból esetlegesen származó kiegyenlítő vásárlóerő érvényesülése lehetetlenné válik.

II.4.1.2.2. A szolgáltatóváltás költsége

[117] A kiegyenlítő vásárlóerő létezése szempontjából fontos, hogy a vásárló kezében legvégső eszközként ott legyen a szolgáltatóváltás lehetősége. Ez a lehetőség visszatarthatja a hívásvégződtetési szolgáltatás nyújtóját az esetleges áremeléstől. A szolgáltatóváltáshoz azonban helyettesítési lehetőségre van szükség, ami a mobil hálózatban való beszédcélú hívásvégződtetés nagykereskedelmi szolgáltatás esetén nem létezik. Ez azt jelenti, hogy szolgáltatóváltás nem lehetséges, tehát annak költségéről sem lehet beszélni.

[118] A piacmeghatározás során vizsgált kínálati helyettesítés kapcsán már szóba került megállapítás itt is érvényes, miszerint egy adott mobilszolgáltató előfizetőjéhez csak az adott mobilszolgáltató képes hívást végződtetni. Ez lehetetlenné teszi bármiféle helyettesítő szolgáltatás igénybevételét, ami jelentősen gyengíti a vevő (esetleges) kiegyenlítő vásárlóerejét.

II.4.1.2.3. Vevői árrugalmasság

[119] A vevő számára nemcsak a szolgáltatóváltás szolgálhat eszközként vásárlóerejének érvényesítése során, hanem az általa keresett mennyiség visszafogásával is reagálhat az esetleges áremelésre, erre azonban az egyedi mobil hálózatban történő végződtetés esetén nincs lehetőség, mivel a korábban említett kényszerhelyzet miatt a hívó fél szolgáltatója kénytelen a végződtetési szolgáltatást igénybe venni. Nagykereskedelmi szinten tehát árrugalmatlan keresletről van szó.

[120] Ez a megállapítás azonban pontosításra szorul, ugyanis a nagykereskedelmi kereslet származtatott jellege miatt elvileg mutathat rugalmasságot, amennyiben a magasabb hívásdíjak – amelyek a magas hívásvégződtetési díjakból fakadnak – a hívások visszafogására szorítják a fogyasztókat. Tehát a kiskereskedelmi kereslet rugalmassága jelentkezhethet a nagykereskedelmi keresletben is. Ez gyakorolhatja egyfajta nyomást a hívást végződtető mobilszolgáltatóra, hiszen a hívások visszafogása a végződtetési bevételek csökkenéséhez vezethet. A piacmeghatározás során elvégzett kiskereskedelmi piaci vizsgálatok ugyanakkor nem támasztották alá ennek a hatásnak az érvényesülését.

II.4.1.2.4. Fogyasztói informáltság

[121] A vevők (ebben az esetben a hívásvégződtetést igénybevevő szolgáltatók) tájékozottsága abban az esetben segíthetné a kiegyenlítő vásárlóerő érvényesülését, amennyiben ténylegesen lehetséges volna a hívásvégződtetési szolgáltatás helyettesítése. Korábban azonban már megállapítást nyert, hogy az egyedi mobil hálózaton való végződtetésnek nincs helyettesítője. Így tehát a szolgáltatók nem tudnak alternatív lehetőségeket felkutatni.

[122] A vevői ár rugalmassághoz hasonlóan ebben az esetben is vizsgálható a végfogyasztók részéről érvényesülő esetleges nyomás. A fogyasztók végződtetési díjakkal kapcsolatos nagyobb tudatossága ugyanis egyfajta nyomást gyakorolhatna a végződtetési díjait magasan tartó szolgáltatóra (hiszen egy mobil szolgáltatónak nem jó „reklám”, ha a neve a magas árakkal kapcsolódik össze). A fogyasztóknak a hívott fél költségeivel kapcsolatos alacsony tudatossága (amelynek vizsgálata a piacmeghatározás során történt meg, és az amellyel kapcsolatos megállapításokat az I.3. fejezet tartalmazza) azonban arra a következtetésre vezetett, hogy a végfelhasználói informáltság nem gyakorol számottevő nyomást a szolgáltatókra a hívásvégződtetési díjaik meghatározása során.

[123] A felsorolt szempontok vizsgálata után megállapítottam, hogy a hívásvégződtetési piacon nincs olyan kiegyenlítő vásárlóerő, amely nyomást gyakorol a mobilszolgáltatókra a hívásvégződtetési díjaik meghatározása során.

II.4.1.3. A potenciális verseny hiánya, a terjeszkedés akadályai

[124] Potenciális versenyről akkor beszélünk, ha egy lehetséges áremelkedés hatására hosszabb távon beléphetnek a piacra helyettesítő szolgáltatást előállító vállalkozások. Tehát a potenciális verseny a kínálati helyettesítés hosszabb távon történő megvalósulásának tekinthető. Egy ilyen hosszabb távú helyettesítésnek már a lehetősége is visszatarthatja a piacon lévő szolgáltatókat attól, hogy tevékenységüket a versenytársaktól, a vevőktől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül folytassák, így például elzárkóznak a szolgáltatás nyújtásától, vagy áraikat jelentős mértékben megnöveljék (vagy jelentősen a kompetitív szint felett tartásuk). Ha egy, az adott érintett piacon erőfölényes helyzetben lévő szolgáltató piaca hosszabb távon az új belépők által „megtámadható” piac, az a szolgáltató tevékenységét, a piaci erőfölénnyel való esetleges visszaélését már az adott piaci viszonyok között is korlátozhatja. A potenciális verseny elemzése tehát a kínálati helyettesítés kapcsán áttekintett szempontok hosszabb távra kitekintő vizsgálatát teszi szükségessé.

[125] A kínálati helyettesítés vizsgálata során megállapítottam, hogy a szolgáltatás jellegéből fakadóan nincs lehetőség a kínálati oldali helyettesítésre, hiszen egy adott mobil szolgáltató hálózatában hívás végződtetésére csak az adott szolgáltató képes, ezért hiába próbálnának új eladók (akár a már működő, akár új szolgáltatók) belépni a piacra, más szolgáltató hálózatában hívást végződtetni nem lennének képesek, és hosszabb távon sem tudnának helyettesítő szolgáltatást előállítani. Mivel pedig a belépés eleve akadályozott, a piaci terjeszkedés lehetősége is kizárt ebben az esetben. Ez a helyzet az elemzés előrettekintő időtávján sem változik, így megállapítottam, az új belépők által jelentett fenyegetés nem korlátozza az erőfölényes helyzet kialakulásának lehetőségét.

[126] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a potenciális verseny és a terjeszkedés akadályai nem korlátozzák az erőfölényes helyzet kialakulásának lehetőségét az érintett piacokon.

II.4.2. További szempontok

[127] A „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon hálózatokban” nagykereskedelmi piac meghatározása során a hat szolgáltató hálózatát elkülönült érintett piacként határoztam meg. Ezek a piacokon az adott mobilszolgáltató 100%-os piaci részesedéssel rendelkezik, ezért a vizsgálatra ajánlott szempontok közül azok, amelyek valamilyen módon két, a piacon hasonló szerepben lévő piaci szereplő közötti viszonyra utalnak és a piaci helyzetüket, erejüket hasonlítják össze, a jelentős piaci erő megítélése során kevésbé jelentősek. Ezen szempontok az alábbiak:

II.4.2.1. A vállalkozás mérete

[128] A jelentős piaci erő megítélése szempontjából fontos lehet a vállalkozás méretének vizsgálata, hiszen a nagy méret kihasználása lehetőséget teremt a piaci verseny különböző területein (termelés, pénzügy, értékesítés, marketing, K+F stb.) az előnyszerzésre. A beszédcélú hívásvégződtetés esetében azonban (eladói oldalon) egyszereplős piacról beszélhetünk, ahol az előnyszerzés (versenytársak híján) nem értelmezhető a nagykereskedelmi piacon.

II.4.2.2. Ellenőrző szerep a nehezen megkettőzhető infrastruktúra felett

[129] Az infrastruktúrával, mint belépési korláttal az elemzés már a piac meghatározása során is foglalkozik. A nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés vizsgálata döntően műszaki-technológiai, illetve gazdasági elemzés alapján történik.

[130] Fontos piacra lépési korlátot jelentenek az esetleges piacra lépés azon költségei, amelyeket a piacra lépőnek be kell fektetnie a szolgáltatás infrastrukturális feltételeinek biztosítása érdekében, de ezek a piac elhagyásakor nem térülnek meg. A potenciális piacra lépő csak akkor vállalja ezeket a beruházási költségeket, ha kilátása van arra, hogy mind a beruházás költségei, mind a szolgáltatás elkerülhető költségei megtérülnek az árbevételeiből.

[131] A vizsgált piac esetében ezen költségek vizsgálata nem lehetséges, mivel egy párhuzamos infrastruktúra kiépítése sem változtatja meg azt a technológiailag behatárolt helyzetet, miszerint egy adott szolgáltató hálózatában csak az adott szolgáltató tud hívást végződtetni. Ez a helyzet piaci belépési korlátként funkcionál és önmagában értelmetlenné teszi az infrastruktúra megkettőzését, hiszen az sem tenné lehetővé az új belépő számára a hívásvégződtetést más szolgáltató előfizetőihez.

[132] Ennek megfelelően a belépés akadályozottsága miatt a nehezen megkettőzhető infrastruktúra, mint piacelemzési célú kritérium vizsgálata a piaci erő megítélése szempontjából kevésbé releváns szempont.

II.4.2.3. Technológiai előnyök vagy technológiai felsőbbrendűség

[133] Technológiai előnyről akkor beszélhetünk, ha valamely érintett piacon olyan új technológia van jelen, amely valamely szolgáltató számára lehetővé teszi egy vagy több szolgáltatás olcsóbb, hatékonyabb és/vagy magasabb szintű nyújtását. Ez a szempont tehát elsősorban több szolgáltató viszonyában értelmezhető. Mivel mind a hat meghatározott hívásvégződtetési piac kínálati oldalán egyetlen, 100%-os részesedéssel rendelkező mobil szolgáltató található, ilyen összehasonlítás nem értelmezhető. A fentiekől függetlenül megállapítható, hogy a vizsgált piacok szolgáltatása, a hívásvégződtetés, jellegét tekintve egyszerű szolgáltatás, a hagyományos GSM hálózaton is maradéktalanul megvalósítható, semmiképpen sem tekinthető a technológiai fejlesztések mozgatórugójának. A szolgáltatók fejlesztéseiket jellemzően a mobil szélessávú szolgáltatások érdekében végzik.

[134] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az érintett piacokon a technológiai előny vagy felsőbbrendűség, mint piacelemzési célú kritérium a piaci erő megítélése szempontjából nem releváns szempont.

II.4.2.4. Könnyű vagy privilegizált hozzáférés a tőkepiacokhoz, pénzügyi forrásokhoz

[135] Tekintettel arra, hogy minden hírközlési infrastruktúra kiépítése jelentős beruházást igényel és a beruházások megtérülési ideje közép-, illetve hosszú távú, ezért a tőkepiacokhoz/pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés meghatározó jelentőségű a hálózatot fejlesztő elektronikus hírközlési szolgáltatók számára. A tőkepiacokhoz és pénzügyi forrásokhoz való könnyebb hozzáférést nagymértékben meghatározza az adott szolgáltató piaci részesedése, vagyoni, pénzügyi helyzete és jövedelmezősége, tulajdonosi háttere, stratégiája, valamint az ügyvezetés stabilitása és reputációja. Amennyiben valamely vállalkozás a fenti szempontok alapján jobb megítélésnek örvend, könnyebben juthat pénzügyi forrásokhoz és ebből piaci előnye származhat. A beszédcélú hívásvégződtetés esetében azonban (eladói oldalon) egyszereplős piacról beszélhetünk, ahol az előnyszerzés (versenytársak híján) nem értelmezhető a nagykereskedelmi piacon.

II.4.2.5. Áru és szolgáltatási diverzifikáció

[136] Az áru/szolgáltatási diverzifikáció az azonosított nagykereskedelmi piacok szempontjából korlátozottan értelmezhető, mivel a fogalom alapvetően a kiskereskedelmi piacokhoz köthető, ahol az eladó a nagyszámú felhasználó réteg-igényeihez úgy próbál igazodni, hogy a termékeit minőségi jellemzőiben vagy a szolgáltatás igénybevételi, díjazási feltételeiben megkülönbözteti. Ilyen eset, amikor a szolgáltatók a piacon nyújtott szolgáltatásokat a versenytársaktól megkülönböztethető módon, pl. speciális csomagban, más szolgáltatásokkal együtt kínálják. Ez a gyakorlat könnyen vezethet versenykorlátozáshoz, amennyiben egyes szolgáltatások kizárólag csomagban vásárolhatók meg, illetve ha az egyik piacon nyújtott szolgáltatás igénybevételét a szolgáltatók más piacon nyújtott szolgáltatás(ok) igénybevételével kapcsolják össze. Az ilyen gyakorlat lehetőséget teremthet a csomagot képző szolgáltató számára a piaci előnyszerzésre.

[137] Az érintett nagykereskedelmi piacokon az áru/szolgáltatási diverzifikációból származó előnyszerzés nem értelmezhető, mivel mind a hat azonosított piacon jelenleg egyetlen tényleges eladó található. A hívásvégződtetési szolgáltatás nyújtását megvizsgálva mindazonáltal megállapítható, hogy mind a hat piacon önmagában kínálják a szolgáltatók a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatást.

[138] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az érintett piacokon az áru/szolgáltatási diverzifikáció, mint piacelemzési célú kritérium a piaci erő megítélése szempontjából nem releváns szempont.

II.4.2.6. Méretgazdaságosság

[139] A méretgazdaságosság forrása a termelésnövekedés révén elérhető fajlagos költségcsökkenés. A méretgazdaságosság elemzése és megítélése a piaci részesedéssel, a vállalatmérettel, valamint az alkalmazott technológiával, az infrastruktúrával kapcsolatos adatok alapján valósítható meg. A méretgazdaságossági hatás azt takarja, hogy egy adott szolgáltatás kibocsátásának növekedésével a termelés átlagköltsége (egységnyi outputra jutó input) csökken. (Ez a fix költségekre vezethető vissza.) Minél nagyobb kezdeti beruházást igényel egy iparág, annál jelentősebb méretgazdaságossági hatások jelentkezhetnek. Amint azonban a kezdeti beruházások időben távolodnak, ez a hatás csökken. Fentiekől függetlenül, ez a piaci előny jelen esetben nem értelmezhető az érintett piacokon, hiszen mind a hat piacon egyetlen eladó található.

[140] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az érintett piacokon a méretgazdaságosság, mint piacelemzési célú kritérium a piaci erő megítélése szempontjából nem releváns szempont.

II.4.2.7. Választékgazdaságosság

- [141] A választékgazdaságosság hatása abból ered, hogy az egységnyi kibocsátásra eső költségek csökkennek annak következtében, ha ugyanazon vállalkozás egy termékét vagy szolgáltatását még egy vagy több más termékkel, szolgáltatással együtt, közös termelési folyamatban állítja elő. A költségmegtakarítás abból származik, hogy e termékek és szolgáltatások esetében azonos eljárásokat, folyamatokat alkalmaznak. Hálózati infrastruktúrát igénylő szolgáltatások esetén jelentős választékgazdaságossági hatást biztosíthat a szolgáltató számára az, hogy több szolgáltatását is alapvetően ugyanazt az infrastruktúrát igénybe véve nyújtja. Az a piaci szereplő, amely képes ennek realizálására, nyilvánvalóan számottevő előnyre tehet szert azon versenytársaival szemben, amelyek viszont képtelenek erre. Az érintett piacokon, ha a hálózat kapacitását több szolgáltatás között osztják meg, költségmegtakarítás érhető el. A nagyobb választékgazdaságosság alkalmas piaci előny szerzésére. A piaci előnyszerzés ugyanakkor – ugyanúgy, mint a méretgazdaságosságnál – itt sem értelmezhető, hiszen egyetlen eladó van jelen mindegyik piacon.
- [142] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az érintett piacokon a választékgazdaságosság, mint piacelemzési célú kritérium a piaci erő megítélése szempontjából nem releváns szempont.

II.4.2.8. Vertikális integráció

- [143] A vertikális integráció megvalósulása esetén arról beszélünk, hogy egy vállalkozás (esetleg több azonos érdekkörbe tartozó vállalkozás) az értéklánc különböző szintjein elhelyezkedő piacokon egyaránt jelen van. Az ilyen szolgáltató a termelési folyamat különböző szintjeinek egy vállalkozáson belüli integrálása miatt képes a jobb árak elérésére (pl. eltérő belső és külső árak meghatározásával) és ebből fakadóan a piaci előnyszerzésre. A vertikális integráció lehetőséget adhat arra, hogy egy vállalkozás képes legyen az egyik piacon meglévő gazdasági erejét átvinni a másik piacra is, amelyen az integráció révén jelen van. A piaci előnyszerzés azonban a mobil hívásvégződtetés nagykereskedelmi piacain nem értelmezhető, mivel egyetlen kínálati oldali szereplő van a piacokon.
- [144] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az érintett piacokon a vertikálisan integrált vállalkozás, vállalkozáscsoport, mint piacelemzési célú kritérium a piaci erő megítélése szempontjából nem releváns szempont.

II.4.2.9. Fejlett forgalmazói és értékesítési hálózat

- [145] A fejlett forgalmazói és értékesítési hálózatnak főleg a kiskereskedelmi piacokon (illetve a többszereplős nagykereskedelmi piacokon) lehet szerepe a piaci erő megítélése szempontjából. Az azonosított piacok egyszereplős eladói oldallal jellemezhető nagykereskedelmi piacok, ennek megfelelően a fejlett forgalmazói és értékesítési hálózatból származó piaci előnyszerzés az azonosított piacokon nem értelmezhető.
- [146] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az érintett piacokon a fejlett forgalmazói és értékesítési hálózat, mint piacelemzési célú kritérium a piaci erő megítélése szempontjából nem releváns szempont.

II. 5. A jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása az érintett piacokon

- [147] Az 1-6. számú érintett piacokon hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatást nyújtó szolgáltatók esetében a piaci részesedések önmagukban megalapozzák a jelentős piaci erejű minősítést és a további kritériumok vizsgálata során sem tártam fel a piaci erőt korlátozó tényezőt.
- [148] Ennek megfelelően az érintett piacokon a fenti kritériumok vizsgálata alapján jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosítottam az alábbi szolgáltatókat:

- A „Beszédcélú hívásvégződtetés a Magyar Telekom mobil rádiótelefon-hálózatában Magyarország területén” nagykereskedelmi piacon (1. számú érintett piac) a Magyar Telekom jelentős piaci erejű szolgáltató.
- A „Beszédcélú hívásvégződtetés a Telenor mobil rádiótelefon-hálózatában Magyarország területén” nagykereskedelmi piacon (2. számú érintett piac) a Telenor jelentős piaci erejű szolgáltató.
- A „Beszédcélú hívásvégződtetés a Vodafone mobil rádiótelefon-hálózatában Magyarország területén” nagykereskedelmi piacon (3. számú érintett piac) a Vodafone jelentős piaci erejű szolgáltató.
- A „Beszédcélú hívásvégződtetés a Tesco MBL mobil rádiótelefon-hálózatában Magyarország területén” nagykereskedelmi piacon (4. számú érintett piac) a Tesco MBL jelentős piaci erejű szolgáltató.
- A „Beszédcélú hívásvégződtetés a UPC mobil rádiótelefon-hálózatában Magyarország területén” nagykereskedelmi piacon (5. számú érintett piac) a UPC jelentős piaci erejű szolgáltató.
- A „Beszédcélú hívásvégződtetés a Netfone mobil rádiótelefon-hálózatában Magyarország területén” nagykereskedelmi piacon (6. számú érintett piac) a Netfone jelentős piaci erejű szolgáltató.

II.6. Közös erőfölény vizsgálat

- [149] Vizsgáltam annak lehetőségét, hogy két, vagy több – versenyjogi értelemben – független vállalkozás azonos érintett piacon történő, azonos időn belüli tevékenysége, magatartása megvalósítja-e a közös erőfölény tényállását.
- [150] A Bizottság Iránymutatását is figyelembe véve, közös erőfölény akkor alakul ki, ha két, vagy több vállalkozás versenytársaikkal és vevőikkel, végső soron a fogyasztókkal szemben lényegében ugyanolyan helyzetben van, mint amilyenben egyetlen erőfölényben lévő vállalkozás lenne. Ehhez természetesen szükséges a közös érdekelttség, tehát az érintett vállalkozásoknak érdekében áll a többi, érintett piacon levő szolgáltatóval szemben közösen erőfölényes helyzet kialakítása (pl. többiek kiszorítása). Ebből természetesen az is következik, hogy az érintett két, vagy több vállalkozás között nincs hatékony verseny az érintett piacon (pl. a piac felosztása).
- [151] A „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” szolgáltatás nyújtása tekintetében az azonosított piacokon egyetlen eladó található, így a közös erőfölény kialakulása fogalmilag kizárt.
- [152] A fent leírtak alapján nem állapítottam meg közös erőfölényt, ennek megfelelően nem azonosítottam közös erőfölényben lévő szolgáltatókat az érintett piacokon.

III. KÖTELEZETTSÉGEK MEGÁLLAPÍTÁSA

[153] Az Eht. 62. § (1) bekezdés b) pontja alapján az Elnök a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra, szolgáltatókra a piacelemzés által feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget ír elő, vagy a jelentős piaci erejű szolgáltatóra korábban a határozatában megállapított legalább egy kötelezettséget fenntart, illetve módosítja azt.

[154] A kötelezettségek megállapítása az Eht. 62. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt előírás a gyakorlatban a következő feladatok elvégzését teszi szükségessé:

- versenyt korlátozó akadályok azonosítása,
- versenyt korlátozó akadályok által indokolt és arányos kötelezettségek értékelése,
- kötelezettségek meghatározása.

[155] A kötelezettségek az Eht. 2. §-ban meghatározott célok, ezen belül elsősorban az Eht. 2. § e), f) és g) pontjaiban foglalt szabályozási célok megvalósulását támogatják. A kirótt kötelezettségeknek biztosítaniuk kell az elektronikus hírközlési piac zavartalan, eredményes működését és fejlődését, az elektronikus hírközlési tevékenységet végzők és a felhasználók érdekeinek védelmét, továbbá a tisztességes, hatékony verseny kialakulásának és fenntartásának elősegítését.

III.1. Versenyt korlátozó akadályok azonosítása

[156] Az Eht. 62. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt előírás első lépésben a versenyt korlátozó akadályok azonosítását teszi szükségessé. Versenyt korlátozó akadálnak tekinthető minden olyan lehetséges piaci magatartásforma, vagy gyakorlat, amely alkalmas lehet a verseny korlátozására, így különösen a versenytársak piacról való kiszorítására (vagy belépésének megakadályozására), illetve a fogyasztók kizsákmányolására. Ilyen piaci magatartásformák, gyakorlatok kialakulására akkor van lehetőség, ha egy vállalkozás valamely piacon jelentős piaci erővel rendelkezik, ami lehetővé teszi számára, hogy tevékenységét a versenytársaktól, a vevőktől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül folytassa. A versenyt korlátozó magatartásformát a jelentős piaci erejű szolgáltató nemcsak azon a piacon folytathatja, ahol jelentős piaci erővel rendelkezik, hanem a – vertikálisan vagy horizontálisan – kapcsolódó piacokon is, ennek megfelelően a versenyt korlátozó piaci gyakorlat hatásai is jelentkezhetnek a kapcsolódó piacokon.

[157] A piacmeghatározás alapján azonosított piacokon történt piacelemzés során megállapítottam, hogy a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű szolgáltatás mind a hat érintett piacon található egy-egy szolgáltató, amely az adott piacon jelentős piaci erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, hogy tevékenységét a versenytársaktól, a vevőktől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül folytassa. Ez azt jelenti, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatóknak szabályozás hiányában lehetőségük van arra, hogy versenyt korlátozó magatartást folytassanak. Az egyes lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák vizsgálata megköveteli mind a lehetséges magatartásforma, mind a piaci hatás vizsgálatát.

III.1.1. Túlzó árazás

[158] Túlzó árról abban az esetben beszélhetünk, ha az alkalmazott ár magasabb profitot eredményez a jelentős piaci erejű szolgáltató számára, mint amelyet a versenyző piacon képes volna elérni (normál profit). A végződtetés iránti (származtatott) kereslet – a korábban, a piacmeghatározás során bemutatott okokból – rugalmatlan, a végződtetés egyetlen eladója a jelentős piaci erejű szolgáltató, ezért adott keresleti szint mellett az ár növelése – állandó, illetve csökkenő fajlagos költség mellett – a végződtetési díjakon keletkező profitot is növeli. A mobil hívásvégződtetési

piacon jelentős piaci erejű szolgáltatónak – mivel piaci ereje lehetővé teszi számára, hogy tevékenységét a vevőktől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül folytassa – szabályozás hiányában lehetősége van arra, hogy adott keresleti szint mellett árait túlzó módon határozza meg.

[159] A túlzó árazás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában felmerülhet a mobil hívásvégződtetés nagykereskedelmi piacán és kedvezőtlen hatásai mind a helyhez kötött telefon, mind a mobiltelefon szolgáltatás kiskereskedelmi piacán jelentkezhettek:

Helyhez kötött telefonszolgáltatás kiskereskedelmi piacára gyakorolt hatások:

[160] A helyhez kötött-mobil irányú hívások felépítéséhez szükséges mobil hívásvégződtetés díjának a költségek által indokolt szintnél magasabb szintre történő emelése megnöveli a mobil hívásvégződtetést megvásárló helyhez kötött telefonszolgáltatók költségeit és a kiskereskedelmi árak növekedéséhez vezethet a helyhez kötött telefonszolgáltatás piacán. Az emelkedő kiskereskedelmi árak eredményeként a helyhez kötött telefon szolgáltatás igénybevétele csökkenhet. A növekvő árak és a csökkenő mennyiség miatt mind a termelői, mind a fogyasztói többlet csökkenhet, jóléti veszteséget okozva.

[161] A költségek által nem indokolt szinten, túlzó módon meghatározott végződtetési díjak a helyhez kötött piacon torzíthatják a tarifastruktúrát, ezen keresztül a fogyasztói döntéseket, és szuboptimális piaci allokációhoz vezetnek, ami szintén jóléti veszteséget okoz. A torz – a költségviszonyokat nem tükröző – tarifastruktúra nem hatékony forgalmi szerkezetet eredményez, ami az allokációs hatékonyság csökkenésén keresztül további jóléti veszteséget okoz.

[162] Amennyiben valamely szolgáltató mobil és helyhez kötött hálózattal is rendelkezik, akkor a mobil végződtetési díjak túlzó módon történő meghatározása a versenytársak költségeinek növelésén keresztül alkalmas lehet a kiszorításra a helyhez kötött telefonszolgáltatás kiskereskedelmi piacán.

Mobil telefonszolgáltatás kiskereskedelmi piacára gyakorolt hatások:

[163] A mobil hívásvégződtetés díja valamely mobil hálózatból egy másik mobil hálózatba indított hívások (a továbbiakban: off-net mobil hívások) költségei között is megjelenik. Valamely mobil szolgáltató mobil hívásvégződtetési díjának egyoldalú emelkedése – a helyhez kötött-mobil irányú hívásokhoz hasonlóan – elvileg ebben az esetben is a hívást indító mobil szolgáltató kiskereskedelmi díjainak emelkedéséhez vezethet. Ebben az esetben ugyanakkor szem előtt kell tartani, hogy a gyakorlatban a mobilszolgáltatók nemcsak vevői, de eladói is a mobil hívásvégződtetés szolgáltatásnak (kétirányú hozzáférés), ami azt jelenti, hogy a kiskereskedelmi piaci hatást a bejövő hívások után kapott mobil hívásvégződtetési díjból származó bevételek és a mobil irányú kimenő hívásokhoz kapcsolódó végződtetési ráfordítások egyenlege határozza meg. Kiegyenlített forgalmi szerkezet, hasonló költségviszonyok és szimmetrikus díjak esetén a mobil szolgáltatók bevételei és ráfordításai a mobil végződtetési díjak együttes emelése esetén egyaránt emelkednek és a két hatás kioltja egymást. Ebben az esetben a végződtetési díjak költségek által indokolt szintnél magasabb szintre történő emelése – amennyiben ez kölcsönösen történik – nem feltétlenül vezet a kiskereskedelmi árszínvonal általános emelkedéséhez. Aszimmetrikus forgalmi helyzet esetén a költségek által nem indokolt szinten meghatározott végződtetési díj miatt fellépő jövedelemátcsoportosítással érintett szolgáltató kénytelen lesz kiskereskedelmi díjait megemelni, ami az alacsonyabb hívásforgalom és a magasabb ár miatt ebben az esetben is jóléti veszteséget okoz. A kedvezőtlen forgalmi szerkezettel rendelkező szolgáltató a kiskereskedelmi piaci versenyben hátrányba kerül, ami – különösen, ha a költségek által nem indokolt jövedelemátcsoportosítás által pozitívan érintett szolgáltató a jövedelemtöbbletet a kiskereskedelmi árainak a csökkentésére használja – kiszorító hatással jár (illetve a belépést akadályozza) a kiskereskedelmi piacon.

[164] Az árak túlzó módon történő meghatározása azonban még abban az esetben is torzítja a kiskereskedelmi piaci versenyt, ha a forgalmi viszonyok kiegyenlítettek és a díjak szimmetrikusak. Ekkor – a korábban leírtaknak megfelelően – az általános kiskereskedelmi árszint ugyan nem emelkedik szükségszerűen, a végződtetési díjak szintje ugyanakkor a kiskereskedelmi tarifastruktúra kialakítására jelentős hatást gyakorol, egyrészt akadályozza új, innovatív, a fogyasztók számára kedvező díjsomagok kialakítását (pl. minden irányba egységes díj), másrészt erősíti a szolgáltatók arra való ösztönözöttségét, hogy az előfizetőket afelé tereljék, hogy a kimenő hívások minél nagyobb részét hálózaton belüli hívással helyettesítsék. Ez zárt előfizetői csoportok kialakulásához, az előfizetői szerkezet megmerevedéséhez, a váltási költségek növekedéséhez és így a verseny intenzitásának csökkenéséhez vezethet, ami szintén jóléti veszteséget okoz.

III.1.2. Keresztfinszírozás

[165] A keresztfinszírozás két piacot és két árat feltételez, ahol az egyik piacon valamely piaci szereplő költségek feletti, a másik piacon pedig költség alatti (ragadozó) árakat alkalmaz. Amennyiben az egyik piacon alkalmazott költségeket meghaladó ár erőfölényes helyzetből fakad, a másik piacon alkalmazott ár pedig ragadozó ár, akkor az erőfölényes helyzet lehetőséget teremt a piaci erő átvitelére és kizorító magatartás folytatására azon a piacon is, ahol a szolgáltató nincs erőfölényes helyzetben. A keresztfinszírozás tehát abban az esetben tekinthető versenyt korlátozó magatartásformának, amennyiben a keresztfinszírozás lehetősége erőfölényes helyzetből származik és hatását tekintve kizorító vagy belépést akadályozó jellegű. A leírt probléma szélsőséges megnyilvánulási formája lehet az árprést okozó árazás, amelyet esetén a nagykereskedelmi árakon felül a kiskereskedelmi piacon kialakult árak mellett a kiskereskedelmi szolgáltatás veszteséges, mert a nagykereskedelmi és a kiskereskedelmi árak közötti árrés nem fedezi a kiskereskedelmi tevékenység költségeit.

[166] A keresztfinszírozás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában felmerülhet a mobil hívásvégződtetés nagykereskedelmi piacán és kedvezőtlen hatásai mind a helyhez kötött telefon, mind a mobiltelefon szolgáltatás kiskereskedelmi piacán jelentkezhetnek:

Helyhez kötött telefonszolgáltatás kiskereskedelmi piacára gyakorolt hatások:

[167] A keresztfinszírozáson keresztül a helyhez kötött és mobil hálózattal is rendelkező szolgáltató képes arra, hogy a túlzott mobil végződtetési díjakból származó extraprofit felhasználásával a helyhez kötött telefonszolgáltatás kiskereskedelmi piacán a költségek által indokoltnál alacsonyabb – normál profitot sem biztosító – árakat alkalmazzon. Ez a magatartás – bár rövid távon alacsonyabb kiskereskedelmi árakat eredményezhet a helyhez kötött telefonszolgáltatás piacán – már rövid távon is akadályozza a piaci belépést és kizorító hatása miatt közép-, illetve hosszabb távon a piacra már korábban belépett versenytársak kiszorulásához, a helyhez kötött telefonszolgáltatás piacán zajló verseny intenzitásának csökkenéséhez, az árak emelkedéséhez és az igénybevétel csökkenéséhez vezethet, ami jóléti veszteséget okoz.

Mobil telefonszolgáltatás kiskereskedelmi piacára gyakorolt hatások:

[168] A keresztfinszírozás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma a mobil telefonszolgáltatás kiskereskedelmi piacán zajló versenyt abban az esetben torzíthatja, ha valamely mobil szolgáltató a túlzó módon megállapított végződtetési díjakból származó extraprofitból finanszírozza a mobil kiskereskedelmi piacon alkalmazott – a költségek által indokoltnál alacsonyabb – ragadozó árakat. A keresztfinszírozás mobil telefonszolgáltatás piacára gyakorolt hatásainak vizsgálata során – a túlzó árazás vizsgálata során leírtakhoz hasonlóan – fontos szem előtt tartani, hogy a mobilszolgáltatók nemcsak vevői, de eladói is a mobil hívásvégződtetés szolgáltatásnak (kétirányú hozzáférés), a keresztfinszírozás lehetőségét tehát alapvetően a bevételek és a ráfordítások egyenlege határozza meg. A túlzó árazáshoz hasonlóan a keresztfinszírozás felmerülése is aszimmetrikus forgalmi helyzet esetében valószínűbb. A versenyt korlátozó magatartásforma felmerülése a mobil

kiskereskedelmi piacon is hasonló kizorító, illetve a piaci belépést akadályozó hatásokat eredményezhet, mint a helyhez kötött telefonszolgáltatások kiskereskedelmi piaca esetében.

III.1.3. Árdiszkrimináció

[169] Árdiszkriminációról akkor beszélhetünk, ha két vagy több termék, vagy szolgáltatás előállítási költségének az alkalmazott árhoz viszonyított aránya eltér. Az árdiszkrimináció a mobil hívásvégződtetés nagykereskedelmi piaca esetében egyaránt jelentheti azt, hogy a jelentős piaci erővel rendelkező vertikálisan integrált szolgáltató a saját kiskereskedelmi üzletága és nagykereskedelmi vásárlói részére eltérő áron¹⁷ értékesíti szolgáltatását, illetve azt is, hogy a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató a különböző, vele összekapcsolódó szolgáltatók felé különböző díjakat érvényesít. A harmadik szolgáltatók közötti árdiszkriminációhoz az szükséges, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató képes legyen a hívásvégződtetés díjának meghatározására, míg a harmadik felek és a saját kiskereskedelmi üzletág közötti megkülönböztetés feltétele, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató a harmadik felek számára értékesített hívásvégződtetés szolgáltatás ára mellett a saját kiskereskedelmi üzletág számára nyújtott hasonló szolgáltatás árát is szabadon állapíthassa meg. A korábbiakban megállapítottuk, hogy a hívásvégződtetés díjával kapcsolatos rendelkezés lehetősége mind a hat érintett piacon végső soron az adott piacon jelentős piaci erejű szolgáltató kezében van, ennek megfelelően a harmadik szolgáltatók közötti árdiszkrimináció szabályozás hiányában mind a hat érintett piacon megvalósulhat. A saját kiskereskedelmi üzletág számára értékesített hálózati szolgáltatás árának meghatározásával kapcsolatban megállapítható, hogy míg az 1-3. piacon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatók – mivel a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához szükséges hálózati tevékenységet maguk végzik – belső árakat szabadon állapítják meg, addig a 4-6. piacon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatók az on-net hívásokhoz szükséges hálózati szolgáltatást ***Üzleti titok*** hálózati szerződés (MVNO megállapodás) alapján veszik igénybe, ahol a hálózati szolgáltatás ára a hálózati szolgáltatást nyújtó szolgáltató és az adott MVNO alkuja eredményeként alakul ki. A Tesco MBL, a Netfone és a UPC esetében ennek megfelelően – a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához szükséges hálózati szolgáltatás árának szabad meghatározása hiányában – a saját kiskereskedelmi üzletág és a harmadik felek közötti árdiszkrimináció alkalmazásának lehetősége korlátozott.

[170] A leírtak alapján megállapítható, hogy az árdiszkrimináció, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma mindkét formája szabályozás hiányában felmerülhet az 1-3. piacokon, míg a 4-6. piacok esetében elsősorban a harmadik felek közötti megkülönböztetés merülhet fel. Az árdiszkrimináció kedvezőtlen hatásai mind a helyhez kötött telefon, mind a mobiltelefon szolgáltatás kiskereskedelmi piacán jelentkezhetnek:

Helyhez kötött telefonszolgáltatás kiskereskedelmi piacára gyakorolt hatások:

[171] A helyhez kötött telefonszolgáltatás piacán zajló versenyre az árdiszkrimináció mindkét fenti formája (külső szolgáltató–belső üzletág, két külső szolgáltató) hatást gyakorolhat.

[172] Az első eset – tehát amikor a külső szolgáltatók és a saját kiskereskedelmi üzletág eltérő áron jut a szolgáltatáshoz – abban az esetben merülhet fel, ha a mobil hívásvégződtetés szolgáltatást nyújtó jelentős piaci erejű szolgáltató helyhez kötött telefonszolgáltatást is nyújt. Ebben az esetben a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató képes arra, hogy a saját hálózatába irányuló mobil irányú hívások esetében kedvezőbb díjakat alkalmazzon, mint a versenytársai, ami – a keresztfinanszírozás esetében már ismertetett – kizorító, piaci belépést akadályozó hatásokkal jár.

[173] A második eset – tehát amikor az árdiszkrimináció több, külső szolgáltató között valósul meg – azzal, hogy eltérő mértékben növeli a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő, a

¹⁷ Az eltérő ár ebben az esetben azt jelenti, hogy a két ár a szolgáltatás költségéhez viszonyított arányban tér el.

kiskereskedelmi piacon versenytárs szolgáltatók költségeit, torzítja a piaci versenyt, rontja az allokációs mechanizmusok hatékonyságát és a kedvezőtlenebb helyzetbe kerülő szolgáltatók esetében kizorító hatással járhat.

Mobil telefonszolgáltatás kiskereskedelmi piacára gyakorolt hatások:

- [174] A külső szolgáltatók, illetve a belső üzletág között megvalósuló árdiszkrimináció eredményeként a mobil telefonszolgáltatás kiskereskedelmi piacán jelentős különbségek alakulhatnak ki a hálózaton belüli (on-net) és a hálózaton kívüli mobil irányú hívások díjai között¹⁸. A hálózaton belüliség növekedése zárt előfizetői csoportok kialakulásához, az előfizetői szerkezet megmerevedéséhez, a váltási költségek növekedéséhez és így a verseny intenzitásának csökkenéséhez vezethet, ami jóléti veszteséget okoz.
- [175] A több külső szolgáltatók között megvalósuló árdiszkrimináció, mint versenyt korlátozó magatartásforma felmerülése a mobil kiskereskedelmi piacon is hasonló versenytorzító hatásokat eredményezhet, mint a helyhez kötött telefonszolgáltatások kiskereskedelmi piacán.

III.1.4. Hozzáférés megtagadása

- [176] A hozzáférés megtagadása a végződtetési piacokon a hálózatok összekapcsolásától, illetve a megfelelő forgalmi szolgáltatások nyújtásától való elzárkózást jelenti. A hazai jogszabályi környezetet vizsgálva megállapítható, hogy bár az Eht. 86. §-a általános együttműködési kötelezettséget (amibe a szerződéskötés kötelezettsége nem tartozik bele) ír elő a szolgáltatók számára a hálózatok összekapcsolásával, illetve az azokhoz való hozzáféréssel kapcsolatban (beleértve az összekapcsolással kapcsolatos jóhiszemű tárgyalások lefolytatását), az összekapcsolásra, illetve a végződtetési szolgáltatás nyújtására vonatkozóan nincs általános jogszabályi kötelezés, ennek megfelelően a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma előfordulhat a piacon. Mindazonáltal a hozzáférés megtagadásának előfordulása a végződtetési piacokon abban az esetben valószínűbb, ha az összekapcsolást igénylő szolgáltató és a megkeresett szolgáltató hálózata között jelentős méretbeli különbség van és/vagy a két szolgáltató valamely kiskereskedelmi piacon (helyhez kötött telefonszolgáltatás és/vagy mobil telefonszolgáltatás) versenytárs.
- [177] A hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában felmerülhet a mobil hívásvégződtetés nagykereskedelmi piacán és kedvezőtlen hatásai jelentkezhetnek a telefonszolgáltatás kapcsolódó kiskereskedelmi piacain:

Telefonszolgáltatás kiskereskedelmi piacaira gyakorolt hatások:

- [178] A hozzáférés megtagadása alkalmas lehet a kizorításra a kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon. Új belépő szolgáltató esetén – figyelembe véve, hogy a mobil szolgáltatók jelentős mérete miatt az elzárkózás több százézes, illetve milliós előfizetői kör elérését teszi lehetetlenné – a hozzáférés megtagadása önmagában megakadályozhatja a piaci belépést. A hozzáférés megtagadása a verseny intenzitásának csökkenéséhez vezethet mind a helyhez kötött, mind a mobil telefonszolgáltatás kiskereskedelmi piacán, ami jóléti veszteséget okoz.

III.1.5. Az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása

- [179] Az információ visszatartása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulása esetén a jelentős piaci erejű szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételéhez és/vagy a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához szükséges információt tart vissza. Az információ visszatartása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma előfordulása a

¹⁸ A külső (végződtetés) és a belső (on-net hívás „végződtetése”) szolgáltatás ebben az esetben közvetlenül nem feleltethető meg egymásnak (eltérő hívásút, hálózati elemek eltérései /pl. POI/, nagykereskedelmi költségek felmerülése), az árdiszkrimináció ugyanakkor a felmerült költségek és az ár viszonyában ebben az esetben is értelmezhető.

végződtetési piacokon – a hozzáférés megtagadásához hasonlóan – abban az esetben valószínűbb, ha az összekapcsolást igénylő szolgáltató és a megkeresett szolgáltató hálózata között jelentős méretbeli különbség van és/vagy a két szolgáltató valamely kiskereskedelmi piacon (helyhez kötött telefonszolgáltatás és/vagy mobil telefonszolgáltatás piaca) versenytárs. Az információ diszkriminatív felhasználásának legáltalánosabb megvalósulási módja, ha a nagykereskedelmi piacon jelentős piaci erejűnek minősülő, hívásvégződtetés szolgáltatást nyújtó szolgáltató olyan – sok esetben releváns – információval látja el kiskereskedelmi ágazatát vagy a vállalatcsoportjához tartozó és a kapcsolódó kiskereskedelmi piacon tevékenykedő szolgáltatót, amelyet nem juttat el annak versenytársaihoz, illetve különbséget tesz a szolgáltatást igénybevevő szolgáltatók között (pl. újonnan piacra lépő szolgáltatóra a már piacon lévő szolgáltatóknál kedvezőtlenebb feltételeket alkalmaz).

[180] Az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában felmerülhet a mobil hívásvégződtetés nagykereskedelmi piacon és kedvezőtlen hatásai jelentkezhetnek a telefonszolgáltatás kapcsolódó kiskereskedelmi piacain.

[181] Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a 4. és 6. piacokon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltató esetében ***Üzleti titok*** az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetősége korlátozottabb, de ebben az esetben sem kizárható.

Telefonszolgáltatás kiskereskedelmi piacaira gyakorolt hatások:

[182] Az információ visszatartása növelheti a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő versenytársak költségeit, amelynek következtében kénytelenek kiskereskedelmi árait növelni. Az információ visszatartása ily módon torzíthatja a kiskereskedelmi piaci versenyt, legrosszabb esetben (pl. hálózatok topológiájának, összekapcsolási pontok változásával kapcsolatos információ visszatartása) a hozzáférés megtagadásához hasonlóan a versenytársak kiszorítására is alkalmas lehet. Az információ diszkriminatív felhasználása alkalmas a saját kiskereskedelmi üzletág és a versenytársak, valamint az egyes versenytársak indokolatlan megkülönböztetésére, ami az egyenlőtlen versenyfeltételek kialakulása miatt mind a mobil, mind a helyhez kötött telefonszolgáltatás kiskereskedelmi piacon torzíthatja a versenyt.

III.1.6. Indokolatlan előírások, követelmények

[183] Ez a magatartásforma akkor valósulhat meg, ha a jelentős piaci erejű szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybe vételéhez eleve indokolatlan előírásokat vagy követelményeket támaszt az igénybevevő szolgáltatók felé. Indokolatlannak tekinthető minden olyan előírás, amely nem szükséges a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételéhez, de megnöveli a szolgáltatást igénybe vevő versenytársak költségeit vagy az igénybevétel csökkenéséhez vezet.

[184] A hívásvégződtetés szolgáltatás esetében indokolatlan előírások, követelmények megállapítására mind a szolgáltatás technológiai, fizetési, adminisztratív feltételeinek meghatározása, mind a szolgáltatásnyújtás műszaki feltételeinek meghatározása tekintetében sor kerülhet. Ez utóbbira példa a műszaki paraméterek túlzott részletezése, a szabványokban szereplő jellemzőkön túlmutató műszaki követelmények megkövetelése. Indokolatlannak tekinthető az igénybe vevő előfizetőivel kapcsolatos olyan információk megkövetelése, amelyek gazdaságilag vagy műszakilag nem szükségesek a hívásvégződtetés szolgáltatás nyújtásához.

[185] Az indokolatlan előírások, követelmények támasztása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában felmerülhet a mobil hívásvégződtetés nagykereskedelmi piacon és kedvezőtlen hatásai jelentkezhetnek a telefonszolgáltatás kapcsolódó kiskereskedelmi piacain. Ebben az esetben is megjegyzendő ugyanakkor, hogy a 4. és 6. piacokon a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetősége ***Üzleti titok*** korlátozottabb, de ebben az esetben sem kizárható.

Telefonszolgáltatás kiskereskedelmi piacaira gyakorolt hatások:

[186] Az indokolatlan előírások, követelmények az információ visszatartásához hasonlóan növelhetik a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő versenytársak költségeit, ezen keresztül torzítják a kiskereskedelmi piacon a versenyt és legrosszabb esetben a versenytársak kiszorítására is alkalmasak lehetnek.

III.1.7. Megállapítások

[187] Az érintett piacokat megvizsgálva megállapítottam, hogy a III.1.1.-III.1.6. pontokban ismertetett versenyt korlátozó magatartásformák szabályozás híján felléphetnek az érintett piacokon. Megállapítottam továbbá, hogy egyes versenyt korlátozó magatartásformák esetében az adott versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetősége a 4. piacon jelentős piaci erejüként azonosított Tesco MBL és a 6. piacon jelentős piaci erejüként azonosított Netfone esetében korlátozottabb.

III.2. Arányos és indokolt kötelezettségek értékelése

[188] Az Eht. 62. § (1) bekezdés b) pontja alapján az Elnök – a versenyt korlátozó akadályok azonosítását követően – a versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget előír az Eht. XI.-XIV. fejezetben foglalt kötelezettségek közül. Ez szükségessé teszi a III.1. pontban feltárt versenyt korlátozó akadályoknak megfelelő, azokkal arányos és indokolt kötelezettségek értékelését. Az Eht. XI.-XIV. fejezetben foglalt kötelezettségek közül a jelen határozatban érintettként azonosított piacokon az alábbi kötelezettségek kirovására kerülhet sor¹⁹:

- ÁTLÁTHATÓSÁG (Eht. 102-103. §)
- EGYENLŐ ELBÁNÁS (Eht. 104. §)
- KÖLTSÉGALAPÚSÁG ÉS A DÍJAK ELLENŐRIZHETŐSÉGE (Eht. 108. §)
- HOZZÁFÉRÉSSEL ÉS ÖSSZEKAPCSOLÁSSAL KAPCSOLATOS KÖTELEZETTSÉGEK (Eht. 106-107. §)
- SZÁMVITELI SZÉTVÁLASZTÁS (Eht. 105. §)
- FUNKCIONÁLIS SZÉTVÁLASZTÁS (Eht. 108/A. §)

III.2.1. Az egyes kiróható kötelezettségek tartalma

III.2.1.1. Átláthatóság

[189] Az Eht. 102. § alapján az Elnök határozatában átlátható működést biztosító kötelezettséget írhat elő a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató számára összekapcsolással, illetve hozzáféréssel kapcsolatban, és előírhatja a kötelezett szolgáltató számára meghatározott információk nyilvánosságra hozatalát. Ez magában foglalhatja többek között meghatározott számviteli és műszaki információk, hálózati jellemzők, a szolgáltatásnyújtás alapvető jellemzőinek, valamint az áraknak a nyilvánosságra hozatalát. Az Eht. 103. § alapján a kötelezettség magában foglalhatja a megfelelő bontású és részletezettségű referenciaajánlat nyilvánosságra hozatalát is. Az „átláthatóság” kötelezettség tehát nyilvánossá, megismerhetővé teszi a kötelezett szolgáltató által nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások nyújtásának alapvető feltételeit. A szolgáltatásnyújtás feltételeinek nyilvánossága mind a szolgáltatást igénybe vevők, mind a szabályozó számára átláthatóvá teszi és segít beazonosítani az esetlegesen előforduló versenyt korlátozó magatartásformákat, aminek – a szabályozás lehetőségével együtt –

¹⁹ Az Eht. XIII. Fejezetében található kötelezettségek közül az 109. §-ban foglalt kötelezettségek csak kiskereskedelmi piacon róhatók ki, a 111. §-ban foglalt közvetítőválasztás pedig helyhez kötött piacokon róható ki. Az Eht. XIV. Fejezetében található rendelkezések a jelen határozatban érintettként azonosított piacokon nem értelmezhetők.

visszatartó hatása lehet. Ez a visszatartó erő azonban – figyelembe véve a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák megvalósításával elérhető piaci előnyöket – a legtöbb esetben önmagában nem elegendő a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák előfordulásának megakadályozására. Az átláthatóság kötelezettség ugyanakkor hatékonyan képes támogatni más kötelezettségek – így a hozzáférési, valamint az egyenlő elbánás kötelezettség – teljesülését, a gyakorlatban a szabályozók ennek megfelelően jellemzően önállóan nem, hanem más kötelezettséggel, kötelezettségekkel együtt írják elő az alkalmazását. Az átláthatóság kiegészítő, támogató jellege az Eht. 102. §-ban foglalt megfogalmazásból is kiderül, amely a kötelezettség kirovását az összekapcsoláshoz, illetve hozzáféréshez köti.

III.2.1.2. Egyenlő elbánás

[190] Az Eht. 104. § alapján az Elnök határozatában összekapcsolással, illetve hozzáféréssel kapcsolatban egyenlő elbánásra vonatkozó kötelezettséget írhat elő valamely nagykereskedelmi piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató számára. Az egyenlő elbánás egyrészt a lényegét tekintve azonos szolgáltatásokat nyújtó más szolgáltatók esetében azonos feltételek alkalmazását követeli meg a jelentős piaci erejű szolgáltatótól [Eht. 104. § (2) bekezdés a) pontja], másrészt pedig más szolgáltatók és a jelentős piaci erejű szolgáltató saját, illetve bármely általa irányított egyéb szolgáltató szolgáltatásai viszonyában követeli meg a diszkriminációmentességet [Eht. 104. § (2) bekezdés b) pontja]. Ez utóbbi esetben a jelentős piaci erejű szolgáltatónak – többek között minőségben, a rendelkezésre bocsátott információk tekintetében – legalább ugyanolyan feltételeket kell nyújtania más szolgáltatók számára, mint amilyeneket saját, illetve bármely általa irányított más szolgáltató számára kínál. Az egyenlő elbánás kötelezettség előírására – a lehetséges versenytorzító magatartásformák jellegétől, illetve az egyéb kirótt kötelezettségektől függően – általánosan, vagy konkrét előírásokkal, illetve a tilalmazott magatartásformák meghatározásával is sor kerülhet. Az egyenlő elbánás – az átláthatóság kötelezettséghez hasonlóan – kiegészítő, támogató jellegű, a legtöbb esetben más kötelezettséggel, kötelezettségekkel együtt kerül kirováásra.

III.2.1.3. Költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége

[191] Az Eht. 108. § alapján, amennyiben a hatékony verseny hiánya azt eredményezheti, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató indokolatlanul magas díjakat, vagy árprést alkalmazhat, az Elnök határozatában egyes összekapcsolási, illetve hozzáférési szolgáltatások tekintetében költségalapúsággal és a díjak ellenőrizhetőségével kapcsolatos kötelezettségeket írhat elő. Az Eht. tehát nevesíti azokat a versenyt korlátozó magatartásformákat (túlzó árazás, árprés), amelyek a kötelezettség kirovását megalapozhatják. A kötelezettség keretében az Elnök költségalapú díjak alkalmazását, meghatározott költségszámítási és díjképzési módszer alkalmazását, illetve a szolgáltató által egyébként alkalmazottól eltérő költségszámítás módszer alkalmazását is előírhatja a jelentős piaci erejű szolgáltató számára. A törvény lehetővé teszi továbbá, hogy az Elnök megállapítsa a hálózati szolgáltatás ellenértékének az előfizetői díjhoz viszonyított mértékét vagy a hálózati szolgáltatás díját.

III.2.1.4. Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek

[192] Az Eht. 106-107. § alapján az Elnök határozatában valamely nagykereskedelmi szolgáltatási piacon jelentős piaci erejű szolgáltató számára meghatározott hálózati elemekhez, szolgáltatásokhoz való hozzáférést és kapcsolódó eszközhasználatot írhat elő. Ilyen kötelezettség kirovása az Eht. 106. § (2) bekezdése alapján különösen abban az esetben indokolt, ha a hozzáférés megtagadása, a korábbi hozzáférés visszavonása vagy hasonló hatással járó ésszerűtlen feltételek kikötése megakadályozná a hatékony verseny kialakulását az előfizetői szolgáltatások terén. Az Eht. tehát ebben az esetben is nevesíti azokat a versenyt korlátozó magatartásformákat (hozzáférés megtagadása, illetve minden olyan magatartásforma, amely hasonló hatással jár), amelyek a kötelezettség kirovását megalapozhatják. Az Eht. 106. § (3) részletesen ismerteti az Elnök által a hozzáférési kötelezettség keretében kiróható

kötelezettségeket, amelybe a jöhiszemű tárgyalások folytatásának előírásától a meghatározott hálózati elemekhez, szolgáltatásokhoz való hozzáférés és kapcsolódó közös eszközhasználat előírásáig számtalan, eltérő szigorúságú szabályozást megvalósító szabályozási eszköz beletartozhat.

III.2.1.5. Számviteli szétválasztás

[193] Az Eht. 105. § alapján az Elnök határozatában számviteli szétválasztásra vonatkozó részletes kötelezettséget írhat elő összekapcsolással, illetve hozzáféréssel összefüggő tevékenységekkel kapcsolatban a nagykereskedelmi szolgáltatási piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató számára. A kötelezettség magában foglalhatja a nagykereskedelmi árak és a transzferárak átláthatóvá tételét, továbbá egyéb, az átlátható működéssel, illetve az egyenlő elbánással kapcsolatos kötelezettség ellenőrzéséhez szükséges adatok szolgáltatását. A számviteli szétválasztás tehát – ahogyan az a törvényi megfogalmazásból is kiderül – támogató jellegű kötelezettség, amely első sorban más kötelezettségek (átláthatóság, egyenlő elbánás) ellenőrzését segíti. A számviteli szétválasztás ezen kívül alkalmas arra, hogy a nagykereskedelmi díjak kialakításával kapcsolatos üzletági költséginformációkon keresztül visszacsatolást nyújtson a költségalapúság kötelezettséggel kapcsolatos szabályozás megfelelőségéről, eredményességéről²⁰. A számviteli szétválasztási kötelezettség a nagykereskedelmi és kiskereskedelmi árak és költségek átláthatóvá tételével lehetővé teszi a szabályozó számára, hogy az árdiszkriminációval és a túlzó és/vagy ragadozó árral kapcsolatos lehetséges versenytorzító magatartásformák esetleges előfordulását megfelelően monitorozza és a szabályozó irányába megvalósuló teljes átláthatóság és ellenőrizhetőség miatt – a szabályozás lehetőségével együtt – a kötelezettségnek visszatartó hatása is lehet. Ez a visszatartó hatás – figyelembe véve a lehetséges versenykorlátozó magatartásformák megvalósításával elérhető piaci előnyöket – önmagában nem elegendő a lehetséges versenytorzító magatartásformák előfordulásának megakadályozására, ezért a gyakorlatban a számviteli szétválasztási kötelezettség gyakorlatilag minden esetben más kötelezettséggel, kötelezettségekkel együtt kerül kirovársra.

III.2.1.6. Funkcionális szétválasztás

[194] Az Eht. 108/A. § alapján az Elnök a vertikálisan integrált, valamely érintett piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató számára funkcionális szétválasztásra vonatkozó kötelezettséget írhat elő, amennyiben a 102-108. § szerinti kötelezettségek alkalmazásával sem valósult meg a hatékony verseny és egyes nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások piacon jelentős és tartós versenyproblémák, piaci torzulások állnak fenn. A funkcionális szétválasztás kötelezettség keretében az Elnök a jelentős piaci erejű szolgáltató számára előírja, hogy az érintett nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatásával kapcsolatos tevékenységét önálló gazdasági egység keretében végezze. A funkcionális szétválasztás kötelezettség előírására tehát csak „végső esetben”, a korábban felsorolt kötelezettségek eredménytelensége esetén, rendkívül szigorú feltételek²¹ teljesülése esetén kerülhet sor.

III.2.2. Az azonosított versenyt korlátozó akadályoknak megfelelő kötelezettségek

III.2.2.1. Túlzó árazás

²⁰ Az árszabályozás megfelelőségének vizsgálatához szükséges információk teljes körűen és ellenőrizhetően csak az előírásoknak megfelelően elkészített számviteli szétválasztási kimutatásokból nyerhetők ki.

²¹ Az Eht. 66. §-ban foglalt bizonyítékok alapján és az itt leírt eljárás lefolytatásával róható csak ki a kötelezettség.

- [195] A III.1.1. pontban megállapítottam, hogy a túlzó árazás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában felmerülhet a mobil hívásvégződtetés nagykereskedelmi piacán és részletesen bemutattam a magatartásforma helyhez kötött telefon és mobiltelefon szolgáltatás kiskereskedelmi piacaira gyakorolt piactorzító hatásait. A túlzó árazás esetében a „stratégiai változó” – az a tényező, amin keresztül a verseny korlátozása megvalósulhat – az ár, ami a jelen határozatban azonosított érintett piacok esetében a mobil végződtetési díjat jelenti. A lehetséges piactorzító magatartásforma kezelésére meghatározott kötelezettségnek ennek megfelelően az ármeghatározó magatartására, illetve a végződtetési díjra kell irányulnia. A III.2.1. pontban kirótt kötelezettségek közül elméletileg több is képes arra, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartását befolyásolja.
- [196] Az átláthatóság kötelezettség bizonyos esetekben alkalmas lehet arra, hogy az árakkal kapcsolatos fogyasztói tudatosság magasabb szintjén keresztül, a piaci verseny és az árak szintjétől és a tarifastruktúrától (stb.) függően kisebb-nagyobb nyomást gyakoroljon a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartására. A piacmeghatározás során megállapítottuk, hogy a végződtetési díjak szintjével (sőt, a végződtetési szolgáltatás tartalmával) kapcsolatos fogyasztói tudatosság alacsony és a CPP-elv hatásai, valamint a helyhez kötött és mobil piacokon alkalmazott tarifastruktúra miatt az előfizetők felől érkező nyomás még abban az esetben sem korlátozza a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartását, ha a hívó fél (amely nem a végződtetési díjat meghatározó szolgáltató előfizetője) érzékeli a költségei növekedését. A nagykereskedelmi piacon megvalósított átláthatóság pedig – mivel a végződtetés esetében kényszervásárlásról van szó – szintén nem korlátozza a túlzó árazás lehetőségét. A végződtetési díjak szintjével kapcsolatos átláthatóság megteremtése tehát önmagában nem elegendő a túlzó árazás kezelésére, ennek megfelelően az átláthatóság nem tekinthető megfelelő szabályozói eszköznek a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma esetében.
- [197] Az átláthatósághoz hasonló okokból, a nagykereskedelmi árak és a transzferárak átláthatóvá tételét előíró számviteli szétválasztási kötelezettség sem alkalmas önmagában a túlzó árazás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.
- [198] A végződtetési díjakkal kapcsolatban előírt egyenlő elbánás kötelezettség esetén a jelentős piaci erejű szolgáltatónak diszkriminációmentességet kell megvalósítania a külső szolgáltatók felé, valamint a külső szolgáltatók és a saját kiskereskedelmi üzletága számára nyújtott végződtetés díja tekintetében. Az egyenlő elbánás kötelezettség ugyanakkor a díjak abszolút szintjét nem írja elő, így nem szünteti meg a túlzó árazás lehetőségét. A jelentős piaci erejű – vertikálisan integrált – szolgáltató megteheti, hogy mind a külső szolgáltatók felé, mind a saját kiskereskedelmi üzletága számára túlzó árakat alkalmaz, a kiskereskedelmi üzletágban (az on-net hívásokon) keletkező veszteséget ugyanis vállalkozásszinten ellensúlyozzák (meghaladják) a magasabb végződtetési bevételek. A végződtetési díjak tekintetében előírt egyenlő elbánás önmagában tehát nem elegendő a túlzó árazás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.
- [199] A költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség előírása esetében a szabályozás közvetlenül a díjak szintjére irányul. A kötelezettség tehát a végződtetési díjak szabályozásán keresztül korlátozza a jelentős piaci erejű ármeghatározó magatartását, ennek megfelelően képes arra, hogy a túlzó árazás lehetőségét megszüntesse.
- [200] A kötelezettségek vizsgálata alapján megállapítható, hogy a túlzó árazás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére önmagában sem az átláthatóság, sem a számviteli szétválasztás, sem az egyenlő elbánás kötelezettség nem alkalmas, a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség ugyanakkor képes arra, hogy a túlzó árazást és a helyhez kötött telefon és a mobiltelefon szolgáltatások kiskereskedelmi piacain jelentkező – a III.1.1. pontban ismertetett – kedvezőtlen piaci hatások előfordulását megakadályozza. A költségalapúság tehát megfelel a probléma természetének és kirovása szükséges a versenyt korlátozó akadály kezeléséhez, így a kötelezettség kirovása indokolt és arányos.

[201] Megvizsgáltam továbbá, hogy a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség mellett indokolt-e más, a költségalapúság kötelezettség teljesülését támogató kötelezettség kirovása. Megállapítottam, hogy – a végződtetési díjak mértékére vonatkozó szabályozás megfelelő alkalmazása érdekében – szükség van arra, hogy a szabályozó rendszeres visszacsatolást kapjon a szabályozás megfelelőségéről, eredményességéről, tehát arról, hogy az mennyiben volt képes a III.1.1. pontban ismertetett kedvezőtlen piaci hatások előfordulását megakadályozni. A szabályozás megfelelőségének vizsgálatához szükséges információk teljes körűen és ellenőrizhetően csak az előírásoknak megfelelően elkészített – a nagykereskedelmi és kiskereskedelmi árakat, valamint a költségeket átláthatóan bemutató – számviteli szétválasztási kimutatásokból nyerhető ki, enyhébb kötelezettségek (pl. egységköltség számítások benyújtása) a teljes körűséget nem képesek biztosítani. Megállapítottam ugyanakkor, hogy a 4. piacon jelentős piaci erejűként azonosított Tesco MBL esetében ***Üzleti titok*** a szolgáltató tevékenységét alaphálózati és kiskereskedelmi tevékenységre bontó, illetve az egyes hálózati szolgáltatások egységköltségét bemutató számviteli szétválasztási kimutatás előírása nem indokolt a szabályozás megfelelőségének vizsgálatához. A 6. piacon jelentős piaci erejűként azonosított Netfone esetében ***Üzleti titok*** a szolgáltató tevékenységét alaphálózati és kiskereskedelmi tevékenységre bontó, illetve az egyes hálózati szolgáltatások egységköltségét bemutató számviteli szétválasztási kimutatás előírása szintén nem indokolt a szabályozás megfelelőségének vizsgálatához. Szintén nem indokolt a számviteli szétválasztási kötelezettség jelen határozatban történő előírása a UPC esetében ***Üzleti titok***, így a szabályozás megfelelőségének vizsgálatához nem szükséges a szolgáltató tevékenységét alaphálózati és kiskereskedelmi tevékenységre bontó, illetve az egyes hálózati szolgáltatások egységköltségét bemutató, a szolgáltató vertikális működését elkülönítve bemutató számviteli szétválasztási kimutatás. A UPC esetében a kötelezettség előírása azért sem indokolt, mivel ***Üzleti titok*** a kimutatásból kinyerhető információtartalom csekélyebb, illetve a piacelemzéshez kapcsolódó rendszeres adatszolgáltatás keretében is kezelhető. A kimutatás előállításával kapcsolatos szolgáltatói terhek és a kinyerhető többlet információtartalom ebben az esetben tehát nincsenek arányban egymással. A leírtak alapján a számviteli szétválasztás kötelezettség kirovása a versenyt korlátozó akadály kezelése érdekében az 1-3. piacokon tekinthető indokolt és arányos szabályozói beavatkozásnak.

III.2.2.2. Keresztfinszírozás

[202] A keresztfinszírozás – a III.1.2. pontban leírtaknak megfelelően – abban az esetben tekinthető versenyt korlátozó magatartásformának, amennyiben a keresztfinszírozás lehetősége erőfölényes helyzetből származik és hatását tekintve kizorító vagy belépést akadályozó jellegű. Megállapítottam, hogy a versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában felmerülhet a mobil hívásvégződtetés nagykereskedelmi piacán és részletesen bemutattam a keresztfinszírozás helyhez kötött telefon és a mobiltelefon szolgáltatás kiskereskedelmi piacaira gyakorolt piactorzító hatásait. A túlzó árazáshoz hasonlóan a keresztfinszírozás esetében is az ár tekinthető „stratégiai változó”-nak, hiszen a keresztfinszírozást a költségeket meghaladó, túlzó módon meghatározott végződtetési díjak teszik lehetővé. Ennek megfelelően a kirótt kötelezettségnek ebben az esetben is a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartására, illetve magára a végződtetési díjra kell irányulnia. A túlzó árazáshoz hasonlóan elméletileg ebben az esetben is több kötelezettség is képes lehet arra, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartását befolyásolja. Az egyes kötelezettségek alkalmazhatóságával kapcsolatban – mivel a keresztfinszírozás lehetősége alapvetően a túlzó árból fakad – a III.2.2.1. pontban foglaltakhoz hasonló megállapítások fogalmazhatóak meg.

[203] Az átláthatóság kötelezettség ebben az esetben sem alkalmas arra, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartását korlátozza. A túlzó árazás vizsgálata során említett okok – a végződtetési díjak szintjével (sőt, a végződtetési szolgáltatás tartalmával) kapcsolatos alacsony fogyasztói tudatosság és a CPP-elv hatásai, valamint a helyhez kötött és mobil piacokon

alkalmazott tarifastruktúra – mellett ebben az esetben a kiskereskedelmi piaci árak átláthatóságának megteremtése még a keresztfinanszírozás kedvezőtlen kizorító hatásának az erősítéséhez is hozzájárulhat²². A nagykereskedelmi piacon megvalósított átláthatóság pedig – mivel a végződtetés esetében kényszervásárlásról van szó – ebben az esetben sem korlátozza a keresztfinanszírozás lehetőségét. Az átláthatóság tehát nem megfelelő szabályozói eszköz a keresztfinanszírozás, mint versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.

- [204] A nagykereskedelmi árak és a transzferárak átláthatóvá tételét előíró számviteli szétválasztási kötelezettség a túlzó árazáshoz hasonlóan a keresztfinanszírozás esetében sem alkalmas önmagában a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére, ugyanakkor alkalmas arra, hogy a keresztfinanszírozást „láthatóvá tegye” a szabályozó számára. Amennyiben valamely szolgáltató saját hálózattal nem rendelkezik és a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához szükséges nagykereskedelmi inputokat MVNO-megállapodás keretében más szolgáltatótól veszi igénybe (*Üzleti titok*), akkor az alkalmazott nagykereskedelmi árak és a saját előfizetői számára nyújtott szolgáltatásokhoz szükséges hálózati szolgáltatások ráfordításainak szabályozói átláthatósága számviteli szétválasztási kimutatás elkészítése nélkül is – egyszerű adatszolgáltatással – megteremthető.
- [205] Az egyenlő elbánás kötelezettség a keresztfinanszírozás szabályozói kezelése tekintetében elsősorban a külső szolgáltatók és a saját kiskereskedelmi üzletág számára nyújtott végződtetés díja tekintetében megvalósuló diszkriminációmentesség előírását jelentheti. A kötelezettség előírása ugyanakkor ebben az esetben sem jelenti a díjak abszolút szintjének meghatározását, így nem szünteti meg a – túlzó árazás által lehetővé tett – keresztfinanszírozás lehetőségét. A jelentős piaci erejű – vertikálisan integrált – szolgáltató az egyenlő elbánás kötelezettség alkalmazása mellett is megteheti, hogy mind a külső szolgáltatók felé, mind a saját kiskereskedelmi üzletága számára túlzó árakat alkalmaz és ezzel párhuzamosan a kiskereskedelmi piacon költség alatti ajánlatokkal áll elő, a kiskereskedelmi üzletágban rövid távon keletkező veszteséget ugyanis hosszú távon ellensúlyozzák a versenytársak fokozatos kiszorulása miatti magasabb kiskereskedelmi bevételek. A végződtetési díjak tekintetében előírt egyenlő elbánás tehát önmagában nem elegendő a keresztfinanszírozás, mint lehetséges piactorzító magatartásforma kezelésére.
- [206] A közvetlenül a díjak szintjére irányuló, a végződtetési díjakat szabályozó költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség képes arra, hogy korlátozza a jelentős piaci erejű ármeghatározó magatartását és megakadályozza a végződtetési piaci erőfölényes helyzetből származó, kizorító hatású keresztfinanszírozást.
- [207] A leírtak alapján megállapítható, hogy a keresztfinanszírozás, mint lehetséges piactorzító magatartásforma kezelésére önmagában sem az átláthatóság, sem a számviteli szétválasztás, sem az egyenlő elbánás kötelezettség nem alkalmas, a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség ugyanakkor képes arra, hogy a keresztfinanszírozást és a helyhez kötött telefon és a mobiltelefon szolgáltatások kiskereskedelmi piacain jelentkező – a III.1.2. pontban ismertetett – kedvezőtlen kizorító hatást megakadályozza. A költségalapúság tehát megfelel a probléma természetének és kirovása szükséges a versenyt korlátozó akadály kezeléséhez, így a kötelezettség kirovása indokolt és arányos.
- [208] Megállapítottam továbbá, hogy a szabályozás megfelelőségének vizsgálatához az 1-3. számú piacokon szükséges a nagykereskedelmi és kiskereskedelmi árakat, valamint a költségeket átláthatóan bemutató számviteli szétválasztási kimutatás benyújtása, mivel ezeken a piacokon a keresztfinanszírozás esetleges előfordulásának a feltárására csak az egységes, a teljes körűséget biztosító kimutatás alkalmas. A leírtak alapján a számviteli szétválasztás kötelezettség kirovása az 1-3. piacokon indokolt és arányos a versenyt korlátozó akadály kezelése érdekében.

²² A keresztfinanszírozás lehetővé teszi a jelentős piaci erejű szolgáltató számára, hogy versenytársainál kedvezőbb díjakat alkalmazzon a kiskereskedelmi piacon. Az ajánlatok nagyobb átláthatósága gyorsíthatja a szolgáltatóváltást és a versenytársak fokozatos kiszorulását.

III.2.2.3. Árdiszkrimináció

- [209] A III.1.3. pontban megállapítottam, hogy az árdiszkrimináció, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma mindkét formája szabályozás hiányában felmerülhet az 1-3. piacokon, míg a 4-6. piacok esetében elsősorban a harmadik felek közötti megkülönböztetés megvalósulására van lehetőség. Részletesen bemutattam továbbá a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma helyhez kötött telefon és a mobiltelefon szolgáltatás kiskereskedelmi piacára gyakorolt piactorzító hatásait. A verseny korlátozása az árdiszkrimináció esetében is az ármeghatározáson keresztül valósulhat meg, ennek megfelelően a kirótt kötelezettségnek ebben az esetben is a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartására, illetve magára a végződtetési díjra kell irányulnia.
- [210] Az átláthatóság kötelezettség alkalmas arra, hogy átláthatóvá tegye az árdiszkriminációt, ugyanakkor – a túlzó árazás és a keresztfinanszírozás vizsgálata során ismertetett okok miatt – önmagában nem elegendő arra, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartását korlátozza. Az átláthatóság tehát nem megfelelő szabályozói eszköz az árdiszkrimináció, mint versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.
- [211] A számviteli szétválasztás – a külső árak és a belső transzferárak bemutatásával – alkalmas arra, hogy láthatóvá tegye az árdiszkriminációt a szabályozó számára, ugyanakkor önmagában az árak átláthatóságának megteremtése ebben az esetben sem elegendő az árdiszkrimináció, mint lehetséges piactorzító magatartásforma kezelésére.
- [212] A végződtetési díjakkal kapcsolatban előírt egyenlő elbánás kötelezettség a külső szolgáltatók felé, valamint a külső szolgáltatók és a saját kiskereskedelmi üzletága számára nyújtott végződtetés díja tekintetében megvalósuló diszkriminációmentességet jelenti. Mivel az árdiszkrimináció esetében az árak diszkriminatív meghatározása jelenti a versenyt korlátozó magatartásformát, ezért a díjak egyezőségének előírása elméletileg képes orvosolni az árdiszkriminációt. A költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség a díjak közvetlen meghatározásával megakadályozza a jelentős piaci erejű szolgáltatót abban, hogy árait diszkriminatív módon határozza meg, így az egyenlő elbánáshoz hasonlóan alkalmas a lehetséges piactorzító magatartásforma kezelésére. A két kötelezettség közül az egyenlő elbánás kötelezettség csak a díjak egyezőségét²³, míg a költségalapúság kötelezettség a díjak abszolút szintjét is előírja, ami a kötelezettségek gyakorlati alkalmazása során is különbségeket okoz. Mivel az egyenlő elbánás nem írja elő a díjak abszolút szintjét, ezért a végződtetési díj valamely viszonylatban (társszolgáltató, hívásirány) történő megváltozása más viszonylatokat is automatikusan érint, hiszen a jelentős piaci erejű szolgáltatónak az egyenlő elbánás követelményének folyamatosan meg kell felelnie. Ez jelentős adminisztratív költségekkel jár (szerződés módosítás, jogvitás eljárások) mind a jelentős piaci erejű szolgáltató, mind az összekapcsolódó társszolgáltatók számára. A költségalapúság kötelezettség esetében – a díjak abszolút szintjének előírása miatt – a felmerülő adminisztratív költségek jóval alacsonyabbak. A két kötelezettség között az átláthatóság és az ellenőrizhetőség tekintetében is jelentős különbség van, mindkét szempont tekintetében – a díjak egyértelműsége és kiszámítható alkalmazása miatt – a költségalapúság tekinthető a hatékonyabb szabályozói eszköznek.
- [213] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az átláthatóság és a számviteli szétválasztás nem tekinthetők alkalmas szabályozói eszköznek az árdiszkrimináció, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére, ugyanakkor mind az egyenlő elbánás, mind a költségalapúság kötelezettség alkalmas arra, hogy az árdiszkriminációt és ezen keresztül a helyhez kötött és mobil telefonszolgáltatások kiskereskedelmi piacain jelentkező – a III.1.3. pontban ismertetett – kedvezőtlen piaci hatások előfordulását megakadályozza. A lehetséges

²³ Két szolgáltatás díjának egyenlősége – az árdiszkrimináció, mint lehetséges piactorzító magatartásforma vizsgálata során (III.1.3.) leírtakkal összhangban – azt jelenti, hogy a két szolgáltatás díjának a szolgáltatás költségéhez viszonyított aránya megegyezik.

versenyt korlátozó magatartásforma kezelése érdekében²⁴ ugyanakkor nem szükséges mindkét kötelezettség egyidejű kirovása. A korábban leírtak alapján megállapítható, hogy a költségalapúság kötelezettség hatékonyabban, kisebb szabályozói teherrel képes kezelni az azonosított lehetséges versenyt korlátozó magatartásformát. Megállapítható továbbá, hogy a III.1.1.-III.1.2. pontokban azonosított lehetséges piactorzító magatartásformák (túlzó árazás, keresztfinanszírozás) kezeléséhez a költségalapúság kötelezettség előírása mindenképpen indokolt, ezért a végződtetési díjakkal kapcsolatos egyenlő elbánás a költségalapúságon keresztül mindenképpen teljesül, ami nem teszi indokolttá az egyenlő elbánás végződtetési díjakkal kapcsolatos explicit előírását. Ennek megfelelően az árdiszkrimináció, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelése érdekében a költségalapúság kirovása tekinthető indokolt és arányos szabályozói beavatkozásnak.

III.2.2.4. Hozzáférés megtagadása

- [214] A III.1.4. pontban megállapítottuk, hogy a hozzáférés megtagadása, mint versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában előfordulhat a végződtetési piacon. A verseny korlátozása a hozzáférés megtagadása esetében az összekapcsolástól való elzárkózáson, illetve a hívások eljuttatásához szükséges hálózati szolgáltatások nyújtásának megtagadásán keresztül valósulhat meg. A versenyt korlátozó magatartást a nehezen – jelen esetben egyáltalán nem – megkettőzhető infrastruktúrához, illetve az azon nyújtott szolgáltatáshoz való szabad hozzáférés hiánya teremti meg. Ennek megfelelően a kirótt kötelezettségnek az infrastruktúrához való hozzáférésre, illetve a jelentős piaci erejű szolgáltatónak a megfelelő hálózati szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos magatartására kell irányulnia. Az előírt kötelezettségnek biztosítania kell, hogy a versenyt korlátozó magatartásforma ne valósulhasson meg, tehát a jelentős piaci erejű szolgáltató ne legyen képes arra, hogy a hálózatának összekapcsolását és a megfelelő forgalmi szolgáltatás nyújtását megtagadja.
- [215] Az átláthatóság, a számviteli szétválasztás és a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettségek – jellegüknek fogva – nem alkalmasak a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére. Az átláthatóság, illetve a számviteli szétválasztás kötelezettségek képesek ugyan arra, hogy a szolgáltatásnyújtás feltételei tekintetében megteremtsék az átláthatóságot, a hozzáférés megtagadását ugyanakkor önmagukban nem képesek megakadályozni. Hasonlóan, a költségalapúság sem alkalmas a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére, hiszen nem a teljes szolgáltatásnyújtás előírására, hanem csak a szolgáltatásnyújtás egy meghatározott feltételére – az árra – vonatkozik.
- [216] Az egyenlő elbánás abban az esetben lehet alkalmas kötelezettség a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére, ha a jelentős piaci erejű szolgáltató hálózata már élő összekapcsolással rendelkezik, illetve a jelentős piaci erejű szolgáltató a végződtetés forgalmi szolgáltatást valamely társszolgáltató számára már nyújtja. Ebben az esetben az egyenlő elbánás képes biztosítani, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató hálózata és előfizetői – a más összekapcsolással rendelkező társszolgáltatókkal hasonló feltételek mellett – az újonnan összekapcsolást igénylő szolgáltatók számára is elérhetővé váljanak. Az egyenlő elbánás kötelezettségének a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésével kapcsolatos kizárólagos alkalmazásával kapcsolatban azonban számos probléma merül fel. Az egyenlő elbánás nem minden esetben képes biztosítani, hogy az újonnan összekapcsolást igénylő szolgáltató az igényeinek leginkább megfelelő szolgáltatáshoz jusson hozzá, hiszen a kötelezettség csak a meglévő relációkban alkalmazott feltételeknek az újonnan létesülő összekapcsolásra való alkalmazását írhatja elő a jelentős piaci erejű szolgáltató számára, amely feltételek nem feltétlenül esnek egybe az

²⁴ Hangsúlyozandó, hogy a kötelezettségek párhuzamos kirovása csak az árdiszkrimináció, mint lehetséges piactorzító magatartásforma kezelése tekintetében nem indokolt, más lehetséges piactorzító magatartásformák indokolhatják az egyenlő elbánás kötelezettség előírását.

összekapcsolást újonnan igénylő szolgáltató igényeivel. További gyakorlati problémát okoz a különböző partnerekkel kötött hálózati szerződések feltételeinek folyamatos összehangolása, hiszen a jelentős piaci erejű szolgáltatóknak a külső partnerei közötti egyenlő elbánást folyamatosan biztosítani kell, így amennyiben valamely hálózati szerződés a felek megállapodása alapján módosul, akkor a módosítást a jelentős piaci erejű szolgáltatóknak minden esetben meg kell vizsgálnia abból a szempontból, hogy az befolyásolja-e az egyenlő elbánás kötelezettség érvényesülését és amennyiben igen, akkor más szolgáltatókkal kötött hálózati szerződéseit is ennek megfelelően módosítani kell. A kötelezettség kizárólagos alkalmazása a leírtak miatt a gyakorlatban a jogvitás eljárások számának növekedéséhez vezethet, ami mind a szolgáltatói, mind a szabályozói oldalon megnöveli a szabályozás költségét. Az egyenlő elbánás kötelezettségének a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésével kapcsolatos kizárólagos alkalmazása tehát – az alkalmazás jelentő adminisztratív terhei miatt – nem tekinthető hatékony szabályozói beavatkozásnak.

- [217] A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek előírása alkalmas a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásformának a kezelésére. A kötelezettség keretében a szabályozó közvetlenül előírhatja a jelentős piaci erejű szolgáltató számára a hálózatának más szolgáltatók hálózatával való összekapcsolását, illetve szolgáltatásnyújtási kötelezettséget határozhat meg a hívások eljuttatásához szükséges végződtetés forgalmi szolgáltatás tekintetében. A kötelezettség keretében a szabályozó – a lehetséges versenykorlátozás mértékéhez igazodó részletezettséggel – az összekapcsolás, illetve a végződtetési szolgáltatás nyújtásának feltételeit is meghatározhatja. A hozzáférési kötelezettség tehát közvetlenül a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformát lehetővé tevő szűk keresztmetszet – tehát az infrastruktúrához, illetve a hálózati szolgáltatásokhoz való hozzáférés – megszüntetésére irányul, ennek megfelelően alkalmas arra, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatót megakadályozza abban, hogy a hálózatok összekapcsolásától, illetve a megfelelő forgalmi szolgáltatások nyújtásától elzárkózzon.
- [218] A kötelezettségek vizsgálata alapján megállapítható, hogy a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére sem az átláthatóság, sem a számviteli szétválasztás nem alkalmas, az egyenlő elbánás kötelezettség és a hozzáférési kötelezettség ugyanakkor képes arra, hogy a hálózatok összekapcsolásától, illetve a megfelelő forgalmi szolgáltatások nyújtásától való elzárkózást és a telefonszolgáltatások kiskereskedelmi piacain jelentkező – a III.1.4. pontban ismertetett – kedvezőtlen piaci hatások előfordulását megakadályozza. A lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelése érdekében²⁵ ugyanakkor nem szükséges mindkét kötelezettség egyidejű kirovása. A korábban leírtak alapján megállapítható, hogy a hozzáférési kötelezettség hatékonyabban, kisebb szabályozói teherrel képes kezelni a hozzáférés megtagadását. Ennek megfelelően a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelése érdekében a hozzáférési kötelezettség kirovása tekinthető indokolt és arányos szabályozói beavatkozásnak.
- [219] Megvizsgáltam továbbá, hogy a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek előírása mellett indokolt-e más, a kötelezettség teljesülését támogató kötelezettség kirovása. Megállapítottam, hogy az összekapcsolással kapcsolatos alapvető információk nyilvánosságra hozatala – azon kívül, hogy mind a szolgáltatást igénybe vevők, mind a szabályozó számára átláthatóvá teszi és segít beazonosítani az esetlegesen előforduló versenykorlátozó magatartásformákat – csökkenti a szolgáltatók közötti megegyezéssel, a hálózati szerződések megkötésével kapcsolatos költségeket (feltételek egyértelműsége, vitás helyzetek elkerülése). Az átláthatóság ilyen értelemben a nyilvánosság és az ellenőrizhetőség eszközeként hatékonyan szolgálja a hálózati szerződéskötési kötelezettség megfelelő érvényesülését, visszatarthatja továbbá a jelentős piaci erejű szolgáltatót a hálózati szerződések körében a versenyellenes,

²⁵ Hangsúlyozandó, hogy a kötelezettségek párhuzamos kirovása csak a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges piactorzító magatartásforma kezelése tekintetében nem indokolt, más lehetséges piactorzító magatartásformák indokolhatják az egyenlő elbánás kötelezettség előírását.

egyoldalú, szolgáltatás-ellenszolgáltatás egyensúlyát kizáró szerződéses feltételek alkalmazásától. Az átláthatóság kötelezettség teljesítése – mivel a kötelezően előírt összekapcsolás esetén egyébként is megosztott információk nyilvánosságra hozatalát követeli meg a jelentős piaci erejű szolgáltatótól – kis szabályozói terhet jelent, ugyanakkor a másik oldalon jelentősen csökkentheti az összekapcsolás megvalósításával kapcsolatos tranzakciós költségeket. Az átláthatóság kötelezettség tehát ily módon hatékonyan támogatja a hozzáférési kötelezettség érvényesülését. A leírtak alapján a hozzáférési kötelezettség megfelelő érvényesülése érdekében az átláthatóság kötelezettség előírása is indokoltnak tekinthető.

III.2.2.5. Az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása

- [220] A III.1.5. pontban megállapítottam, hogy az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában előfordulhat a végződtetési piacon. A stratégiai változó – tehát az a tényező, amin keresztül a verseny korlátozása megvalósulhat – jelen esetben az információ, ami a jelen határozatban azonosított érintett piacok esetében elsősorban az összekapcsolás, illetve a forgalmi szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos információkat jelentheti. Ennek megfelelően a kirótt kötelezettségnek a jelentős piaci erejű szolgáltatónak az információk átadásával kapcsolatos magatartására kell irányulnia. Az előírt kötelezettségnek biztosítania kell, hogy a versenyt korlátozó magatartásforma ne valósulhasson meg, tehát a jelentős piaci erejű szolgáltató ne legyen képes arra, hogy az összekapcsoláshoz, illetve a végződtetés igénybevételéhez elengedhetetlenül szükséges információk átadását megtagadja.
- [221] Az átláthatóság kötelezettség keretében a szabályozó előírhatja a jelentős piaci erejű szolgáltató számára meghatározott információk nyilvánosságra hozatalát. A kötelezettség tehát közvetlenül célozza a jelentős piaci erejű szolgáltatót az információk átadásával kapcsolatos magatartását és az összekapcsoláshoz, valamint a végződtetés forgalmi szolgáltatás igénybevételéhez szükséges információk átláthatóságának megteremtésével képes arra, hogy megakadályozza, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételéhez szükséges információkat visszatartsa. Az átláthatóság tehát megfelelő szabályozói eszköz a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy még a legrészletesebben előírt átláthatóság kötelezettség – figyelembe véve, hogy az egyes összekapcsolások, hálózatok, illetve szolgáltatók jellemzői eltérhetnek egymástól – sem képes teljes körű átláthatóságot teremteni az egyes összekapcsolásokhoz szükséges információk tekintetében, ugyanakkor az összekapcsolás általános feltételei nyilvánosságának megteremtésével jelentősen csökkenti a tranzakciós költségeket és korlátozza a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét.
- [222] Az összekapcsoláshoz, illetve a végződtetés igénybevételéhez szükséges információkkal kapcsolatban előírt egyenlő elbánás kötelezettség a külső szolgáltatók felé, valamint a külső szolgáltatók és a saját kiskereskedelmi üzletága számára nyújtott információk tekintetében megvalósuló diszkriminációmentességet jelenti. Mivel az azonosított lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma az információk diszkriminatív felhasználásán²⁶ keresztül valósul meg, ezért az információk tekintetében előírt egyenlő elbánás elméletileg megfelelő szabályozói eszköz a probléma kezelésére. Az egyenlő elbánás kizárólagos alkalmazása ugyanakkor a kötelezettség gyakorlati alkalmazása és ellenőrzése – az összekapcsolási relációk számossága és esetenkénti eltérései miatt – jelentős adminisztratív költségekkel jár. Az egyenlő elbánás kötelezettségének az információ visszatartása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésével kapcsolatos kizárólagos alkalmazása tehát nem tekinthető hatékony szabályozói beavatkozásnak. A kötelezettség ugyanakkor – figyelembe véve az előző bekezdésben, az átláthatóság kötelezettség alkalmazásának korlátaival kapcsolatosan leírtakat – az egyenlő elbánás általános követelményének előírásán keresztül kiegészítheti, támogathatja az

²⁶ Az információ visszatartása is az információ diszkriminatív felhasználását jelenti, annak szélsőséges esetét képviseli.

átláthatóság kötelezettséget és a két kötelezettség együtt hatékonyan képes kezelni az azonosított lehetséges piactorzító magatartásformát.

[223] A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek, a költségalapúság és a számviteli szétválasztás nem alkalmasak az azonosított lehetséges versenytorzító magatartásforma kezelésére, mivel alkalmazásuk nem az információra, hanem más, a szolgáltatásnyújtást befolyásoló tényezőkre (infrastruktúra, ár) irányulnak.

[224] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére mind az átláthatóság, mind az egyenlő elbánás kötelezettség alkalmas. Az egyes kötelezettségek kizárólagos alkalmazásával kapcsolatban ismertetett gyakorlati problémák miatt a két kötelezettség együttes alkalmazása szükséges ahhoz, hogy a szabályozás minden esetben megakadályozza, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató az összekapcsoláshoz, illetve a végződtetés igénybevételéhez elengedhetetlenül szükséges információkat visszatartsa. A szabályozás ily módon képes arra, hogy a telefonszolgáltatások kiskereskedelmi piacain jelentkező – a III.1.5. pontban ismertetett – kedvezőtlen piaci hatások előfordulását megakadályozza. A leírtak alapján az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma esetében az átláthatóság és az egyenlő elbánás együttes előírása tekinthető indokolt és arányos szabályozói beavatkozásnak.

III.2.2.6. Indokolatlan előírások, követelmények

[225] Az indokolatlan előírások, követelmények meghatározása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában előfordulhat a mobil hívásvégződtetés nagykereskedelmi piacán. A III.1.6. pontban megállapítottam, hogy a verseny ily módon történő korlátozása akkor valósulhat meg, amikor a jelentős piaci erejű szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybe vétele szempontjából indokolatlan előírásokat vagy követelményeket támaszt az igénybevevő szolgáltatók számára. Ennek megfelelően a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának megakadályozása érdekében olyan kötelezettség előírására van szükség, amely biztosítja, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató csak az összekapcsolás és a végződtetés igénybevételéhez szükséges követelményeket, illetve előírásokat határozhasson meg.

[226] Az átláthatóság kötelezettség lehetővé teszi, hogy a szabályozó a jelentős piaci erejű szolgáltató számára a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos meghatározott információk nyilvánosságra hozatalát írja elő. Az információk nyilvánossága mind a szolgáltatást igénybe vevő szolgáltatók, mind a szabályozó számára átláthatóságot teremt a szolgáltatás igénybevételének feltételei tekintetében, tehát az indokolatlan előírásokat, követelményeket is átláthatóvá teszi, ami – a szabályozói beavatkozás lehetőségével együtt – a jelentős piaci erejű szolgáltatót visszatarthatja a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma gyakorlásától. Az átláthatóság tehát megfelelő szabályozói eszköz a versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére. Az előző pontban leírtakhoz hasonlóan azonban itt is meg kell jegyezni, hogy – az egyes összekapcsolások, hálózatok, illetve szolgáltatók egyedisége miatt – még a legrészletesebben előírt átláthatóság kötelezettség sem képes a szolgáltatásnyújtás valamennyi aspektusának teljes nyilvánosságát megteremteni, ugyanakkor a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos előírások, követelmények nyilvánosságának megteremtésével jelentősen korlátozza a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét.

[227] Az egyenlő elbánás kötelezettség az indokolatlan előírások, követelmények meghatározása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma esetében azt jelenti, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató nem tehet különbséget a szolgáltatásnyújtás feltételei tekintetében a külső szolgáltatók, valamint a külső szolgáltatók és a saját kiskereskedelmi üzletága között. Az egyenlő elbánás kötelezettség önmagában nem képes megakadályozni a versenyt korlátozó

magatartásforma előfordulását, ugyanakkor – elsősorban a külső-belső egyenlő elbánás előírásán keresztül – csökkenti az előfordulás valószínűségét²⁷, hatékonyan támogathatja, hogy kizárásra kerüljön az a lehetséges magatartásforma, hogy a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség kirovása mellett a Kötelezett Szolgáltató a piacra újonnan belépő és hívásvégződtetés szolgáltatást igénylő szolgáltatóval szemben indokolatlan feltételeket alkalmazzanak. Az egyenlő elbánás kötelezettségnek az indokolatlan előírások, követelmények meghatározása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésével kapcsolatos kizárólagos alkalmazása tehát nem tekinthető hatékony szabályozói beavatkozásnak. A kötelezettség ugyanakkor – figyelembe véve az előző bekezdésben, az átláthatóság kötelezettség alkalmazásának korlátaival kapcsolatosan leírtakat – az egyenlő elbánás általános követelményének előírásán keresztül kiegészítheti, támogathatja az átláthatóság kötelezettséget és a két kötelezettség együtt hatékonyan képes kezelni az azonosított lehetséges versenyt korlátozó magatartásformát.

[228] A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség keretében a szabályozó részletesen meghatározhatja az összekapcsolás, illetve a végződtetés szolgáltatás nyújtásának feltételeit. A szolgáltatásnyújtás feltételeinek részletes előírása megakadályozhatja a jelentős piaci erejű szolgáltatót abban, hogy a szolgáltatás igénybevételét indokolatlan előírásokkal, követelményekkel nehezítse. A hozzáférési kötelezettség elméletileg tehát megfelelő szabályozói eszköz a probléma kezelésére. A szolgáltatásnyújtás feltételeinek szabályozó általi részletes előírása – az egyedi összekapcsolások és így a szolgáltatásnyújtás feltételeinek eltérései miatt – ugyanakkor a gyakorlatban jelentős adminisztratív terhet ró mind a szabályozóra, mind a szolgáltatóra. Ezért a szolgáltatásnyújtás feltételeinek a hozzáférési kötelezettség keretében történő részletes előírása nem tekinthető hatékony szabályozói beavatkozásnak.

[229] A költségalapúság és a számviteli szétválasztás elsősorban árjellegű piactorzító magatartásformák kezelésére alkalmas kötelezettségek, ezért nem alkalmasak a jelen pontban tárgyalt (nem árjellegű) lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.

[230] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az indokolatlan előírások, követelmények meghatározása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére mind az átláthatóság, mind az egyenlő elbánás kötelezettség, mind a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek alkalmasak. Megállapítottam továbbá, hogy az átláthatóság és az egyenlő elbánás együttes alkalmazása hatékonyan képes kezelni a lehetséges piactorzító magatartásformát, míg a hozzáférési kötelezettség alkalmazása a gyakorlatban jelentős szabályozói teherrel jár. Mindkét szabályozási lehetőség alkalmas tehát a lehetséges piactorzító magatartásforma kezelésére, a két lehetőség közül az átláthatóság/egyenlő elbánás együttes alkalmazása jár kisebb szabályozói teherrel, ennek megfelelően az indokolatlan előírások, követelmények meghatározása, mint piactorzító magatartásforma esetében az átláthatóság és az egyenlő elbánás együttes előírása tekinthető indokolt és arányos szabályozói beavatkozásnak.

III.2.2.7. Arányos és indokolt kötelezettségek

[231] A III.2.2.1.-III.2.2.6. pontban elvégzett vizsgálatok alapján a következő kötelezettségek alkalmasak leginkább a III.1. pontban feltárt versenyt korlátozó akadályok kezelésére:

Piactorzító magatartásforma	Kezelésére/megelőzésére alkalmas kötelezettség
Túlzó árazás	Költségalapúság (Eht. 108. §)

²⁷ A jelentős piaci erejű szolgáltató számára az indokolatlan előírások, követelmények alkalmazása jelentősebb költséggel jár az egyenlő elbánás kötelezettség kirovása mellett, mint anélkül, hiszen a hátrányos feltételeket a saját kiskereskedelmi üzletágára is alkalmaznia kell. Ugyanakkor a versenyt korlátozó magatartásforma gyakorlásának a jelentős piaci erejű szolgáltató számára biztosított hosszabb távú piaci előnyei (versenytársak költségeinek növelése, kiszorítás) még így is meghaladhatják a magatartásforma gyakorlásának költségeit.

	Számviteli szétválasztás (Eht. 105. §)
Keresztfinanszírozás	Költségalapúság (Eht. 108. §) Számviteli szétválasztás (Eht. 105. §)
Árdiszkrimináció	Költségalapúság (Eht. 108. §)
Hozzáférés megtagadása	Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek (Eht. 106-107. §) Átláthatóság (Eht. 102-103. §)
Információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása	Átláthatóság (Eht. 102-103. §) Egyenlő elbánás (Eht. 104. §)
Indokolatlan előírások, követelmények	Átláthatóság (Eht. 102-103. §) Egyenlő elbánás (Eht. 104. §)

2. táblázat: Piactorzító magatartásformák és kezelésükre alkalmas kötelezettségek

III.3. Kötelezettségek megállapítása

[232] A III.1. pontban elvégzett vizsgálatok során azonosítottam azokat a versenyt korlátozó akadályokat, amelyek alkalmasak lehetnek a verseny korlátozására az érintett piacokon. A III.2. pontban elvégeztem a versenyt korlátozó akadályoknak megfelelő, azokkal arányos és indokolt kötelezettségek értékelését. Az elvégzett vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy a következő kötelezettségek fenntartása, illetve – a 4., 5., 6. piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatók esetében – kirovása tekinthető arányos és indokolt szabályozói intézkedésnek az érintett piacokon.

Kötelezettség	Érintett piac
Átláthatóság (Eht. 102. §)	1., 2., 3., 4., 5., 6.
Egyenlő elbánás (Eht. 104. §)	1., 2., 3., 4., 5., 6.
Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek (Eht. 106-107. §)	1., 2., 3., 4., 5., 6.
Költségalapúság (Eht. 108. §)	1., 2., 3., 4., 5., 6.
Számviteli szétválasztás (Eht. 105. §)	1., 2., 3.

3. táblázat: Arányos és indokolt kötelezettségek az érintett piacokon

[233] A kötelezettségek részletes tartalmának megállapítása során vizsgáltam, hogy a kirótt kötelezettségek milyen formában alkalmasak leginkább a feltárt versenyt korlátozó akadályok kezelésére.

III.3.1. Átláthatóság

[234] Az átláthatóság kötelezettséget az 1., 2., 3. számú érintett piacon jelentős piaci erejüként azonosított Kötelezett Szolgáltatókra a HF/1595-33/2011. számú határozat is előírta, az elvégzett vizsgálatok pedig azt támasztják alá, hogy a kötelezettség fenntartása és a 4., 5., 6. számú érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltató esetében kirovása indokolt a rendelkező részben előírt tartalommal.

[235] Az átláthatóság keretében kötelezően nyilvánosságra hozandó információk körében nem történt módosulás az előző határozathoz képest. A Kötelezett Szolgáltatók továbbra is a rendelkező rész I. A) pont második francia bekezdésének a)-i) pontjaiban felsorolt információkat kötelesek nyilvánosságra hozni a honlapjukon. Az a)-i) pontokban található információk az összekapcsolással kapcsolatos olyan alapvető információk, amelyeket a szolgáltatók az összekapcsolás esetén egyébként is megosztanak egymással, ezért a kötelező nyilvánosságra hozataluk – figyelembe véve azt is, hogy az 1., 2. és 3. számú piacon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatók honlapján a korábbi kötelezettség alapján jelenleg is elérhetőek, valamint az 5. piacon jelentős piaci erejüként azonosított UPC számára az információk előállítása a rá más piacon kirótt kötelezettségek alkalmazása során kialakult szolgáltatói gyakorlat alapján könnyen megvalósítható – nem jelent jelentős megterhelést a szolgáltatók számára, ugyanakkor

- a III.2.2. pontban leírtaknak megfelelően - elengedhetetlenül szükségesek a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák (hozzáférés megtagadása, az információ visszatartása, indokolatlan előírások) kezeléséhez. Annak érdekében, hogy a kötelezettség teljesítése ***Üzleti titok*** számára se jelentsen túlzott megterhelést, lehetővé tettem, hogy abban az esetben, ha a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás nem közvetlenül, hanem kizárólag valamely harmadik szolgáltató összekapcsolási pontján keresztül kerül megvalósításra, a nyilvánosságra hozatali kötelezettség a harmadik szolgáltató feltételeinek megfelelő hivatkozásával is megvalósítható legyen. Ez a megoldás figyelemmel van az összekapcsolás megvalósításával kapcsolatos jelenlegi piaci gyakorlatra és ***Üzleti titok***. A közzététel ily módon történő megvalósítása ugyanakkor nem változtat a közzététellel kapcsolatos kötelezettség címzettjén, az a-i) pontokban foglalt feltételek jelen határozatnak megfelelő módon történő nyilvánosságra hozatalával kapcsolatos felelősség a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatót terheli. Fontos hangsúlyozni továbbá, hogy amennyiben a nyilvánosságra hozott feltételek az összekapcsolást biztosító harmadik fél honlapján kerülnek elhelyezésre, akkor a teljes átláthatóság megteremtése érdekében a Kötelezett Szolgáltatóra vonatkozó feltételeknek - amennyiben tartalmukban eltérnek - el kell különbülniük a harmadik fél által a saját érdekében történő összekapcsolásra vonatkozó feltételektől.

[236] Az IP-alapú, csomagkapcsolt új összekapcsolási pontok létrehozására irányuló hálózatfejlesztési tervek nyilvánosságra hozatalával kapcsolatos kötelezettséget a HF/1595-33/2011. számú határozat is előírta az 1., 2., 3. számú érintett piacon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatók számára. Az EU Bizottság 2010/572/EU számú, az újgenerációs hozzáférési hálózatokhoz (NGA) való szabályozott hozzáférésről szóló 2010. december 20-i ajánlásával összhangban előírt 6 hónapos előzetes nyilvánosságra hozatali kötelezettség fenntartása továbbra is indokolt annak érdekében, hogy a korszerű hálózati elemeket alkalmazó, vagy ilyeneket fejlesztő szolgáltatók reális képet kapjanak arról, hogy mikor, hol és milyen feltételekkel tudnának más IP alapú hálózatokhoz közvetlenül kapcsolódni, megtakarítva ezzel a hagyományos SS7 technológiájú összekapcsolás követelményeinek megfelelő átalakítások költségeit. Szerkezeti változást jelent, hogy a hozzáférési és átláthatósági kötelezettséghez is kapcsolható rendelkezés jelen határozatban az átláthatóság kötelezettség keretében került megjelenítésre annak érdekében, hogy a helyhez kötött és a mobil végződtetési piacokon is kirótt kötelezettség egységes kezelése e tekintetben megvalósuljon, ami azért fontos, hogy a végződtetési piacokkal kapcsolatos szabályozás a teljes hazai végződtetési piac tekintetében átlátható, egyértelmű és egységes legyen. A ***Üzleti titok*** számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatók esetében ***Üzleti titok*** ugyanakkor a hálózati szolgáltató által megvalósuló hálózati fejlesztések a ***Üzleti titok*** számú érintett piacon végződtetett hívásokat is érinthetik. Annak érdekében, hogy az átláthatóság ebben az esetben is teljesüljön, a nyilvánosságra hozatali kötelezettség tekintetében úgy rendelkeztem, hogy az IP alapú, csomagkapcsolt összekapcsolási pontok létrehozására irányuló hálózatfejlesztési terveket kizárólag harmadik szolgáltatón keresztül megvalósított összekapcsolás esetén abban az esetben kell nyilvánosságra hozni, ha a harmadik szolgáltató hálózatfejlesztési tervei érintik a Kötelezett Szolgáltató előfizetőinek elérését is. A kötelezettség teljesítésével kapcsolatos szolgáltatói terhek csökkentése érdekében a közzétételi kötelezettség ez esetben is teljesíthető a megfelelő hivatkozások honlapon való feltüntetésével. Az 5. számú érintett piacon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatót az IP-alapú, csomagkapcsolt új összekapcsolási pontok létrehozására irányuló hálózatfejlesztési tervek nyilvánosságra hozatalával kapcsolatos kötelezettség a helyhez kötött összekapcsolás tekintetében a rá más piacokon (2/2007., 3/2007. piacok) kirótt kötelezettségek alapján jelenleg is terheli, így a kötelezettség teljesítése részéről nem jelent jelentős többletterhet.

[237] A közzététel helyének tekintetében szigorúbb előírást fogalmaztam meg a korábbi határozathoz képest, a nyilvánosságra hozott információknak a továbbiakban a nyitó honlapról nem három, hanem két egyértelmű menüpont lépésből kell elérhetőnek lenniük. A szigorításra azért került sor, mert a Kötelezett Szolgáltatók honlapjának vizsgálata során megállapítottam, hogy a nyilvánosságra hozott információk nehezen fellelhetőek a Jogosult Szolgáltatók számára. Az

érintett tartalmak nehezen, gyakran más tartalmak között elhelyezve voltak csak fellelhetőek, illetve a tartalmak eléréséhez több esetben keresőszoftver igénybevételére volt szükség.

[238] A megfelelő internetes azonosító címek (URL-ek) Hatóság számára történő megküldésével kapcsolatos kötelezettséget a HF/1595-33/2011. számú határozat is előírta az 1., 2., 3. számú érintett piacon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatók számára. A kötelezettség teljesítésének ellenőrzése és a piaci átláthatóság megteremtése érdekében továbbra is indokolt a Kötelezett Szolgáltatók számára gyakorlati terhet nem jelentő kötelezettség fenntartása és a 4., 5., 6. számú piacokon történő előírása.

III.3.2. Egyenlő elbánás

[239] Az egyenlő elbánás kötelezettséget az 1., 2., 3. számú érintett piacon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatókra a HF/1595-33/2011. számú határozat is előírta, az elvégzett vizsgálatok pedig azt támasztják alá, hogy a kötelezettség fenntartása és a 4., 5., 6. számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatók esetében kirovása indokolt a rendelkező részben előírt tartalommal. A lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák vizsgálata során megállapítottam, hogy az egyenlő elbánás kötelezettség az egyenlő elbánás általános követelményének előírásán keresztül kiegészítheti, támogathatja az átláthatóság kötelezettséget és a két kötelezettség együtt hatékonyan képes kezelni a III.2.2.5. és III.2.2.6. pontban azonosított lehetséges versenyt korlátozó magatartásformákat. Ennek megfelelően az egyenlő elbánás kötelezettség előírására jelen határozatban általánosan, az Eht. 104. §-ban található jogszabályi követelménynek megfelelően került sor. A kötelezettség ily módon általános iránymutatást ad mind a kötelezettséggel terhelt szolgáltatók, mind a kötelezettség ellenőrzése során eljáró Hatóság számára. Megállapítottam, hogy a szabályozás azon eleme, amely szerint a Kötelezett Szolgáltatók a hatósági BU-LRIC költségszámítási módszerrel jelen határozathoz kapcsolódóan megállapított költségalapú díjat az Európai Unió, illetve az Európai Gazdasági Térség területén kívülről érkező hívások kivételével kötelesek alkalmazni, elvben, potenciálisan sem érinti (sérti) a Kötelezett Szolgáltatók egyenlő elbánásra vonatkozó kötelezettségét. Figyelemmel ugyanis arra, hogy az elektronikus hírközlési ágazati szabályozás a tagországok közötti piac tekintetében érvényesül, illetve, hogy a szabályozási területen kívül működő szolgáltatókat a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség nem terheli (aminek folytán a hálózati szerződéses viszony aszimmetrikus, és fennáll annak kockázata, lehetősége, hogy annak feltételeit nem viszonyossági szempontok alapján határozzák meg a felek), az egyébként horizontális természetű, minden jogosult szolgáltatót megillető egyenlő elbánás értelmezési körében nem lesz releváns a költségalapú díj alkalmazásának hivatkozott, földrajzi kivétele.

[240] Az egyenlő elbánás tartalmában nem történt módosulás az előző határozathoz képest. Az egyenlő elbánás kötelezettsége – az azonosított lehetséges versenyt korlátozó magatartásformákhoz igazodva – továbbra is magában foglalja a külső szolgáltatók, valamint a külső szolgáltatók és a saját kiskereskedelmi üzletága közötti diszkriminációmentesség követelményét. Az 1., 2. és 3. számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatókat korábban is terhelő kötelezettségnek való megfelelés nem jelent többletberuházást, illetve többletterhet a Kötelezett Szolgáltatók számára.

III.3.3. Költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége

[241] A III.2.2. pontban elvégzett vizsgálatok során megállapítottam, hogy a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség hatékonyan képes kezelni a feltárt árjellegű versenyt korlátozó magatartásformákat (túlzó árazás, keresztfinanszírozás, árdiszkrimináció) és kirovása indokolt és arányos a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák kezeléséhez. A kötelezettség alkalmazását az 1., 2., 3. számú érintett piacon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatókra a HF/1595-33/2011. számú határozat is előírta, az elvégzett vizsgálatok pedig azt támasztják alá, hogy a kötelezettség fenntartása – illetve a 4., 5., 6. számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatók esetében kirovása – indokolt a rendelkező részben előírt tartalommal.

[242] A költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség az Eht. 108. §-ában foglalt szabályok alapján (alkalmazásával) szabható ki. Az Eht. 108. § (1) bekezdése szerint a Hatóság a „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség keretében a következő rendelkezéseket írhatja elő:

- „a) költségalapú díjak alkalmazására vonatkozó kötelezettséget írhat elő,*
- b) meghatározott költségszámítási és díjképzési módszer alkalmazására, illetve a díjak ellenőrizhetőségére vonatkozó kötelezettséget írhat elő, továbbá*
- c) a hatékony szolgáltatás költségének ellenőrzésére a szolgáltató által egyébként alkalmazottól eltérő költségszámítási módszert alkalmazhat.”*

[243] Az Eht. 108. § (1) bekezdésében foglalt feltételek nem egymással összefüggő és/vagy konjunktív feltételeket fogalmaznak meg, ennek megfelelően az Eht. fenti és 108. §-ban foglalt egyéb rendelkezések alapján az Eht. 108. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjaiban lehetővé tett kötelezettségek kiszabására egymástól függetlenül is sor kerülhet, illetve a szabályozó dönthet úgy, hogy az Eht. 108. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjában foglalt valamely kötelezettsége(ke) nem rója ki. Az Eht. 108. § (2) bekezdése további követelményt – a befektetett tőke méltányos mértékű megtérülésének biztosításával kapcsolatos elvárás – fogalmaz meg a Hatóság számára az Eht. 108. § (1) bekezdése alapján kirótt kötelezettségekkel kapcsolatban. A 108. § (5) lehetővé teszi továbbá a Hatóság számára, hogy megállapítsa a szolgáltató által nyújtott hálózati szolgáltatás ellenértékének a szolgáltató által alkalmazott előfizetői díjhoz viszonyított mértékét vagy a hálózati szolgáltatásra alkalmazandó díjat, melynek során a Hatóság általa meghatározott költségszámítási és díjképzési módszert is alkalmazhat.

[244] Az III.2.2. pontban elvégzett vizsgálatok során megállapítottam, hogy mind a túlzó árazás, mind a keresztfinanszírozás, mind az árdiszkrimináció esetében a „stratégiai változó” – tehát az a tényező, amin keresztül a verseny korlátozása megvalósulhat – az ár (ami jelen határozatban azonosított érintett piacok esetében a mobil végződtetési díjat jelenti), ebből következően a kirótt kötelezettségnek az ár meghatározó magatartásra, illetve a végződtetési díjra kell irányulnia. A piacelemzés során megállapítottam, hogy a hívásvégződtetés szolgáltatás nyújtásához szükséges infrastruktúra megkettőzése a vizsgált piacokon nem lehetséges, ezért a hatékony verseny kialakulására a mobil hívásvégződtetés tekintetében a piacelemzés előrettekintő időtávján sem kerül sor, ami azt jelenti, hogy a kirótt kötelezettségnek elsősorban a versenyhiány következményeinek orvoslására kell törekednie. Ez a végződtetési díjak tekintetében azt jelenti, hogy a szabályozónak úgy kell meghatároznia a végződtetési díjat, hogy az megfeleljen a tökéletes verseny esetén, hosszú távon kialakuló árnak (kompetitív árszint). A kompetitív árszint meghatározásához nemzetközileg elismert és alkalmazott módszer a hosszú távú növekményi költségszámítás (LRIC), amely a tökéletesen versenyző piacon hosszú távon érvényesülő árat modellezi. Ezen kívül a LRIC módszertan alkalmas arra, hogy a hatékonysági és a megtérülési szempontokat egyaránt figyelembe vegye. A leírtak alapján a LRIC módszertan alkalmazásával kialakított díjak előírása tekinthető a megfelelő szabályozási eszköznek a végződtetési díj meghatározása során.

[245] A LRIC-módszertan alkalmazásával kapcsolatos szabályozói előírások kialakítása a Hatóság feladata, ugyanakkor ennek során a Hatóságnak tekintettel kell lennie a területet érintő uniós szintű követelményekre, előírásokra. A mobil hívásvégződtetési díjak megállapításával kapcsolatban az Európai Bizottság kibocsátotta a 2009/396/EK Ajánlást, amelyet a Hatóság az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján köteles figyelembe venni. Az ajánlás 2. pontja a BU-LRIC modellépítési megközelítés alkalmazását javasolja a mobil és a helyhez kötött végződtetési díjak meghatározása során. Megállapítottam, hogy a 2009/396/EK Ajánlástól való eltérést sem a hazai piaci sajátosságok, sem jogszabályi keretek, sem a mobil végződtetési díjak szabályozásával kapcsolatos szabályozói gyakorlat nem indokolja:

- A mobil hívásvégződtetés magyarországi piacain nem azonosíthatóak olyan speciális, csak a hazai piacra jellemző sajátosságok, amelyek a 2009/396/EK Ajánlástól való eltérést indokolhatnák. A mobil hívások végződtetése tekintetében sem az alkalmazott technológia, sem a műszaki megvalósítás, sem a piaci helyzet, sem az uralkodó

költségviszonyok tekintetében nem beszélhetünk az eltérő kezelést alátámasztó speciális tagállami jellemzőkről.

- Az Eht. 108. §-ban foglalt előírások egyértelműen lehetővé teszik a 2009/396/EK Ajánlásban található BU-LRIC modellépítési megközelítés alkalmazását. A BU-LRIC módszer kielégíti a költségalapúság alapkövetelményeit, amennyiben a szolgáltatás nyújtásához szükséges költségeket veszi számba, és ezeket a hosszú távú növekményi (különbözeti) költségszámítás szabályai szerint dolgozza fel. A BU-LRIC módszer megfelel az Eht. 108. § (2) bekezdésében foglalt elvárásnak is, mivel az alkalmazásával kialakított díj magában foglalja a befektetett tőke piaci kockázatnak megfelelő megtérülését is.
- A hazai szabályozói gyakorlatot vizsgálva megállapítható, hogy a BU-LRIC módszertan Hatóság általi alkalmazása mind a díjak kialakítása, mind a díjak bevezetése és alkalmazása, mind a szabályozási célok megvalósítása tekintetében hatékonyabbnak tekinthető, mint a hazai szabályozásban korábban alkalmazott, a szolgáltatók fentről lefelé építkező (Top down) LRIC költségszámításán alapuló gyakorlat. A gyakorlatban a szolgáltatók által benyújtott TD-LRIC modellek – a modellek elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályokkal ellentétes módon történő felépítése miatt – egyetlen esetben sem voltak elfogadhatóak, a díj meghatározása során benchmark alkalmazására, illetve – amennyiben lehetséges volt – a költségmodell hatósági korrekciójára volt szükség. További problémát okozott a TD-LRIC modellek jóváhagyásával, illetve díjmegállapítással kapcsolatos eljárás jelentős idő- és erőforrásigénye, valamint a díjak bevezetésének pontos időpontjával kapcsolatos piaci bizonytalanság. Ezzel szemben a BU-LRIC módszertannal kapcsolatos – a BU-LRIC modellen alapuló díjmegállapítás óta felhalmozódott – szabályozói tapasztalatok mind a díjak mértékével, illetve a díjak hatályba lépésével és alkalmazásával kapcsolatos átláthatóság, mind a díjak kialakításával kapcsolatos szolgáltatói és hatósági terhek tekintetében kedvezőbbek.

[246] A különböző LRIC költségszámítási eljárások közül tehát a 2009/396/EK Ajánlásban szereplő BU-LRIC módszertani szabályok alapján kialakított hatósági költségmodellen alapuló díjszabályozás képes a leghatékonyabban kezelni a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformákat, ennek megfelelően jelen határozatban az 1., 2., 3. számú érintett piacon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatókra vonatkozóan fenntartottam, a 4., 5., 6. számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatók esetében előírtam a hatósági BU-LRIC modell alapján megállapított végződtetési díjak alkalmazását. A BU-LRIC költségmodellezés során alkalmazott módszertan az Eht. 24. § (2) bekezdése szerint figyelembe vett 2009/396/EK Ajánláson alapul. Tekintettel arra, hogy a Hatóság a 2009/396/EK Ajánlásban foglaltakat köteles figyelembe venni, ugyanakkor attól eltérni nem indokolt, az előírások alapjául szolgáló közgazdasági elvi és ténybeli előfeltevések helytállóságának kérdése a piacelemzési eljárásnak nem tárgya, így a 2009/396/EK Ajánlásban szereplő következtetések – magyarországi piac tekintetében fennálló – megalapozottságának kérdését jelen határozat indokolása nem taglalja.

[247] A BU-LRIC modell, illetve a modellben feldolgozott adatok az előző szabályozási ciklushoz képest kis mértékben változtak. A HF/1595-33/2011. számú határozatban szereplő modellhez képest végrehajtott lényeges módosításokat és annak indokait az indoklás jelen pontjának későbbi része tartalmazza. A Határozat indoklásához kapcsolódó Függelék részletesen bemutatja a BU-LRIC modell alapvető feltételezéseit, a modell felépítést, valamint magát a felépített BU-LRIC modellt, megadva az input adatok egységes listáját, illetve a képzett adatok okszerű indokait, valamint az egyes cellaadatokhoz szükséges értelmező magyarázatokat is.

A HF/1595-33/2011. számú határozatban szereplő modellhez képest végrehajtott módosítások

[248] A BU-LRIC modell kialakításában a korábbi eljáráshoz kapcsolódóan felépített költségmodellhez képest nincs alapvető módszertani változás, ugyanakkor a modellezés során a következő főbb módosításokra került sor:

- BU-LRIC modellben a modellezés időszaka értelemszerűen eltér és új időszakra, 2014-re vonatkozóan határozza meg a hipotetikus hatékony mobilszolgáltató egységköltségét.

- Módosult a számítások során felhasznált tőkeköltség-szorzó (WACC-szorzó) értéke. Az egységköltség megállapítása során alkalmazott tőkeköltség-szorzó értékét 11,4%-ban állapítottam meg, ami – hasonlóan az előző határozatban meghatározott tőkeköltség-szorzó értékéhez – a tőkeköltség-szorzó értékének megállapításául szolgáló tanácsadói jelentésben²⁸ meghatározott célsáv közepe. A tőkeköltség-szorzó értékének meghatározásához felhasznált módszertanban nem következett be változás az előző határozathoz képest, a tőkeköltség-szorzó eltérése a számításhoz használt külső inputok változásának köszönhető. A külső inputok változását a Hatóság honlapján évente frissítve közzétett tőkeköltség-szorzók értékeihez tartozó számításokat ismertető módszertani leírás részletesen magyarázza.
- A választékgazdaságosság megfelelő figyelembe vétele érdekében a modell a hálózat méretezése és az egységköltség számítás során a GSM, UMTS technológiák mellett az LTE technológiával lebonyolított hang és adatátviteli szolgáltatások mennyiségével is számol.
- A korábbi eljárásához kapcsolódó modellépítés óta három év telt el, ami a bemenő adatok frissítését tette szükségessé. A bemenő adatok ennek megfelelően adatgyűjtést követően frissítésre kerültek.
- A korábbi eljárás lezárása óta virtuális mobil szolgáltató jelent meg a piacon. A teljes piaci forgalom modellezése érdekében a virtuális mobil szolgáltatóra vonatkozó forgalom is figyelembe vételre került.
- A hálózat modellezése során a piacon széles körben alkalmazott, modernebb és gyorsabb adatátvitelt biztosító ETH radiolinkek kerültek beállításra.
- A frekvencia díjak rendszerének előző modellezés óta bekövetkezett változásának megfelelően a díjstruktúra frissítésre került (pl. állomás darabszám függő díj megszűnése).
- A MGW és IN hálózati elemek méretezése frissítésre került a benyújtott szolgáltatói adatokhoz és azok struktúrájához igazodva.
- A számlázási rendszer pontosabb méretezését lehetővé tevő módszer kialakítása CDR alkalmazásával.

[249] A BU-LRIC modell kialakítása során a Hatóság a korábbi eljárásához hasonlóan a lehető legnagyobb mértékben a három, saját hálózattal rendelkező mobil szolgáltató (Magyar Telekom, Telenor és Vodafone) által a benyújtott adatszolgáltatásokban foglaltakat vette alapul, figyelemmel arra is, hogy az egyes hálózati elemek méretezésében (az alap-berendezésekre és a bővítő egységekre megadott információk) milyen változások történtek. Ugyanakkor, ha valamely mobil szolgáltató valamely adata nem volt alkalmas (hiány vagy eltérő tartalom miatt) arra, hogy a hipotetikus szolgáltató adatainak meghatározása során figyelembe vételre kerüljön, úgy korrigálásra, illetve pótlásra került a jelen határozat Függelékében található Modelldokumentáció 4. pontjában leírtak szerint. Amennyiben az adatszolgáltatásban megadott adatok (ideértve az alap-berendezések és a bővítő egységek árait és méretezési paramétereit) alapján valamely hálózati elem tekintetében forgalomfüggő elemek nem kerültek azonosításra, úgy az 2009/396/EK Ajánlás 6. pontjában foglalt részletszabályok alapján a modellezés szempontjából figyelembe vehető költség-rész mértéke nulla értékben került meghatározásra. ***Üzleti titok*** Fenti körülményekre tekintettel az 2009/396/EK Ajánlás 6. pontjában foglalt részletszabályokra figyelemmel – a HF/1595-33/2011. számú határozattal lezárt piacelemzési eljárástól eltérően – jelen eljárásban a szolgáltatók adatszolgáltatásai és nyilatkozatai alapján sem a számlázó-, sem a számhordozás rendszer esetében nem tudtam, forgalomfüggő elemeket, illetőleg ennek okán forgalomtól függő költségeket azonosítani.

²⁸ Az NMHH honlapján 2014. májusban közzétett WACC számítási módszertan alapján: Szabályozói tőkeköltség-számítás a távközlési piacon 2013. december 31-re vonatkozóan, 2014. április 8.

Ezen körülmény a Határozat rendelkező részében foglalt, BU-LRIC modell alapján kiszámított díj mértékére nyilvánvaló hatással volt, amely a HF/1595-33/2011. számú határozat rendelkező részében foglalt díjhoz képest egy alacsonyabb díjat eredményezett.

[250] A BU-LRIC modell alapján kialakított költség alapú díj mértéke 1,71 Ft/perc, amely díj a Hatóság által felépített BU-LRIC modell alkalmazásának végeredményeként kapott érték. A Határozat rendelkező részében meghatározottak alapján – összhangban a 2009/396/EK Ajánlással – az alkalmazandó díj mértékét mind a hat, jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltató vonatkozóan azonos mértékben állapítottam meg, ennek megfelelően a Kötelezett Szolgáltatók a BU-LRIC modell végeredményeként azonos mértékű (szimmetrikus) költség alapú hívásvégződtetési díjat kötelesek alkalmazni. A szimmetrikus díjak alkalmazásával kapcsolatos döntés meghozatala során megvizsgáltam, hogy azonosítható-e olyan – 2009/396/EK Ajánlás által is figyelembe venni engedett – különbség a szolgáltatók között, ami az aszimmetrikus díjak alkalmazását indokolná. A 2009/396/EK Ajánlás 9-10. pontja szerint alapvetően két tényező indokolhatja az eltérő díjak alkalmazását: az egyenlőtlen spektrum kiosztás, illetve a minimális hatékony méret alatti piaci részesedés. Ez utóbbi tényező esetében a díjtérítés maximum a belépést követő négy évig megengedett. Megállapítottam, hogy a három, saját hálózattal rendelkező piaci szereplő tekintetében a kiosztott spektrum tekintetében nem azonosítható olyan eltérés, amely a beszédcélú hívásvégződtetés egységköltsége tekintetében eltérő kezelést indokolna, továbbá mindhárom szolgáltató több, mint 4 éve piacra lépett és piaci részesedése a minimális hatékony méret felett van. Ennek megfelelően az 1., 2. és 3. számú piacokon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatók tekintetében továbbra is a szimmetrikus díjak alkalmazása indokolt.

[251] A 4. piacon jelentős piaci erejűként azonosított Tesco MBL, a 6. piacon jelentős piaci erejűként azonosított Netfone, illetve az 5. piacon jelentős piaci erejűként azonosított UPC eltérő üzleti modellben, virtuális mobilszolgáltatóként működik, ami a hívásvégződtetéssel kapcsolatos ráfordításokat és elszámolást a következőképpen befolyásolja:

- Tesco MBL *Üzleti titok* A Netfone *Üzleti titok* A UPC *Üzleti titok*
- a Tesco MBL *Üzleti titok* A UPC *Üzleti titok* A Netfone *Üzleti titok*
- a Tesco MBL *Üzleti titok* A UPC *Üzleti titok* A Netfone *Üzleti titok*

[252] Megvizsgáltam, hogy az eltérő üzleti modell, illetve a végződtetés megvalósítása, illetve az azzal kapcsolatos elszámolás eltérései indokolhatják-e eltérő végződtetési díjak megállapítását a 4., 5., 6. számú érintett piacon. Megállapítottam, hogy az eltérő kezelés nem indokolt az alábbiak miatt:

- A 2009/396/EK Ajánlás a korábban leírtaknak megfelelően alapvetően két tényező figyelembe vételével engedi meg az eltérő díjak megállapítását: az egyenlőtlen spektrum kiosztás, illetve a minimális hatékony méret alatti piaci részesedés. A 4. számú érintett piacon a Tesco MBL *Üzleti titok* A 6. számú érintett piacon a Netfone *Üzleti titok* Az 5. számú érintett piacon a UPC *Üzleti titok*
- Az előzőekben megállapítottuk, hogy a Tesco MBL *Üzleti titok* A Netfone esetében *Üzleti titok* A UPC esetében *Üzleti titok* A közvetlen ráfordítások mértéke tehát *Üzleti titok* a felek alakjában alakul ki. Ez azt is jelenti, hogy *Üzleti titok* által a hálózati szolgáltatásokért fizetett díj eltérhet *Üzleti titok* a költség alapú díjtól, ami felvetheti az eltérő díjak alkalmazásának szükségességét. Megvizsgáltam ennek a lehetőségét és megállapítottam, hogy a feleknek a hívások *Üzleti titok* előfizetőkhöz irányuló hívásainak eljuttatásához kapcsolódó, kereskedelmi alapon kialakított díjának figyelembe vétele több okból sem indokolt:
 - A felek közötti alku során *Üzleti titok* A díj tehát alapvetően a felek alkupozícióját és nem a szolgáltatás előállításával kapcsolatos költségeket tükrözi, ennek megfelelően a díj nem lehet kiindulási alapja költség alapú díjmegállapításnak.
 - A végződtetési díj és a bejövő hívások *Üzleti titok* eljuttatásáért a host szolgáltatónak fizetett díj szabályozói összekapcsolása – azon kívül, hogy a

végződtetési díjat teljes mértékben elszakítja a költségalaptól – közvetlenül befolyásolja (torzítja) a host szolgáltató és az MVNO közötti alkufolyamatot, ösztönzi a nagykereskedelmi percdíj díj emelését, amely azután a végződtetési díjba is visszacsatornázódva körkörös folyamatot indít el. Az ily módon kialakuló díj túlzó, nem teljesíti a költségalapúság követelményét és a verseny korlátozásához vezet.

[253] A tagállami szabályozói gyakorlatot, illetve a piaccal kapcsolatos bizottsági notifikációk eredményeit vizsgálva megállapítható, hogy a tagállamok döntő többségében a szabályozó hatóságok – a fenti érvekre is tekintettel – szimmetrikus díjak alkalmazását írták elő a hálózattal rendelkező és a virtuális szolgáltatók számára, azon tagállamok esetében pedig, amelyek ettől az elvtől eltértek, a Bizottság szinte valamennyi esetben kifogást fogalmazott meg. A tagállami szabályozói gyakorlat tehát szintén nem támasztja alá az aszimmetrikus kezelés indokoltságát. A leírtak alapján a rendelkező részben a 4., 5., 6. számú piacokon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatóra is a BU-LRIC modell alapján kialakított költségalapú díj (1,71 Ft/perc) alkalmazását írtam elő.

[254] A költségalapú díj alkalmazásával kapcsolatos kötelezettség tekintetében a rendelkező részben úgy rendelkeztem, hogy a kötelezettség az Európai Unió, illetve az Európai Gazdasági Térség területén kívülről indított hívások végződtetése tekintetében nem terheli a Kötelezett Szolgáltatókat, a következő megfontolások alapján:

- Az Európai Unió, illetve az Európai Gazdasági Térség területén kívülről érkező hívások végződtetése esetében olyan szolgáltatásról van szó, amelyben a Kötelezett Szolgáltatók a hívásvégződtetés szolgáltatást a felsorolt területeken kívüli szolgáltatók (jelen szakaszon belül a továbbiakban: **harmadik szolgáltatók**) számára nyújtják. A szolgáltatás tehát egy uniós tagállam (Magyarország) és egy harmadik ország közötti kereskedelmet érinti, a tagállamok, illetve az egységes szabályozást alkalmazó országok közötti kereskedelmet nem. Ennek megfelelően az Európai Unió, illetve az Európai Gazdasági Térség területén kívülről érkező hívások végződtetési díjával kapcsolatos szabályozás sem befolyásolja a tagállamok közötti kereskedelmet.
- A Kötelezett Szolgáltatók észrevételeikben jelezték, hogy a szabályozásban meglévő különbségek miatt számos harmadik országbeli társszolgáltató a hazai szabályozott díjszintnél jelentősen magasabb, illetve folyamatosan emelkedő végződtetési díjakat alkalmaz. Az aszimmetrikus szabályozási helyzet jelentősen csökkenti a Kötelezett Szolgáltatók alkuerejét, a végződtetési díjak kiugró aszimmetriája pedig jelentős, a tényleges költségviszonyok által nem indokolt veszteséget okozhat a Kötelezett Szolgáltatóknak és kedvezőtlen kiskereskedelmi piaci hatásokhoz vezethet (egyes hívásirányok díjainak emelkedése, igénybevétel csökkenése). A szabályozott végződtetési díjak alkalmazása az egységes szabályozást alkalmazó európai térségen kívülről érkező hívások végződtetése tekintetében nem járul hozzá az Eht. 2. §, illetve a Keretirányelv 8. cikkben foglalt célok teljesüléséhez, így nem tekinthető indokolt és arányos intézkedésnek. Amennyiben a költségalapú díj alkalmazásával kapcsolatos kötelezettség az Európai Unió, illetve az Európai Gazdasági Térség területén kívülről indított hívások tekintetében nem terheli a Kötelezett Szolgáltatókat, az a díjakkal kapcsolatos megállapodás során szimmetrikus helyzetet teremt a Kötelezett Szolgáltatók és a harmadik országbeli szolgáltatók között és hozzájárulhat a belső piaci versenyt is torzító díjaránytalanságok megszűnéséhez.
- Az Európai Unió, illetve az Európai Gazdasági Térség területén kívülről érkező hívások végződtetési díjával kapcsolatos szabályozással kapcsolatos döntés során tekintettel voltam arra is, hogy az elmúlt időszakban több tagállami szabályozó döntött úgy, hogy a tagállamok közötti kereskedelmet nem befolyásoló hívások tekintetében nem írja elő a szabályozott díjak alkalmazásának kötelezettségét, és ezt a gyakorlatot a Bizottság sem kifogásolta.

Jelen kötelezettség megfelelő teljesítése során a kötelezett szolgáltató felelősségi körébe tartozik az, hogy az Európai Unió, illetve az Európai Gazdasági Térség területéről érkező végződtetett

hívásokat elkülönítse az egyéb hívásoktól, és az Európai Unió, illetve az Európai Gazdasági Térség területéről érkező hívások tekintetében jelen határozat rendelkező rész C) pontjában meghatározott költségalapú díjat alkalmazza. Ezen kötelezettség megfelelő teljesítését a Hatóság az Eht. 53-53/A. és 54-54/A. §-ai szerinti eljárásokban ellenőrizheti.

- [255] A hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatásra vonatkozó díj az előző szabályozói ciklusban előírtakkal megegyező módon továbbra is naptári és napszaki megosztástól függetlenül az összes végződtetett beszédpercre vonatkozóan azonos mértékű. A napszaki és naptári megosztástól független hívásvégződtetési díj alkalmazásának feltétlen előnye a kiszámíthatóság. Ez az elszámolási módszer minden időszakban biztosítja, hogy az elszámolás pontosan a meghatározott hívásvégződtetési díjon történjék, valamint jelentősen megnöveli a hívásvégződtetési díjak átláthatóságát, elősegíti a díjak ellenőrizhetőségét, biztosítja azok tervezhetőségét és stabilitását. A napszaki és naptári megosztást forgalommenedzsment szempontok sem indokolják, a hazai mobil hálózatokban a hang szolgáltatások nyújtása tekintetében nem beszélhetünk szűk keresztmetszetekről, illetve maga a kiskereskedelmi piaci díjstruktúra is igazolja (számos díjcsomag esetében azonos csúcsidős-csúcsidőn kívüli díjak), hogy a szolgáltatók sem igazán látják indokoltnak a forgalom terelését.
- [256] Jelen határozatban rögzítettem, hogy a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatásra vonatkozó díj mértéke a szolgáltatás megvalósítási módjától (saját hálózat/más szolgáltató hálózata), az összekapcsolási pont elhelyezkedésétől függetlenül azonos mértékű. A hívásvégződtetésért – azaz a hívás összekapcsolási ponttól az előfizetői hozzáférési pontig történő eljuttatásáért – minden esetben csak a jelen határozatban előírt díj számítható fel. A rendelkezés a jelen határozat rendelkező részének A) pontjában az összekapcsolási földrajzilag meghatározott pontjainak nyilvánosságra hozatalával, valamint a D) pontjában előírt összekapcsolási kötelezettséggel együtt minden esetben egyértelművé teszi a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás pontos tartalmát és az alkalmazandó díjat.
- [257] A hálózatok fejlesztése nyomán növekedhet azon szolgáltatók száma, amelyek hálózatuk és a Kötelezett Szolgáltatók hálózatának összekapcsolása során előnyben részesítik a teljesen IP alapú összekapcsolást. Ennek érdekében jelen határozatban valamennyi Kötelezett Szolgáltató esetében lehetővé tettem az adatmennyiségen alapuló elszámolást. Két IP hálózat összekapcsolásakor nincs szükség olyan jelátalakításra, mint ami a hagyományos (SS7 összekapcsolási technológiájú) és az IP hálózatok összekapcsolása esetén szükséges, és az IP alapú összekapcsolásra jellemző módon az átvitt forgalom az átvitt adatmennyiség alapján kerül meghatározásra. Mivel az IP alapú összekapcsolás a hívásvégződtetés terén meglévő monopóliumokat nem változtatja meg, a költségalapúság kötelezettségét ilyen esetekben is fenn kell tartani. Ennek érdekében történt az a kötelezés, hogy amennyiben a hívásvégződtetési díj elszámolása nem percdíj alapján, hanem a beszédcsomagok által képviselt adatmennyiség alapján történik, akkor az adatmennyiség alapú díjra vonatkozó, statisztikai adatokkal alátámasztott számításokat a Jogosult Szolgáltató kérése esetén a Kötelezett Szolgáltatónak át kell adnia a Jogosult részére és amennyiben a Jogosult a számítások helyességét, illetve az így kialakított díjat vitatja, jogvita eljárást kezdeményezhet a Hatóságnál.
- [258] Annak érdekében, hogy a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség abban az esetben is egyértelműen érvényesüljön, ha a Kötelezett Szolgáltató az összekapcsolást, a hívásvégződtetési szolgáltatást más vállalkozás eszközeivel vagy egyéb szolgáltatás igénybevétele útján valósítja meg, a költségalapúság kötelezettség kiegészült a hívásvégződtetés forgalmi díjának elszámolásával kapcsolatos rendelkezéssel. ***Üzleti titok*** A szabályozásnak ebben az esetben is biztosítania kell, hogy a költségalapúság (illetve az egyéb kirótt kötelezettségek) megfelelően teljesüljön és a hívást indító szolgáltatók csak a megállapított hívásvégződtetési díjat fizessék a Kötelezett Szolgáltató előfizetőihez irányuló hívások után. Ennek érdekében jelen határozatban előírtam, hogy a Kötelezett Szolgáltató köteles a közreműködő vállalkozással kötött megállapodásában (a jelenlegi gyakorlatnak megfelelően, a jövőben is) a hívásvégződtetési díj beszedésének és elszámolásának mikéntjéről egyértelműen megállapodni. A kötelezettség teljesítése szempontjából indifferens, hogy ebben az esetben a

felek milyen megoldást választanak egymás között a végződtetési díj elszámolása tekintetében (pl. beszámítják a Kötelezett Szolgáltató által a hálózati hozzáférést, illetve szolgáltatásokat biztosító szolgáltatóknak fizetendő díjba stb.), hiszen a kötelezettség teljesítése közvetlenül nem erre irányul. Ugyanakkor az a körülmény, hogy a Kötelezett Szolgáltató választása szerint harmadik szolgáltató igénybevételével valósítja meg az összekapcsolást, nem változtat azon a helyzeten, hogy a jelen határozatban foglalt költségalapú díjhoz kötődő (így különösen a hívásvégződtetés szolgáltatás nyújtására vonatkozó feltételeinek – ideértve a díj, illetve a hívásvégződtetés szolgáltatás nyújtása során közreműködő vállalkozással kapcsolatos információk – közzététele, előírt díj alkalmazása), illetve egyéb elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályban előírt kötelezettségek a Kötelezett Szolgáltatót terhelik. Ezért a Kötelezett Szolgáltató köteles a harmadik szolgáltatóval kötött megállapodásában (hálózati szerződésben) vagy egyéb módon biztosítani, hogy az őt jelen határozat alapján terhelő kötelezettségeknek (illetve egyéb elektronikus hírközlési szabály alapján terhelő kötelezettségek) meg tudja felelni.

[259] A Kötelezett Szolgáltatók a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatásra vonatkozóan meghatározott díjat a Határozat közzétételét követő hó első napjától kötelesek alkalmazni. A szolgáltatói alkalmazkodást segítő „glide path” bevezetését nem láttam indokoltnak, a következő megfontolások alapján:

- A korábbi éves csökkentéseket követően a díjak utolsó csökkentésére 2013. január 1-jén került sor, így a díjak azonnali bevezetése a szolgáltatói bevételeket tekintve egy két évet meghaladó hosszúságú glide path-nak felel meg, további kedvezmény alkalmazása nem indokolt.
- Megvizsgáltam a díjak azonnali bevezetésének a szolgáltatók gazdálkodására gyakorolt hatását és megállapítottam, hogy a végződtetési díjak azonnali bevezetése a forgalmi szerkezettől függően a ráfordítások csökkenésénél nagyobb mértékű bevételkiesést is jelenthet a Kötelezett Szolgáltatók számára, a nettó pozíció romlása ugyanakkor – figyelembe véve az esetleges pozícióromlás mértékének a szolgáltatók összbevételéhez viszonyított arányát – nem akkora (0,5-1%), ami az alkalmazkodást lehetővé tevő glide path bevezetését tenné indokolttá. Megjegyzendő, hogy a forgalmi viszonyoktól függően a végződtetési díjak csökkentése a nettó pozíció javulását is eredményezheti.
- A helyhez kötött hívásvégződtetés piacán a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatók 2014. január 1-je óta kötelesek a pure LRIC alapú díjak alkalmazására. A végződtetési díjak bevezetése során a helyhez kötött végződtetés esetében nem tettem lehetővé a díjak fokozatos bevezetését. A végződtetési díjakkal kapcsolatos következetes és egységes szabályozói megközelítés, valamint a helyhez kötött és mobil végződtetési díjak közötti indokolatlan (tehát költségkülönbségekkel alá nem támasztott) különbségek mielőbbi megszüntetése érdekében a mobil hívásvégződtetés esetében is a díjak azonnali bevezetése indokolt.

III.3.4. Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek

[260] A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettséget az 1., 2., 3. számú érintett piacon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatókra a HF/1595-33/2011. számú határozat is előírta, az elvégzett vizsgálatok pedig azt támasztják alá, hogy a kötelezettség fenntartása és a 4., 5., 6. számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatók esetében kirovása indokolt a rendelkező részben előírt tartalommal.

[261] A rendelkező részben jelentősebb szerkezeti változásokat hajtottam végre az előző határozathoz képest. A módosítást az egyértelműség növelése és a végződtetési piacokkal kapcsolatos szabályozás egységesítésének szükségessége indokolta. A szerkezeti változtatásokat követően a helyhez kötött és a mobil végződtetési piacokon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatókra vonatkozó – tartalmában azonos – kötelezettségek szerkezetileg is megegyeznek, ami növeli a kötelezettségekkel kapcsolatos átláthatóságot. A módosítások eredményeként a rendelkező rész elkülönülten tárgyalja az összekapcsolási kötelezettség pontos tartalmát, a Kötelezett Szolgáltatók által kötelezően nyújtandó, különböző hálózati szolgáltatásokat, valamint

a migrációs szabályokat. A hálózati szerződésekkel kapcsolatos szabályok – amelyek eddig a Hszr. megfelelő rendelkezésére történő utalással kerültek meghatározásra – elkülönülten szerepelnek a rendelkező részben.

- [262] A rendelkező résznek a kötelezettségek alapvető tartalmára vonatkozó rendelkezései az előző határozathoz képest nem változtak, a Kötelezett Szolgáltatók továbbra is kötelesek hálózataik összekapcsolására, a hívások végződéséhez szükséges megfelelő forgalmi szolgáltatás nyújtására. A Kötelezett Szolgáltatókat továbbra is terhelik az összekapcsolási pontok megváltoztatásához kapcsolódó kötelezettségek. Az egyes hozzáférési jellegű kötelezettségek részletszabályai azonban több helyen is módosultak.
- [263] A hívásvégződtes forgalmi szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos általános rendelkezést a pontos törvényi megfelelés érdekében kiegészítettem az Eht. 106. § (1) pontjában foglalt rendelkezésnek megfelelően. Ennek megfelelően jelen határozat explicit módon rögzíti, hogy a Kötelezett Szolgáltatók az erre irányuló, gazdaságilag és műszakilag megalapozott igény esetén kötelesek a hívásvégződtes forgalmi szolgáltatás igénybevételéhez szükséges meghatározott hálózati elemekhez, szolgáltatásokhoz való hozzáférés és a kapcsolódó közös eszközhasználat biztosítására.
- [264] Az összekapcsolásra és a hívásvégződtes forgalmi szolgáltatás nyújtására vonatkozó kötelezettség keretében további rendelkezéseket állapítottam meg arra az esetre, ha a Kötelezett Szolgáltató az összekapcsolást, a hívásvégződtes szolgáltatás nyújtását a saját eszközeivel, vagy más vállalkozástól bérelt, vagy bármilyen más formában igénybe vett eszközökkel, vagy szolgáltatásokkal valósítja meg. A kötelezettség teljesítésével kapcsolatos felelősség egyértelmű rendezése érdekében a rendelkező részben rögzítettem, hogy az összekapcsolás megvalósításáért és/vagy a hívásvégződtes forgalmi szolgáltatás nyújtásáért fennálló felelősségét nem befolyásolja, hogy a Kötelezett Szolgáltató az összekapcsolást, a hívásvégződtes szolgáltatást a saját eszközeivel, vagy más vállalkozástól bérelt, vagy bármilyen más formában igénybe vett eszközökkel, vagy szolgáltatásokkal valósítja meg, illetve nyújtja. Jelen határozatban foglalt kötelezettségek érvényesítése tehát minden esetben a Kötelezett Szolgáltató felelőssége, a Kötelezett Szolgáltató ugyanis a rendelkező részben megállapított kötelezettség alanya és e vonatkozásban az a fél, aki garantálhatja e követelmények érvényesülését akkor is, ha a hálózati együttműködés egyes feltételeire harmadik személy közreműködése, közvetett magatartása hatással lehetne. A kötelezettség megfelelő teljesülése érdekében a Kötelezett Szolgáltató köteles a közreműködő vállalkozással kötött megállapodásában (hálózati szerződésben) a hívásvégződtes szolgáltatás nyújtásának felelősségi viszonyai vonatkozásában – az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályokkal összhangban – egyértelműen megállapodni. A megállapodásban a felelősségi viszonyokat a Kötelezett Szolgáltatónak úgy kell rendeznie, hogy az összekapcsolással kapcsolatosan e határozat, valamint az egyéb elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályok alapján a Kötelezettet terhelő kötelezettségek megfelelően érvényesüljenek. A határozatban foglalt rendelkezés tehát nem korlátozza a Kötelezett Szolgáltató azon lehetőségét, hogy az összekapcsolást, a hívásvégződtes szolgáltatást a saját eszközeivel, vagy más vállalkozástól bérelt, vagy bármilyen más formában igénybe vett eszközökkel, vagy szolgáltatásokkal valósítsa meg, ugyanakkor biztosítja, hogy a felelősségi viszonyok ebben az esetben is egyértelművé váljanak és jelen határozatban foglalt kötelezettségek maradéktalanul teljesüljenek. Ebből a gyakorlatban az is következik, hogy amennyiben a Kötelezett Szolgáltató az összekapcsolást, a hívásvégződtes szolgáltatást a saját eszközeivel, vagy más vállalkozástól bérelt, vagy bármilyen más formában igénybe vett eszközökkel, vagy szolgáltatásokkal valósítja meg és a Kötelezett Szolgáltató a közreműködő vállalkozással kötött megállapodásában (hálózati szerződésben) foglaltak biztosítják az összekapcsolással kapcsolatosan e határozat, valamint az egyéb elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályok alapján a Kötelezettet terhelő kötelezettségek megfelelően érvényesülnek, akkor a Kötelezett Szolgáltató nem köteles a Jogosult Szolgáltatóval közvetlenül hálózati szerződést kötni. Az egyértelműség érdekében ezt megfelelő módon rögzítettem a rendelkező rész I. D. pontjában.

- [265] A hálózatok kötelező összekapcsolásra vonatkozó kötelezés nem változott érdemben az előző határozathoz képest (I. D.1.). A kötelezettség keretében a Kötelezett Szolgáltatók továbbra is kötelesek az Eht. 86. §-ával összhangban hálózataikat összekapcsolni. Az összekapcsolási kötelezettség továbbra is nemcsak a hálózatok összekapcsolását írja elő, hanem a korábban biztosított szolgáltatásokhoz, eszközökhöz biztosított hozzáférés indokolatlan visszavonását is megtiltja (az indokolt visszavonás eseteit és módját az I. D.4. pontban található rendelkezések tartalmazzák). Az így meghatározott kötelezettség a megfelelő hálózati szolgáltatások nyújtására vonatkozó kötelezettség előírásával együtt alkalmas a hozzáférés megtagadása, mint versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.
- [266] A szabályozás technológiaszemleges, ami azt jelenti, hogy a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség a Kötelezett Szolgáltatónak – az alkalmazott technológiai megvalósítástól függetlenül – minden, az érintett piachoz tartozó hozzáféréseire (illetve az azokon végződött hívásokra) vonatkozik. Az I. D.2. pontban ennek megfelelően rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltató nem alakíthat ki technológiai megvalósítás vagy más szempontok (pl. hívásút) szerint megkülönböztetett hívásvégződtes szolgáltatásokat.
- [267] A kiegészítő szolgáltatások nyújtásával kapcsolatban megállapítható, hogy az ezzel kapcsolatos kötelezettség az Eht. 106. § (1) pontjában foglaltak alapján eddig is terhelte a Kötelezett Szolgáltatókat, illetve a Kötelezett és a Jogosult Szolgáltatókat a korábbi szabályozás alapján, a Hszr. 10. § (1) bekezdése szerint is meg kellett állapodniuk a kiegészítő szolgáltatások nyújtásának feltételeiről (Hszr. 10. § (1)), a kiegészítő szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos közvetlen kötelezettséget ugyanakkor a korábbi határozat nem tartalmazott. A hálózatok összekapcsolásához, illetve a forgalmi szolgáltatás igénybevételéhez szükséges kiegészítő szolgáltatás nyújtásának megtagadásán keresztül önmagában megvalósulhat a hozzáférés megtagadása, mint versenyt korlátozó magatartásforma, ezért a szükséges kiegészítő szolgáltatás nyújtására irányuló kötelezettség egyértelmű érvényesülése érdekében megállapítottam, hogy a Eht. vonatkozó, illetve a Hszr. e kérdéssel összefüggő rendelkezésére történő utaláshoz képest a kapcsolódó kiegészítő szolgáltatás nyújtásának kötelezettségét kifejezetten indokolt kimondani a jelen határozatban. Ennek megfelelően – bár a korábban leírtaknak megfelelően a kiegészítő szolgáltatások nyújtására vonatkozó kötelezettség az Eht. 106. § (1) pontjából is következik – jelen határozat explicit módon rögzíti (I. D.3.), hogy a Kötelezett Szolgáltatók mindazokat a kiegészítő szolgáltatásokat kötelesek nyújtani, amelyek a hálózatok I. D.1. pontban előírt összekapcsolásához, illetve az I. D.2. pontban előírt forgalmi szolgáltatás igénybevételéhez szükségesek. Ez lényegében új kötelezettséget vagy tényleges többletterhet nem jelent a Kötelezett Szolgáltatók számára, hiszen a forgalmi szolgáltatás nyújtásához az eddigiekben is szükség volt a megfelelő kiegészítő szolgáltatások nyújtására, a rendelkezések ilyen módon történő megállapításának célja a szabályozás egyértelműségének, következetességének biztosítása.
- [268] Nemcsak a kiegészítő szolgáltatások nyújtásának megtagadása, de a kiegészítő szolgáltatásokkal kapcsolatos indokolatlan előírások, túlzott követelmények is alkalmasak lehetnek a verseny torzítására. Az Indokolás A. fejezet III.1.6. pontjában megállapítottam, hogy indokolatlannak tekinthető minden olyan feltétel, amely nem szükséges a hívásvégződtes igénybevételéhez, de megnöveli a szolgáltatást igénybe vevő versenytársak költségeit. A kiegészítő szolgáltatások minden esetre vonatkozóan kötelezően előírt igénybevétele, illetve a Jogosult által is elvégezhető tevékenységek Kötelezett Szolgáltató általi elvégzésének kötelező előírása ilyen indokolatlan feltételnek, előírásnak tekinthető. Ezért a kiegészítő szolgáltatásokkal kapcsolatban szükségesnek tartottam a I. D.3. pontban rögzíteni azt is, hogy a Kötelezett Szolgáltatók csak olyan kiegészítő szolgáltatások igénybevételét írhatják elő a Jogosult Szolgáltatók számára, amelyek az adott összekapcsolás megvalósításához, illetve az adott összekapcsolási ponton a forgalmi szolgáltatás igénybevételéhez nélkülözhetetlenek, illetve rögzítettem, hogy amennyiben a Jogosult Szolgáltató képes valamely kiegészítő szolgáltatás nyújtására, a Kötelezett Szolgáltató nem kötelezheti a Jogosult Szolgáltatót annak igénybevételére. igénybevételére.

- [269] Az összekapcsolási pontok megváltoztatásával kapcsolatos szabályozás (I. D.4. pont) tartalmában nem, a kapcsolódó előzetes bejelentési időtáv tekintetében kis mértékben módosult a megelőző piacelemzést lezáró határozatban foglaltakhoz képest. Jelen kötelezés keretében, a szolgáltatások biztonságának, illetve a Jogosult Szolgáltatók összekapcsolási beruházásának védelmében, továbbra is fenntartottam azt a kötelezést, hogy a jelen határozat megjelenése előtt meglévő összekapcsolási pontokat a Kötelezett Szolgáltatók előzetes figyelmeztetés nélkül nem szüntethetik meg, és nem módosíthatják azok technológiáját. A rendelkezés célja továbbra is az, hogy kizárja annak a lehetőségét, hogy a már megvalósult, élő összekapcsolási pontok megszüntetésével, áthelyezésével vagy a kapcsolódás jellemzőinek (technológiájának) megváltoztatásával a Kötelezett Szolgáltatók arra kényszerítsék a Jogosult Szolgáltatókat, hogy új összekapcsolási pontokon és/vagy megváltoztatott technológiai feltételek szerint átalakított formában legyenek kénytelenek átadni a hívásvégződtetési forgalmat, indokolatlan költségeket okozva ezzel a Jogosult Szolgáltatóknak.
- [270] Jogos indok lehet egy összekapcsolási pont megszüntetésére, áthelyezésére vagy a csatlakozás módjának megváltoztatására, ha a Kötelezett Szolgáltató hálózatfejlesztése, korszerűsítése az összekapcsolási pontok számának természetes csökkenésével vagy átalakításával jár. (Például a korábbi kapcsolási struktúra lecserélése IP alapú hálózati elemekre, amely a kapcsolóeszközök koncentrációját az eddiginél is nagyobb mértékben teszi lehetővé stb.). A Jogosult Szolgáltatók részére azonban ilyen esetekben megfelelő felkészülési időt kell biztosítani, hogy a megváltozott körülményekhez alkalmazkodni tudjanak. Ezért továbbra is fenntartom azt a kötelezést, mely szerint egy már meglévő összekapcsolási pont megszüntetése vagy áthelyezése csak akkor válik lehetségessé, ha a Kötelezett Szolgáltató ezt a szándékát az érintett Jogosult Szolgáltatóknak és a Hatóságnak a megszüntetés, áthelyezés vagy módosítás előtt bejelenti, és ezzel egyidejűleg honlapján közzéteszi. Az előzetes bejelentési kötelezettséget az indokolja, hogy biztosítani kell, hogy az alternatív szolgáltatók az összekapcsolási pontok megszüntetése előtt megfelelő tájékoztatást kapjanak, és erre felkészülhessenek. Az előzetes bejelentéshez kapcsolódó időtávot a korábbi határozathoz képest 3 évről 2 évre csökkentettem. A módosítás oka, hogy az előző határozathoz képest az IP alapú összekapcsolás egyre nagyobb teret kap a szolgáltatók hálózatainak összekapcsolása során, az átállás az elkövetkező években várhatóan jelentősen előrehalad és a 2 éves időtáv jobban megfelel az átállás ösztönzésével kapcsolatos szabályozói céloknak. A döntés során figyelembe vettem az egyes mobil hálózatokhoz kapcsolódó társszolgáltatók számát, méretét, az összekapcsolási pontok számosságát, megállapítottam, hogy a mobil szolgáltatók jellemzően kis számú társszolgáltatóval kapcsolódnak össze, amelyek között jelentős forgalmat lebonyolító közepes és nagy méretű piaci szereplők találhatók. Ezek a szereplők jellemzően a Magyar Telekom helyhez kötött telefonhálózatával is közvetlen összekapcsolást valósítanak meg. A helyhez kötött telefonszolgáltatás nagykereskedelmi piacain kirótt hasonló kötelezettséghez kapcsolódóan a Magyar Telekom a HF/25016-187/2012. számú határozat rendelkező rész I. D/1.5. pontja, illetve a HF/25011-51/2012. számú határozat rendelkező rész I. C/5. pontja alapján 2014. január 10-én szabályosan bejelentette, hogy a hagyományos SS7 technológiájú vezetékes hálózati összekapcsolási technológiát 2017. január 10-ét követően megszünteti, ami azt jelenti, hogy ezt követően csak IP-alapú összekapcsolásra lesz lehetőség a Magyar Telekom hálózatában. Ez mindenképpen szükségessé teszi a – mobil összekapcsolással is érintett – piaci szereplők számára, hogy hálózatukat képessé tegyék az IP alapú összekapcsolásra. A 3 éves határidő 2 évre csökkentése tehát gyakorlatilag nem befolyásolja a Jogosult Szolgáltatók összekapcsolási beruházásainak védelmével kapcsolatos szabályozói célt. A 2 éves szabálytól eltérni abban az esetben van lehetősége a Kötelezett Szolgáltatóknak, ha az összekapcsolási pont megszüntetése, áthelyezése vagy módosítása a Jogosult Szolgáltatók érdekeit nem sérti, erről megállapodnak és a megállapodást a Hatóságnak bejelentik. A Kötelezett Szolgáltató megszüntetheti, áthelyezheti vagy módosíthatja valamely összekapcsolási pontját akkor is, ha a Jogosult Szolgáltatóval nem tud megegyezni, azonban a régi és az új összekapcsolási pont között saját maga a saját költségén biztosítja a Jogosult Szolgáltatóhoz tartozó forgalom átvitelét, vagy az új technológiának megfelelő átalakítását, vagyis a Kötelezett Szolgáltató intézkedése miatt a Jogosult Szolgáltatót nem éri hátrány. A kiszámíthatóság és a változások átláthatósága érdekében mindkét esetben a Kötelezett

Szolgáltató internetes honlapján való közzétételi kötelezettséget írtam elő. Az internetes honlapon való közzététel módját az átláthatóság kötelezettség keretében határoztam meg.

[271] A hálózati szerződésekkel kapcsolatos szabályok – amelyek eddig a Hszr. megfelelő rendelkezésére történő utalással kerültek meghatározásra – elkülönülten, az I.D.5. pontban kerültek elhelyezésre. A módosítások okai és a módosítások főbb tartalmi elemei a következőkben kerülnek összefoglalásra:

A hálózati szerződések megkötése, módosítása és megszűnése során irányadó feltételek

[272] Az Eht. 106. § (4) bekezdése értelmében, a Hszr. 1. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezésre is figyelemmel az Elnök határozatában állapítja meg a hozzáférés és a kapcsolódó közös eszközhasználat részletes feltételeit, e körben a Jogosult Szolgáltatók érdekeinek védelmében külön indokolt megállapítani szerződéskötési eljárások részletes szabályait. Az Eht. 106. § (6) bekezdése alapján továbbá az összekapcsolási és hozzáférési szerződés részletes feltételeit, valamint az erre irányuló ajánlattal és tárgyalással kapcsolatos eljárási szabályokat a Hatóság határozza meg.

[273] A HF/1595-33/2011. számú határozatban a Kötelezett Szolgáltatók a Hszr. szabályait voltak kötelesek alkalmazni, a III. és V-VII. fejezetben foglaltak kivételével. Tekintettel arra, hogy a hálózati szerződésekkel kapcsolatos szabályozás területén jelentős szabályozói és szolgáltatói gyakorlat alakult ki az elmúlt években, megállapítottam, hogy a korábbi piachatózatokhoz képest – amelyek a Hszr. megfelelő rendelkezéseire történő utalással szabályozták ezen eljárásokat – a hálózati szerződések megkötésének és megszűnésének egységes, egyszerűsített újraszabályozása indokolt, figyelemmel a hivatkozott felhatalmazások korlátaira. A jogérvényesülés biztosítása, a piacsabályozási eszközök rendszerének átláthatósága, és az esetleges vitás helyzetek megelőzése érdekében indokolt azonban a hálózati szerződésekre vonatkozó rendelkezések alkalmazandóságának és egymáshoz való viszonyának közvetlen megállapítása. Ugyanakkor azon rendelkezések vonatkozásában, amelyek fenntartása a fenti körülményekre figyelemmel is indokolt, továbbra is a Hszr. megfelelő szakaszaira hivatkoztam. A szabályok kialakítása során – annak érdekében, hogy az összekapcsolás területén egységes szabályozás érvényesüljön – figyelemmel voltam az összekapcsolás helyhez kötött telefon szolgáltatások nagykereskedelmi piacain előírt szabályozásra.

[274] A hálózati szerződések megkötésére vonatkozó előírásokat a Hszr. általános rendelkezéseire tekintettel, a szolgáltatók számára irányadó szabályok, az általuk követendő szerződéskötési eljárás egyértelműsége, átláthatósága érdekében, a rendelkező részben foglaltak szerint állapítottam meg. A szerződéskötésre vonatkozó rendelkezések keretében írtam elő, hogy a Kötelezett Szolgáltatók a nem elektronikus úton történő ajánlattételt nem zárhatják ki, annak érdekében, hogy a hálózati szerződések megkötése ilyen, adminisztratív jellegű korlátozásokkal ne legyen akadályozható.

[275] E szabályokkal egységes határidő került meghatározásra a szerződéskötési eljárásra vonatkozóan, tekintet nélkül arra, hogy az ajánlat elbírálásához alaki hiánypótlás vagy pótlólagos adatközlés benyújtása szükséges-e vagy sem. A Hszr. rendelkezései alapján ugyanis a szerződéskötésre nyitva álló határidő a pótlólagos adatközlés kézhezvételével indult, azonban ezen indokolatlan feltétel az eljárás áttekinthetőségét korlátozta.

[276] A korábbi szabályozás nem különítette el az alaki vagy egyéb okból való – így az ajánlat műszaki teljesíthetősége érdekében megtett – adatkérést, nyilatkozattételt stb. a Jogosult Szolgáltató részéről. A rendelkező részben e két intézmény elkülönítését tartottam indokoltnak, mert a két fajta adatkérés, nyilatkozattétel jelentősen különbözik a tekintetben, hogy a Kötelezett Szolgáltató mennyiben és mennyi idő alatt tudja megítélni annak szükségességét az ajánlat teljesíthetősége érdekében.

[277] Annak érdekében, hogy a szerződéskötési folyamatban ne kerülhessen sor a folyamat elhúzóására azáltal, hogy a Jogosult Szolgáltató ajánlata alakilag nem felel meg teljesen a

jogszabályi feltételeknek, a Hszr. 5. § (1) bekezdése szerinti elemek hiánya esetén az ajánlat benyújtásától számított legfeljebb 5 napos alaki hiánypótlást tartottam szükségesnek, hiszen a Hszr. 5. § (1) bekezdése szerinti elemek meglétének vagy hiányának ellenőrzése (azaz, hogy az ajánlat megfelel-e a jogszabály által előírt alaki követelményeknek) gyors és egyszerű folyamat. Az 5 napos határidő meghatározásánál tekintettel voltam arra is, hogy az összekapcsolásra irányuló hálózati szerződésekkel összefüggésben a Jogosult Szolgáltatók részéről nem várható tömeges ajánlattétel, mivel a szolgáltatók zöme jelenleg is hatályos összekapcsolási szerződésekkel rendelkezik a Kötelezett Szolgáltatók tekintetében. A Jogosult Szolgáltatókat védő szabály, hogy a Kötelezett Szolgáltató az alaki hiánypótlást követően már csak az alaki hiánypótlás nem megfelelő teljesítése okán kérhet a Jogosult Szolgáltatótól újabb alaki hiánypótlást.

- [278] Ettől eltérő eset ugyanakkor, ha a Kötelezett Szolgáltatónak abban kell döntenie, hogy a Jogosult Szolgáltató ajánlata műszakilag megalapozott-e, e vizsgálat nyilvánvalóan több időt vesz igénybe, mint az ajánlat alaki elemeinek vizsgálata, ugyanakkor a korábbi Hszr. szabályozás az ilyen vizsgálattal kapcsolatos adatkérést, nyilatkozattételt is a szerződéskötést megelőző pótlólagos adatközlés körébe utalta, amelyre alkalmazni rendelt 10 napos határidő azonban nem minden esetben elegendő az alapos műszaki vizsgálatra. A rendelkező részben megállapított szabályok szerint ezért a Kötelezett Szolgáltatónak 20 napja van annak vizsgálatára, hogy a Jogosult Szolgáltató ajánlata objektív műszaki okok miatt esetlegesen nem megvalósítható. Amennyiben ugyanakkor a műszaki megalapozottság vizsgálatához a Kötelezett Szolgáltató megítélése szerint pótlólagos adatközlésre van szükség, azt is ezen, az ajánlat megérkezésétől számított 20 napon belül kell megtennie, a megnövelt határidő ugyanis elegendő időt biztosít a Kötelezett Szolgáltatónak arra, hogy a műszaki vizsgálatok elvégzése közben esetleges pótlólagos adatközlést is kérjen a Jogosult Szolgáltatótól a műszaki teljesíthetőség megítélése érdekében.
- [279] A korábbi szabályozáshoz képest beállott változásokra figyelemmel, az egységes szerződéskötési, illetve a műszaki megvalósíthatóság kérdésében fennálló határidőkre tekintettel ugyanakkor kifejezetten rögzítésre került, hogy az alaki hiánypótlás és a pótlólagos adatközlés tartama e határidőkre nem számít be.
- [280] Hangsúlyozom ugyanakkor, hogy – a szabályok átláthatóbbá tétele mellett – a szerződéskötési folyamat teljes idejét nem tartottam indokoltnak meghosszabbítani. A korábbi rendelkezések szerinti tényleges (azaz az ajánlat vizsgálatára nyitva álló, és a pótlólagos adatközléstől számított szerződéskötési határidő mértékével egyező) időtartamban állapítottam meg ezért a szerződéskötésre rendelkezésre álló határidőt, így míg a Hszr.-ben rögzített szabályozás 10+30 napos határidőt írt elő, amelyből a pótlólagos adatközlésre előírt 10 napos határidő a szerződéskötésre rendelkezésre álló 30 napos határidőbe nem számított bele, jelenlegi szabályok 40 napos határidőt írnak elő a szerződés megkötésére, amelyet ugyanakkor az ajánlat Kötelezett Szolgáltatóhoz való megérkezésétől kell számítani, és amely határidőn belül kell elvégezni mind az esetleges alaki hiánypótlást, mind pedig az esetleges műszaki megvalósíthatósági vizsgálatot.
- [281] Amennyiben a Jogosult Szolgáltató az alaki hiánypótlást vagy a pótlólagos adatközlést nem teljesíti, az ajánlat elutasítható, azonban a korábban alkalmazott rendelkezésekhez képest szükséges volt annak kikötése is, hogy a nyitva álló határidő jogosulti elmulasztása esetén pontosan mely időpontban intézkedhet a Kötelezett Szolgáltató. Ennek hiányában ugyanis nem megállapítható, hogy valójában mikor következik be az elutasítást megalapozó mulasztás, és a felek között vitás helyzet állhat elő akkor, ha a felhívásban megjelölt határidőt a jogosulti megküldés határidejeként, és nem a kötelezeti kézhezvétel határidejeként határozzák meg.
- [282] A Jogosult Szolgáltatók védelmét szolgáló szabály, hogy amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a szerződéskötésre nyitva álló határidőn belül az ajánlatra érdemben nem nyilatkozik, azt elfogadottnak kell tekinteni, kivéve az Eht. 90. § (4) bekezdésében foglalt eseteket. A szabály indoka, hogy ennek hiányában a szerződéskötési eljárások gyakorlatilag bármeddig elhúzódhatnak a Kötelezett Szolgáltató „hallgatásával”. Szintén a Kötelezett Szolgáltató esetleges „hallgatását” kiküszöbölendő, rögzítésre került ezen kívül, hogy ha a helymegosztás kialakításához építési engedély szükséges, a Kötelezett Szolgáltató a szerződéskötési határidő leteltét követő 15 napon belül köteles benyújtani az építési engedély iránti kérelmet. E szabály

hiányában a Kötelezett Szolgáltató szintén akadályozhatná a szerződéses akaratnak megfelelő állapot létrehozását azzal, hogy mint arra jogosított nem nyújtja be az építési engedély iránti kérelmet.

- [283] A hálózati szerződések megkötésére vonatkozó szabályok keretében határoztam meg a módosításra irányadó, hivatkozó rendelkezéseket, amelyet az indokolt, hogy a szerződéskötési eljárás jelen határozatban történő megállapítása miatt a Hszr. utaló szabálya nem alkalmas a módosítás esetén irányadó szabályok végrehajtására.
- [284] A hálózati szerződések megszűnésére vonatkozó előírásokat a Hszr. általános rendelkezéseire tekintettel, a szolgáltatók számára irányadó szabályok, az általuk követendő szerződéskötési eljárás egyértelműsége, átláthatósága érdekében, a rendelkező részben foglaltak szerint állapítottam meg. E szabályok meghatározása során támaszkodtam a Hszr. rendelkezéseiben szereplő feltételekre, valamint a referenciaajánlatok jóváhagyására irányuló eljárások során szerzett tapasztalatokra.
- [285] A korábbi rendelkezések alapján nem volt megállapítható, hogy felszámolás vagy végelszámolás esetén mely időpontban nyílt meg a felmondási jog, továbbá, a felmondást a felszámolási eljárás megindításához fűző rendelkezés arra is lehetőséget adott, hogy a felszámolási kérelem benyújtása folytán megindított bírósági eljárás alapján az egyik fél a szerződést felmondja azt megelőzően, hogy a felszámolási kérelem megalapozottsága megállapítható lenne. A cégeljárás szabályainak a Hszr. hatályba lépése óta bekövetkezett változása indokolja továbbá a kényszertörlesztés esetének e körben való megfelelő szabályozását, e körülményekre és a szolgáltatók korábbi eljárásokban tett észrevételeire is tekintettel a rendelkező részben foglaltak szerint állapítottam meg a felszámolás, végelszámolás és kényszertörlesztés esetén lehető felmondás szabályait.
- [286] A rendkívüli felmondás új eseteként került szabályozásra az az eset, amikor a Jogosult Szolgáltató már nem minősül elektronikus hírközlési szolgáltatónak, ez esetben megfelelően biztosítani kell, hogy a Határozatban megfogalmazott kötelezettségek alanyaként fellépő, elektronikus hírközlési szolgáltató Kötelezett Szolgáltató számára megfelelő szabályozott módon felszámolható legyen a hálózati szerződéses jogviszony. Minderre tekintettel önálló, a Kötelezett Szolgáltató számára rendkívüli felmondási okot jelentő esetként, a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam meg ezt az esetet.

III.3.5. Számviteli szétválasztás

- [287] A számviteli szétválasztási kötelezettség alkalmazását az 1., 2., 3. számú érintett piacon jelentős piaci erejüként azonosított Kötelezett Szolgáltatókra a HF/1595-33/2011. számú határozat is előírta, a III.2.2. pontban elvégzett vizsgálatok pedig azt támasztják alá, hogy a kötelezettség fenntartása indokolt a rendelkező részben előírt tartalommal. A 4., 5., 6. számú érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított Kötelezett Szolgáltatók esetében a számviteli szétválasztási kötelezettség kirovása az elvégzett vizsgálatok alapján nem indokolt.
- [288] A számviteli szétválasztási kötelezettség pontos tartalma a HF/1595-33/2011. számú határozat I. számú mellékletében foglalt szabályokhoz képest változott. A változtatások főbb okai a következők voltak:
- A számviteli szétválasztási eljárások jóváhagyásával kapcsolatos eljárások során összegyűlt szabályozói tapasztalatok alapján a nem egyértelműen megfogalmazott módszertani szabályok pontosításra, illetve a felesleges ismétlődések megszüntetésére kerültek, annak érdekében, hogy a szabályok egyértelműsítésén keresztül a kötelezettség teljesítés feltételei javuljanak.
 - Az elmúlt évek szabályozói tapasztalatai alapján világossá vált, hogy néhány módszertani szabály esetében az adott szabály alkalmazása miatti szolgáltatói terhek nincsenek arányban a módszertani szabály alkalmazásából származó szabályozói információ hasznosságával. A szolgáltatói terhek csökkentése érdekében a Hatóság több ponton

egyszerűsítette, könnyítette az számviteli szétválasztási kimutatás összeállításával kapcsolatos előírásokat.

[289] A változtatások a következő területekre terjedtek ki:

- A módszertan szerkezete az átláthatóság és egyértelműség javítása érdekében átalakult. A tartalmilag a módszertani szabályok közé tartozó – korábban a modellel és kimutatással kapcsolatos követelmények után tárgyalt – FDC modellépítési lépésekkel kapcsolatos előírások megfelelő módon áthelyezésre kerültek a módszertani előírások közé.
- Az egyszerűsítés érdekében a Kötelezett Szolgáltatóknak a számviteli szétválasztási kimutatást a korábbi folyóáras költségelszámolás (CCA) és múltbeli költségelszámolás (HCA) helyett az elkövetkezőkben már csak kizárólag HCA alapon kell összeállítaniuk.
- Az **általános szabályok** tényleges tartalmuknak megfelelően felülvizsgálatra kerültek. Ennek megfelelően a valójában egyedi szabályokat tartalmazó előírások – ilyen pl. a korábbi 2. (1) d) és i) pont – tartalmuknak megfelelően áthelyezésre kerültek, az azonos tartalmak kiszűrésre, a CCA módszertannal kapcsolatos előírások törlésre kerültek. Ezen kívül a tartalmilag általános szabálynak minősülő, de a korábbi módszertanban a transzferek kialakításával kapcsolatban (3. (1) pont) tárgyalt, valójában a számviteli szétválasztás lényegét jelentő előírás átkerült az általános szabályok közé.
- A **transzferek kialakításával kapcsolatos előírások** jelentősen módosultak a korábbi határozathoz képest. A korábbi előírásban szereplő szabályozott nagykereskedelmi díjakon alapuló-, valamint CCA alapú transzferek helyett jelen határozatban foglalt módszertanban az üzletágak között HCA-FDC alapú transzferek kerülnek előírásra. A módosítást a szabályozás egyszerűsítése, valamint a – pure BU-LRIC alapú kötelezettség mellett – a szabályozott díj beépítésével kapcsolatos számítási nehézségek indokolják.
- Az alaphálózati és a kiskereskedelmi **bevételek elkülönített kimutatására** vonatkozó szabályok a korábbiakhoz képest részletesebb bontást írnak elő a Kötelezett Szolgáltatók számára. Annak érdekében, hogy a Hatóság a végződtetési díjakkal kapcsolatos szabályozás hatásait, illetve a végződtetési bevételek egyéb nagykereskedelmi bevételektől (pl. MVNO szolgáltatás számára nyújtott hálózati szolgáltatások bevételei) való megfelelő elkülönítés helyességét vizsgálni tudja, szükséges volt a korábbinál részletesebb bontás előírására. A kiskereskedelmi üzletág esetében a korábban kialakított, a bevételeket bevételi típus szerint bemutató struktúra a mobil piac fejlődése, a mobilinternet szolgáltatás megjelenése miatt már kevésbé volt alkalmas az egyes szolgáltatásokból származó bevételek bemutatására, elemzésére. Ez szükségessé tette a korábbinál részletesebb bontás előírását. Az ellenőrzési szempontok szintén a részletesebb bontás szükségességét támasztották alá, a korábbi – túlzottan összevont – kategóriák ugyanis jelentősen nehezítették a Kötelezett Szolgáltatók tevékenységének átfogó vizsgálatát. Megvizsgáltam a Kötelezett Szolgáltatók beadványait és megállapítottam, hogy a módosításoknak való megfelelés nem jelent aránytalan többletterhet a Kötelezett Szolgáltatók számára, mivel az általuk a számviteli szétválasztási kimutatások jóváhagyására irányuló eljárásokban benyújtott – főkönyvi számla szintű – kiinduló kimutatások alkalmasak arra, hogy a Kötelezett Szolgáltatók azokból a módszertan 10. pont 2. a) és 2. b) tábláiban előírt bevételi bontást előállítsák.
- A **kiskereskedelmi költségek, ráfordítások részletesebb bemutatásának** előírását a szabályozás hatásainak vizsgálatával, illetve a beadványok ellenőrzésével kapcsolatos szempontok indokolták. A korábbi határozatban előírt bontástól – amely a saját előfizetők számára nyújtott szolgáltatások kiskereskedelmi költségei tekintetében nem tartalmazott részletezést – eltérően a jelen határozatban előírt bontás lehetővé teszi a Hatóság számára, hogy közvetlenül vizsgálja a végződtetési díjakkal kapcsolatos szabályozás hatásait (a korábbiakban ez csak az beadványban található főkönyvi szinten megadott ráfordítások vizsgálatával volt lehetséges). A bontás finomításánál elsődleges szempont volt, hogy a társszolgáltatóktól igénybe vett hálózati szolgáltatásokkal kapcsolatos

ráfordítások elkülönüljenek az előfizetők számára történő értékesítéssel, az előfizetők kiszolgálásával kapcsolatos költségektől, illetve e két csoporton belül a ráfordítások tartalmuknak megfelelően is elkülönüljenek. Az így kialakított bontás pontosabban képezi le a mobil szolgáltatók tevékenységét és egyszerűsíti a kiskereskedelmi üzletághoz sorolandó tevékenységekkel kapcsolatos ráfordítások besorolásának ellenőrzését. Megvizsgáltam a Kötelezett Szolgáltatók beadványait és megállapítottam, hogy a módosításoknak való megfelelés ebben az esetben sem jelent aránytalan többletterhet a Kötelezett Szolgáltatók számára, mivel az általuk a számviteli szétválasztási kimutatások jóváhagyására irányuló eljárásokban benyújtott részletes kimutatások alkalmasak arra, hogy a Kötelezett Szolgáltatók azokból a módszertan 10. pont 2. b) táblájában előírt bevételi bontást előállítsák (a kiskereskedelmi ráfordítások megfelelő elkülönítéséhez eddig is szükség volt a 2. b) táblájában elkülönítetten bemutatni előírt ráfordítások pontos beazonosítására).

- Az **FDC-módszertan** és a módszertan esetében követendő **lépések** a korábban leírtak alapján megfelelő módon áthelyezésre kerültek a módszertani előírások közé és a módszertani lépések több helyen módosításra, illetve pontosításra kerültek. A CCA átértékeléssel kapcsolatos rendelkezések a CCA módszertan kivezetésével párhuzamosan törlésre kerültek a modellépítési lépések közül. Az egyértelműség és az egységes alkalmazás érdekében a költségek felosztásával kapcsolatos módszertani lépések pontosításra kerültek. Ennek keretében a módszertan a költségek homogén költségkategóriákról hálózati elemekre osztásával kapcsolatban részletesen meghatározza a különböző típusú (közvetlen, közvetett, általános) költségek felosztásának módját. Ezen felül az útvonaltényezőkkal kapcsolatos számítások pontosításra kerültek és az egyes hálózati elemekhez kapcsolódó szolgáltatásmennyiség meghatározására vonatkozóan új rendelkezés került elhelyezésre a modellépítés hatodik lépésében.
- A korábbi módszertan 7., 12. pontjaiban foglalt, a számviteli kimutatásokkal és adatszolgáltatással kapcsolatos rendelkezések a módszertan 8-9. pontjaiban kerültek elhelyezésre.
- Módosult az integrált Kötelezett Szolgáltató üzleti területeinek szétválasztására vonatkozó előírás. Az integrált működésből fakadó jellemzők megfelelő kezelése érdekében a költségek és ráfordítások felosztása esetén jelen határozatban lehetővé tettem, hogy az integrált Kötelezett Szolgáltató a költségeket a homogén költségkategóriák kialakítását követően ossza meg az üzletágak között. Ez a megoldás pontosabban illeszkedik az FDC-módszertan általános logikájába. A bevételek és az átlagos befektetett tőke felosztása során a Kötelezett Szolgáltatónak az eddigiekhez hasonlóan közvetlen besorolást kell alkalmaznia azzal, hogy a tárgyi eszközök és az immateriális javak esetében a felosztás későbbi allokációs lépésben is történhet, az értékcsökkenés felosztásánál alkalmazott módszernek megfelelően. A felsorolt változások eredményeként a költségfelosztás a Kötelezett Szolgáltató számára egyszerűbbé, az ok-okozati összefüggések egyértelműbbé és jobban átláthatóvá válnak.

[290] A számviteli szétválasztási kimutatások elkészítésével kapcsolatos szabályok módosítása tehát összességében szabályozói teher csökkenést jelentenek a Kötelezett Szolgáltatók számára, a CCA átértékelési kötelezettség megszüntetése jelentősen csökkenti a kimutatások elkészítéséhez szükséges erőforrások mennyiségét, ehhez képest a kimutatások részletezettségének kismértékű bővülése – a korábban leírtaknak megfelelően – nem jelent érdemi többletkötelezettséget.

[291] A kötelezettség teljesítésével kapcsolatos egyértelműség megteremtése érdekében a hatályba lépéssel kapcsolatos rendelkezéséhez kapcsolódóan rögzítettem a határozat közlésekor folyamatban lévő eljárások esetében alkalmazandó szabályokat.

III.4. Jogutódlás esetén alkalmazandó szabályok

[292] Az Eht. 26. §-a kifejezetten és a Ket.-től eltérően szabályozza a jogutódlást, azonban jelen határozat és eljárás sajátosságai okán indokoltnak láttam jelen határozat rendelkező részében részletesen és pontosan rögzíteni a Határozatban előírt, illetve módosított kötelezettségek kapcsán a jogutódlás esetén a Kötelezett Szolgáltató(k), illetve jogutódja(ik) által alkalmazandó szabályokat.

[293] A rendelkező rész II. pontjában foglalt szabályok előírására az alábbi ok miatt volt szükség:

- Az Eht. 26. § (2) bekezdése szerint a jogerős határozattal kötelezett ügyfél helyébe – amennyiben a kötelezettség célja és jogalapja a jogutóddal szemben is fennmarad – a Kötelezett Szolgáltató jogutódja lép, de az Eht. 62-65. §-a szerinti eljárás olyan speciális, általában kötelezettségek kiszabásával is együtt járó hatósági eljárás, amelyben a kötelezettségek jogutódlásáról célszerű speciálisan is rendelkezni.

[294] A Határozat rendelkező része – figyelemmel az eljárás és Határozat általánostól eltérő, speciális jogi jellegére – külön szabályt tartalmaz egyetemes (általános) és az egyedi (ügyleti) jogutódlás esetére.

- Egyedi (ügyleti) jogutódlás esetén – figyelemmel az Eht. 26. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezésre – az ügyleti jogutódo(ka)t terheli a jogelőd jelentős piaci erejű szolgáltatót terhelő valamennyi kötelezettség, az azt kirovó határozatban meghatározott tartalommal. Az ügyleti jogutódlás esetén tehát a jogutód valamennyi – jelen határozatban kiszabott, Kötelezett Szolgáltatót terhelő – kötelezettséget a Határozatban foglaltak szerinti tartalommal köteles továbbra is jogfolytonosan teljesíteni.
- Egyetemes (általános) jogutódlás eseteit a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: **Ptk.**) határozza meg. Tekintettel arra, hogy a felek magánjogi viszonyaiba történő beavatkozásra – így a Ptk. szerinti jogutódlási formák (átalakulás, egyesülés, szétválás) eseteinek külön vizsgálatára – hatáskörrel nem rendelkezem, ezért csak az Eht. 26. § (2) bekezdése által is szabályozott általános jogutódlás esetére általánosságban és csak a Határozattal érintett kötelezettségekre vonatkozóan rendeztem a jogutódlás kérdését. Az Eht.-ban szabályozott, az Elnök által kiszabható kötelezettségek egyrészt önmagukban is változatos képet mutatnak aszerint, hogy azok miképpen terhelik a Kötelezett Szolgáltatókat, másrészt az Eht. hatálybalépését követően már az Elnök határozza meg a jelentős piaci erejű szolgáltatókat terhelő kötelezettségek pontos tartalmát, ezért az általános jogutódlás esetére előírt rendelkezés szerint a jelentős piaci erejű szolgáltatót jelen határozat alapján terhelő kötelezettség annak Határozatban meghatározott céljához, jellegéhez és tartalmához igazodva fogja terhelni a jogutódo(ka)t. Ebből következően mindig a jogutódlás konkrét esetében állapítható meg az, hogy a jogutódot miképpen terhelik a korábbi kötelezettségek, figyelembe véve azt, hogy az Eht. értelmében a Kötelezett Szolgáltató jogutódját csak akkor nem terhelik a jogelőddel szemben jogerős határozatban megállapított kötelezettségek, ha a kötelezettség célja és jogalapja a jogutóddal szemben már nem áll fenn.

[295] A jogutódlásra vonatkozó rendelkezések egyebekben az Eht. 26. §-án és a Ket. 16. §-án alapulnak.

B. fejezet

Együttműködés a Gazdasági Versenyhivatallal

A GVH álláspontja a BI/30556-20/2014. számú határozattervezet

A GVH előjáróban jelezte, hogy a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló, többször módosított 1996. évi LVII. törvény 38. § (2) bekezdése értelmében a jövőben folytatandó versenyfelügyeleti eljárásokban a jelen álláspontban foglaltak a GVH Versenytanácsát nem kötik. Ennek megfelelően a tárgyban megjelölt elektronikus hírközlési piacokkal kapcsolatos konkrét versenyfelügyeleti eljárásokban a GVH Versenytanácsa az Elnök határozataiban meghatározottól eltérő piacokat határozhat meg, illetőleg az egyes vállalkozások piaci helyzetét, gazdasági erőfölényes pozícióját eltérően ítélni meg. Mindez az Európai Unió Bizottságának piacelemzéséről és a jelentős piaci erő értékeléséről szóló iránymutatása (a továbbiakban: Iránymutatás) 25. pontjában is foglaltakkal összhangban van. Tekintettel ugyanakkor a jogbiztonság és a jogalkalmazás kiszámíthatóságának általános követelményére, valamint az Iránymutatás 24-25. pontjából kiolvasható azon célkitűzésre, hogy az ilyen eltérések csak valóban indokolt esetben forduljanak elő, a GVH az ilyen ügyek vizsgálati szakaszában a két hatóság között létrejött megállapodásnak megfelelően a jogalkalmazás egységének megőrzése érdekében konzultálni fog a Hatósággal.

A GVH egyetértett a határozattervezet azon megállapításával, amely szerint a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil-rádiótelefon hálózatban” megnevezésű nagykereskedelmi piac továbbra is érintett piacnak tekintendő, továbbá azzal, hogy e piacon több elkülönült érintett piac azonosítható, és az azonosított szolgáltatók jelentős piaci erővel rendelkeznek. Egyetértett továbbá a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kötelezettségeinek fenntartásával, illetve módosításával, valamint a jelentős piaci erejüként azonosított új szolgáltatókra történő kiszabásával.

A GVH álláspontját tudomásul vettem.

A GVH véleménye szerint részletesebben szükséges kitérni arra, hogy a TESCO MBL vonatkozásában a Hatóság mely tényekre alapozza a szolgáltató jelentős piaci erejüként történő azonosítását. Míg a többi jelentős piaci erejű szolgáltató megkeresésére a határozattervezet részletesen kitér, addig a TESCO MBL megkeresését, a vele szemben történő piacelemzési eljárás lefolytatását nem említi meg a 31. oldalon.

A határozattervezet indokolásának egyes bekezdései, különösen a 32-33. oldalon az érintett szolgáltatók számára történő hivatkozások nem állnak összhangban a tervezet egyéb pontjaival, ezért e részek felülvizsgálatát javasolta.

A GVH véleményére figyelemmel a határozattervezet szöveget megvizsgáltam, és megállapítottam, hogy a TESCO MBL jelentős piaci erejű szolgáltatóként történő azonosítására vonatkozó, a közigazgatási hatósági döntések indokolására vonatkozó jogszabályi követelményeknek megfelelő részletes indokolást a határozattervezet Indokolás A. fejezet II. része tartalmazza, amelyhez képest nem szükséges a TESCO MBL jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként történő azonosítását megalapozó további indokok, tények és körülmények kifejtése.

Megjegyzem, hogy az Indokolás bevezető része (29-34. o., így a 31. oldalon olvasható szöveg) az eljárás általános jellemzőinek leírására és az eljárási cselekmények ismertetésére vonatkozik, nem a jelentős piaci erejüként történő azonosítást megalapozó indokokat mutatja be. Ennek keretében az indokolás kifejti azt is, hogy milyen tények, körülmények alapján minősültek ügyfélnek az utóbb jelentős piaci erejüként azonosított és kötelezettségekkel terhelt szolgáltatók. Azon szolgáltatók vonatkozásában (Magyar Telekom, TESCO MBL, Telenor, Vodafone),

amelyeknél az adatszolgáltatási eljárásokban feltárt adatok, azok feldolgozása alapján megállapítható volt, hogy ténylegesen nyújtják a tárgyban szolgáltatást – ami alapján ügyfélnek minősülnek – az ügyféli jogállás ténybeli alapjának külön, további ismertetése az indokolási kötelezettség terjedelmére nem volt szükséges, e szolgáltatók – így a TESCO MBL – ügyféli jogállására utal a határozattervezet indokolása (29. o. 3-6. bekezdése).

Ezzel szemben, azon szolgáltatóknál, amelyek a tényleges szolgáltatásnyújtást utóbb, az adatszolgáltatási eljárásokban előálló adatok feldolgozását követően, közvetlenül a piacelemzési eljárás megindítását megelőzően kezdték meg (Netfone, UPC), megállapítottam, hogy külön indokolt azon körülményekre hivatkozni, amelyek e szolgáltatók ügyféli jogállását megalapozták (ez olvasható a 31. o. 1-3. bekezdésében).

Az egyéb szolgáltatók ügyféli jogállását megalapozó, továbbá a Netfone-nel és a UPC-vel szemben történt eljárásindítást megalapozó további indokokat részletesen az eljárást megindító, az iratanyag részét képező, a határozattervezet 31. oldalán hivatkozott számú végzések tartalmazzák.

Minderre figyelemmel jutottam arra a következtetésre, hogy az Indokolás bevezető részének TESCO MBL tekintetében történő, ilyen értelmű kiegészítése nem szükséges.

Az érintett szolgáltatók számára történő hivatkozásokkal kapcsolatos álláspontra figyelemmel a határozati indokolás szövegezését megvizsgáltam, és a szükséges helyeken pontosítottam azt.

A GVH a határozattervezet II. fejezetének II.4. pontjával kapcsolatban megfontolásra ajánlotta az 5. piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató által nyújtott szolgáltatás részletesebb leírását, a 4. és 6. piacon szolgáltatást nyújtó szolgáltató szolgáltatásának leírásához hasonlóan.

Az 5. piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató által nyújtott szolgáltatás részletesebb leírását a határozattervezet Indokolás A. Fejezet [13]-[14] szakaszai tartalmazzák. Az 5. piac a hívásvégződtetés szolgáltatás nyújtása és az ehhez kapcsolódó elszámolás szempontjából nem tekinthető speciálisnak, így az 4. és 6. piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókkal kapcsolatban a II.4. pontban vizsgált – a szolgáltatásnyújtásra és a végződtetési díj elszámolására vonatkozó – szempontok további részletes vizsgálata a UPC esetében e pontban nem szükséges.

A GVH egyetértett azzal, hogy a szolgáltatói alkalmazkodást segítő glide path további fenntartása a határozattervezetben foglaltaknak megfelelően nem indokolt, abban az esetben, ha a végződtetési díj mértékének költségalapú meghatározása helytálló.

A GVH álláspontját tudomásul vettem.

C. fejezet

Egyeztetés az érdekeltekkel

Szolgáltatók és társadalmi szervezetek észrevételei a határozat tervezetéhez

Jelen határozat tervezetét 2014. december 3-án, BI/30556-21/2014. számon az Eht. 40. § (1) bekezdés a) pontjának megfelelően, az érdekeltekkel folytatott egyeztetés érdekében tettem közzé.

Az egyeztetés során az észrevételeket előterjesztők által levélben kifejtett észrevételeket összefoglalva idézem, válaszaimmal együtt.

C/1.

A DIGI Távközlési és Szolgáltató Zrt. (a továbbiakban: DIGI) észrevételei
--

1.1. A DIGI általános megállapításai

A DIGI megjegyezte, hogy a határozattervezetet örömmel fogadta, azzal alapvetően egyetért és szükségesnek tartja a tervezeten alapuló mielőbbi döntés meghozatalát.

<i>Az észrevételt tudomásul vettem.</i>

Álláspontja szerint fokozni kell versenyt a mobilpiacon, mivel a szolgáltatások árai túl magasak, a szolgáltatók stabil bevételeiket egyrészt a hívásdíjakból, másrészt a túl magas csomagárakból biztosítják. A DIGI észrevételében jelezte, hogy valódi költségalapú hívásvégződtetési díjakra van szükség, annak érdekében, hogy a hatékonyság növelése és az egyenlő versenyfeltételek biztosítása fokozza a versenyt. Az alkalmazott árszint nagyon magas és elavult, hazánkban van az egyik legmagasabb mobil hívásvégződtetési díj, és a piacelemzés is késésben van. Az alacsonyabb hívásvégződtetési díjak kedvezően hatnak a fogyasztásra és a magasabb hívásidőtartam ellensúlyozza a kisebb bevételeket, amit illetően megjegyezte, hogy a Magyarországhoz hasonló méretű vagy fejlettségű piacokon lényegesen alacsonyabbak a díjak.

Minderre figyelemmel fontos, hogy az Elnök mielőbb valódi költségalapú és egységes mobil hívásvégződtetési díjakat vagy díjplafont állapítson meg a mobilpiac valamennyi szereplője számára, beleértve a virtuális mobilszolgáltatókat. Fontos az is, hogy a díjak előreláthatók és megfelelően tervezhetők legyenek, illetve, hogy a módszertan megismerhető és észrevételezhető legyen, amire a tervezet alapján a szolgáltatóknak lehetősége volt. Fontos felhívni a figyelmet a további díjcsökkentés mihamarabbi szükségességére, és minden további indokolatlan késedelem komoly károkat eredményez a magyar fogyasztók számára.

A DIGI kifejtette, hogy az árak csökkentésében és a fogyasztók számára nyújtott szolgáltatások színvonalának növekedésében a legfontosabb a hatékony verseny biztosítása és a költségalapú díjmegállapítás azzal az előnnyel jár, hogy az kisebb előfizetői hívásdíjat eredményez, másrészt megakadályozza, hogy az egyik előfizetői csoport finanszírozza a másikat.

Az EU-s átlagos mobil hívásvégződtetési díjak más nem európai piacokhoz, illetve a helyhez kötött hívásvégződtetés díjaihoz viszonyítva is magasak, ami önmagában jelentős költségtöbbletet eredményez az európai fogyasztók számára. Számos nemzetközi példa van arra, hogy az alacsonyabb díjak kedvezően hatnak a fogyasztásra és a magasabb hívásidőtartam ellensúlyozza a kisebb bevételeket, ugyanakkor egyes tanulmányok nem feltétlenül tartják igazolhatónak a mobil hívásvégződtetési díjak egyértelmű pozitív hatásait. A csökkentés önmagában nem univerzális eszköz, de a hatékonyság és az egyenlő versenyfeltételek érdekében szükséges mihamarabb a valódi költségalapú díj bevezetése.

A DIGI megjegyezte, hogy az időközben belépők terhére is szükséges a költségalapú díj előírása. Megjegyezte továbbá, hogy egy túlságosan alacsony díj bevezetése veszélyt jelenthet a hálózatfejlesztésre nézve, de Magyarországon nem látszik a nyoma annak, hogy a mobilszolgáltatók megfelelő mérték alá csökkentenék a beruházásaikat. Megfontolandó lehet a konkrét díj előírása helyett egy díjplafon bevezetése, amely alatt a szolgáltatók szabadon állapíthatnák meg díjaikat, így ugyanis a szolgáltatóknak lehetőségük van a hatékonyságuk növekedése esetén tovább csökkenteni az árszintet, így tovább fokozva a versenyt.

Az átláthatóság kötelezettségén belül a kellően és megfelelően részletezett referenciaajánlat képes kezelni a kiegészítő szolgáltatások árával összefüggő, nem árjellegű piactorzító magatartásokat, valamint kellően támogatni az egyenlő elbánást, továbbá megakadályozni, hogy a piacra lépést ne akadályozzák vagy ne nehezítsék, és indokoltnak látszik e kötelezettség előírása.

A DIGI hangsúlyozta, hogy a költségalapú mobil hívásvégződtetési díjak fokoznák a versenyt, növelnék a szolgáltatók hatékonyságát és végső soron alacsonyabb árakhoz vezetnének. A telekommunikáció egyre inkább adatalapúvá válik, és a hálózatok is IP-alapon fognak működni, ami költséggel jár, de az nem adhat indokot a hívásvégződtetési díjak magasán tartására. A díjak magasán tartása lehetőséget ad a hálózati fejlesztések elhalasztására, ezzel csökkentve a hatékonyságot és lassítva a fejlődést, ami összességében Magyarország versenyképességét veszélyezteti, káros a gazdaságnak és a fogyasztóknak.

A jelenleg igen magas árakon elérhető korlátlan csomagok is bizonyítékai annak, hogy a végződtetési díjak lényegében a hívások időtartamától függetlenül beárazhatók és a használatnak megfelelő adatforgalom is biztosítható. A magas árak és az alacsony használati mutatók egyértelműen a verseny hiányára vezethetők vissza.

A DIGI ezen észrevételei döntően a szolgáltatónak az elektronikus hírközlési ágazati szabályozással összefüggő általános álláspontját foglalják össze.

A DIGI általános álláspontját összefoglaló megjegyzések nem a határozattervezet tartalmára vonatkoznak, a határozattervezet tételes megállapításai tekintetében nem releváns észrevételek, így a hatásköri és területi korlátokra tekintettel itt külön ki nem fejtett fenntartásokkal a DIGI véleményét tudomásul véve, ezen észrevételeket figyelmen kívül hagytam.

A DIGI-nek a végződtetési díjak új belépőkre való kiterjesztésének szükségességével kapcsolatos észrevételét figyelmen kívül hagytam. Az ugyanis, hogy a szabályozás ex-ante jellegű, önmagában még nem jogosítja fel a Hatóságot, hogy a szabályozás esetleges vagy lehetséges jövőbeli alanyi körének változása miatt a Hatóság már előzetesen, a konkrét piacelemzés szempontjából a piacelemzés hatálya alá tartozó tárgyi piacon még „jelen nem lévő”, azaz a Ket. 15. §-a alapján ügyfélként az eljárás lefolytatása idején még nem azonosítható alany vonatkozásában bármilyen megállapítást tegyen vagy intézkedéseket helyezzen kilátásba. Ezért azon szolgáltató, amely jelenleg nem ügyfél (és utóbb sincs mód kiterjeszteni rá az eljárást), nem lehet alanya a döntésbe foglalt kötelezettségeknek sem, ahogy egyébként egy még létre sem jött, de a következő piacelemzési határozat kibocsátását – ha a jövőben is sor kerül ilyen intézkedésre – megelőzően piacra lépő vállalatra sem állapítható meg kötelezettség a piacelemzési határozatban, mint egyedi hatósági döntésben.

A DIGI árplafon bevezetésére vonatkozó észrevételével kapcsolatban lásd az 1.2.2. pontban a hasonló észrevételre adott választ.

1.2. A DIGI konkrét észrevételei

1.2.1. A DIGI álláspontja szerint a szabályozás kiterjesztése a 'full MVNO' szolgáltatókra kifejezetten előnyös, és hozzájárulhat az egységes versenyfeltételek megteremtéséhez. Fontosnak tartja az általános áremelkedés hatásának további vizsgálatát, mert a kiskereskedelmi

hívásdíjak egyre kisebb szerepet játszanak a fogyasztók költségeiben. A későbbiekben indokolt a nem menedzselte VOIP-szolgáltatások hatásának további vizsgálata.

A mobiltelefonra telepített alkalmazásokkal megvalósított nem menedzselte VoIP hívások általi helyettesítést részletesen vizsgáltam a határozattervezet Indokolás A. Fejezet 1.4.2.1.2.4. pontjában és megállapítottam, hogy a funkcionalításban és a minőségben meglévő különbségek, az ilyen szolgáltatások korlátozott elérhetősége és az azokat ténylegesen használó szűk felhasználói kör miatt ezek a hívások a piacelemzés előrettekintő időtávján nem tekinthetőek a mobil hívószámra irányuló hívások helyettesítőjének. Természetesen a későbbi piacelemzések során a helyettesítést lehetőségét minden esetben újra vizsgálni szükséges. Az észrevétel nyomán ennek megfelelően jelen határozat módosítása nem indokolt.

1.2.2. Az átláthatóság kötelezettséggel összefüggésben a DIGI fontosnak tartotta a referenciaajánlat elkészítését valamennyi, de legalább a saját hálózattal rendelkező szolgáltató számára.

Az átláthatóság körében a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatókra az átláthatóság kötelezettség körében nem írtam elő az Eht. 103. §-ban alapján a referenciaajánlat készítéssel kapcsolatos kötelezettséget. A kötelezettségek – így az átláthatóság kötelezettség – kirovását megalapozó lehetséges versenyt korlátozó magatartásformákat a határozattervezet Indokolás A. Fejezet III.3.1. pontja, az egyes versenyt korlátozó magatartásformáknak leginkább megfelelő, arányos és indokolt kötelezettségek értékelését a III.3.2. pontja, míg a kötelezettségek tartalmával kapcsolatos részletes indokolást a határozattervezet Indokolás A. Fejezet III.3. pontja tartalmazza. Az átláthatóság kötelezettség jelentős szigorítását sem az erőfölényes helyzetben bekövetkezett változás, sem az átláthatóság kötelezettség alkalmazásával kapcsolatos szabályozói tapasztalatok nem indokolják, ilyen körülményt, piaci problémát a DIGI sem mutatott be az észrevételében. Az észrevétel nyomán ennek megfelelően jelen határozat módosítása nem indokolt.

Az egyenlő elbánás kötelezettséget illetően DIGI fontosnak tartotta az üzletágak valódi elválasztását és a számviteli szétválasztás részletesebb ellenőrzését.

A határozattervezet Indokolás A. Fejezet III.2. és III.3. pontjaiban részletesen vizsgáltam, hogy mely kötelezettségek kirovása indokolt az azonosított versenyt korlátozó magatartásformák kezelésére, illetve azt is, hogy az előírt kötelezettségek milyen formában és tartalommal indokoltak és arányosak. A kötelezettségek kirovását megalapozó lehetséges versenyt korlátozó magatartásformákat a határozattervezet Indokolás A. Fejezet III.3.1. pontja, az egyes versenyt korlátozó magatartásformáknak leginkább megfelelő, arányos és indokolt kötelezettségek értékelését a III.3.2. pontja, míg a kötelezettségek tartalmával kapcsolatos részletes indokolást a határozattervezet Indokolás A. Fejezet III.3. pontja tartalmazza. Az egyenlő elbánás és a számviteli szétválasztás kötelezettség tartalmát ennek megfelelően állapítottam meg, azok további szigorítása nem indokolt, ezt megalapozó körülményt, piaci problémát a DIGI sem mutatott be az észrevételében. Az észrevétel nyomán ennek megfelelően jelen határozat módosítása nem indokolt.

A hozzáférés és összekapcsolás kötelezettség vonatkozásában a DIGI örömmel látta a kötelező összekapcsolás és a technológiasemlegesség érdekében javasolt, valamint a hálózati szerződésekre vonatkozó újabb rendelkezéseket, ugyanakkor javasolta, hogy ha helymegosztás kialakításához építési engedély szükséges, és a kötelezett szolgáltató a szerződéskötést követő 15 napon belül nem nyújtja be az engedélykérelmet, azt a jogosult szolgáltató is megtehesse. Referenciaajánlat-tételi kötelezettség hiányában a DIGI hálózati mintaszerződés előírását javasolta.

A DIGI szabályozás általános jellegére vonatkozó észrevételét tudomásul vettem, az építési engedély jogosult általi kérelmezésével összefüggő észrevételét figyelmen kívül hagytam.

A határozatban az engedélykérelem benyújtására vonatkozó határidővel kapcsolatos előírás ugyanis értelemszerűen olyan esetben lesz alkalmazható/alkalmazandó, ha a Kötelezett Szolgáltató más jogági (polgári jogi) és építésügyi rendelkezések alapján építési engedélyezési eljárás kezdeményezésére köteles, és nem rendelkezem hatáskörrel a vonatkozásban, hogy jelen határozat, mint elektronikus hírközlési ágazati szabályozó intézkedés keretében építésügyi jellegű – és különösen az építési engedélyezési eljárás egyes jellemzőit közvetlenül befolyásoló – előírásokat határozzak meg.

A referenciaajánlat-tételi kötelezettséggel kapcsolatban továbbá megjegyzem, hogy az átláthatóság kötelezettség jelentős szigorítását sem az erőfölényes helyzetben bekövetkezett változás, sem az átláthatóság kötelezettség alkalmazásával kapcsolatos szabályozói tapasztalatok nem indokolják, és ennek alátámasztására a DIGI sem fogalmazott meg kifejezett, érdemi indokokat, ezért az észrevételt figyelmen kívül hagytam.

A költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség vonatkozásában a DIGI örömmel fogadta a költségalapú díj mértékét. A DIGI árplafon bevezetését javasolta, amely jobban ösztönöz a hatékonyság elérésére, mert árversenyre teremt lehetőséget. Álláspontja szerint a szimmetrikus díjak alkalmazása előnyös, a piac összetétele nem támasztja alá az aszimmetriát.

A DIGI egyetért a költségalapúság kötelezettség kiegészítésével, ha a kötelezett szolgáltató az összekapcsolást más vállalkozás eszközeivel vagy egyéb szolgáltatás igénybevétele útján valósítja meg. Elősegítené a hatékony versenyt, és kevesebb lehetőséget adna a jogvitára, ha a Hatóság megállapítaná az IP-alapú elszámolás módszerét. Indokolt továbbá a költségalapú díjak azonnali bevezetése, glide path nélkül.

A költségalapúság kötelezettség keretében az árplafon alkalmazása nem tekinthető a versenyt korlátozó magatartásformának megfelelő szabályozói eszköznek, mivel az lehetővé teszi a díjak megkülönböztetését (árdiszkrimináció). Az árplafon tehát nem felel meg a feltárt piaci problémának, rontja a piaci viszonyok átláthatóságát, továbbá mind a díjak szolgáltatók közötti alkalmazása, elszámolása, mind a díjalkalmazás szabályozói ellenőrzése során jelentős addicionális adminisztratív terheket generál (jogviták, hatósági eljárások). Az észrevétel nyomán ennek megfelelően jelen határozat módosítása nem indokolt.

A DIGI a számviteli szétválasztási kötelezettséggel összefüggésben jegyezte meg, hogy e kötelezettség előírása az MVNO-k esetében az iparági és hazai tapasztalatok elemzése mellett indokolt lehet.

A határozattervezet Indokolás A. Fejezet [201] és [204] szakaszaiban foglaltak alapján megállapítható, hogy a virtuális mobil szolgáltatók esetében nem indokolt a számviteli szétválasztási kötelezettség előírása. Ennek megfelelően jelen határozatban nem indokolt a kötelezettség előírása a 4., 5. és 6. piacon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatók számára. Az észrevétel nyomán ennek megfelelően jelen határozat módosítása nem indokolt.

C/2.

Az INVITEL Távközlési Zrt. (a továbbiakban: Invitel) észrevételei

Az Invitel üdvözölte a határozattervezet megjelenését és várja annak – különösen a díj tekintetében – változatlan tartalommal történő mielőbbi hatálybalépését.

Az észrevételt tudomásul vettem.

Az Invitel kifejtette, hogy az egyik legnagyobb mobil hívásvégződtetési szolgáltatást igénybevevő, így nagykereskedelmi partnerként közvetlenül érintett a mobil rádiótelefon szolgáltatók részére történő kifizetésekben keresztül. A határozattervezet alapján a mobil hívásvégződtetési díj alapja a szolgáltatásnyújtáshoz kapcsolódó tényleges költség lesz, és ezzel végérvényesen megszünteti a

mobil illetve vezetékes hálózatban történő végződés között 20 évig fennálló aszimmetriát, amely azt eredményezte, hogy jelentős tételek (forintmilliárdok) kerültek transzferálásra a vezetékes telefonszolgáltatóktól a mobilszolgáltatók részére, miközben a vezetékes telefon versenyképessége csökkent. A hazai piac sajátossága miatt a kifizetések nem egyformán érintették a mobil rádiótelefon szolgáltatókat, hiszen a legnagyobb vezetékes telefon piaci részzel rendelkező Telekom-csoport egyben a legnagyobb mobil telefonszolgáltató is. A piaci verseny dinamikája pedig végső soron minden bizonnyal azt fogja eredményezni, hogy a fogyasztók is előnyösebb helyzetbe kerülnek.

Az elmúlt évek tapasztalata alapján az Invitel feltételezte, hogy a mobil rádió-telefonszolgáltatók vitatni fogják a díjat, a piachatózatot és élni fognak a nyitva álló valamennyi jogorvoslati lehetőséggel, beleértve a határozat végrehajtásának felfüggesztésével.

Mivel e megjegyzések a határozattervezet tételes megállapításai tekintetében nem releváns észrevételek, azokat – az Invitel álláspontját tudomásul véve – figyelmen kívül hagytam.

C/3.

A Magyar Telekom észrevételei

3.1. A Magyar Telekom általános észrevételei

A Magyar Telekom hiányolta annak szempontjait a határozattervezetből, hogy a Hatóság miért késlekedett a határozattervezet közzétételével, és milyen piaci hatások indokolták a tárgyi határozattervezet közzétételének időzítését. Véleménye szerint továbbá a tervezet nem ad választ arra, hogy a Hatóság miért vezet be egy lépésben, az európai országok átlagához képest jelentős mértékben alacsonyabb díjszintet. Álláspontja szerint a határozattervezet időzítése nem időszerű, tekintettel arra, hogy várhatóan új szereplő fog piacra lépni.

A határozattervezet közzétételének késedelmére vonatkozó észrevétel – azaz, hogy az egyrészt késedelmesen történt meg, másrészt, hogy annak szempontjait a határozattervezet nem tartalmazza – kapcsán eljárásban szükséges megjegyezni, hogy a Magyar Telekom fenti általános megjegyzése önellentmondást takar. Egyrészt hiányolja a tervezetből azokat a szempontokat, hogy a Hatóság miért késlekedett a határozattervezet közzétételével, ugyanakkor azt is megemlíti, hogy véleménye szerint a határozattervezet közzététele még nem időszerű, mivel várhatóan új belépő fog piacra lépni.

Az észrevételt arra tekintettel hagytam figyelmen kívül, hogy az Eht. 65. § (1) bekezdése tükrében a közzététel késedelmére nem értelmezhető, erre vonatkozó indokait a Magyar Telekom nem fejtette ki. Az eljárás megindítására 2014. november 13-án került sor, és ehhez képest már 2014. december 3-án közzétettem a határozat tervezetét. A Magyar Telekom új belépővel és a határozattervezet későbbi időpontban való közzétételével kapcsolatos észrevételére a választ lásd a 3.2.2. pontban.

Nem megalapozott a Magyar Telekom azon megállapítása sem, amely szerint a határozattervezet nem ad választ arra, hogy mi indokolja a díjak egy lépésben történő bevezetését. A határozattervezet és annak Függeléke részletes indokolást tartalmaz a díj kialakításának módjával és a díj mértékével, valamint a díj bevezetésével kapcsolatban. A díjak azonnali bevezetésével kapcsolatos döntési szempontokat a határozattervezet Indokolása az A. Fejezet [259] szakaszában tartalmazza, ugyanakkor ezen indokokhoz képest a Magyar Telekom semmilyen olyan tényre, körülményre nem hivatkozott, amire figyelemmel az észrevételt akár csak megfontolás tárgyává lenne szükséges tenni.

Minderre figyelemmel ezen észrevételeket figyelmen kívül hagytam.

3.2. A Magyar Telekom piaci szereplőkre vonatkozó észrevételei

3.2.1. A Magyar Telekom egyetértett a Hatóság azon szándékával, hogy több szolgáltatót azonosított jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként. Jelenleg 11 bejelentett szolgáltató van, viszont a tervezet indokolása üzleti titokra hivatkozással nem tartalmazza azokat az információkat (üzleti titokra hivatkozva), amelyek alapján a döntés született a kötelezettekről. Emiatt a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása kérdésében nem lehetséges érdemi észrevételeket tenni.

A Hatóság az ügyfél által megjelölt üzleti titkokat üzleti titokként köteles kezelni; biztosítani, hogy az üzleti titok sértetlenségéhez fűződő érdek ne sérüljön, továbbá azokat nem teheti közzé az érdekeltekkel folytatott egyeztetés során. Ennek terjedelmét elsősorban az ügyfél általi minősítés határozza meg. A Hatóságnak csak szűk körben – kifejezetten, ha a jogalkalmazás megfelelő gyakorlása, a jogérvényesítés, vagy ha az ügyfelek jogainak gyakorlása érdekében indokolt – van lehetősége arra, hogy az ügyfelet a minősítés feloldására hívja fel, illetve, hogy ha az ügyfél felhívásra nem oldja fel a zárt adatkezelést, maga intézkedjen annak feloldásáról.

A Hatóságnak egyebekben saját mérlegelése alapján – az Eht. 33. § (6) és (7) bekezdésében foglalt esetkörökön kívül – nincs lehetősége arra, hogy az üzleti titok ügyfél által meghatározott körét szűkítse, kiterjessze, vagy, hogy az üzleti titokhoz való hozzáférést a másik fél számára lehető tegye.

Az Eht. és a Ptk. üzleti titok kezelésére vonatkozó rendelkezéseiből következően az üzleti titok gazdája mindvégig az marad, aki azt üzleti titoknak minősítette, az által, hogy a Hatóság azokat felhasználja, azok üzleti titkos jellege nem változik meg. E követelményekre figyelemmel az érdekeltekkel folytatott egyeztetés céljából a Hatóság az üzleti titkot nem tartalmazó változatot tette közzé, egyébként az üzleti titkot tartalmazó teljes, valamint az egyes szolgáltatók üzleti titkos adatait – akár iratbetekintés céljából – külön-külön tartalmazó változatok az iratanyag részét képezik.

Az egyes – nem hálózati szolgáltatói – üzleti modellek Magyar Telekom által hivatkozott A. fejezet 1.2.2. pontban foglalt vizsgálata a tekintetben bír relevanciával a határozat indokolása szempontjából, hogy annak eredményeként határozhatók meg a piacmeghatározás keretében azon, a Netfone, a TESCO MBL és a UPC által nyújtott, a kiinduló szolgáltatásnak megfelelő szolgáltatások, amelyek utóbb a jelentős piaci erejű szolgáltatóként történő azonosítás alapját fogják képezni. Azaz e határozati megállapítások – tekintettel arra, hogy a Hatóság hat elkülönül piacot azonosított – az adott piacon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltató esetében bír relevanciával. Tekintettel arra, hogy a Magyar Telekom hálózati szolgáltató, aki az e pontban megjelölt „Szolgáltatás saját mobil rádiótelefon-hálózaton” tevékenységet folytatja, és a Hatóság a Magyar Telekomot a „Beszédcélú hívásvégződtetés a Magyar Telekom rádiótelefon-hálózatában Magyarország területén” elnevezésű piacon azonosította jelentős piaci erejű szolgáltatóként, ezért sem az ügyféli jogállását, sem az általa nyújtott szolgáltatáson alapuló piacmeghatározást, sem jelentős piaci erejűként történő azonosítását nem befolyásolja az, hogy egyébként más szolgáltatók esetében milyen üzleti modelleken alapul a kiinduló szolgáltatásnak megfelelő szolgáltatás nyújtása, és az miként alapozza meg a jelentős piaci erejűként történő azonosítást, így a határozati indokolás e részei nem a Magyar Telekomra, mint ügyfélre és jelentős piaci erejű szolgáltatóra vonatkoznak. Erre figyelemmel megállapítható, hogy a Hatóság nem tudott olyan körülményt azonosítani, amely az Eht. 33. § (6) bekezdésben foglaltak alkalmazását felvetette volna.

A Magyar Telekom szintén nem fejt ki, hogy a határozattervezet Indokolás A. fejezet „Piacmeghatározás” ([1]-[92] szakasz) részének négy szakaszát részben érintő – üzleti titok védelme érdekében történt – kitakarásának feloldása mennyiben és milyen okból lenne szükséges ügyféli jogainak gyakorlása érdekében ahogyan a vonatkozásban sem részletezi észrevételét, hogy a felsorolt, nyilvántartásban szereplő egyes szolgáltatók esetében álláspontja szerint szükséges lenne-e a jelentős piaci erejűként történő azonosítás, és ha igen, azt mi indokolja. A listában szereplő szolgáltatókkal kapcsolatban megjegyzendő, hogy a piacelemzési eljárást megalapozó adatszolgáltatásba a Hatóság valamennyi, a listában szereplő szolgáltatót

bevonta, a beérkezett adatok és a rendelkezésre álló információk alapján megvizsgálta az egyes szolgáltatók által nyújtott szolgáltatásokat, az általuk követett üzleti modellt, amit figyelembe vett a határozattervezet összeállításánál.

Minderre tekintettel az észrevételt figyelmen kívül hagytam.

3.2.2. A Magyar Telekom kifejtette továbbá, hogy a frekvenciapályázaton a DIGI is sikeresen pályázott, ezzel egy új, negyedik mobilhálózat üzemeltetésére szerzett jogot. A DIGI az elnyert frekvenciablokk birtokában beléphet a mobil hangpiacra úgy, hogy a hívásvégződtetési díját kereskedelmi alapon határozza meg. A határozat kiadásának időzítése a fentiek miatt aggályos, súlyosan egyenlőtlen helyzetbe hozza a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókat. A határozattervezet nem tartalmaz arra vonatkozó leírást, hogy a DIGI piacra lépése esetén milyen hatósági intézkedések várhatók a leírt hatás elkerülésére.

Elvileg a DIGI piacra lépése után a Hatóság újabb piacelemzési eljárás lefolytatására lenne köteles, azonban a Magyar Telekom megítélése szerint (melyet a Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa 2009-ben megerősített egy állásfoglalásban) a normál piacelemzési menetrendtől eltérni nincs gyakorlati lehetőség.

Minderre figyelemmel a Magyar Telekom kérte a jelen eljárásban hozott határozattervezet visszavonását, másodsorban pedig azt, hogy a DIGI piacra lépése esetén önkéntes díjalkalmazással vagy a soron kívüli piacelemzési eljárás lefolytatásával az Elnök kötelezze a DIGI-t a szabályozott díj és a határozat által előírt további kötelezettségek alkalmazására.

Az ügyfélnek minősülők körére, továbbá a jelentős piaci erejű szolgáltatóként történő azonosításra vonatkozó kritériumokat részletesen tartalmazza a határozati indoklás, és ezekre figyelemmel, a DIGI helyzetére is tekintettel állapítható meg, hogy nem áll fenn olyan tény, körülmény, ami akár a DIGI ügyféli jogállását megalapozná, ügyféli jogállás hiányában pedig a jelentős piaci erejűként történő azonosítás sem lehetséges. Hangsúlyozom továbbá, hogy az ügyféli jogállást megalapozó tényleges szolgáltatásnyújtás hiányában egyébként a jelentős piaci erő fennállása nem is értelmezhető.

Ahogy a Magyar Telekom is idézi beadványában a határozattervezet szövegét, az adott piacon ténylegesen szolgáltatást nyújtó elektronikus hírközlési szolgáltatók minősülnek ügyfélnek az eljárásban. A DIGI ugyan a 2014-ben lezárult pályázati eljárásban frekvenciahasználati jogosultságot szerzett, a Hatóság nyilvántartásai alapján piacra lépési szándékát még nem jelentette be, a hangátviteli célú mobil rádiótelefon szolgáltatás nyújtását nem kezdte meg. Megállapítható továbbá, hogy a lefolytatott pályázati eljárás dokumentációja alapján és a frekvenciahasználati jogosultság tárgyában megkötött hatósági szerződés alapján sincs kötelezettsége a DIGI-nek a tekintetben, hogy a mobil rádiótelefon hálózatát mely időpontra kell kiépítenie.

Azt is szükséges leszögezni, hogy a szabályozó hatósági piacelemzési intézkedések, kötelezettségek ugyan ex-ante, előre mutató jellegűek, azonban ebből nem következik az, hogy a Ket. ügyfélfogalmától eltérhetne a Hatóság, az Eht. ilyen eltérést nem enged meg. A Ket. 15. §-a szerint pedig ügyfélként csak az vonható be egy adott eljárásba, amelynek vagy akinek a jogát vagy jogos érdekét az ügy érinti.

Az a körülmény, hogy a szabályozás ex-ante jellegű, önmagában még nem jogosítja fel a Hatóságot, hogy a szabályozás esetleges vagy lehetséges jövőbeli alanyi körének változása miatt már előzetesen, a konkrét piacelemzés szempontjából a piacelemzés hatálya alá tartozó tárgyi piacon még „jelen nem lévő”, azaz a Ket. 15. §-a alapján ügyfélként az eljárás lefolytatása idején még nem azonosítható alany vonatkozásában bármilyen megállapítást tegyen vagy intézkedéseket helyezzen kilátásba. Ennek megfelelően azon szolgáltató, amely jelenleg nem ügyfél (és utóbb sincs mód kiterjeszteni rá az eljárást), nem lehet alanya a döntésbe foglalt kötelezettségeknek sem, ahogy egyébként egy még létre sem jött, de a következő piacelemzési határozat kibocsátását – ha a jövőben is sor kerül ilyen intézkedésre – megelőzően piacra lépő

vállalatra sem állapítható meg kötelezettség a piacelemzési határozatban, mint egyedi hatósági döntésben.

Egy ilyen, már ugyan létező, vélhetően csak a jövőben piacra lépő szolgáltató esetében tehát nem megalapozott az a hivatkozás, hogy a DIGI megfelelő kezelésének mellőzése súlyosan egyenlőtlen helyzetbe hozza a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókat. E körben pedig a DIGI esetleges, Magyar Telekom által hivatkozott kereskedelmi vagy más kommunikációja önmagában sem értékelhető olyan tényezőként, ami akár az ügyféli jogállást megalapozná.

Az időzítésre vonatkozó észrevétel kapcsán egyébként szükséges rögzíteni, hogy ha a Hatóság minden esetben bevárná az új szereplőket, az a piac dinamikája miatt azt eredményezné, hogy a piacelemzési eljárásokat sohasem lehetne lezárni, soha nem lehetne érdemi döntést, a kötelezettségeket megállapító végleges határozatokat hozni.

Valamely, a piacon fennálló verseny szempontjából jelentős körülménynek – az Eht.-ban rögzített három éves piacelemzési cikluson belüli – változásának esetére áll rendelkezésre az Eht. 65. § (3) bekezdésében meghatározott rendkívüli piacelemzés eszköze, ami értelemszerűen maga után vonja a konkrét piacelemzéshez szükséges tételes adatok feltárásának szükségességét és kötelezettségét, a Hatóságnak nincs hatásköre a kötelezettségek automatikus, közvetlen kirovására, azok mindig csak a piacelemzés – azaz a piac tényleges elemzésére irányuló hatósági vizsgálatok – eredményeként szabhatók ki.

Az adatok, tények és körülmények feltárására és elemzésére irányuló kötelezettség azonban abban az esetben is fennállna, ha a Hatóság a jelen határozat meghozatalával bevárná a DIGI piacra lépését és a tényleges szolgáltatásnyújtás megkezdését.

Megjegyzendő továbbá, hogy a határozat közlésének csúszása az Európai Bizottság által az Európai Bíróságon indított kötelezettségszegési eljárást vonhatna maga után, tekintettel arra, hogy az Európai Bizottság kilátásba helyezte ezen eljárások megindítását a piacelemzési határozatokat az Európai Parlament és a Tanács az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló 2002/21/EK irányelv 16. cikk (6) bekezdés a) pontjában rögzített határidőn túl kiadó tagállamokkal szemben.

Összességében tehát nem áll fenn olyan indok, ami a határozattervezet Magyar Telekom által kért „visszavonását” megalapozná. Megjegyzem ugyanakkor, hogy szükség esetén – így különösen, ha jelentős körülmény jut a Hatóság tudomására és jelentős piaci erejű szolgáltató azonosítása, kötelezettség előírása, módosítása vagy megszüntetése válik szükségessé – hatásköröm keretében megteszem a szükséges, piacelemzéssel összefüggő intézkedéseket.

Minderre tekintettel az észrevételt figyelmen kívül hagytam.

3.3. A Magyar Telekom észrevételei a BU-LRIC költségszámítási módszertanra vonatkozóan

3.3.1. A Magyar Telekom álláspontja szerint a Hatóság által felépített költségszámítási modell az adatszolgáltatók és kötelezettek számára fekete dobozként működik, az abban alkalmazott feltételezések és pontos számítási módszertan, valamint a modellezéshez ténylegesen felhasznált bemenő adatok nem ismertek, és valószínűsítette, hogy olyan hálózati feltételezés és rendszer-architektúra került a hipotetikus modellben kialakításra, amely szolgáltatásnyújtásra, funkcionalitás ellátására nem volna alkalmas.

Erre figyelemmel kérte, hogy az adatszolgáltatásban részt vevő szolgáltatók a modell tartalmát részletesen megismerhessék és a Hatóság ezen információkat a rendelkezésükre bocsássa.

A Hatóság az ügyfél által megjelölt üzleti titkokat üzleti titokként köteles kezelni; biztosítani, hogy az üzleti titok sértetlenségéhez fűződő érdek ne sérüljön, továbbá azokat nem teheti közzé az érdekeltekkel folytatott egyeztetés során. Ennek terjedelmét elsősorban az ügyfél általi minősítés határozza meg, a Hatóságnak csak szűk körben – kifejezetten, ha a jogalkalmazás megfelelő

gyakorlása, a jogérvényesítés vagy, ha az ügyfelek jogainak gyakorlása érdekében indokolt – van lehetősége arra, hogy az ügyfelet a minősítés feloldására felhívja, illetve, amennyiben az ügyfél felhívásra nem oldja fel a zárt adatkezelést, maga intézkedjen annak feloldásáról.

A Hatóságnak egyebekben saját mérlegelése alapján – az Eht. 33. § (6) és (7) bekezdésében foglalt esetkörökön kívül – nincs lehetősége arra, hogy az üzleti titok ügyfél által meghatározott körét szűkítse, kiterjessze, vagy, hogy az üzleti titokhoz való hozzáférést a másik fél számára lehető tegye.

Az Eht. és a Ptk. üzleti titok kezelésére vonatkozó rendelkezéseiből következően az üzleti titok gazdája mindvégig az marad, aki azt üzleti titoknak minősítette, azáltal, hogy a Hatóság azokat felhasználja, az üzleti titkos adatokból aggregált adatokat állít elő, azok üzleti titkos jellege nem változik meg. Azaz – az Eht. 33. § (6) és (7) bekezdésében foglalt esetkörökön kívül – továbbra is csak az üzleti titok jogosultja oldhatja fel e minősítést, illetve teheti hozzáférhetővé az üzleti titkot.

A Hatóság a modellépítés során, a hipotetikus szolgáltatót jellemző adatokhoz jelentős részben a szolgáltatók egyedi – tipikusan üzleti titkosnak minősített – adatait használja fel, míg a többi adat szintén a szolgáltatók adatain alapul, melyek számítása és előállítása elkerülhetetlenné teszi a szolgáltatók üzleti titkos adatainak felhasználását.

A módszertan ismeretében az egyes számítások eredményéből ezen egyedi adatok visszafejthetők, ezáltal megismerhetők, különös figyelemmel arra, hogy a költségmodell csak a piacon hálózattal rendelkező három szolgáltató adatszolgáltatásán alapul, ahol – az adatok aggregálása ellenére – azok gyakran csak két szolgáltató adatain alapulnak, így az egyik szolgáltató a saját adatainak ismeretében könnyedén kikövetkeztethetné a másik üzleti titkos adatait.

Amennyiben a Hatóság az eredményeket hozzáférhetővé teszi, a fentiek alapján egyértelműen megsérti az üzleti titkok védelmére vonatkozó kötelezettségét. Ha a Hatóság az aggregált adatokat önkényesen titokmentesként kezelné, ezzel – üzleti titok védelmére vonatkozó kötelezettségén túl – a titokgazda rendelkezési jogát is megsértené.

Ez különösen fontos szempont akkor, ha – ahogy jelen piac esetében is – az üzleti titok a versenytársak számára válna hozzáférhetővé, mivel ez esetben az ügyfél üzleti titok védelméhez fűződő érdeke fokozottabb. Mindezek révén önmagában nem tudtam olyan körülményt azonosítani, amely alapján az Eht. 33. § (6) bekezdésének alkalmazását indokolná. E tekintetben figyelembe kellett vennem azt is, hogy maga az észrevételező a BU-LRIC modell építéséhez szükséges adatszolgáltatási eljárásban szintén a szolgáltatott adatainak zárt kezelését kérte, valamint azt is, hogy a zárt kezelés feloldását az eljárás során mindeddig nem kérte, valamint a BU-LRIC modell szolgáltatói adatai zárt kezelésének feloldására irányuló egyéb indokolt kérelmet az eljárásban nem terjesztett elő. Megjegyzem továbbá, hogy a modell felépítését a határozathoz csatolt dokumentáció megfelelő módon és részletességgel ismerteti és magyarázza.

Minderre tekintettel az észrevételt figyelmen kívül hagytam.

Hangsúlyozom ugyanakkor, hogy a Ket. 72. § (1) bekezdésének ea) pontja szerint a közigazgatási határozat indokolásának csak a megállapított tényállást és az annak alapjául elfogadott bizonyítékokat kell tartalmaznia, ezért a határozattervezet nem tartalmazhatja az annak alapjául szolgáló valamennyi közigazgatási iratot. Így a BU-LRIC modell határozatban való szerepeltetésére nyilvánvalóan nincs sem lehetőségem, sem kötelezettségem, azonban hangsúlyozom, hogy már önmagában a nyilvánosságra hozott dokumentációból is végigkövethetőek a modell egyes lépései, azaz a dokumentáció teljességben a modell felépítését követi, lényegében lépésről lépésre ismerteti és magyarázza a modell működését, a modellben lévő kapcsolatokat, algoritmusokat.

Ezen felül azonban az eljárás ügyfelei – így a Magyar Telekom is – természetesen megismerhetik magát a modellt is (a többi közigazgatási irattal együtt) a vonatkozó jogszabályi rendelkezések

keretei között, az üzleti titok védelmére is figyelemmel, amennyiben élnek a Ket. 68-69/A. §-ában rögzített iratbetekintési jogukkal. A szolgáltatók által üzleti titoknak minősülő adatokat nem tartalmazó ún. betekinthesítő modell működése és algoritmusai megismerhetőek a szolgáltatók, így a Magyar Telekom számára is, és amelyről másolat készíthető és a Magyar Telekom saját adataival fel is tölthető. Ezen modell működőképes, azaz a modell végeredményeként számítandó nagykereskedelmi hívásvégződtetési díj kalkulációjához valamennyi számítási algoritmus be van építve benne, továbbá minden olyan adatot tartalmaz (alkalmazott árfolyam értéke, alkalmazott WACC értéke, frekvencia használati díjak, szolgáltatók által elfogadott feltételezések), amelyek nem képezik a szolgáltatók üzleti titkát, így a további adatfeltöltést követően alkalmas a díjszint modellezésére.

E körben ugyanakkor hangsúlyozandó az is, hogy a Ket. szerinti iratbetekintési jog gyakorlása nem korlátlan, e körben tekintettel kell lenni az Eht. 33. §-ában, valamint a Ket.-ben megfogalmazott garanciális jellegű rendelkezésekre [69. § (1) bekezdés], vagyis az iratbetekintés csak abban az esetben engedélyezhető, ha az nem ütközik a minősített adat védelmére vonatkozó jogszabályba, illetve az üzleti titkot nem sérti.

A Magyar Telekom egyebekben az észrevételek előterjesztésére nyitva álló határidőn belül és azóta sem élt iratbetekintési jogával.

3.3.2. A Magyar Telekom a modellben ténylegesen felhasznált adatok ismerete nélkül kérte, hogy a Hatóság a költségmodellt vizsgálja felül és a felülvizsgálat során vegye figyelembe, hogy

- A Magyar Telekom nyilatkozata szerint jelenleg nem rendelkezik all IP mobil hálózattal, azt a következő 3 év folyamán sem fogja teljes körűen kialakítani, így a modellezés alapfeltételezése nem helytálló.

Az észrevételt figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Téves a Magyar Telekom észrevételben foglalt azon feltevés, miszerint a modellezés alapfeltételezése az lett volna, hogy a Magyar Telekom rendelkezik, illetve a közeljövőben rendelkezni fog all IP mobil hálózattal. A határozattervezet Indokolás A. Fejezet [245] szakaszában kifejtettem, hogy a mobil hívásvégződtetési díjak megállapításával kapcsolatban a 2009/396/EK Ajánlásban foglaltakat a Hatóság az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján köteles figyelembe venni. A 2009/396/EK Ajánlás 1. pontja szerint a nemzeti szabályozó hatóságoknak a hatékony üzemeltető költségein alapuló végződtetési díjat kell meghatározniuk, a 2009/396/EK Ajánlás 4. pontja alapján a „technológiailag hatékony” szolgáltató hálózatának magja NGN alapú lehet, ennek megfelelően a Hatóság által kialakított költségmodell is NGN gerinchálózatot feltételez. Továbbá a 2009/396/EK Ajánlás preambuluma (9) és (10) bekezdései, illetve 1. és 2. pontja szerint a költségmodellezés során a modern technológiát használó, hatékony üzemeltető költségeit szükséges számba venni, ezáltal a meghatározott díjszintnek a szükséges, nem pedig a ténylegesen biztosított berendezések költségeit kell tükröznie. Fentiekből következően a modellezés során az újgenerációs hálózatok költségviszonyait kell figyelembe venni, azaz az ajánlásnak megfelelő az a Hatóság által alkalmazott feltételezés, hogy a hatékony hipotetikus szolgáltató gerinchálózata – mint a modell időtávján belül elérhető leghatékonyabb technológia – IP technológián alapul.

- A Magyar Telekom a tervezett díj szintjének mértékéből úgy ítélte meg, hogy a BU-LRIC modell dokumentációjában felsorolt CAPEX és OPEX költségek részben vagy egyáltalán nem lettek figyelembe véve. Megítélése szerint szükséges az, hogy minden szabályozott szolgáltatáshoz kapcsolódó költség a modellben kerüljön figyelembevételre, valamint a hívásvégződtetési díjnak a támogató eszközök és szolgáltatások költségét részben fedeznie kell.

Az észrevételt figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A határozattervezet Függelékéként csatolt dokumentáció („Modelldokumentáció az NMHH BU-LRIC modelljéhez”) 3. fejezetének („Költségmodellezés”) 3.1.1 alpontjában bemutatásra kerül, hogy a modellezés során mely CAPEX és OPEX költségek, és milyen módon kerültek figyelembevételre. A határozattervezet Indokolás A. Fejezet [249] szakaszában részletesen kifejtettem, hogy a Hatóság a BU-LRIC modell kialakítása során a három, saját hálózattal rendelkező mobil szolgáltató (Magyar Telekom, Telenor és Vodafone) által benyújtott adatszolgáltatásokban foglaltakat vette alapul. Amennyiben az adatszolgáltatásban megadott adatok (ideértve az alap-berendezések és a bővítő egységek árait és méretezési paramétereit) alapján valamely hálózati elem tekintetében kifejezetten csak a beszédcélú hívásvégződtetés szolgáltatás harmadik személyeknek történő nyújtása miatt szükséges, forgalomfüggő elemek nem kerültek azonosításra, úgy a 2009/396/EK Ajánlás 6. pontjában foglalt részletszabályok alapján a modellezés szempontjából figyelembe vehető költségrész mértéke nulla. Az észrevételben példaként felhozott számlázórendszer esetében forgalomfüggő elemek, illetőleg ennek okán forgalomtól függő költségek nem voltak azonosíthatóak. A Magyar Telekom ***Üzleti titok***

A szabályozott szolgáltatásokhoz rendelhető frekvenciákkal kapcsolatos költségek tekintetében ld. a 3.3.3. pont első bekezdését.

A Modelldokumentáció 3. fejezetének („Költségmodellezés”) 3.1.1 alpontja tartalmazza, hogy a modellezés során a „C5 Mark-ups” munkalapon milyen módszerrel kerültek kiszámításra a hálózat OPEX költségei (beleértve a támogató tevékenységek működési költségeit is). Az említett részben rögzítésre került az is, hogy a támogató tevékenységek működési költségeinek fedezésére képzett felár a támogató tevékenységek (hálózathoz kapcsolódó) működési költségeinek a hálózat működési költségeihez viszonyított százalékos értékeként kerül meghatározásra.

- A Magyar Telekom nem látta biztosítottnak, hogy a BU-LRIC modellben a mobil rádiós hálózat méretezését megfelelően modellezték le. Álláspontja szerint számos olyan feltételezést használt fel a Hatóság, ami a valóságtól eltérhet.

Az észrevételt figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A határozattervezet Indokolás A. Fejezet [249] szakaszában kifejtettem, hogy a Hatóság a BU-LRIC modell kialakítása során a három, saját hálózattal rendelkező mobil szolgáltató (Magyar Telekom, Telenor és Vodafone) által benyújtott adatszolgáltatásokban foglaltakat vette alapul. A BU-LRIC modell áttekintése, felülvizsgálata és szükség szerinti módosítása érdekében indított KS/11367/2014. számú eljárás során a költségmodellezés, így a hálózat méretezése során alkalmazott feltételezések egyeztetésre kerültek a mobil szolgáltatókkal, köztük a Magyar Telekommal is. Amennyiben a fenti adatszolgáltatásban a szolgáltatók a feltételezésekkel kapcsolatosan módosító javaslatokat fogalmaztak meg, úgy azok minden esetben mérlegelésre kerültek a Hatóság részéről, és a szolgáltatók indokolt észrevételei figyelembe vételre kerültek.

Tekintettel arra, hogy a Magyar Telekom észrevételében nem fejtette ki, hogy álláspontja szerint a hálózat méretezése mely elemek tekintetében nem megfelelő, ezért ezen felvetés érdemben nem vizsgálható.

- A Magyar Telekom megjegyezte továbbá, hogy a modell egy hipotetikus szolgáltató hálózatát modellezi le, ami nem feltétlenül jelent egy a gyakorlatban is működő hálózatot, és a speciális magyarországi tényezők figyelembevétele is szükséges (pl. közműadó).

Az észrevételt figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A határozattervezet Indokolás A. Fejezet [245] szakaszában kifejtettem, hogy a mobil hívásvégződtetési díjak megállapításával kapcsolatban a 2009/396/EK Ajánlásban foglaltakat a Hatóság az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján köteles figyelembe venni. A 2009/396/EK Ajánlás preambulának (9) és (10) bekezdései, illetve az ajánlás 1. és 2. pontja szerint a

költségmodellezés során a modern technológiát használó, hatékony üzemeltető költségeit szükséges számba venni, ezáltal a meghatározott díjszintnek a szükséges, nem pedig a ténylegesen biztosított berendezések költségeit kell tükröznie. Fentiek alapján a Hatóságnak nem egy konkrét, a valóságban létező szolgáltató, hanem egy hatékonyan működő hipotetikus szolgáltató hálózatát (és annak költségeit) kell modelleznie. Mindazonáltal a modell megfelelően illeszkedik a hazai piaci helyzethez, a méretezés során a hazai forgalmi viszonyokból indul ki, a költségek meghatározása során a hazai szolgáltatók által benyújtott áradatokat használja.

A határozattervezet Indokolás A. Fejezet [245] szakaszában megállapítottam, hogy a 2009/396/EK Ajánlástól való eltérést sem a hazai piaci sajátosságok, sem jogszabályi keretek, sem a mobil végződtetési díjak szabályozásával kapcsolatos szabályozói gyakorlat nem indokolja. A Szolgáltató észrevételében sem került részletesen kifejtésre, hogy melyek azok a „speciálisan magyarországi tényezők” és érvek, amelyek indokolnák a 2009/396/EK Ajánlástól való eltérést. Az észrevételben példaként felhozott közműadó tekintetében megjegyzem, hogy a 2013. január 1-től fizetendő közműadót a közművezetékek adójáról szóló 2012. évi CLXVIII. törvény rendelkezései értelmében a közművezeték (hírközlési vezeték) nyomvonalának hossza után kell megfizetni a Szolgáltatónak. Ezen hírközlési vezetékre a nagykereskedelmi hívásvégződtetés szolgáltatás nyújtásának hiányában is szükség van, így az a költségmodellezés során az elkerülhető költségek elve miatt semmiképpen nem kerülhetne figyelembe vételre a nagykereskedelmi hívásvégződtetés szolgáltatás költségében.

A Magyar Telekom álláspontja szerint a modell nem transzparens, rengeteg nyitott kérdést tartalmaz, sem a költségszint meghatározásra, sem a díjszint meghatározásra nem alkalmas. A nyitott pontok tisztázásáig a piachatározat tervezetéhez kapcsolódó futó folyamatok megállítása, újraindítása szükséges.

A Magyar Telekom – a feljebb és a későbbiekben részletesen megválaszolt – észrevételeiben nem mutatott be olyan szempontot, amely a modellezési folyamat újraindítását indokolná. A modellezés folyamata transzparens, a költségmodell teljes. A modell az iratváltoztatásban az ügyfelek által megismerhető, a hívásvégződtetési díj kalkulációjához szükséges valamennyi számítási algoritmus be van építve benne, továbbá minden olyan adatot tartalmaz (alkalmazott árfolyam értéke, alkalmazott WACC értéke, frekvencia használati díjak, szolgáltatók által elfogadott feltételezések), amelyek nem képezik a szolgáltatók üzleti titkát. A modell tehát alkalmas a díj megállapítására. Mindezek alapján a Magyar Telekom észrevételét nem vettem figyelembe.

3.3.3. A Magyar Telekom a modelldokumentációval kapcsolatosan kifejtette, hogy

- A határozattervezet nem tartalmaz információt a 800 MHz sávra vonatkozóan.

A határozattervezet Indokolás A. Fejezet [245] szakaszában kifejtettem, hogy a mobil hívásvégződtetési díjak megállapításával kapcsolatban az Európai Bizottság által kibocsátott 2009/396/EK Ajánlásban foglaltakat a Hatóság az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján köteles figyelembe venni. A 2009/396/EK Ajánlás 2. pontja a BU-LRIC modellépítési megközelítés alkalmazását javasolja a mobil és a helyhez kötött végződtetési díjak meghatározása során, továbbá annak 6. pontja ezen belül az ún. „tisztá” LRIC módszert azonosítja a költségmodellezés végrehajtásának eszközeként, az alábbi megfogalmazásban: „Ez azt jelenti, hogy a szabályozott beszédalapú hívásvégződtetési szolgáltatáshoz csak azokat a költségeket szabad hozzárendelni, amelyek elkerülhetők lennének, ha beszüntetnék a nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtetési szolgáltatások harmadik személyeknek történő nyújtását.” A 2009/396/EK Ajánlás melléklete („A nagykereskedelmi végződtetési díjak mobilhálózatokban történő meghatározásának elvei”) a spektrumhasználat vonatkozásában az alábbiakat mondja ki: „A spektrumhasználat (a spektrumfrekvenciák megtartására és használatára vonatkozó engedély) hálózati előfizetőknek nyújtott kiskereskedelmi szolgáltatások során felmerülő költségét elsősorban az előfizetők száma határozza meg, így az forgalomtól független, és ezért nem számítható be a nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtetési szolgáltatási különbözetbe.”

A hivatkozott részletszabályok explicit módon rendelkeznek arról, hogy a spektrumhasználat költségeit a végződtetési díjban csak abban a speciális esetben lehetne figyelembe venni, ha azok kifejezetten a nagykereskedelmi beszédcélú hívásvégződtetés szolgáltatás nyújtásából eredő megnövekedett forgalom lebonyolítása érdekében merülnének fel (elkerülhető költségek elve). Mivel az adatszolgáltatási eljárásban ilyen speciális körülmény nem merült fel, továbbá erre vonatkozó érvelés a Magyar Telekom észrevételében sem került kifejtésre, emiatt a frekvenciával kapcsolatos költségeknek, így többek között a Magyar Telekom által újonnan megvásárolt 800 Mhz-es sáv költségeinek nincs relevanciája a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatásra megállapított költségalapú díj vonatkozásában.

- A számított vagy megállapított értékekre vonatkozó információval a Magyar Telekom nem rendelkezik.

A Modelldokumentáció 4. fejezetének („Bemenő adatok kialakítása”) 4.2. pontja az input adatok kialakítását részletesen ismerteti, és itt többek között megadásra kerül az is, hogy az adott adat hogyan került előállításra a költségmodellezés során.

- A Magyar Telekom vitatta, hogy a Hatóság tanácsadója által összeállított hálózatméretezési modell a valós életben működőképes volna. A Magyar Telekom kérte továbbá, hogy a hálózati igények feldolgozása és a hálózat méretezése legyen az adatszolgáltatók számára transzparens, elérhető. Ezen kívül kérte továbbá az egyéb, külső forrásból származó adatok pontos tételes listázását, publikálását, valamint elérhetővé tenni a számított inputok alapján előálló forgalmi igényeket. A Magyar Telekom megjegyezte, hogy a dokumentációban szereplő több munkalapokon szereplő, és felhasználásra került adatok az adatszolgáltatók számára ismeretlenek.

A korábbi piacelemzési eljárásokhoz hasonlóan jelen eljárásban is az ügyféli jogok biztosítása kapcsán lehetőség van iratbetekintésre, amely során a szolgáltatók által üzleti titoknak minősülő adatokat nem tartalmazó ún. betekintheső modell működése és algoritmusai megismerhetők a szolgáltatók, így a Magyar Telekom számára is, és amely betekintheső modell akár el is vihető és a szolgáltató saját adataival fel is tölthető. Ezen modell működőképes, azaz a modell végeredményeként számítandó nagykereskedelmi hívásvégződtetési díj kalkulációjához valamennyi számítási algoritmus be van építve benne, továbbá minden olyan adatot tartalmaz (alkalmazott árfolyam értéke, alkalmazott WACC értéke, frekvencia használati díjak, szolgáltatók által elfogadott feltételezések), amelyek nem képezik a szolgáltatók üzleti titkát, így a további adatfeltöltést követően alkalmas a díjszint modellezésére.

A Magyar Telekom észrevételével szemben a modelldokumentáció 4. fejezetének („Bemenő adatok kialakítása”) 4.2. pontja az input adatok kialakítását részletesen ismerteti, és itt többek között megadásra kerül az is, hogy az adott adat hogyan került előállításra a költségmodellezés során.

- A „B. BTS (GSM) költségek felosztása” és a „C. NodeB (UMTS) költségek felosztása” elemeket tartalmaz, de hiányzik a VoLTE és annak más sávban történő felhasználhatósága. A jövőben nyújtható hangszolgáltatások nem kerültek figyelembe vételre.

A hatékony hipotetikus szolgáltató hálózatának modellezésekor figyelembe vettem, hogy az adatszolgáltatásoktól eltérően a hangszolgáltatások 4G technológiával történő nyújtásának – bár már Európa több országban is zajlanak erre vonatkozó kísérletek – a költségmodellezés időpontjáig még nem kerültek kidolgozására a pontos, modellezhető költség- és műszaki paraméterei. Mivel az adatszolgáltatási eljárásban a fentiekől eltérő körülmény a szolgáltatók – így a Magyar Telekom – részéről nem merült fel, emiatt a költségmodellezés során azzal a feltételezéssel éltem, hogy a 4G hálózatok – a jelenleg ismert műszaki megoldások alapján – szélessávú adatátviteli szolgáltatások nyújtására alkalmasak. Fentiek okán a 4G hálózatokon a jövőben LTE technológiával nyújtandó ún. negyedik generációs vezeték nélküli hangszolgáltatások (VoLTE) a Hatóság által kialakított költségmodellben nulla mértékben

kerültek figyelembe vételre. A Hatóság természetesen folyamatosan figyelemmel követi a műszaki szabványosítási folyamatokat, illetve az új műszaki szabványok, megoldások hazai piaci, szolgáltatói gyakorlatba való beépülését és az esetleges technológiai változásokból eredő körülményeket a következő modellépítés során figyelembe veszi.

- A „K. koncesszió és frekvencia használati díj” felsorolása figyelmen kívül hagyja a 800 és a 2600 MHz sávokat.

Az észrevételre adott válasz megegyezik a jelen pont első római bekezdésére adott válasszal.

- A Magyar Telekom álláspontja szerint a gazdasági értékcsökkenés módszerének alkalmazása nem lehet objektív, az nem tudja modellezni egy valós, hatékony szolgáltató működését.

Az észrevételt figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A határozattervezet Indokolás A. Fejezet [245] szakaszában kifejtettem, hogy a mobil hívásvégződtetési díjak megállapításával kapcsolatban a 2009/396/EK Ajánlásban foglaltakat a Hatóság az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján köteles figyelembe venni. A 2009/396/EK Ajánlás a 7. pontban kimondja, hogy „az eszközök amortizációjára az ajánlott megközelítés a gazdasági szemléletű amortizáció, amennyiben ez megvalósítható”.

A határozattervezet Indokolás A. Fejezet [245] szakaszában azt is részletesen kifejtettem, hogy sem a hazai piaci sajátosságok, sem a jogszabályi keretek, sem a mobil végződtetési díjak szabályozásával kapcsolatos szabályozói gyakorlat nem indokolja a 2009/396/EK Ajánlástól való eltérést. Ilyen speciális tagállami körülmény a 2009/396/EK Ajánlás 7. pontjában foglalt gazdasági szemléletű amortizáció alkalmazhatóságával kapcsolatban sem merült fel, az megalapozottan került alkalmazásra a költségmodellezés során.

- Számos bemenő adat számított input, de a számításokat a szolgáltatók nem validálhatták. A Magyar Telekom kérte, hogy az input adatokat a Hatóság megossza az adatszolgáltatókkal.

A BU-LRIC modell áttekintése, felülvizsgálata és szükség szerinti módosítása érdekében indított KS/11367/2014. számú eljárásban benyújtott adatszolgáltatásokban a szolgáltatók nyilatkoztak az általuk megadott adatok üzleti titokként történő kezeléséről. Ellenkező tartalmú szolgáltatói nyilatkozatok hiányában a Hatóságnak nincs lehetősége ezen adatok, illetve az ezekből számított input adatok zártan történő kezelésének feloldására. Jelen ponthoz lásd még a 3.3.1. ponthoz írt hatósági választ.

3.3.4. A Magyar Telekom kifejtette, hogy a pure LRIC módszertan nem alkalmas a szolgáltatók fennmaradásához szükséges költségszint biztosításához, mivel az a működés fix költségeire nem, csak a változó költségekre ad fedezetet.

A Magyar Telekom szerint a díjszintnek a hipotetikus költség modell által számított modelltől eltérőnek kell lennie, és a több EU tagállamban (pl Németország) is alkalmazott LRIC+ módszertannal kell meghatározni. Elengedhetetlen a költségmodell teljes felülvizsgálata, a szükséges költségelemek figyelembevétele, valós szolgáltatás nyújtására alkalmas hálózat modellben történő leképezése.

Az Eht. 24. § (2) bekezdése szerint a Hatóság eljárása során – a jogszabályok keretei között – köteles figyelembe venni Keretirányelv 19. cikkének (1) bekezdése alapján kiadott bizottsági ajánlásokat (így a 2009/396/EK Ajánlást) és a lehető legnagyobb mértékben figyelembe veszi a kapcsolódó iránymutatásokat. Amennyiben a Hatóság nem követi a vonatkozó ajánlást, erről – álláspontja indokainak megadásával – értesíti az Európai Bizottságot.

A 2009/396/EK Ajánlás a jelen határozat tekintetében releváns módon kimondja, hogy „2. Ajánlott, hogy a hatékony költségek értékelése a folyó költségeken és – releváns

költségmeghatározási módszerként – a hosszú távú különbözeti költségeket használó, alulról felfelé építkező modellezési megközelítésen alapuljon.”

Az Ajánlás 6. pontja szerint továbbá az, hogy a LRIC-modellen belül a vonatkozó szolgáltatás a harmadik személyeknek nyújtott nagykereskedelmi beszédcélú hívásvégződtetés, „azzal jár, hogy a különbözeti költségek értékelésekor a nemzeti szabályozó hatóságoknak meg kell állapítaniuk az összes szolgáltatását nyújtó üzemeltető azonosított összes hosszú távú költsége és ugyanezen üzemeltető harmadik személyeknek nyújtott nagykereskedelmi hívásvégződtetési szolgáltatás hiányában felmerülő összes hosszú távú költsége közötti különbséget. Különbséget kell tenni a forgalomtól függő költségek és a forgalomtól nem függő költségek között, és ez utóbbit figyelmen kívül kell hagyni a nagykereskedelmi hívásvégződtetési díjak számításánál. A vonatkozó különbözeti költségek azonosítására ajánlott megközelítés szerint a forgalomtól függő költségeket először a nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtetéstől eltérő szolgáltatásokhoz rendelik hozzá, így a nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtetési szolgáltatáshoz végül csak a forgalomtól függő költségek fennmaradó részét kell hozzárendelni. Ez azt jelenti, hogy a szabályozott beszédalapú hívásvégződtetési szolgáltatáshoz csak azokat a költségeket szabad hozzárendelni, amelyek elkerülhetők lennének, ha beszüntetnék a nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtetési szolgáltatások harmadik személyeknek történő nyújtását. A nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtetési szolgáltatásokból eredő különbözethez a helyhez kötött, illetve a mobil végződtetési hálózatokra vonatkozó kiszámítási elvei részletesebben a mellékletben található.”

Mindebből kitűnően megállapítható tehát, hogy az Ajánlás kifejezetten kimondja határozatban foglalt hívásvégződtetési díj alapját képező módszertani megközelítés alkalmazandóságát. Az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján ugyanakkor a Hatóság csak indokolt esetben teheti meg, hogy figyelmen kívül hagyja az Ajánlás idézett, a tiszta LRIC módszer alkalmazásával kapcsolatos rendelkezéseit.

A Magyar Telekomnak erre figyelemmel azonban a tekintetben lenne szükséges alátámasztania észrevételét, hogy a határozatban megfelelően kifejtett indokolással szemben, az Eht. 24. § (2) bekezdésében meghatározott, egyértelmű és kifejezett jogszabályi előírással ellentétben a Hatóságnak nem kell az Ajánlást alkalmaznia a magyar piac sajátosságai okán. A Magyar Telekom szubjektív, indokolás nélküli véleménye, amely szerint „a díjszintnek a hipotetikus költség modell által számított modellől eltérőnek kell lennie” nem alkalmas arra, hogy az alapján felülvizsgáljam a határozattervezetet, ugyanakkor a Magyar Telekom objektíve, tényekkel alátámasztott, a tiszta LRIC módszertan alkalmazásának mellőzését megalapozó indokokat nem hozott fel, így az észrevételt figyelmen kívül hagytam.

3.3.5. A Magyar Telekom a díjalkalmazásra megállapított glide path alátámasztásául szolgáló, a korábbi határozatban kifejtett, helyálló indokolást a jelen körülmények között is helyállónak tartotta, és fenntartotta azt, hogy a tervezetben szereplő díjszint azonnali bevezetése és a pure BU-LRIC módszertan alkalmazása zavart okoz a Kötelezett Szolgáltatók gazdálkodásában valamint az teljesen ellentétes a kiszámíthatóság, stabil feltétel rendszer céljával.

Álláspontja szerint nem merült fel olyan új körülmény, illetve nem következett be semmiféle olyan a piacot érintő lényeges változás, amelyre figyelemmel ne a glide path-t, azaz ne a díjak kiszámítható és fokozatos csökkentését kellene most előírni. A szolgáltatók éppen a korábbi határozat indokolásában foglalt fenti elvek mentén, a stabil és kiszámítható feltételeket teremtő piaci szabályozásban bízva tervezték gazdálkodásukat.

A Magyar Telekom teljes mértékben indokoltnak tartotta, hogy az azonnal alkalmazásra kerülő díjszint a hipotetikus költség modell által számított modellől eltérő legyen és LRIC+ módszertannal kerüljön meghatározásra.

A díjak azonnali bevezetésével kapcsolatos döntési szempontokat a határozattervezet az Indokolás A. Fejezet [259] szakaszában tartalmazza. A [259] szakaszban megállapítottam, hogy a díjak azonnali bevezetésének eredményeként egyetlen érintett szolgáltató nettó pozíciója-

figyelembe véve az esetleges pozícióromlás mértékének a szolgáltatók összebevételéhez viszonyított arányát – sem romlik oly mértékben (0,5-1%), ami az alkalmazkodást lehetővé tevő glide path bevezetését tenné indokolttá. Sőt, egyes szolgáltatók esetében a forgalmi szerkezettől függően a díjak bevezetése nettó pozíciójavulást is eredményezhet. A határozatban a teljes szabályozási időszakra vonatkozóan egységes mértékben meghatározott, azonnal bevezetendő díj valamennyi piaci szereplő számára egyértelmű, átlátható helyzetet és kiszámítható, stabil gazdálkodási feltételeket teremt. Megjegyzendő továbbá, hogy – ahogyan az a határozattervezet [259] szakaszából is kiderül – a díjak utolsó csökkentésére 2013. január 1-jén került sor, így a díjak azonnali bevezetése a szolgáltatói bevételeket tekintve egy két évet meghaladó hosszúságú glide path-nak felel meg, amely időszak közbenső díjcsökkentési lépcső nélkül telt el. Szintén a szolgáltatói alkalmazkodást segíti, hogy a díjak bevezetésére csak a határozat közlését követően – tehát várhatóan 2015. második negyedévében – kerül sor, amit azt jelenti, hogy a teljes 2015. év tekintetében még magasabb éves átlagos díj adódik, így a díjak bevezetésének Magyar Telekom gazdálkodására gyakorolt teljes hatása a gyakorlatban fokozatosan, két üzleti évre szétosztva jelentkezik.

Minderre tekintettel az észrevételt figyelmen kívül hagytam.

3.4. A Magyar Telekom észrevételei a számviteli szétválasztási módszertanra vonatkozóan

A Magyar Telekom megjegyezte, hogy a különböző piachatározatok eltérő időpontokban történő hatálybalépése miatt a korábbi 2 és 3-as, valamint a tárgyi mobil piacra vonatkozó tervezetben is már csak historikus adatok alapján kéri a Hatóság a számviteli szétválasztás beadvány elkészítését. Azonban továbbra is vannak olyan piacok, melyeken ez a fajta szándék nem került átvezetésre. A Magyar Telekom javasolta, hogy a számviteli szétválasztás beadványban alkalmazott módszertan egységesen kerüljön meghatározásra, hogy az adatszolgáltatásra kötelezettek azt megfelelően és egyértelműen tudják elkészíteni.

Az észrevételt figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A Hatóság a számviteli szétválasztási kötelezettség pontos tartalmának meghatározása során minden esetben törekszik arra, hogy azon szolgáltatók számára, amelyeket az elkülönített kimutatások elkészítésével kapcsolatos kötelezettség több piacon és ennek megfelelően több határozat alapján is terhel, egységes szabályok megfogalmazásával segítse az elkülönült piacokon kirótt kötelezettségeknek való megfelelésben. A szabályozási keret ugyanakkor nem teremt lehetőséget arra, hogy a Hatóság egy adott piacon kirótt kötelezettséget egy másik piacra vonatkozó határozatban módosítsa. Ennek megfelelően a Magyar Telekom által a HCA-elszámolással kapcsolatosan jelzett, más piacon kirótt kötelezettséget érintő módszertani egyszerűsítésre jelen eljárásban nincs lehetőség, de a Hatóság természetesen az egyes piacokon meghozott új határozatok tekintetében törekedni fog arra, hogy a számviteli szétválasztás szabályait az egyes határozatokban minél inkább egységesítse.

3.5. A Magyar Telekom észrevételei a „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos” kötelezettségre

A Magyar Telekom megjegyezte, hogy a hálózatfejlesztési terveket alakító tényezők nem láthatók három évre előre, gyorsan változnak, illetve nem tekinthetők kiszámíthatónak. Ezért a Magyar Telekom hálózatfejlesztési tervei és azzal kapcsolatos beruházások alapvetően sohasem kerülnek tizenkét hónapon túlmutató időpontra előre meghatározásra, illetve a jelenlegi makrogazdasági környezetben előállhatnak olyan új körülmények (új adónemek, jogszabályok, piaci szereplők összetételének változása stb.), amelyek a tizenkét hónapra előre mutató tervezést is felülírják. A technológia fejlődése önmagában nem engedi, hogy elkötelezze magát hálózatfejlesztési terveinek három évre való rögzítésére.

Ezért a Magyar Telekom nem tartotta arányos kötelezettségnek, hogy a hálózat átalakításával, felszámolásával kapcsolatos szándékát a Hatóság és a Jogosult szolgáltatók felé három évvel előre jelezze. Ha az elavult technológia fenntartására nevezett kötelezettség fennmarad, az

jelentős többletköltséget generál, nem hatékony fejlesztéseket igényelhet, és versenyhátrányt okoz, mert nem ösztönzi a befektetéseket, fejlesztéseket, ami ellentétes az Eht-ban megfogalmazott alapelvekkel, de pl. a Digitális Menetrendben megfogalmazott célkitűzésekkel is, és önmagában e kötelezettség a vezetőes piacon nem fokozza a piaci versenyt. Az Európai Unióban tapasztalható beruházásösztönző paradigmára hivatkozva sem gondolja a Magyar Telekom, hogy ez az aránytalan szabályozási kötelezettség megfelelő eszköz lenne a piaci beavatkozásra, továbbá, akadályt jelent az EU források, támogatások hatékony felhasználására. Fentiek fényében a Magyar Telekom kérte a bejelentési határidő legfeljebb tizenkét hónapra való módosítását.

A Magyar Telekom észrevételét részben figyelembe vettem, az alábbi indokok alapján.

Megvizsgáltam a hazai mobil szolgáltatók hálózatai és más hálózatok közötti összekapcsolás struktúráját, az egyes mobil hálózatokhoz kapcsolódó társszolgáltatók számát, méretét, az összekapcsolási pontok számosságát és megállapítottam, hogy a mobil szolgáltatók jellemzően kis számú társszolgáltatóval kapcsolódnak össze, amelyek között jelentős forgalmat lebonyolító közepes és nagy méretű piaci szereplők találhatók. Ezek a szereplők jellemzően a Magyar Telekom helyhez kötött telefonhálózatával is közvetlen összekapcsolást valósítanak meg. A helyhez kötött telefonszolgáltatás nagykereskedelmi piacain kirótt hasonló kötelezettséghez kapcsolódóan a Magyar Telekom bejelentette, hogy 2017. január végére valamennyi összekapcsolási pontját IP-alapúvá alakítja, ami mindenképpen szükségessé teszi a – mobil összekapcsolással is érintett – piaci szereplők számára, hogy hálózatukat képessé tegyék az IP-IP összekapcsolásra. Ez azt is jelenti, hogy a 3 éves határidő 2 évre csökkentése a gyakorlatban nem befolyásolja jelentősen a Jogosult Szolgáltatók összekapcsolási beruházásainak védelmével kapcsolatos szabályozói célt. A határozattervezetet ennek megfelelően mind a rendelkező részben, mind a kapcsolódó indokolásban ([270] szakasz) módosítottam.

C/4.

A Telenor észrevételei

4.1. A Telenor általános észrevételei

4.1.1. A Telenor álláspontja szerint a határozattervezet egyik célja, hogy a nagykereskedelmi díjak csökkenését idézze elő a vizsgált nagykereskedelmi piacon, növelve ezzel a fogyasztói jólétet. A Telenor szerint ezt a hatást azonban, a helyes jogalkotói szándék ellenére, a tervezet nem éri el, jelentős károkat okozva mind a piaci szereplőknek, mind a felhasználóknak. Amennyiben a hatóság egyenlőséget von a hívásvégződtetési díjak csökkentése és a fogyasztói díjak csökkenése között, akkor előfordulhat, hogy a tervezett beavatkozás nem csak hogy nem éri el célját, hanem épp ellenkezőleg, jelentősen torzítja a piac működését az indokolatlan beavatkozással.

Az észrevételt figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A végződtetési díjak mértékével kapcsolatos szabályozás – ahogyan a határozatból is kiderül – a túlzó árazás, az árdiszkrimináció és a keresztfinanszírozás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák kezelésére szolgál. A határozattervezet részletesen ismerteti, hogy az azonosított versenyt korlátozó magatartásformák felmerülésének milyen kiskereskedelmi piaci hatásai lehetnek (határozattervezet Indokolás A. Fejezet III.1. pont). Ezek a hatások mind a helyhez kötött, mind a mobiltelefon szolgáltatások kiskereskedelmi piacain jelentősen torzíthatják a versenyt, szuboptimális piaci allokációhoz, a fogyasztói többlet csökkenéséhez és szélsőséges esetben az egyes piaci szereplők kiszorulásához vezetve. A végződtetési díjak szabályozásának célja – ahogyan a határozattervezetből is kiderül – a felsorolt versenyt korlátozó magatartások kezelésén keresztül a kiskereskedelmi piacon esetleges kialakuló kedvezőtlen piaci hatások kezelése, megelőzése, és nem pusztán a kiskereskedelmi árak csökkenését célozza.

Megjegyzem, hogy a Telenor észrevételeiben önmagában a feltárt piaci problémákat és a kirótt költségalapúság kötelezettségét nem vitatja. A költségalapú díj ugyanakkor mindenben a 2009/396/EK Ajánlásban foglaltak szerint került kialakításra, és az A. Fejezet [245] szakaszában megállapítottam, hogy a 2009/396/EK Ajánlástól való eltérést sem a hazai piaci sajátosságok, sem jogszabályi keretek, sem a mobil végződtetési díjak szabályozásával kapcsolatos szabályozói gyakorlat nem indokolja. Mindezek folytán a díj a kirótt kötelezettségnek megfelelően költségalapú, amely tekintetében nem értelmezhető az indokolatlan beavatkozás fogalma.

4.1.2. A Telenor megjegyezte, hogy végződtetési díj drasztikus csökkenésével egyes díjcsomagok veszteségessé válnak a szolgáltatók számára, így ezek kivezetése eredményezheti azt, hogy egyes előfizetői rétegek önhibájukon kívül kiszorulnak a mobil-előfizetők táborából. Hasonló megfontolás révén belátható, hogy a jelenleg díjmentes csomagok közül is számos megszűnhet, illetve díjazottá válhat.

Az észrevételt figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A végződtetési díj csökkentése értelemszerűen a csökkentéssel érintett szolgáltató bevételeit és ráfordításait is csökkenti, ami egyes díjcsomagok (melyekben nagyobb a bejövő forgalom a kimenőnél) esetén eredményezheti azt, hogy a díjcsomag nyújtása gazdaságtalanná válik a szolgáltató számára. Más díjcsomagok esetén a hatás fordított lehet, tehát a végződtetési díj csökkentés a forgalmi egyenlegtől függően a csomag gazdaságosságát növelheti. A végződtetési díj költségalapú szintre csökkentése tehát – amennyiben valamely szolgáltató esetében a díjcsomagok kialakítása során kiemelt szempont a végződtetési díjak mértéke – természetesen hatást gyakorolhat az adott szolgáltató tarifapolitikájára, ugyanakkor az összpiaci hatás a korábban felsorolt lehetséges piactorzító magatartásformák lehetőségének megszűnésével mindenképpen pozitív.

4.1.3. A Telenor hivatkozott arra, hogy a lecsökkenő végződtetési díjak hatásának eredményeként a szolgáltatók hívásvégződtetésből keletkező nagykereskedelmi forgalmából származó árbevétele is jelentősen (hozzávetőlegesen 30-40 milliárd forint nagyságrendben) visszaesik, aminek eredményeként a társaságok által befizetendő számos adó nagysága is csökkenne, továbbá hátrányos hatással lenne az adatforgalmi szolgáltatás finanszírozására és csökkenő vállalati értékben, megítélésben, beruházási ütemben tükröződne.

Az észrevételt figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A szolgáltatók bevételeinek csökkenése eredményeként a Telenor véleménye szerint csökkenhetnek a különböző adófajtákból származó bevételek (ÁFA, társasági adó, iparűzési adó, innovációs hozzájárulás). A felvetéssel kapcsolatban fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a szabályozás célja a piaci verseny hatékonyságának növelése és nem az adóbevételek optimalizálása. Az adóbevételek jelentős csökkenésével kapcsolatos megállapítás ugyanakkor tévedéseket tartalmaz. A végződtetés esetében a szolgáltatást nem a végfelhasználók veszik igénybe, az közvetített szolgáltatás, a végződtetéssel kapcsolatos elszámolás esetén a fizetendő ÁFA-val szemben visszaigényelhető ÁFA áll. A társasági adó tipikusan nem bevételi alapú, hanem eredményfüggő, míg az iparűzési adó és az innovációs hozzájárulás esetében az adó alapja szintén tartalmazza a végződtetési bevételeket és ráfordításokat is. A szabályozás hatása tehát a felsorolt adónemek esetében semleges.

A hangszolgáltatásból származó bevételek csökkenése miatt a Telenor álláspontja szerint az adatszolgáltatás fejlesztésére fordítható források jelentősen csökkennek. Ezzel kapcsolatban fontos hangsúlyozni, hogy a végződtetési díjak csökkentése nemcsak a bevételeket, hanem a ráfordításokat is érinti, a két hatás az egyes szolgáltatók forgalmi egyenlegétől függően lehet pozitív és negatív is. Megjegyzendő továbbá, hogy a költségalapú szinten kialakított díjnak a beruházási források optimális allokációja szempontjából is kiemelt jelentősége van, hiszen csak

az ilyen díjak képesek megakadályozni annak a lehetőségét, hogy valamely szolgáltató beruházásait közvetve valamely más szolgáltató előfizetői finanszírozzák.

4.1.4. A Telenor megjegyezte továbbá, hogy a hazánkban roamingoló felhasználók hívásai végződéséből származó bevétel a jelenlegi bevétel egynegyedére fog lecsökkenni, ami a magyar export teljes volumenének értékére is kihatást gyakorol. Indokolatlannak és egyben irreálisnak érezte azt, hogy amíg a magyarországi mobilszolgáltató a határozattervezetben szereplő díjértéken lesz köteles végzödtetni az Európai Unió területén kívülről érkező nemzetközi hívásokat is, addig az ellenkező viszonylatban a magyar díjtétel sokszorosáért történik a hívások végzödtetése. A Telenor javasolta ezt a nagyfokú aránytalanságot feloldani azzal, hogy a hívásvégzödtetési díj kizárólag az EU területéről származtatott hívások végzödtetése esetén legyen kötelező érvényű. A Telenor kifejtette továbbá, hogy az EU 2014 novemberében érvényes díjakra alapuló végzödtetési díj-átlaga 1,41 eurocent környékén mozog, szemben a határozattervezetben szereplő 0,56 eurocentes értékkel. Már megismerve néhány 2015. évben bevezetésre kerülő új végzödtetési díjat, megállapítható, hogy a tervezetben szereplő végzödtetési díj egyáltalán nem illeszkedik az uniós környezetben jelenleg széleskörűen alkalmazott díjtételekhez. Az uniós átlagnál alacsonyabb értékű hazai végzödtetési díj kedvezőtlen mind a szolgáltatók, mind a teljes nemzetgazdaság számára.

A végzödtetési díj csökkenése a nemzetgazdasági export értékét csökkenti és amennyiben a hazai szolgáltatók külföldi szolgáltatóknak fizetett hasonló kifizetései nem csökkennek ekkora mértékben, akkor az a nemzetgazdasági egyenlegre is negatív hatást gyakorolhat. A végzödtetési díjak csökkentése az Európai Unióban és az uniós szabályozást alkalmazó országokban folyamatos, tagállamonként azonban a csökkentés üteme eltérhet és egy-egy csökkentési lépcsőben az egyes tagállamok díja szükségszerűen az átlag alá csökkenhet, ami a fent részletezett hatással járhat. Megjegyzendő, hogy az elmúlt években a helyzet fordított volt, a hazai díjak meghaladták az uniós átlagot. A jelenleg hatályos magyarországi 7,06 Ft/perc hívásvégzödtetési díj bevezetésekor, 2013 elején, még átlag alatti volt, 2014 végén viszont már a legmagasabbak közé számított. Az újabb díjcsökkentés ismét az átlag alá viszi a díjakat és a tagországi összehasonlításokban a legalacsonyabbak között lesz. (Az €cent-ben történő összehasonlítás egyébként nem teljesen helytálló, mivel változatlan díjtételek mellett is változhatna a sorrend a Ft árfolyamának változására.) Az elkövetkező időben, ahogyan a tagországok többsége áttér a 2009/396/EK Ajánlás rendelkezései alapján kialakított BU-LRIC díjak alkalmazására, az átlag is tovább fog csökkenni és az átlaghoz való viszony, valamint a tagországok közötti sorrend is változik. Természetesen az egyes tagállami szabályozó hatóságok – amellet, hogy megfelelnek a végzödtetési díjakkal kapcsolatos uniós szabályozásnak – lehetőség szerint a tagállami szolgáltatók érdekeit tartják szem előtt, ugyanakkor ez nem történhet meg úgy, hogy a piacelemzés során feltárt, a hazai piaci versenyt korlátozó magatartásformák kezeléséről a tagállami szabályozó részben lemond. Az Európai Unióban nem a díjak mértéke, hanem a díjmeghatározás módszertana szabályozott. A BU-LRIC módszertan alkalmazásával minden országban az adott országban jellemző költségek határozzák meg a díj értékét. Nem lehet tehát pusztán a díj mértéke alapján arról beszélni, hogy adott országban a díj indokolatlanul eltér egy más országétól vagy az átlagtól, mivel a díjak különbözősége – helyesen alkalmazott módszertan esetén – csak a költségek közti különbségeket tükrözheti vissza. Mindazonáltal azon hívások esetében, amelyek nem az Európai Unió, illetve az uniós szabályozást alkalmazó országok területéről érkeznek, figyelembe vettem a Telenor észrevételét, az ilyen hívások esetében szabályozási aszimmetria áll fenn, ami a hazai szolgáltatókat kiszolgáltató helyzetbe hozhatja. Mivel ezen hívások végzödtetése a tagállamok közötti kereskedelmet, illetve a belső piac működését nem érintik, az egységes belső piac kialakulását nem gátolják, ezért a határozat rendelkező részét (jelen határozat rendelkező részének C) pontja) úgy módosítottam, hogy a költségalapú díj alkalmazásának kötelezettsége ne vonatkozzon az Unióra, illetve az uniós szabályozást alkalmazó országokon kívülről érkező hívások végzödtetésére. Ennek – így az észrevétel figyelembevételének – indokait az Indokolás A. fejezetének [254] szakasza tartalmazza.

4.1.5. A Telenor számára értelmezhetetlen, hogy miként eredményezhet egy, a korábbi eljáráshoz kapcsolódóan felépített költségmodellhez képest alapvető módszertani változás nélkül kialakított aktuális BU-LRIC modell a korábbi értéktől ilyen igen jelentősen eltérő értéket. Meggyőződése, hogy a Hatóság által alkalmazott modell nem ad reális képet a szolgáltatók valós költségeiről. (PI. frekvencia- pályázat költségei, az új frekvenciatartományokra épülő új hálózat kiépítésének költsége.) A német és cseh hatóságok ezeket a költségelemeket szerepeltetik modelljeikben. A hanghívások végződtetésével kapcsolatos részarányos költségeknek valamennyi frekvenciasáv vonatkozásában szerepelnie kell a hanghívások költségei közt.

Az észrevételt figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A határozattervezet Indokolás A. Fejezet [245] szakaszában kifejtettem, hogy a mobil hívásvégződtesési díjak megállapításával kapcsolatban a 2009/396/EK Ajánlásban foglaltakat a Hatóság az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján köteles figyelembe venni. A 2009/396/EK Ajánlás 2. pontja a BU-LRIC modellépítési megközelítés alkalmazását javasolja a mobil és a helyhez kötött végződtesési díjak meghatározása során, továbbá annak 6. pontja ezen belül az ún. „tisza” LRIC módszert azonosítja a költségmodellezés végrehajtásának eszközeként, az alábbi megfogalmazásban: „Ez azt jelenti, hogy a szabályozott beszédalapú hívásvégződtesési szolgáltatáshoz csak azokat a költségeket szabad hozzárendelni, amelyek elkerülhetők lennének, ha beszüntetnék a nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtesési szolgáltatások harmadik személyeknek történő nyújtását.” A 2009/396/EK Ajánlás melléklete („A nagykereskedelmi végződtesési díjak mobilhálózatokban történő meghatározásának elvei”) a spektrumhasználat vonatkozásában az alábbiakat mondja ki: „A spektrumhasználat (a spektrumfrekvenciák megtartására és használatára vonatkozó engedély) hálózati előfizetőknek nyújtott kiskereskedelmi szolgáltatások során felmerülő költségét elsősorban az előfizetők száma határozza meg, így az forgalomtól független, és ezért nem számítható be a nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtesési szolgáltatási különbözetbe.”

A hivatkozott részletszabályok explicit módon rendelkeznek arról, hogy a spektrumhasználat költségeit a végződtesési díjban csak abban a speciális esetben lehetne figyelembe venni, ha azok kifejezetten a nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtesési szolgáltatás nyújtásából eredő megnövekedett forgalom lebonyolítása érdekében merülnének fel (elkerülhető költségek elve). A BU-LRIC modell áttekintése, felülvizsgálata és szükség szerinti módosítása érdekében indított KS/11367/2014. számú eljárásban a szükséges spektrumigényekkel kapcsolatos feltételezések is bemutatásra kerültek az adatszolgáltatási kérdőívben. Mivel az adatszolgáltatási eljárásban a fenti speciális körülmény nem merült fel, továbbá erre vonatkozó érvelés a Telenor észrevételében sem került kifejtésre, emiatt a kapcsolódó költségmodell és ezáltal a határozattervezet rendelkező rész C) pontjában a hívásvégződtesési forgalmi szolgáltatásra vonatkozóan megállapított költségalapú díj módosítását nem láttam indokoltnak.

Más hatóságok eljárásaival kapcsolatban megjegyzendő, hogy azok részletszabályait nyilván befolyásolhatják az egyes országok esetlegesen eltérő körülményei, aminek értékelése nem tartozik jelen határozat körébe. Mindazonáltal tudomásom szerint a német hatóság eljárása során deklaráltan nem vette figyelembe az EU-ajánlás „tisza” LRIC-módszer alkalmazására vonatkozó szabályait.

4.1.6. A Telenor megjegyezte, hogy az új szolgáltató (DIGI) piacra lépése ugyan még nem történt meg, de a modell által lefedni kívánt intervallumban már mindenképp piaci tényezőként kell figyelembe venni megjelenését.

A 3.2.2. pontban hivatkozott indokokra is figyelemmel a Telenor észrevételét figyelmen kívül hagytam. Megjegyzendő, hogy egy egyelőre nem létező szolgáltatás jövőbeni jellemzőit, forgalmát, piaci részesedését megbízhatóan modellezni nem lehet. Mindazonáltal a modellel kapcsolatos érzékenységvizsgálatok során megállapítást nyert, hogy a BU-LRIC költségmodell végeredményét alacsonyabb piaci részesedések (20-30%) beállítása kis mértékben befolyásolná, és mindenképpen a díj további csökkentése irányába hatna.

4.1.7. A Telenor meggyőződése, hogy a szolgáltatók költségei a modell készítése során feltételezetteknel nagyobb hányadban keletkeznek a hanghívásokkal kapcsolatban, mivel a kezdeti, 6-8 kbps adatsűrűségű „érthetőségtől” a jelenlegi és a jövőben alkalmazandó HD voice technológia (WB AMR) által a megszokottnál jóval nagyobb sávszélességen (12,5 - 24 kbps) történik a hangszolgáltatás.

A kidolgozott költségmodell az ITU-T G722.2 ajánlásában foglaltaknak – és a szolgáltató észrevételének – megfelelően 16 Kbit/s beszédátviteli sebességet feltételez, ami a BU-LRIC modell áttekintése, felülvizsgálata és szükség szerinti módosítása érdekében indított KS/11367/2014. számú eljárásban a Telenor számára megküldött (az adatszolgáltatáshoz csatolt) „Kitöltési Útmutató és Feltételezések Adatszolgáltatás mobil BU-LRIC modellépítéshez” című dokumentum „VI. Modell feltételezések” című fejezetének 12. pontjában található, ahol az alábbi szöveg szerepel: „A beszédátvitel feltételezett sebessége 16 kbps.” A Telenor ***Üzleti titok***, így a Hatóság a költségmodellezés során az sebességérték tekintetében a fenti feltételezéssel élt, amely érték a HD voice technológiára megadott tartományban található.

4.1.8. A Telenor észrevételében hivatkozott arra, hogy a teljes IP átállásra előre láthatólag csak 2018 után kerülhet sor. Mivel a piacon lévő többi szolgáltató (ez a Hatóság modelljével ellentétben nem hipotetikus feltételezés csupán) még nem tért át az IP technológiára, ezért, a társszolgáltatókkal való kapcsolat érdekében az ideális, hipotetikus szolgáltató is kénytelen alkalmazni a régebbi technológiát is.

Az észrevételt figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A határozattervezet Indokolás A. Fejezet [245] szakaszában kifejtettem, hogy a mobil hívásvégződteségi díjak megállapításával kapcsolatban a 2009/396/EK Ajánlásban foglaltakat a Hatóság az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján köteles figyelembe venni. A 2009/396/EK Ajánlás 2. pontja a BU-LRIC modellépítési megközelítés alkalmazását javasolja a mobil és a helyhez kötött végződteségi díjak meghatározása során, továbbá annak 4. pontjában kimondja, hogy „A költségmodellnek a modell időtávján belül elérhető hatékony technológiákon kell alapulnia. Ezért a helyhez kötött és mobilhálózatok magja elvben egyaránt következő generációs hálózat (NGN) alapú lehet”. Fentiekből következően a modellezés során az újgenerációs hálózatok költségviszonyait kell figyelembe venni, azaz a 2009/396/EK Ajánlásnak megfelel az a Hatóság által alkalmazott feltételezés, hogy a hatékony hipotetikus szolgáltató gerinchálózata – mint a modell időtávján belül elérhető leghatékonyabb technológia – teljes mértékben IP technológián, hozzáférési hálózata pedig egyes technológián alapul.

A Telenor észrevételében említett, az IP technológiánál fejletlenebb ún. „régebbi technológiáknak” a modellezés időtávja alatt feltételezett fennmaradásából nem következik az, hogy a hatékony hipotetikus szolgáltató gerinchálózatát – a 2009/396/EK Ajánlás vonatkozó rendelkezéseitől eltérően – az IP technológiánál fejletlenebb, kevésbé hatékony technológiával lenne szükséges modellezni, illetőleg a hazai piac specialitására vonatkozó – a 2009/396/EK Ajánlástól eltérő kezelést alátámasztó – érvelés a Telenor észrevételében sem került bemutatásra.

4.1.9. A Telenor megjegyezte, hogy az átlagos, mértékadó adatforgalom-növekedés sebessége kisebb, mint a modellben szereplő adatforgalom-növekedési ütem, azaz az ott szereplő feltételezés szerintük erősen eltúlzott.

Nem világos, hogy az észrevételben foglalt feltevés milyen ténybeli alapon áll, ugyanis az észrevételben használt fogalmak nincsenek definiálva, a köztük levő arányra vonatkozó hipotézis pedig nincsen alátámasztva. A határozattervezet Indokolás A. Fejezet [249] szakaszában kifejtettem, hogy a Hatóság a BU-LRIC modell kialakítása során a három, saját hálózattal rendelkező mobil szolgáltató (Magyar Telekom, Telenor és Vodafone) által benyújtott adatszolgáltatásokban foglaltakat vette alapul. Fentiek alapján tehát a modellezett hatékony hipotetikus szolgáltató adatforgalmának növekedési üteme, sőt maga az előre jelzett forgalom, a

BU-LRIC modell áttekintése, felülvizsgálata és szükség szerinti módosítása érdekében indított KS/11367/2014. számú eljárás során a mobil szolgáltatók által – így a Telenor által is – megadott előrejelzések átlagaként került megállapításra. Fentiek alapján a Telenor észrevételét nem vettem figyelembe.

4.1.10. A Telenor nem értett egyet a tervezet azon állásfoglalásával, hogy a jelenlegi eljárásban a szolgáltatók számlázó rendszerei a modellezés szempontjából nulla forint költségrészt képviselnek. A hanghívásokhoz elengedhetetlenül szükséges billing rendszerek kiépítése és folyamatos bővítése jelentős, folyamatos költségelemet képez.

Az észrevételt figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A határozattervezet Indokolás A. Fejezet [249] szakaszában kifejtettem, hogy a Hatóság a hipotetikus hatékony szolgáltató költségviszonyaira vonatkozó BU-LRIC modell kialakítása során a három, saját hálózattal rendelkező mobil szolgáltató (Magyar Telekom, Telenor és Vodafone) által benyújtott adatszolgáltatásokban foglaltakat vette alapul, figyelemmel arra is, hogy az egyes hálózati elemek méretezésében (az alap-berendezésekre és a bővítő egységekre megadott információk) milyen változások történtek. Amennyiben az adatszolgáltatásban megadott adatok (ideértve az alap-berendezések és a bővítő egységek árait és méretezési paramétereit) alapján valamely hálózati elem tekintetében forgalomfüggő elemek nem kerültek azonosításra, úgy a 2009/396/EK Ajánlás 6. pontjában foglalt részletszabályok alapján a modellezés szempontjából figyelembe vehető költségrész mértéke nulla értékben került meghatározásra.

A hivatkozott 2009/396/EK Ajánlás 6. pontjában foglaltak szerint: „Az LRIC-modellen belül a vonatkozó szolgáltatás a harmadik személyeknek nyújtott nagykereskedelmi beszélalpus hívásvégződtetés. Ez azzal jár, hogy a különbözeti költségek értékelésekor a nemzeti szabályozó hatóságoknak meg kell állapítaniuk az összes szolgáltatását nyújtó üzemeltető azonosított összes hosszú távú költsége és ugyanezen üzemeltető harmadik személyeknek nyújtott nagykereskedelmi hívásvégződtetési szolgáltatás hiányában felmerülő összes hosszú távú költsége közötti különbséget.”

*A Telenor észrevételében foglaltak szerint a „hanghívásokhoz elengedhetetlenül szükséges billing rendszerek kiépítése és folyamatos bővítése jelentős, folyamatos költségelemet képez”. Ugyanakkor azt a Telenor ***Üzleti titok****

A leírtak alapján megállapítható, hogy a számlázási rendszer tekintetében nem volt azonosítható olyan forgalomfüggő, a beszélalpus hívásvégződtetés szempontjából különbözeti költségelem, amely a 2009/396/EK Ajánlás alapján figyelembe vehető lett volna a végződtetési díj értékében.

4.1.11. A Telenor álláspontja szerint az új, drasztikusan lecsökkenteti hívásvégződtetési díj átmeneti időszak nélkül történő bevezetése jelentős zavart okozhat a szolgáltatók gazdálkodásában. A forgalmi szerkezettől függően a ráfordítások csökkenésénél jelentősen nagyobb mértékű bevételekiesést történhet. A Hatóság korábbi gyakorlatával ellentétben, a jelenlegi tervezet gyakorlatilag a határozat jogerőre emelkedésével megegyező időben kíván megléptetni a szolgáltatókkal egy olyan jelentős lépcsőt, amelyet a korábbi határozat hosszú éveken keresztül, több lépcsőben tett meg. Javasolta ennek újbóli átgondolását, és a hatálybaléptetés idejének áthelyezését 2016 januárjára.

Az észrevételt figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A díjak azonnali bevezetésével kapcsolatos döntési szempontokat a határozattervezet az Indokolás A. Fejezet [259] szakaszában tartalmazza. A [259] szakaszban megállapítottam, hogy a díjak azonnali bevezetésének eredményeként egyetlen érintett szolgáltató nettó pozíciója-figyelembe véve az esetleges pozícióromlás mértékének a szolgáltatók összbevételeéhez viszonyított arányát – sem romlik oly mértékben (0,5-1%), ami az alkalmazkodást lehetővé tévő glide path bevezetését tenné indokolttá. Sőt, egyes szolgáltatók esetében a forgalmi szerkezettől függően a díjak bevezetése nettó pozíciójavulást is eredményezhet. A határozatban a teljes

szabályozási időszakra vonatkozóan egységes mértékben meghatározott, azonnal bevezetendő díj valamennyi piaci szereplő számára egyértelmű, átlátható helyzetet és kiszámítható, stabil gazdálkodási feltételeket teremt. Megjegyzendő továbbá, hogy – ahogyan az a határozattervezet [259] szakaszából is kiderül – a díjak utolsó csökkentésére 2013. január 1-jén került sor, így a díjak azonnali bevezetése a szolgáltatói bevételeket tekintve egy két évet meghaladó hosszúságú glide path-nak felel meg. Szintén a szolgáltatói alkalmazkodást segíti, hogy a díjak bevezetésére csak a határozat közlését követően – tehát várhatóan 2015. második negyedévében – kerül sor, amit azt jelenti, hogy a teljes 2015. év tekintetében még magasabb éves átlagos díj adódik, így a díjak bevezetésének Telenor gazdálkodására gyakorolt teljes hatása a gyakorlatban fokozatosan, két üzleti évre szétszétva jelentkezik.

4.2. A Telenor modell hiányosságaira, visszásságára vonatkozó észrevételei

4.2.1. A Telenor megjegyezte, hogy a modell kialakításakor a Hatóság nem kívánt élni a Telenor által felajánlott közreműködéssel, és így feltehetően a jelenlegi modell is tartalmaz olyan elemeket, melyek nem a magyar piaci és hálózati feltételrendszeren alapulnak. A szolgáltatók aktív közreműködése nélkül sem szerkezetében, sem paramétereiben nem hozható létre reális, helyes képet mutató modell.

Az észrevételt figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A határozattervezet Indokolás A. Fejezet [249] szakaszában kifejtettem, hogy a Hatóság a BU-LRIC modell kialakítása során a három, saját hálózattal rendelkező mobil szolgáltató (Magyar Telekom, Telenor és Vodafone) által benyújtott adatszolgáltatásokban foglaltakat vette alapul. A BU-LRIC modell áttekintése, felülvizsgálata és szükség szerinti módosítása érdekében indított KS/11367/2014. számú eljárás során a költségmodellezés, így a hálózat méretezése során alkalmazott feltételezések egyeztetésre kerültek a mobil szolgáltatókkal, köztük a Telenorral is. Amennyiben a fenti adatszolgáltatásban a szolgáltatók a feltételezésekkel kapcsolatosan módosító javaslatokat fogalmaztak meg, úgy azok minden esetben mérlegelésre kerültek a Hatóság részéről és a szolgáltatók indokolt észrevételei figyelembe vételre kerültek. Fentiek alapján kijelenthető, hogy a modell megfelelően modellezi a hazai piaci környezetet, hiszen a méretezés során a hazai forgalmi viszonyokból indul ki, a költségek meghatározása során a hazai szolgáltatók – köztük a Telenor által is – benyújtott áradatakat használja. Megjegyzendő továbbá, hogy a 2009/396/EK Ajánlás preambuluma (9) és (10) bekezdései, illetve a 2009/396/EK Ajánlás 1. és 2. pontja szerint a költségmodellezés során a modern technológiát használó, hatékony üzemeltető költségeit szükséges számba venni, ezáltal a meghatározott díjszintnek a szükséges, nem pedig a ténylegesen biztosított berendezések költségeit kell tükröznie. Fentiek alapján a Hatóságnak nem egy konkrét, a valóságban létező szolgáltató, hanem egy hatékonyan működő hipotetikus szolgáltató hálózatát (és annak költségeit) kell modelleznie.

4.2.2. A Telenor kifejtette, hogy a BU-LRIC modell felépítését, az abban szereplő adatok megismerését csak igen vázlatosan teszi lehetővé a határozattervezet, a szereplő adatok üzleti titokként való kezelése miatt. Ezt vitatta, hiszen egy hipotetikus szolgáltatót feltételezve a begyűjtött adatokat aggregálva, az egyedi szolgáltatói adatok már csak igen elvétve jelennek meg, üzleti titkot nem képviselve. Ha a szolgáltatók lehetőséget adnak a modellben szerepeltetett adataik titkosságának feloldására, akkor ezt a Hatóságnak is figyelembe kell vennie és ennek megfelelően kell az adatsort bemutatnia. Javasolta a teljes modell átadását, lehetőséget adva így arra, hogy a szolgáltatók saját, valós adataikkal készíthessék el az adatsort, vagy a modell kényes részeiben ne valós kiindulási adatok szerepeljenek, melyekkel a modell működése ellenőrizhető. Minimális elvárás, hogy maga a modell teljes algoritmus legyen megismerhető általunk. Ennek hiányában a modell „fekete dobozként” üzemelő számítási eszköz, eredményét sem ellenőrizni, sem vitatni nincs módja.

A Telenor modell megismerhetőségére, a bemenő és aggregált adatok üzleti titokként történő kezelésére vonatkozó észrevételét a 3.3.1. pontban részletezett indokokra tekintettel figyelmen kívül hagytam.

4.3. A Telenor észrevételei a költségalapú árazással kapcsolatban

4.3.1. A 2011-ben kialakított modell eredménye (4,64 Ft/perc) és a 2014-re számított hívásvégződtetési díj (1,71 Ft/perc) mértéke közötti jelentős különbséget a határozattervezet és függeléke alapján a Telenor nem tartotta indokolhatónak, számítási hibát gyanított.

A hasonlóan változó számviteli szétválasztási modelljünkben az átlagos éves csökkenés (CAGR) 2010 és 2013 között 13% volt, így érthetetlen a két pure LRIC modell közötti 18% változás.

Az észrevételt figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A számított végződtetési díj a 2009/396/EK Ajánlás által meghatározott módszertani alapok és a konkrét körülmények, adatok egymásra építéséből született. A határozattervezet Indokolás A. Fejezet [248] szakaszában elemeztem a fő különbségeket a korábbi és a mostani költségmodellezés és annak eredménye között, amely különbségek egy része a 2009/396/EK Ajánlás szerinti módszertan leképezésének pontosításából, más része a modellbe bemenő adatok változásából ered. Ennek során azt is rögzítettem, hogy a „BU-LRIC modellben a modellezés időszaka értelemszerűen eltér és új időszakra, 2014-re vonatkozóan határozza meg a hipotetikus hatékony mobilszolgáltató egységköltségét”. A korábbi piacelemzési eljáráshoz kapcsolódóan felépített költségmodellhez képest nincs alapvető módszertani változás a BU-LRIC modell kialakításában, azonban mind a piac méretével azonosított kereslet, mind a technológiai fejlődés, ezáltal az alkalmazott hálózatmodellezési megoldások változása, mind az input adatok változása a költségmodellezés során olyan körülménynek számít, amelyek alapvetően befolyásolták a modell végeredményét.

A Telenor észrevételében a számviteli szétválasztási modellekben megjelenő költségtömeg változásából kíván következtetést levonni a nagykereskedelmi hívásvégződtetés szolgáltatás költségmodellezés szempontjából relevánsnak tekinthető költségei nagyságára. Mivel azonban a két modell egymástól eltérő költségszámítási módszertanon alapul (a számviteli szétválasztási modellek a teljesen felosztott költségek számítási módszerével kerülnek kialakításra, míg jelen költségmodellezésben a „tisza” BU-LRIC költségszámítási módszertan alapján kizárólag különbözőzeti költségeket lehet figyelembe venni), ezek eredményei nem vethetők össze mechanikusan egymással.

4.3.2. A Telenor elemezte továbbá azokat a változásokat, amelyek hatással lehettek a számítások végeredményére

A Telenor az észrevételében megfogalmazott spekulatív állítások mögötti megfontolásokat, számításokat nem mutatja be, így ezekre konkrét, ténybeli válasz nehezen adható. Mindazonáltal valószínűsíthető, hogy számításai során úgy járt el, hogy egy-egy, általa célszerűen kiragadott tényező változásának hatását vizsgálta a modell végeredményére, úgy, hogy közben a modell összes többi tényezője változatlan maradt. Megengedve, hogy ezen számításai közben számítási hibákat nem követett el, általánosságban megállapítható, hogy az ilyenfajta számítások téves következtetésekre vezethetnek. Egy, a jelen költségmodellhez hasonló komplexitású modell esetében ugyanis rengeteg tényező van, amelyek változhatnak, és ezek a változások mind hatnak egymásra, mintegy összeszorzódnak, ezért ezeket külön-külön vizsgálva és aztán mechanikusan összeadva téves eredményre jutunk.

- A Telenor becslése szerint a tőkeköltség-szorzó 3 %-os csökkentése miatt a hívásvégződtetés költségének csökkenése nem haladja meg a 0,20 Ft-ot percenként. Fenntartotta azon állítását is, hogy a Hatóság a WACC mértékét jellemzően alacsony értéksávban határozza meg.

A tőkeköltség-szorzó csökkenése a végződtetési díj mértékére természetesen hatással van. A Telenor WACC-szorzó mértékével kapcsolatos észrevételével kapcsolatban fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a Hatóság hosszú évekre visszamenőleg változatlan módszertannal határozza meg a tőkeköltség szorzó értékét, amelynek mértékét és az érték évek közötti változásának okait

a Hatóság a tőkeköltség szorzó értékét tartalmazó összefoglalóban minden évben részletesen ismerteti. Önmagában az, hogy a Telenor tulajdonosai az átlagos elvárt piaci megtérülésnél magasabb megtérülést várnak el, nem jelenti azt, hogy a Hatóság által alkalmazott módszertan, vagy a benchmark cégek kiválasztása a tőkeköltség megállapítása során nem megfelelő.

- A Telenor számára a dokumentáció alapján úgy tűnt, hogy az LTE forgalom megjelenik a modellben, míg annak hálózati költsége viszont nem, így hiába határoz meg a modell útvonaltényezőket az LTE eszközökre is, és veszi figyelembe az LTE-n bonyolított forgalmat, úgy tűnik számunkra, mintha a költségeket nem venné figyelembe a modell. Ez egységköltség csökkenést okozhat, ugyanakkor nem veszi figyelembe a hálózatok tényleges költségeit.

A hatékony hipotetikus szolgáltató hálózatának modellezésekor figyelembe vettem, hogy az adatszolgáltatásoktól eltérően a hangszolgáltatások 4G technológiával történő nyújtásának – bár már Európa több országban is zajlanak erre vonatkozó kísérletek – a költségmodellezés időpontjáig még nem kerültek kidolgozására a pontos, modellezhető költség- és műszaki paraméterei. Mivel az adatszolgáltatási eljárásban a fentiektől eltérő körülmény a szolgáltatók részéről nem merült fel, emiatt a költségmodellezés során azzal a feltételezéssel éltem, hogy a 4G hálózatok – a jelenleg ismert műszaki megoldások alapján – szélessávú adatátviteli szolgáltatások nyújtására alkalmasak. Ugyanakkor a „tisza” BU-LRIC költségszámítási módszertan értelmében minden olyan költség, ami nem kizárólagosan csak a beszédcélú hívásvégződtetés érdekében merül fel, kizárásra kerül a költségalapból. Fentiek okán a 4G hálózatokon a jövőben LTE technológiával nyújtandó ún. negyedik generációs vezeték nélküli hangszolgáltatások (VoLTE) a Hatóság által kialakított költségmodellben nulla mértékben kerültek figyelembe vételre, míg ezzel egyidejűleg az LTE-hálózaton lebonyolított adatforgalommal egyes hálózati elemek helyes méretezésének céljából számolni kellett. A Hatóság természetesen folyamatosan figyelemmel követi a műszaki szabványosítási folyamatokat, illetve az új műszaki szabványok, megoldások hazai piaci, szolgáltatói gyakorlatba való beépülését és az esetleges technológiai változásokból eredő körülményeket a következő modellépítés során figyelembe veszi.

- A virtuális szolgáltató forgalmának figyelembevétele a Telenor megítélése szerint téves, mert jelenleg gyakorlatilag mindössze két virtuális szolgáltató van a piacon és ráadásul mindketten csupán az egyik szolgáltató hálózatát használják, így a hipotetikus szolgáltató valószínűleg nem kötne ilyen megállapodást egy újabb MVNO-val. Ez azt eredményezi, hogy a hipotetikus szolgáltató forgalmát indokolatlanul megnövelték – ezzel csökkentve az egységköltséget.

Az észrevétel mögött észlelhető feltételezés téves, a költségmodell a hipotetikus szolgáltató modellezése során nem veszi figyelembe, hogy az egyes szolgáltatók ténylegesen milyen MVNO-szerződéseket kötöttek. Az MVNO-forgalom a teljes piac méretének meghatározásához szükséges, amelyből kiindulva a hipotetikus hatékony szolgáltatót egy átlagos forgalmú magyarországi szolgáltatóként szükséges modellezni.

- A Telenor megjegyezte, hogy a modernebb és gyorsabb adatátvitelt biztosító ETH rádiólinkek beállítása önmagában helytálló, de meg kell jegyezni, hogy a berendezések cseréje nem okoz költségcsökkenést.

Az észrevételt tudomásul vettem.

- A Telenor kifejtette, hogy a számlázási rendszer pontosabb méretezése azt eredményezte, hogy a számlázási- és a számhordozási rendszer költségeit teljesen figyelmen kívül hagyta a modell. A számviteli szétválasztási modelljükben is bemutatták már 2012-ben a számlázó rendszer alaphálózati jellegét. A szolgáltatók azért nem tudnak ebben forgalomfüggő elemeket kimutatni, mert a számlázó-rendszert szállító cégek jellemzően nem úgy árazzák termékeiket, hogy azok ára a szolgáltatások darabszáma szerint alakul. Ez azonban nem azt jelenti, hogy n-1 szolgáltatás esetén nem lenne alacsonyabb a rendszer beruházási, üzemeltetési igénye –

csak nem áll rendelkezésre megfelelő információ. A nagykereskedelmi számlázás költségeit a korábbiakban is figyelembe vette a modell, így a Telenor számára érthetetlen, hogy ez miért változott meg. Ezzel együtt jelezte, hogy a számlázási és számhordozási rendszerek figyelmen kívül hatása becslései szerint nem indokolnak 0,4 Ft-nál nagyobb költségcsökkenést.

Az észrevételre adott részletes választ ld. a 4.1.10. pontban.

- A Telenor észrevételezte, hogy a bemenő adatok adatgyűjtést követően frissítésre kerültek. Tapasztalata szerint nem történt akkora árcsökkenés, illetve potenciális hatékonyságnövekedés a hanghívások tekintetében, ami akár a csökkenés felét is okozhatta volna. A szétválasztási modellekben már leképezésre kerültek a technológiai fejlesztések: a Telenor a 2010-2014 közötti időszakban gyakorlatilag teljesen lecserélte a hálózatát a jelenleg elérhető leghatékonyabb technológiára, de költségei mégsem csökkentek hasonló arányban.

Az észrevételre adott részletes választ ld. a 4.3.1. pontban.

4.4. A Telenor számviteli szétválasztás kötelezettséghez kapcsolódó változásokra vonatkozó észrevételei

A Telenor továbbra is fenntartotta azon álláspontját, hogy a számviteli szétválasztás nem szükséges kötelezettség, felesleges terhet ró a szolgáltatókra. Üdvözölte a Hatóság azon szándékát, hogy a számviteli szétválasztási kötelezettség terhet arányba szeretné hozni a beszámolókból nyerhető információk hasznosságával. A CCA módszertan eltörlése mindenképpen ebbe az irányba mutat, de a kimutatások részletezettségének növekedése éppen az ellenkező hatást éri el. A kimutatásokon szereplő számos új kategória előállításához az adattárházi riportok jelentős fejlesztésére lesz szükség. Megjegyezte, hogy a múlt év adatait nem tudják kitölteni, ehhez a már korábban lezárt évet (2013) újra kellene modellezni, ami vitathatatlannal aránytalan terhet róna az egyes kötelezett szolgáltatókra.

Javasolta, hogy a Hatóság szüntesse meg a számviteli szétválasztás kötelezettségét, illetve, ha a Hatóság ahhoz továbbra is ragaszkodik, tartsa meg a korábbi részletezettséggel készülő kimutatásokat – a CCA részek elhagyása mellett.

Az észrevételt figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A határozattervezet Indokolás A. Fejezet [201] és [208] szakaszaiban megállapítottam, hogy a túlzó árazás és a keresztfinanszírozás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma megfelelő kezelése érdekében szükséges a számviteli szétválasztás, mint a költségalapúság kötelezettség teljesülését támogató kötelezettség kirovása. Megállapítottam, hogy – a végződtetési díjak mértékére vonatkozó szabályozás megfelelő alkalmazása érdekében – szükség van arra, hogy a szabályozó rendszeres visszacsatolást kapjon a szabályozás megfelelőségéről, eredményességéről, tehát arról, hogy az mennyiben volt képes a túlzó árazás és a keresztfinanszírozás előfordulását megakadályozni. A szabályozás megfelelőségének vizsgálatához szükséges információk teljes körűen és ellenőrizhetően csak az előírásoknak megfelelően elkészített – a nagykereskedelmi és kiskereskedelmi árakat, valamint a költségeket átláthatóan bemutató – számviteli szétválasztási kimutatásokból nyerhetők ki, enyhébb kötelezettségek (pl. egységköltség számítások benyújtása) a teljes körűséget nem képesek biztosítani. A számviteli szétválasztás kötelezettség alkalmazására a fentiek miatt továbbra is szükség van, annak kirovásától nem tekinthetek el.

A szolgáltatói terhek csökkentése érdekében a számviteli szétválasztás több ponton egyszerűsítésre, könnyítésre került a szolgáltatói terhek csökkentése érdekében és a kötelezettséggel kapcsolatos változások – a részletezettebb bevételi bontás előírása mellett is – összességében jelentős szabályozói teher csökkenést jelentenek a szolgáltatók számára. A táblázatokban előírt bevételi bontás valóban részletesebb lett a korábbiakhoz képest, aminek szükségességét a határozattervezet [289] szakaszában részletesen indokoltam. Az idézett

szakaszban bemutatott indokok alapján a részletesebb bontás előírása szükséges, annak előírása indokolt.

Megjegyzendő, hogy a számviteli szétválasztási kötelezettség a BU-LRIC módszerrel számított költségalapú díj alkalmazása mellett már a Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsának DH-25712-48/2008. számú határozatában terhelte a Telenort (amely határozatot a Fővárosi Ítéltábla a Legfelsőbb Bíróság Kfv.III.38.118/2010/6. számú ítéletével hatályában fenntartott 2.Kf.27.139/2010/6. számú ítéletével a számviteli szétválasztási kötelezettség tekintetében is jogszerűnek találta). A tárgyban piacot szabályozó, a Tanács DH-9549-33/2005. számú határozatának felülvizsgálata során Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.418/2008/11. számú ítéletben elvi élel állapította meg, hogy a kötelezettségek fenntartása legfeljebb abban az esetben vitatható, ha a korábbi határozat meghozatala óta valamely lényeges körülmény oly jelentős mértékben változott meg, hogy arra figyelemmel a jelentős piaci erejüként történő azonosítás és a kötelezettségek előírása nem, vagy nem ilyen formában indokolt.

A HF/1595-33/2011. számú határozat alapján a Telenor (immáron a tiszta LRIC-módszerrel számított díj alkalmazásának előírásával egyidejűleg) továbbra is e kötelezettség alanya volt, a kötelezettséget pedig – a Telenor keresetének elutasításával – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság elsőfokú, jogerős ítéletében megalapozottként értékelte.

A piacelemzési eljárás során pedig nem merült fel olyan tényező, illetve nem volt azonosítható olyan, lényeges körülményben beálló jelentős mértékű változás, ami a kötelezettség megszüntetését vagy más tartalommal történő előírását indokolta volna.

Erre figyelemmel pedig az, hogy a Telenor álláspontja szerint a számviteli szétválasztási kötelezettség nem szükséges, nem értékelhető olyan érvként, indokként, ami e körülményekre, és a következetes bírósági gyakorlatra tekintettel a számviteli szétválasztási kötelezettség indokoltságát megkérdőjelezné.

4.5.

Minderre tekintettel a Telenor kérte, hogy a Hatóság a piaci helyzet gyors megváltozására, a negyedik piaci szereplő közelgő belépésére figyelemmel, halassa el a határozat hatálybaléptetését, az új szolgáltató adatait is figyelembe véve a jövő év harmadik negyedéve végén tartson újabb konzultációt, a határozattervezet kialakításakor a cseh, és a német hatóságokhoz hasonlóan vegye figyelembe az új frekvenciákért fizetett és a hangszolgáltatáshoz köthető arányos költségeket, magasabb tőkeköltés értékét, illetve a nagykereskedelmi számlázás költségeit vegye figyelembe, valamint szüntesse meg a számviteli szétválasztás kötelezettségét.

Az észrevételt figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A DIGI esetleges jövőbeli piacra lépése nem indokolja a határozat meghozatalának elhalasztását és újabb konzultációt, az ezt megalapozó indokokat a Telenor sem hozott fel észrevételeiben, illetve a 3.2.2. és 4.1.6. pontban részletesen kifejtettem, hogy miért nem szükséges, illetve mely okból nincs mód arra, hogy e szempontra figyelemmel kerüljön sor a határozat kibocsátásának elhalasztására.

C/5.

A UPC észrevételei

A UPC – egyébként figyelmen kívül hagyott és kezelését tekintve a más Kötelezett Szolgáltatók jogainak érvényesülését nem befolyásoló – észrevételét az ott hivatkozott körülményekre tekintettel az Indokolás bevezető része tárgyalja.

C/6.

A Vodafone észrevételei

6.1. A Vodafone általános észrevételei

A Vodafone észrevételeihez mellékelt kísérőlevelében foglalt általános – egyébként nem a határozattervezet tételes rendelkezéseire, hanem a szabályozás általános jellegére vonatkozó, tudomásul vett, de a határozattervezet szövegét és kezelését tekintve a más Kötelezett Szolgáltatók jogainak érvényesülését nem befolyásoló – észrevételeit az ott hivatkozott körülményekre tekintettel az Indokolás bevezető része tárgyalja.

A Vodafone egyebekben nagyon fontosnak tartotta, hogy a vonatkozó határozatát Hatóság nyilvános konzultációra bocsátotta. A tervezett új szabályozás álláspontja szerint lényeges változást jelent a hazai mobilszolgáltatói piac szereplői számára.

Az észrevételt tudomásul vettem.

6.2. A Vodafone részletes észrevételei

6.2.1. A Vodafone álláspontja szerint a számviteli szétválasztás kötelezettség előírása nem arányos kötelezettség olyan piaci szereplők esetén, amelyek csak egy érintett piacon számítanak jelentős piaci erejű szolgáltatóknak. Tekintettel arra, hogy az ilyen piaci szereplők a hívásvégződtetési szolgáltatást a Hatóság által költségalapon számított díjon kötelesek nyújtani, egyértelmű, hogy az itt meglévő erőfölényüket nem tudják semmilyen kapcsolódó piacra átvinni, az itt szerzett bevételeikből nem képesek semmilyen más szolgáltatást keresztfinanszírozni, így a kapcsolódó piacokon a versenyt sem tudják torzítani.

A Vodafone megjegyezte, hogy a számviteli szétválasztás kötelezettség végrehajtása ilyen szereplők esetén indokolatlan teher, a számítások elkészítése fontos belső erőforrásokat köt le, a szükséges auditálás pedig szükségtelen költséget jelent. Nem teljesen világos a Vodafone számára, hogy a Hatóság pontosan milyen eljárásokban használja a kimutatásokban szereplő számításokat. A BU-LRIC modell alkalmazásával a számviteli szétválasztás már nem alkalmas segítség a Hatóság számára ahhoz, hogy egy a költségmodellhez képest más szempontú kimutatást is megismerve komplex képet alkothasson a szolgáltató költségviszonyairól.

Az Európai Unió (valamint az EU szabályozását követő országok) nemzeti szabályozó hatóságainak több, mint a fele (Ausztria, Dánia, Észtország, Németország, Görögország, Írország, Olaszország, Luxemburg, Málta, Hollandia, Norvégia, Lengyelország, Románia, Szlovénia, Svédország és az Egyesült Királyság) már nem írja elő a mobilszolgáltatók számára a számviteli szétválasztás kötelezettségét.

A Vodafone mindre figyelemmel kérte a Hatóságot, hogy gondolja át ennek a kötelezettségnek az indokoltságát olyan piaci szereplők esetén, amelyek csak egy érintett piacon számítanak jelentős piaci erejű szolgáltatóknak és lehetőség szerint módosítsa a határozatot.

Az észrevételt figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A határozattervezet indokolás A. Fejezet [201] és [208] szakasziban megállapítottam, hogy a túlzó árazás és a keresztfinanszírozás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma megfelelő kezelése érdekében szükséges a számviteli szétválasztás, mint a költségalapúság kötelezettség teljesülését támogató kötelezettség kirovása. Megállapítottam, hogy – a végződtetési díjak mértékére vonatkozó szabályozás megfelelő alkalmazása érdekében – szükség van arra, hogy a szabályozó rendszeres visszacsatolást kapjon a szabályozás megfelelőségéről, eredményességéről, tehát arról, hogy az mennyiben volt képes a túlzó árazás és a keresztfinanszírozás előfordulását megakadályozni. A szabályozás megfelelőségének

vizsgálatához szükséges információk teljes körűen és ellenőrizhetően csak az előírásoknak megfelelően elkészített – a nagykereskedelmi és kiskereskedelmi árakat, valamint a költségeket átláthatóan bemutató – számviteli szétválasztási kimutatásokból nyerhetőek ki, enyhébb kötelezettségek (pl. egységköltség számítások benyújtása) a teljes körűséget nem képesek biztosítani.

Ugyanakkor a kötelezettség tartalmának meghatározása során törekedtem arra, hogy a kötelezettség teljesítésével kapcsolatos terheket a lehető legnagyobb mértékben csökkentsem. Ennek megfelelően a jelentős szolgáltatói terheket okozó CCA-elszámolás elkészítésével kapcsolatos kötelezettséget töröltem a módszertanból.

A számviteli szétválasztási kötelezettség, mint a Vodafone-t a BU-LRIC módszerrel számított költségalapú díj alkalmazása mellett már a Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsának DH-25712-48/2008. számú határozatában terhelő kötelezettség jogi értékelése vonatkozásában hivatkozom továbbá a 4.4. pontban kifejtett válaszra. Megjegyzem, hogy a piacelemzési eljárás során nem merült fel olyan tényező, nem volt azonosítható olyan, lényeges körülményben beálló jelentős mértékű változás, ami a kötelezettség megszüntetését vagy más tartalommal történő előírását indokolná a Vodafone, mint olyan „piaci szereplő esetén, amely csak egy érintett piacon számít jelentős piaci erejű szolgáltatónak”.

Erre figyelemmel pedig a Vodafone erőfölny-átvitellel és a keresztfinanszírozással kapcsolatos elvi okfejtése nem értékelhető olyan érvként, indokként, ami a korábban e pontban, illetve a 4.4. pontban részletezett körülményekre, és a következetes bírósági gyakorlatra tekintettel a számviteli szétválasztási kötelezettség indokoltságát megkérdőjelezné.

6.2.2. A Vodafone észrevételezte, hogy határozattervezet nem tesz különbséget az EU-n és EGT-n kívüli, illetve az EU-n és EGT-n belüli hívások végződési díja vonatkozásában, ugyanakkor a Szabályozási Keretrendszer alapvetően az EU alapszerződése alapján a tagállami kereskedelmet is érintő szolgáltatásokra vonatkozóan állapít meg egységesen alkalmazandó szabályozási elveket. Az EU-n (és EGT-n) kívülről érkező, hazai mobilhálózatokba irányuló hívásforgalom végződése a tagállami kereskedelmet közvetlenül nem érinti, ugyanakkor az Unió és az Unión kívüli országok közötti kereskedelmet igen.

A Vodafone megjegyezte, hogy az Unión kívüli országokban számos társszolgáltató már-már visszaélészerű gyakorlatot folytat a hívásvégződési díj alkalmazásával, az országok egy részére a végződési díj folyamatos emelése jellemző, egy másik részükre az egyszeri jelentős végződési díjemelés, míg az országok egy harmadik csoportja pedig hosszú ideje magasan tartja a végződési díjat. Mivel a külföldről induló és hazai hálózatban végződött forgalom tulajdonképpen szolgáltatásexportnak számít, a hazai hálózatból induló EGT-n kívüli hálózatban végződött forgalom pedig szolgáltatásimportnak, a végződési díjakban meglévő (és növekvő) egyenlőtlenség kifejezetten káros.

Észrevételében kifejtette továbbá, hogy több uniós hatóság is úgy döntött, hogy az EGT-n kívülről érkező forgalom végződésére nem vonatkozik a szabályozás (Belgium, Csehország, Horvátország, Málta, Szlovénia), a német hatóság pedig a gyakorlatban tolerálja, ha a nemzeti piacon működő szolgáltató megtagadja a nem a szabályozott németországi díjakon végződött, EGT-n kívüli szolgáltatóktól érkező hívások végződését. Erre figyelemmel a Vodafone kérte a határozat átgondolását és módosítását.

A Vodafone észrevételét figyelembe vettem. Azon hívások esetében, amelyek nem az Európai Unió, illetve az uniós szabályozást alkalmazó országok területéről érkeznek, szabályozási aszimmetria áll fenn, ami a hazai szolgáltatókat kiszolgáltató helyzetbe hozhatja. Mivel ezek a hívások a tagállamok közötti kereskedelmet, illetve a belső piac működését nem érintik, az egységes belső piac kialakulását nem gátolják, ezért a határozat rendelkező részét (jelen határozat rendelkező részének C) pontja) úgy módosítottam, hogy a költségalapú díj alkalmazásának kötelezettsége ne vonatkozzon az unióra, illetve az uniós szabályozást alkalmazó

országokon kívülről érkező hívások végződtésére. Ennek – így az észrevétel
figyelembevételének – indokait az Indoklás A. fejezetének [254] szakasza tartalmazza.

D. fejezet

Notifikációs eljárás eredménye

Az Elnök az érdekeltekkel történő egyeztetést követően az Eht. 71. § (1) bekezdése, valamint a 2002/21/EK Irányelv 7. cikk (3) bekezdése alapján 2015. február 5-én bejelentette a tervezetet – annak részletes indokolásával együtt – az Európai Bizottságnak és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak (a továbbiakban: Bejelentés).

A Bejelentés az alábbi dokumentumokat tartalmazta:

- a) kísérő levél és a 2008. október 15-én megjelent C(2008)5925 Ajánlásban előírt formájú notifikációs összefoglaló (Summary Notification Form) angol nyelven,
- b) az egyeztetés az érdekeltekkel keretében érkezett észrevételek alapján átdolgozott határozattervezet és függeléke magyar nyelven,
- c) a GVH határozattervezetre vonatkozó szakmai álláspontja magyar nyelven, és
- d) a szolgáltatók által adott észrevételek magyar nyelven.

Az Elnök a b) és d) pontban foglalt dokumentumok kapcsán azzal a kérelemmel fordult az Európai Bizottsághoz, hogy a dokumentum egyes részeit – szolgáltatói kérésre tekintettel – az Európai Bizottság bizalmas információként kezelje. Ennek megfelelően a b) pontban foglalt dokumentumot az Elnök két (üzleti titkot tartalmazó, illetve nem tartalmazó) változatban küldte meg a Bizottság részére.

A d) pontban foglalt dokumentumok esetében a UPC kérte teljes egészében, míg a Vodafone részben észrevételeinek üzleti titokként való kezelését, ezért, az Indokolás eljárást leíró bevezető részében foglalt tényekre és körülményekre tekintettel az üzleti titoknak nem minősíthető észrevételeket az egyébként ügyféli jogállású UPC és Vodafone Ket. szerinti ügyféli nyilatkozataként értékelte és az abban foglaltakat (a UPC esetében egészben, a Vodafone esetében részben) üzleti titkos adatokként kezelte a Hatóság. Ezen adatok esetében az Elnök kérte az Európai Bizottságtól a dokumentum, illetve a dokumentum megfelelő részének bizalmas információként való kezelését.

A Bejelentést az Európai Bizottság HU/2015/1705 számon 2015. február 5-én vette nyilvántartásba.

A Bejelentéssel kapcsolatban az Európai Bizottság 2015. február 12-én kiegészítő információk szolgáltatását kérte. A Bizottság a nemzeti konzultáció időpontjával, a hívásvégződtetési díj EGT országokon kívülről indított hívások esetén történő alkalmazásával, a hazai piacon jelenleg alkalmazott hívásvégződtetési díjakkal és ezzel összefüggésben a Bizottságnak a korábbi eljárásához kapcsolódóan megfogalmazott észrevételének figyelembe vételével, a korábbi és a jelenlegi eljárásban kiszámított költségalapú díj közötti különbség okával, az alkalmazott díjszámítási módszer egyes elemeivel (WACC változásának okai, folyóáras költségelszámolás alkalmazása, a hatékony hipotetikus szolgáltató paraméterei, „pure” LRIC alkalmazása), a hozzáférési kötelezettség körében történt változásokkal, az előírt kötelezettségek tartalmának szolgáltatók közötti eltéréseivel, valamint az adatmennyiség alapú elszámolás során alkalmazott eljárással kapcsolatban tett fel kérdéseket.

A Hatóság a megjelölt határidőben (2015. február 17-én) elküldte válaszát, amelyben az Európai Bizottság által kért, a tervezetben foglalt szabályozást alátámasztó információkat részletesen kifejtette.

A Bejelentéssel indult eljárás lezárásaként az Európai Bizottság 2015. március 5-én kelt magyar nyelvű levelet küldött, amelyben a 2/2014. piaci határozattal kapcsolatban az alábbi észrevételt tette.

Valamennyi érintett piac időszerű felülvizsgálatának szükségessége.

A Bizottság megjegyzi, hogy a piacra az NMHH 2011-es felülvizsgálatát követően belépett három szolgáltató egyike már több mint két éve aktív szereplő a piacon, hívásvégződtetési piacának elemzésére azonban még nem került sor. A piacok felülvizsgálatainak ütemezését illetően a Bizottság felhívja az NMHH figyelmét arra, hogy a keretirányelv 16. cikkének (1) bekezdése értelmében a nemzeti szabályozó hatóságnak olyan időközönként kell piacelemzést végeznie, amely biztosítja az előzetes szabályozás érvényesítését és fenntartását azokon a piacon, ahol nincs tényleges verseny, és ezért indokolt az előzetes szabályozás. A Bizottság fenntartja azon álláspontját, miszerint az érintett piacokról szóló ajánlásban szerepel a mobil hívásvégződtetés piaca, ezért amint az ilyen piacon tranzakciókra kerül sor, a piac elemzését el kell végezni. A nemzeti konzultáció és az NMHH-nak a Bizottság kiegészítő információk iránti kérésére adott válasza alapján a Bizottság megjegyzi, hogy a közeljövőben további szereplők piacra lépésére lehet számítani. A Bizottság ezért az NMHH-t arra kéri, hogy ezentúl haladéktalanul végezze el az új hívásvégződtetési szolgáltatások elemzését.

A Bizottság észrevételét tudomásul vettem. Az Eht. 65. § (3) pontja alapján, amennyiben valamely érintett piacon fennálló verseny megítélése szempontjából jelentős körülmény jut a Hatóság tudomására, az Elnök a piacelemzést haladéktalanul lefolytatja az adott érintett piacon. Ennek megfelelően egy esetleges jövőbeni piaci belépést követően a Hatóság a piaci belépést a versenyre gyakorolt hatás szempontjából megvizsgálja (amelynek során a végződtetési piacok esetén kiemelt szerepet kap az új belépő által alkalmazott végződtetési díjak szintjének vizsgálata) és amennyiben indokolt, a piacelemzést haladéktalanul lefolytatja. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a végződtetési piacok dinamikája miatt a Hatóságnak a piacelemzési eljárások ütemezése során ésszerűségi és a szabályozás kiszámíthatóságával kapcsolatos szempontokat is szem előtt kell tartania, tehát rendkívüli piacelemzés csak abban az esetben indokolt, ha valamely új belépő által alkalmazott összekapcsolási feltételek, díjak súlyosan torzítják a piaci versenyt. Amennyiben valamely új piaci belépő által alkalmazott feltételek, díjak megfelelnek a piaci gyakorlatnak, illetve a szabályozott díjszintnek és az új belépő piaci súlya, illetve az előfizetői által a kezdeti időszakban fogadott – piaci szempontból csekély mértékű – hívásforgalom nem indokolja, akkor – figyelembe véve a szabályozás átláthatóságával, stabilitásával kapcsolatos szempontokat – megfelelőbb eljárás, ha a végződtetési piaci szabályozás új belépőre való kiterjesztése a 3 éves felülvizsgálati időtávon történik meg.

Budapest, 2015. március „ ”.

P.H.

dr. Karas Monika

elnök